

Torsdag den 26. oktober 2023 (D)

1

10. møde

Torsdag den 26. oktober 2023 kl. 10.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortrædere for medlem af Folketinget Carl Valentin (SF), medlem af Folketinget Karina Adsbøl (DD) og medlem af Folketinget Brigitte Klintskov Jerkel (KF).

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse:

Godkendelse af stedfortræder som midlertidigt medlem af Folketinget for Carl Valentin (SF).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 15:

Forslag til lov om ændring af taxiloven. (Mulighed for at undtage visse øer fra lovens anvendelsesområde).
Af transportministeren (Thomas Danielsen).
(Fremsættelse 04.10.2023).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 16:

Forslag til lov om ændring af lov om private fællesveje, lov om letbane på Ring 3 og lov om anlæg af en ny Storstrømsbro og nedrivning af den eksisterende Storstrømsbro. (Etablering af en tillægsordning for ledninger, kabler og tilbehør i private fællesveje på landet og tilpasning af visse anlægslove til VVM-direktivet og naturbeskyttelsesdirektiverne).
Af transportministeren (Thomas Danielsen).
(Fremsættelse 04.10.2023).

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 17:

Forslag til lov om udbygning af motorvej E20/E45 ved Kolding, anlæg af Kalundborgmotorvejens tredje etape og udbygning af rute 15, Ringkøbing-Herning.
Af transportministeren (Thomas Danielsen).
(Fremsættelse 04.10.2023).

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 11:

Forslag til lov om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser. (Retskrav på erstatning og godtgørelse til ofre for terrorhandlinger begået i udlandet).
Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).
(Fremsættelse 04.10.2023).

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 12:

Forslag til lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Afskæring af voldtægtsdømte personers mulighed for at afsone med fodlænke).
Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).
(Fremsættelse 04.10.2023).

8) 1. behandling af lovforslag nr. L 40:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven, lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine, og hjemrejseloven. (Styrkelse af udlændingemyndighedernes og politiets værktøjer til kontrol af udlændinges indrejse og ophold i Danmark).
Af udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek).
(Fremsættelse 05.10.2023).

9) 1. behandling af lovforslag nr. L 41:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v. (Forlængelse af Afghanistansærloven).
Af udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek).
(Fremsættelse 05.10.2023).

10) 1. behandling af lovforslag nr. L 48:

Forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget og forskellige andre love og om ophævelse af lov om midlertidig videreførelse af rettigheder efter lov om kommunale og regionale valg og lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union. (Modernisering af rammerne for valg og lokaldemokrati m.v.).
Af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde).
(Fremsættelse 05.10.2023).

11) 1. behandling af lovforslag nr. L 45:

Forslag til lov om ændring af lov om videnskabetisk behandling af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter og sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter og sundhedsloven. (Smidigere rammer for sundhedsforskning og mere information og selvbestemmelse til patienter og forsøgspersoner m.v.).
Af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde).
(Fremsættelse 05.10.2023).

12) 1. behandling af lovforslag nr. L 47:

Forslag til lov om ændring af sundhedsloven. (Mulighed for forudgående fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop).
Af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde).
(Fremsættelse 05.10.2023).

13) 1. behandling af lovforslag nr. L 53:

Forslag til lov om ændring af lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, sundhedsloven, lov om lægemidler og lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet. (Indførelse af et forbeholdt virksomhedsområde for sygeplejersker og specialsygeplejersker, udvidelse af jordemødres forbeholdte virksomhedsområde og Ankenævnet for Patienterstatningens kompetence til behandling af grønlandske klagesager om patienterstatning).
Af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde).
(Fremsættelse 12.10.2023).

Kl. 10:00 Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at der meddeles orlov som ansøgt, og at stedfortræderne indkaldes som midlertidige medlemmer.
Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden (Søren Gade):
Mødet er åbnet.

I dag er der følgende anmeldelser:

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Lovforslag nr. L 61 (Forslag til lov om indfødsrets meddelelse).

Ministeren for landdistrikter (Louise Schack Elholm):

Lovforslag nr. L 62 (Forslag til lov om ændring af lov om planlægning og forskellige andre love).

Social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Lovforslag nr. L 63 (Forslag til lov om ændring af lov om frikommunenetværk og barnets lov).

Christina Olumeko (ALT) m.fl.:

Lovforslag nr. L 64 (Forslag til lov om velfærd).

Mikkel Bjørn (DF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 24 (Forslag til folketingsbeslutning om veto mod Tyrkiets optagelse i EU).

Titlerne på de anmeldte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Kl. 10:00

Samtykke til behandling

Formanden (Søren Gade):

Efter at dagsordenen for dagens møde er blevet offentliggjort, har jeg modtaget en ansøgning om orlov til og indkaldelse af stedfortrædere for medlem af Folketinget Brigitte Klitskov Jerkel (KF).

Med Tingets samtykke vil jeg lade denne sag behandle i dagens møde. Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte samtykke som givet.

Det er givet.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortrædere for medlem af Folketinget Carl Valentin (SF), medlem af Folketinget Karina Adsbøl (DD) og medlem af Folketinget Brigitte Klitskov Jerkel (KF).

Kl. 10:01

Formanden (Søren Gade):

Carl Valentin (SF) og Karina Adsbøl (DD) har begge søgt om orlov fra den 1. november 2023, jævnfør forretningsordenens § 41, stk. 3, litra a, mens Brigitte Klitskov Jerkel har søgt om orlov fra den 1. november 2023, jævnfør forretningsordenens § 41, stk. 3, litra a, og dernæst om orlov fra den 18. november 2023, jævnfør forretningsordenens § 41, stk. 3, litra c.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse: Godkendelse af stedfortræder som nyt ordinært medlem af Folketinget for Jakob Ellemann-Jensen (V) og godkendelse af stedfortrædere som midlertidige medlemmer af Folketinget for Carl Valentin (SF), Karina Adsbøl (DD) og Brigitte Klitskov Jerkel (KF).

Kl. 10:02

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Fra Udvalget til Valgs Prøvelse har jeg modtaget indstilling om, at 1. stedfortræder for Venstre i Østjyllands Storkreds, Heidi Bank, godkendes som ordinært medlem af Folketinget fra og med den 24. oktober 2023, da Jakob Ellemann-Jensen nedlagde sit mandat pr. 23. oktober 2023.

Jeg har endvidere modtaget indstilling om, at 1. stedfortræder for Socialistisk Folkeparti i Københavns Storkreds, Halime Oguz, godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 1. november 2023 i anledning af Carl Valentins orlov, og at 1. stedfortræder for Danmarksdemokraterne i Sydjyllands Storkreds, Jenny Andresen, godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 1. november 2023 i anledning af Karina Adsbøls orlov.

Endelig har jeg modtaget indstilling om, at 1. stedfortræder for Det Konservative Folkeparti i Sjællands Storkreds, Andreas Karlsen, godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 1. november 2023 i anledning af Brigitte Klitskov Jerkels orlov. Er der nogen, der ønsker ordet?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:03

Afstemning

Formanden (Søren Gade):

Der stemmes om udvalgets indstilling. Afstemningen starter.
Afstemningen slutter.

For stemte 108 (S, V, M, SF, DD, LA, KF, EL, RV, DF, ALT, NB og Jon Stephensen (UFG)), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 0.

Udvalgets indstilling er enstemmigt vedtaget med 108 stemmer.

Jeg giver lige medlemmerne – dem, der ikke skal blive her – et halvt minut til at forlade salen.

Jeg skal bede dem, der ikke skal være i salen, om at forlade salen, så vi får lidt ro.

Det næste punkt på dagsordenen er:

Kl. 10:07

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 15:

Forslag til lov om ændring af taxiloven. (Mulighed for at undtage visse øer fra lovens anvendelsesområde).

Af transportministeren (Thomas Danielsen).

(Fremsættelse 04.10.2023).

Kl. 10:03

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen er åbnet. Jeg byder velkommen til den første ordfører, hr. Kasper Roug fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 10:05

(Ordfører)

Kasper Roug (S):

Tak for det, formand. Der er ingen tvivl om, at denne ændring af taxiloven med L 15 betyder rigtig, rigtig meget for specielt de aller-mindste øer og små samfund, vi har rundtomkring i Danmark. Der er mange små danske øer, hvor det ikke kan løbe rundt at have en normal taxavirksomhed, og der er selvfølgelig stadig væk et kørsels-behov, når der er nogle beboere derude. Derfor er der selvfølgelig ikke adgang for beboerne til taxa til lokal kørsel på områderne.

I Socialdemokratiet mener vi, at det skal være attraktivt at bo på danske småøer og øer i det hele taget. Og der er ingen tvivl om, at vi har nogle bittesmå, sårbare samfund derude, som det selvfølgelig er vigtigt at vi er med til at finde gode muligheder for. Jeg mener egentlig heller ikke, at lovgivningen skal stå i vejen for, at landets små og sårbare samfund kan være kreative og pragmatiske. Der er ingen tvivl om, at når man er nogle bittesmå samfund, er kreativitet og pragmatisme ikke kun en mulighed, men faktisk også en nødvendighed. Derfor er den her ændring af taxalovgivningen et fint skridt og et godt skridt, for at vi kan give nogle flere muligheder til de her småøer.

Så Socialdemokratiet støtter selvfølgelig forslaget.

Kl. 10:06

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning. Hr. Nick Zimmermann, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:06

Nick Zimmermann (DF):

Tak for det. Jeg kunne egentlig godt tænke mig at høre ordføreren om, hvad Socialdemokraternes linje er sådan bredt set i forhold til det her. For nu starter man med at liberalisere taxalovgivningen på øerne, kan man vel rolig sige. Er det noget, man forestiller sig måske på et tidspunkt skal udvides til, jeg var lige ved at sige fastlandet og Danmarks største ø, nemlig Sjælland?

Kl. 10:07

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:07

Kasper Roug (S):

Det helt korte og klare svar på det er jo: Nej, det tænker vi ikke det skal.

Kl. 10:07

Formanden (Søren Gade):

Hr. Nick Zimmermann.

Nick Zimmermann (DF):

Okay, så ordføreren kan et hundrede procent udelukke, at der på et tidspunkt i den her regeringsperiode kommer til at ske en yderligere liberalisering af taxalovgivningen?

Kl. 10:07

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:07

Kasper Roug (S):

Tak for spørgsmålet. Spørgsmålet er godt nok stillet hårdt op, skal jeg love for, og fred være med det. Nu talte vi jo om småøerne lige før og så også om Sjælland. Jeg kan ikke forestille mig, at man kan se de samme vilkår, som vi ser på småøerne, som vi taler om i dag, på hele Sjælland. Men liberalisering er jo en politisk drøftelse, som selvfølgelig sagtens kan komme på tale. Det skal jeg ikke kunne udelukke.

Kl. 10:07

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Kasper Roug fra Socialdemokratiet, og jeg byder nu velkommen til hr. Peter Juel-Jensen fra Venstre.

Kl. 10:07

(Ordfører)

Peter Juel-Jensen (V):

Tak for det, formand. Det skal være lettere at bo og arbejde overalt i Danmark, og i den forbindelse er bl.a. muligheden for transport essentiel. På de danske øer med få indbyggere giver det ikke mening at have regler for taxakørsel, fordi kørselsbehovet er begrænset, endda meget begrænset.

Med lovforslaget får transportministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om, at taxiloven ikke skal finde anvendelse på visse øer, hvor der ikke er almindelig adgang til taxakørsel, såfremt den pågældende kommune ønsker det. Forslaget vil medføre, at privatpersoner får mulighed for at transportere andre personer mod betaling på de øer, som undtages fra taxilovens anvendelsesområde, uden at skulle efterleve taxiloven.

Der er jo stor forskel på, om man bor i en by eller på en lille ø, og det kalder selvfølgelig på forskellige løsninger. Jeg er umådelig glad for, at denne regering har haft mod til at finde en ubureaukratisk løsning på, at også øboere kan få løst deres transportproblemer, når der er behov for det. På de små øer er der mange steder for få passagerer, til at taxavognmanden vil køre og kan etablere en virksomhed, men der vil stadig væk være et behov for at kunne bestille en kørsel.

Det her er et eksempel på, at transport- og landdistriktspolitik går op i en højere enhed, og det kan Venstre selvfølgelig kun støtte. Vi anbefaler lovforslaget.

Kl. 10:09

Formanden (Søren Gade):

Tak for det, og der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren, hr. Peter Juel-Jensen fra Venstre, og jeg byder nu velkommen til hr. Peter Have fra Moderaterne.

Kl. 10:09

(Ordfører)

Peter Have (M):

Tak for det, formand. Det er vores opgave som politikere at gøre det muligt at bosætte sig i hele landet, også på de små øer, som man skal sejle til. Derfor skal vi heller ikke have lovgivning, der står i vejen for mobiliteten på de mindre øer. For sådan er det i dag: Den

nuværende lovgivning er en hindring for adgangen til transport på øerne – og sådan skal det ikke være. Derfor ønsker vi med dette forslag at undtage visse øer for taxilovens anvendelsesområde, for det giver ganske enkelt ikke mening at drive taxavirksomhed på øer, hvor kørselsbehovet er rigtig lavt.

Det betyder ikke, at der ikke skal betales skat af indtægterne, og det betyder heller ikke, at man kan overtage en eksisterende virksomheds kørsel, for det er en forudsætning, at der ikke er nogen taxakørsel på øen i forvejen. Men det er en måde at gøre livet på de små øer nemmere og mere fleksibelt – det er noget, som både regeringen og Moderaterne går op i – og vi støtter varmt forslaget.

Kl. 10:10

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Peter Have fra Moderaterne, og jeg byder nu velkommen til fru Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 10:10

(Ordfører)

Sofie Lippert (SF):

Mobiliteten på de danske småøer er vigtig, ja, mobiliteten i hele Danmark er vigtig for SF, og derfor er vi glade, når regeringen fremsætter forslag med formålet at øge denne. Når jeg alligevel ikke står på denne talerstol og jubler, skyldes det flere ting. Det bekymrer mig at fratage områder helt fra taxiloven. Taxilovens bestemmelser er til for at sikre kunderne et ordentligt produkt, et sikkert produkt. Samtidig er den til for at sikre, at dem, der kører taxa, kan gøre det på ordentlige vilkår.

I SF er vi glade for den nuværende taxilov. Derfor mener vi i udgangspunktet ikke, at det er en forbedring for et lokalområde at fritage det fra lovgivningen. Når det er sagt, kan jeg sagtens se, at loven skaber mange benspænd i små lokalområder, hvor der ikke er brug for taxaer i døgn drift, men man måske af og til har brug for at kunne købe sig til et lift.

Derfor lytter jeg også til de mange positive høringssvar med vægt på, at øer, der i dag har taxakørsel, ikke pludselig skal fritages, da det jo har vist sig muligt at drive taxakørsel inden for lovens rammer netop der. Samtidig kan vi ikke ignorere et i mine øjne afgørende høringssvar fra Sammenslutningen af Danske Småøer; deres bekymring for udviklingen på småøerne bør vi tage meget seriøst.

Sidst, men ikke mindst, vil jeg gerne vende tilbage til min første pointe: SF kan godt lide taxiloven, og dette må ikke blive et første skridt på vejen til at rulle den tilbage. Jeg sætter pris på, at ministeren i første omgang i høringsnotatet afviser at udvide dette til flere områder. SF kan i udgangspunktet ikke støtte en fuld fritagelse fra taxiloven på øerne, men håber, at vi gennem udvalgsbehandlingen kan finde frem til et ændringsforslag, der tager højde for de bekymringer, Sammenslutningen af Danske Småøer har, og dermed kan nøjes med at fritage områder fra den delmængde af taxiloven, der skaber de største benspænd.

Kl. 10:12

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti, og jeg byder nu velkommen til hr. Kenneth Fredslund Petersen fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 10:12

(Ordfører)

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Tak, formand. Med lovforslaget får transportministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om, at taxiloven ikke skal finde anvendelse

på visse øer, hvor der ikke er almindelig adgang til taxakørsel, hvis kommunen ønsker det.

Forslaget medfører, at privatpersoner får mulighed for at transportere andre personer mod betaling på de øer, som undtages fra taxilovens anvendelsesområde, uden at skulle efterleve taxiloven. Forslaget gælder for alle ikke bro- eller landfaste øer, undtagen Bornholm, og der må ikke i forvejen være taxaer på øen.

Vi kan godt se de udfordringer, der er i de her små øsamfund. Det er både teoretisk og praktisk umuligt at drive en almindelig taxaforretning, så vi fra Danmarksdemokraterne støtter forslaget.

Kl. 10:13

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Kenneth Fredslund Petersen fra Danmarksdemokraterne. Jeg byder nu velkommen til hr. Niels Flemming Hansen fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 10:13

(Ordfører)

Niels Flemming Hansen (KF):

Mange tak for det, hr. formand. Meget er jo allerede sagt på nuværende tidspunkt. Vi skal sørge for, at det altid er godt at bo på landet og bo ude på de danske småøer. Vi skal også sørge for, at det kan lade sig gøre at drive en virksomhed ude på de danske småøer.

Man hører jo historier om, at folk har været på restauranter og spist og af uransagelige årsager ikke kan køre derfra. Så er det kokken, der skal køre folk hjem, og det giver vi nu mulighed for at kunne gøre på lovlig vis, og det er vi sådan set glade for. Vi er meget positive over for forslaget, som giver en bedre mulighed for lovlig personbefordring på mindre og ikke brofaste øer, så det her er bestemt et skridt i den rigtige retning.

Vi støtter forslaget, og jeg skulle hilse fra Liberal Alliance og sige, at det gør de også.

Kl. 10:14

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Niels Flemming Hansen fra Det Konservative Folkeparti. Jeg giver nu ordet til fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten.

Kl. 10:14

(Ordfører)

Jette Gottlieb (EL):

Tak. Taxiloven er jo lavet for, at vi er fuldstændig sikre på, at man bliver befordret i sikkerhed og med et ansvar, og det er fra min side, fra Enhedslistens side en rigtig tanke, at man kan dispensere fra dele af taxiloven for at forhindre benspænd i forbindelse med transporter på små øer uden landfast forbindelse. Så i hovedsagen støtter vi det her forslag, men vi har selvfølgelig nogle men'er, og det ene er, at det selvfølgelig ikke må være det første skridt til en udvidelse, fordi det har vi eksempler på hvordan kan gå galt, og jeg føler, at den socialdemokratiske ordfører, og formentlig også ministeren, når han kommer på talerstolen, vil betrygge mig i, at det ikke er det første skridt til ophævelse af regler for taxakørsel.

Men jeg vil gerne sætte spørgsmålstegn ved, hvordan man vil sikre de to begreber ansvar og sikkerhed. Altså, skal der være tale om særligt syn for de biler, der skal have lov til at køre som taxa? Skal der være en særlig ansvarsforsikring for de personer, der varetager det, og sådan nogle ting? Det vil jeg alt sammen stille spørgsmål om. Det sidste, jeg vil foreslå, er, at vi forsyner loven med enten en solnedgangsklausul eller eventuelt en genbesøgs-klausul, så vi kan være sikre på, at det virker efter hensigten om et par år.

Enhedslisten støtter i udgangspunktet forslaget.

Kl. 10:16

Kl. 10:19

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten. Jeg giver nu ordet til hr. Stinus Lindgreen fra Radikale Venstre.

Kl. 10:16

(Ordfører)

Stinus Lindgreen (RV):

Mange tak, formand. Mobilitet i hele landet er jo vigtigt, særlig i et land som Danmark med en masse øer, og der er det klart, at særlig vores små, ikke landfaste øer med relativt få beboere har en særlig udfordring, når det kommer til at køre rundt med deres indbyggere. Det er svært for et selskab at få en rentabel virksomhed op at køre, hvis kundegrundlaget er alt for lille. Derfor giver det jo også mening at kigge på at undtage disse øer fra taxilovens bestemmelser, hvis det ønskes af kommunen, så man kan sikre en anden form for mobilitet for de mennesker, der bor der.

Det skal selvfølgelig også siges, at der er en grund til, at vi har en taxilov. Vi er jo nødt til at sikre passagerernes sikkerhed. Vi er nødt til at sikre, at de har en vis sikkerhed for, at bilen er i orden, og at der bliver kørt ordentligt. Alle de her ting skal selvfølgelig være på plads. Vi skal have styr på skattebetalingen. Vi skal have styr på prissætningen. Der er en masse elementer i det her, som vi skal være opmærksomme på, men når det er sagt, er idéen om at undtage småøerne fra taxiloven en rigtig god idé, som vi i udgangspunktet støtter i Radikale Venstre.

Jeg har som sagt et par punkter, vi må tage i udvalgsbehandlingen for at være sikre på, at det bliver gjort på en ordentlig måde, så vi sikrer passagererne og vi sikrer øernes levedygtighed i fremtiden. Men Radikale Venstre støtter lovforslaget. Tak.

Kl. 10:17

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Stinus Lindgreen fra Radikale Venstre. Jeg giver nu ordet og byder velkommen til hr. Nick Zimmermann fra Dansk Folkeparti.

Kl. 10:18

(Ordfører)

Nick Zimmermann (DF):

Tak for det. Vi synes sådan set, det er et fint lille forslag, som regeringen her har sammensat. Vi er jo i Dansk Folkeparti også helt enige i, at det skal være lettere at bo og arbejde i udkantsområderne. Det er jo desværre ikke så meget, vi har set til regeringens ambitioner på det her område indtil nu, så det er da godt, at man har fundet et lille hjørne, som vi egentlig kan være enige om.

Så er det selvfølgelig klart, at der er nogle særlige forhold i den del af landet, og at vi skal forsøge at indrette lovgivningen på en måde, sådan at det gavner den her del af landet. Det siger sig selv, at der er nogle øer i Danmark, hvor det ikke er muligt at bedrive taxavirksomhed på et økonomisk rentabelt grundlag. Så vi kan altså fint støtte, at privatpersoner får mulighed for at transportere andre personer mod betaling på øer, hvor der ikke er taxakørsel, uden at skulle efterleve taxilovens bestemmelser. Men det er også klart, at vi mere bredt set på den her baggrund godt vil håbe, at ministeren indkalder til nogle forhandlinger og mere generelle drøftelser af taxiloven. Tak.

Kl. 10:18

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er lige en enkelt kort bemærkning. Hr. Kasper Roug fra Socialdemokratiet, værsgo.

Kasper Roug (S):

Tak for det, og tak for ordførertalen. Nu er jeg bare nysgerrig i forhold til det spørgsmål, jeg fik fra ordføreren, altså om den her ændring af taxalovgivning, som vi nu førstebehandler her, og som vi forhåbentlig vedtager, f.eks. også kan spredes til hele Sjælland. Er det noget, som Danmarksdemokraterne mener, altså at den taxilov, som vi er ved at lave i dag, skal spredes til hele Sjælland?

Kl. 10:19

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:19

Nick Zimmermann (DF):

Nu vil jeg godt lige starte med at sige, at jeg er DF'er, også DF'er helt ind i hjertet, så det andet vil jeg i hvert fald gerne lige afskrive mig.

Det er selvfølgelig klart, at vi håber, at ministeren eller regeringen generelt har tænkt sig at indkalde til nogle drøftelser omkring det her, for det er jo ikke kun på øerne, der er udfordringer i forhold til taxabranschen. Vi har jo set, hvordan taxabranschen, især centreret omkring København og andre store byer i Danmark, nærmest fuldstændig er blevet overtaget af salafister og islamiske militante, og jeg vil undlade at nævne dem ved navn. Men vi har jo eksempelvis et stort taxafirma i København, der er overtaget af en del af Islamisk Trossamfund, så det synes jeg selvfølgelig er rigtig ærgerligt.

Kl. 10:20

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kasper Roug fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 10:20

Kasper Roug (S):

Mange tak for det. Og jeg beklager rigtig meget, at jeg ikke lige kunne finde ud af, hvor hjertet var henne, men selvfølgelig er der ingen tvivl om, hvor hjertet er hos ordføreren, og det har jeg selvfølgelig stor, stor respekt for. Men det er jo ikke et svar på mit spørgsmål. Altså, vil Dansk Folkeparti gerne indføre den lovgivning, vi behandler i dag, på hele Sjælland?

Kl. 10:20

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:20

Nick Zimmermann (DF):

Det er i hvert fald helt klart og tydeligt, at vi rigtig gerne vil være med til kigge på taxiloven generelt og bredt set. For det er der så sandelig behov for, og der er også behov for at kigge på nogle andre muligheder end dem, man har i dag, også på Sjælland.

Men det er klart, at vi nu må se, hvad Socialdemokraterne ender med at beslutte sig for. For de sidder jo godt nok lidt på hænderne i den her diskussion, synes jeg; det var ikke meget svar, jeg fik før, da jeg spurgte ordføreren, om man var klar til at kigge på det her. Så jeg synes da først og fremmest, at det kunne være rart at høre, hvad fagbevægelsens forlængede arm siger til det her spørgsmål.

Kl. 10:21

Formanden (Søren Gade):

Nu er der ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Nick Zimmermann fra Dansk Folkeparti. Og jeg byder nu velkommen til fru Christina Olumeko fra Alternativet.

Kl. 10:21

(Ordfører)

Christina Olumeko (ALT):

Tak for ordet. Det her lovforslag handler om at undtage visse øer fra taxilovens anvendelsesområde. Helt grundlæggende er vi i Alternativet i første omgang positive over for lovforslaget. Lovforslaget vil nemlig imødekomme den problematik, at der på en række mindre danske øer i dag ikke er almindelig adgang til taxakørsel, og det skyldes simpelt hen, som det også er blevet nævnt tidligere af mine gode kollegaer, at kørselsbehovet på de her mindre øer er begrænset.

Med loven får transportministeren bemyndigelse til at undtage visse øer fra loven, hvis den pågældende kommune ønsker det. Alternativet kan på nuværende tidspunkt støtte lovforslaget, og det kan vi i høj grad, fordi lovforslaget sætter det krav op, at der skal være en dialog med de pågældende kommuner. Men vi hæfter os ved, at der er bekymringer i høringssvarene om, at vi med lovforslaget går for vidt, og dermed at enkelte bestemmelser i taxiloven altså stadig bør finde anvendelse, og de bekymringer vil vi i Alternativet gerne blive klogere på. Så derfor ser vi frem til udvalgsbehandlingen. Tak for ordet.

Kl. 10:22

Formanden (Søren Gade):

Tak for det, og der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Christina Olumeko fra Alternativet. Jeg byder nu velkommen til hr. Kim Edberg Andersen fra Nye Borgerlige.

Kl. 10:22

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det, formand. Det er en god lov. Nye Borgerlige støtter op om gode love, så vi tager lige afslutningen først: Vi kommer naturligvis til at støtte forslaget. Og så kan jeg jo kun opfordre Socialdemokraternes ordfører til at stille mig samme spørgsmål, som han stillede Dansk Folkeparti, nemlig om vi har ønsker om at liberalisere yderligere. Vi kan også spare ham for det ved at sige: Ja, det ønsker vi.

Det er jo dejligt at komme i Transportudvalget og til transportministeren, for man bliver altid glad som gammel borgerlig, når man møder en sand liberal Venstremand, og liberalisering er godt. Men jeg vil godt lige adressere noget af det, som er kommet, og nogle af forklaringerne fra andre partier, hvor de siger: Jamen der er nogle steder, hvor man simpelt hen ikke kan drive en forretning uden at liberalisere. Og så håber jeg, I alle sammen går hjem og ser på, hvor god en forretning den offentlige transport er. Det er derfor, den bliver sparet væk.

Så måske skal vi i liberalismens tegn kigge sådan lidt bredere på det her med at kunne transporteres rundt, for skåltalerne fejler jo ingenting. Men man skal kunne komme rundt, også ude på landet. Og det vil vi, der er ude på landet, også rigtig gerne – det vil vi rigtig gerne. Der er bare ingen busser, der gør det muligt. På de små øer har vi så endelig indset efter mange, mange år, at ingen taxaer kunne drives der. Så måske skulle vi tage en beslutning alle sammen og så sige: Offentlig transport i Danmark, også den, hvor man som borger bliver transporteret rundt af private taxavognmænd, er måske et sted nu, hvor den ikke helt hænger sammen. Så måske skal vi liberalisere yderligere. For vi skal kunne sørge for, at mennesker i vores samfund uden for byerne kan komme rundt. Det her er første skridt. I Nye Borgerlige så vi rigtig gerne, at vi sørgede for, at det også blev udmøntet andre steder end på de små øer. For hvis definitionen på, at man bor på en lille ø, er, at man ikke kan få en taxa til at komme rundt, så er vi mange i Nordjylland, der fuldstændig landfast også bor på små øer.

I Nye Borgerlige støtter vi forslaget, og vi håber på, at ministeren indkalder til yderligere liberalisering af transporterhverv i Danmark. Det ser vi frem til, og svaret har jeg jo givet til ordføreren for Socialdemokraterne: Ja, vi ønsker mere liberalisering.

Kl. 10:25

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er et par korte bemærkninger, først fra hr. Peter Juel-Jensen, Venstre. Værsgo.

Kl. 10:25

Peter Juel-Jensen (V):

Tak, og tak for ordførertalen. Nu kender jeg ordføreren godt nok og har lyttet til ordføreren rigtig mange gange, og jeg ved, at noget af det, som ordføreren er rigtig optaget af, er at gøre tingene ubureaukratisk. Det her er jo et meget ubureaukratisk forslag. Det bygger på tillid, og så bygger det på, at man på øerne tager det her til sig og sørger for at levere et godt produkt, således at man også har den her mulighed i fremtiden. Vil ordføreren give mig ret i, at det her er den rigtige vej at gå for at sikre ubureaukratiske løsninger, også af hensyn til borgerne på de små øer?

Kl. 10:25

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:25

Kim Edberg Andersen (NB):

Ja, det vil jeg give ordføreren ret i. Man kan godt mærke snerten af den socialdemokratiske omklamring af Venstre i det her ordførerskab, for kommunen skal jo lige ind over alligevel, ikke? Kommunen skal lige ind og give lov til det. Vi kunne jo have liberaliseret fuldt ud og sagt, at hvis man er på en lille ø og der ikke er en taxa – ja, selv hvis der var en taxa – kunne man få lov til at indføre det her. Men det er et godt skridt på vejen, og det er et godt forslag, som afbureaukratiserer. Så det er vi jo glade for i Nye Borgerlige.

Kl. 10:26

Formanden (Søren Gade):

Hr. Kasper Roug, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 10:26

Kasper Roug (S):

Tak for det. Sådan en opfordring til at stille ordføreren det samme spørgsmål, som jeg stillede ordføreren for Dansk Folkeparti, kan jeg ikke lade gå mig af hænde. Jeg er selvfølgelig nysgerrig, for det, der står i lovforslaget, er jo, at taxiloven ikke skal finde anvendelse på visse øer osv. Det vil sige, at mit spørgsmål til ordføreren er: Mener ordføreren så, at det skal vi brede ud til hele landet? Det vil sige, at taxiloven sådan set ikke skal finde anvendelse i hele landet. Er det det, ordføreren mener? Det er da i hvert fald noget af en liberalisering, må man nok sige.

Kl. 10:26

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:26

Kim Edberg Andersen (NB):

Jeg kunne godt se smilet, og jeg synes, det er dejligt, at selv socialdemokrater kan se, at mere liberalisering og afbureaukratisering ville være en god ting. Jeg har hørt det her med sikkerhed, men alle, der fragter mennesker, selv din kone, dine børn og din hund, har forpligtelse som chauffør til at fragte dem rundt i sikre køretøjer. Så jeg tror faktisk, taxiloven er et levn fra en gammel tid. Dengang i de gode gamle dage, når vi købte en bil, synede vi den, og så synede

vi den ikke igen, før den ikke kunne køre længere. Altså, bilerne er meget mere sikre nu. Det hele er meget mere sikkert nu. Dem, som ret beset nok kommer til at køre taxa, er jo folk, som vil køre som Uber osv., som også stiller krav til det.

Så ja, Nye Borgerlige så gerne, at vi afbureaukratiserede fuldstændig og lod det være op til mennesker selv, som ønskede at fragte mennesker rundt mod betaling, at de selvfølgelig var deres ansvar voksne. Vi har så i Nye Borgerlige ingen problemer med at tro, at danskerne er ansvarlige mennesker.

Kl. 10:27

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Kim Edberg Andersen, der var den sidste i ordførerrækken. Derfor byder jeg nu velkommen til transportministeren.

Kl. 10:27

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Tak for det, formand. Tak for ordet. Jeg vil gerne indledningsvis takke ordførerne for den positive modtagelse, der har været af lovforslaget. Vores lovgivning skal naturligvis give mening, og på en række danske øer er kørselsbehovet så lavt, at det ikke kan løbe rundt at drive en taxavirksomhed. Der findes derfor ikke en taxa til lokal kørsel på mange af de her øer. Her giver taxiloven ikke mening. Den udgør derimod en hindring for adgangen til transport på øerne, og sådan skal det naturligvis ikke være.

Formålet med lovforslaget er derfor at give mulighed for at undtage øer, som ikke er bro- eller landfaste, fra taxilovens anvendelsesområde, så beboerne har mulighed for at tilbyde kørsel uden at skulle leve op til taxilovens krav. Det er – bare for at sige det – ikke en fritagelse fra at betale skat af indtægterne fra kørslen. Det er også en forudsætning, at der ikke *er* nogen taxakørsel i almindelighed i forvejen. Det er kort sagt en pragmatisk måde at løse et konkret problem på, og det gør livet på øerne lettere, og den slags skal vi have mere af. Det var også det, som samrådet i går til dels handlede om, i forhold til kollektiv mobilitet. Her øger vi altså mobilitetsmulighederne i nogle af de egne af Danmark, hvor det er allerallervanskeligst at opnå.

SF fremhævede Sammenslutningen af Danske Småøers hørings-svar, og det er fuldt forståeligt. Jeg har også ringet til Sammenslutningen af Danske Småøer på grund af den misforståelse, der var om Anholt Taxi. Man kalder det jo en taxa, men det er reelt ikke taxakørsel, som Anholt Taxi udfører. Det er en særaftale, de har lavet med et trafikelskab via Norddjurs Kommune, og det kan de bare fortsætte med, hvis de ønsker det.

Det her er et fuldstændig frivilligt tilbud til den enkelte økommune eller den enkelte ø, som er en del af en kommune. Hvis man søger om det her med at kunne blive fritaget for taxiloven, kan man altså opnå det. Det er der en lang række fordele ved. Man kan bruge det kollektivt og individuelt. Man kan i forbindelse med en øfestival gå sammen ti frivillige, der vil køre taxakørsel i form af sådan en økørselsordning, hvor man simpelt hen kan sætte en magnet på siden af døren, hvorpå der står øtaxa og et MobilePay-nummer. Og så kan man lige pludselig sikre en mobilitetsmulighed, som er fleksibel, og som ikke er omkostningstung med taxameter, sædefølere, vognmandstilladelse og alt, hvad der ellers er af forhindringer for, at det kan lade sig gøre i dag med den slags muligheder.

Enhedslisten frygter en udvidelse af rammen for, hvor man kan benytte sig af denne ordning. Og der kan jeg sige, at hvis man ser på lovforslaget, som er omdelt foran jer på bordene – forslag til lov om ændring af taxiloven – kan man se, at der jo står i stk. 3, at vi fastsætter reglerne til at omfatte øer, der ikke er bro- eller landfaste. Nye Borgerlige nævnte Nordjylland. Og Nordjylland er jo brofast, hvorfor de ikke er indbefattet af denne ordning. Lidt firkantet sagt gælder det for alle øer, der er mindre end Bornholm. De vil have

mulighed for at ansøge, hvis der ikke er taxakørsel i almindelighed, og så bliver vurderingen truffet derudfra.

Enhedslisten spørger også, om vi skal have en solnedgangsklausul, eller om det skal laves om til sådan en midlertidig ordning. Det er jeg indædt modstander af. Jeg har den holdning, at hvis vi laver lovgivning, laver vi lovgivning. Virker den ikke, jamen så laver vi den om. Det her er jeg helt sikker på kommer til at fungere fantastisk godt for de øsamfund, som ønsker at benytte sig af det. Og er der noget, der skal laves tilpasninger på, gælder det for al lovgivning, og så kigger vi på det.

Dansk Folkeparti efterspørger mere generelle drøftelser i forhold til mobilitet i landdistrikterne, og det kommer der i den grad. Jeg har netop nedsat et ekspertpanel, som i den første udredningsfase skal komme med et idékatalog om, hvordan vi kan tænke på kreative mobilitetsløsninger rundt om i hele landet. Det *er* et udtryk for, at hvis vi skal sikre kollektiv mobilitet i hele Danmark, bør vi kigge på øerne på én måde, landdistrikterne på en anden måde og byerne på en tredje måde.

Vi bør kaste op i luften, hvordan vi som en del af den kollektive trafik vil acceptere samkørsel, elløbehjul, delebilsordninger og alt muligt andet på en helt anden måde, end vi tænker i dag. Derfor *skal* vi tænke på en ny måde. Det vil sige, at det ikke hedder kollektiv trafik i traditionel forstand, som vi ser det i dag med busser og flextaxi osv. Vi bliver nødt til at kalde det kollektiv mobilitet i sin helhed, hvis vi skal kunne tilgodese alle egne af Danmark. Og det *er* vigtigt for mig, at man, uanset hvor man bor i Danmark, skal kunne passe en uddannelse, et arbejde eller andet uden at have en bil eller et kørekort.

Alternativet nævner også, at der jo var visse bekymringer på visse øer. Og den bekymring mener jeg at vi har taget hånd om, eftersom det er en frivillig ordning. Altså, man kan jo bare vælge ikke at bede om at få ophævet taxiloven, og så er det ikke noget, vi pålægger nogen.

Så jeg glæder mig til udvalgsbehandlingen af lovforslaget og takker endnu en gang for den positive modtagelse fra ordførerne.

Kl. 10:33

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig en enkelt kort bemærkning. Fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:34

Jette Gottlieb (EL):

Tak. Den liste over øer, der er opført i loven, synes jeg er meget tilfredsstillende. Og så vil jeg spørge, om der kan opnås et tilsagn om, at hvis man ønsker at ændre på den liste, kunne man spørge de deltagende partier i det her lovforslag. Grunden til, at jeg spørger, er, at der mangler en enkelt ting – det skal jo heller ikke være øer, der udgør en selvstændig kommune. Jeg tror bare, det er en tanketorsk, at det ikke er kommet med. Der er ikke mange ikke landfaste øer, der udgør en selvstændig kommune, men de findes. Så jeg vil spørge, om ministeren vil give tilsagn om, at de deltagende partier bliver hørt, hvis der ønskes ændringer i listen.

Kl. 10:34

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 10:34

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Den liste, som jeg lige står og bladrer efter i alle papirerne her, er ikke fyldestgørende. Jeg kan ikke huske den præcise formulering, men der står »f.eks.« eller et eller andet i den stil foran den liste af øer, og derfor kan jeg ikke bekræfte over for ordføreren, at det ikke gælder økommuner. Det gælder også økommuner, hvis der ikke er

taxikørsel i almindelighed, og derfor skal ordføreren jo som nævnt kigge på stk. 3, hvor der står, at det er alle øer mindre end Bornholm, hvis der ikke foregår taxikørsel i almindelighed. Det vil sige, at Samsø, Læsø, Fanø, Ærø også er indbefattet af den her mulighed, medmindre der er taxikørsel i almindelighed.

Kl. 10:35

Formanden (Søren Gade):
Fru Jette Gottlieb.

Kl. 10:35

Jette Gottlieb (EL):

Ja, men mit spørgsmål er så, om ministeren er villig til at spørge de øvrige partier, informere de øvrige partier, hvis man ændrer på den liste, der umiddelbart foreligger.

Kl. 10:35

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 10:35

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Det, som vi giver tilsagn om her, er jo sådan set, at alle øer mindre end Bornholm kan komme i betragtning. Og jeg informerer alle ordførere maksimalt i alle spørgsmål og naturligvis også, hvis man går med overvejelser om at ændre på rammerne for den lovgivning, vi vedtager her.

Kl. 10:36

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, og vi siger tak til transportministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget henvises til Transportudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 16:

Forslag til lov om ændring af lov om private fællesveje, lov om letbane på Ring 3 og lov om anlæg af en ny Storstrømsbro og nedrivning af den eksisterende Storstrømsbro. (Etablering af en tilladelsesordning for ledninger, kabler og tilbehør i private fællesveje på landet og tilpasning af visse anlægslove til VVM-direktivet og naturbeskyttelsesdirektiverne).

Af transportministeren (Thomas Danielsen).

(Fremsættelse 04.10.2023).

Kl. 10:36

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører, jeg byder velkommen til, er Maria Durhuus fra Socialdemokratiet. Værsgo.

(Ordfører)

Maria Durhuus (S):

Tak for ordet. I dag skal vi behandle et lovforslag, der udmønter en del af den politiske aftale fra den 21. december 2021 om markedsbaseret og teknologineutral telepolitik. Den er indgået af et bredt flertal og sigter mod at styrke og fremme udviklingen af telekommunikationsinfrastruktur i Danmark, og det er en af de måder, hvorpå vi i Socialdemokratiet ønsker at følge med i den teknologiske udvikling og sikre, at vores samfund forbliver konkurrencedygtigt.

Et af de centrale initiativer i denne aftale er at forbedre graveadgangen på private fællesveje og stier, som i dag ikke er med i de aftaler for el- og fiberanlæg, som beskriver principperne for placering af el- og fiberanlæg. Dette skridt er afgørende for at støtte digitaliseringen af det danske samfund. I dag kan en enkelt grundejer ved en privat fællesvej i landdistrikterne stoppe udrulningen af kabler og ledninger, der er nødvendige for en bedre internetforbindelse, hvilket kan have betydelige konsekvenser for andre grundejere længere nede ad vejen, som ønsker at få adgang til denne forbedrede service.

Derfor kan vi i Socialdemokratiet kun støtte forslaget om ændringer i loven om private fællesveje og stier, som vil give kommunalbestyrelsen mulighed for fremadrettet at give den nødvendige tilladelse til at etablere og opgradere telekommunikationsinfrastruktur og andre forsyningsadgange på disse veje. Så om du er beboer i Thyborøn eller Agger eller på en lille ø, så skal du sikres samme adgang til nutidige og klimamæssigt ønskelige forsyningsarter, som hvis du boede i den nærmeste storby.

Sikringen af vores telekommunikationsnetværk er også en sikring af, at det danske samfund forbliver konkurrencedygtigt og teknologisk avanceret. Det er ikke kun vigtigt for den enkelte borger, men det er også essentielt, når vi gerne vil have erhvervsliv og arbejdspladser fordelt over hele Danmark. Et af skridtene hertil er med dette lovforslag at sikre, at afstanden mellem land og by ikke bidrager til en geografisk betinget teknologisk tidsalderforskel udelukkende på grund af manglende muligheder for forsyning.

Det er vigtigt at bemærke, at dette lovforslag også indeholder ændringer vedrørende letbane på Ring 3 og loven om anlæg af en ny Storstrømsbro og nedrivning af den eksisterende Storstrømsbro. Disse ændringer er nødvendige for at sikre overensstemmelse mellem de to loves bestemmelser om straf og vvm-direktivets krav om passende sanktioner for overtrædelse af de nationale bestemmelser, der vedtages i medfør af direktivet.

Socialdemokratiet støtter dette lovforslag til fulde. Det vil gavne vores samfund som helhed og styrke vores teknologiske kapacitet på tværs af landet ved at give kommunalbestyrelserne bemyndigelse til at træffe afgørelser om anbringelse af kabler og ledninger og sikre, at eventuelle privatretlige uenigheder ikke kommer til at udgøre en hindring for en tidssvarende udvikling af det økonomiske potentiale i et tyndere befolkede område af Danmark. På samme tid støtter vi naturligvis også, at det sikres, at vi overholder vores internationale forpligtelser i forhold til udvidelsen af Motorring 3 og Storstrømsbroen. Tak for ordet.

Kl. 10:40

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning. Hr. Stinus Lindgreen, Radikale Venstre, værsgo.

Kl. 10:40

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det, og tak for talen, som jeg i det store hele er fuldstændig enig i. Jeg har blot et opklarende spørgsmål. I lovforslaget bliver der jo fastsat frister for, hvornår man skal reagere på anmodninger om gravearbejde, og der står, at man får op til 2 måneders frist, hvis

man bliver anmodet om det. Det virker som lang tid, hvis vi gerne vil have en tidssvarende udrulning af f.eks. bredbånd i hele landet. 2 måneder er lang tid. Hvad mener ordføreren? Kunne man eventuelt gøre det kortere?

Kl. 10:40

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:40

Maria Durhuus (S):

Jeg har også set en henvendelse, der kom i går fra en televirksomhed, som også anfører, at der går for lang tid, inden man kan komme i gang. I og med at der er et bredt forlig bag det her, mener jeg personligt ikke, at der skulle være noget til hinder for, at man kiggede på tiden. Men med respekt for det forlig, der er indgået, må det være op til forligskredsen, hvis tiden skal forkortes.

Kl. 10:41

Formanden (Søren Gade):
Hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 10:41

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det. Nu er jeg jo hæmmet af, at jeg har været i entreprenørbranchen i rigtig mange år og har været en af dem, der har søgt ledningsoplysningerne, og en af dem, der har været ramt af det, når folk ikke svarede. Men jeg bliver også nødt til at sige, at der også er brodne kar den anden vej, og det er derfor, jeg bliver noget bekymret, når Radikale nu begynder at snakke om de her 2-månedersfrister. Hvis der er nogen, der burde kunne planlægge 2 måneder frem, er det dem, der graver fiberkabler ned, for guderne skal vide, at det er et stort projekt. Der kunne man jo søge og informere tidligt nok.

Derimod kan jeg godt blive ret bekymret for, at en privatperson lige pludselig får ganske kort tid til at tømme skure, og hvad man ellers har til at stå ude ved vejen. For når der bliver udført gravearbejde, skal man huske at graverne også har ret til at have en skråning. Det vil sige, at det er ret store områder, en privat husejer har. Har Socialdemokraterne overhovedet tænkt det igennem og tænkt på de gener, det kan medføre for privatpersoner, at naboen får et telekabel gravet ned? Der er faktisk privatpersoner, der bliver ramt af det, når man graver, især når store virksomheder graver eller det offentlige graver.

Kl. 10:42

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:42

Maria Durhuus (S):

Jeg mener, at der er nogle meget gode afsnit i den her gældende lovgivning om erstatninger og om krav til reetablering ved gravearbejde for de borgere, der måtte blive berørt. Om det med en tidshorisont og andre ting mener jeg, at det ligger i forligskredsen, som jeg svarede før, og jeg mener, at det skal tages op i forligskredsen igen, hvis man ønsker at ændre dette. Men jeg har meget stor tillid til, at når vi lægger beslutningskompetencerne ude i kommunalbestyrelserne, kan de også ude i kommunerne afveje konsekvenser og gener for de borgere, beslutningerne vedrører.

Kl. 10:42

Formanden (Søren Gade):
Hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 10:42

Kim Edberg Andersen (NB):

Så bliver jeg nødt at drage en anden konklusion, for jeg har så også siddet som formand for et teknik- og miljøudvalg, og det håb tror jeg desværre ikke bliver til virkelighed. Virkeligheden er, at kommunalbestyrelserne faktisk er endnu værre til det end de virksomheder, der graver ledningerne ned. Så jeg er faktisk stærkt bekymret for det, der sker, når vi laver den her lov. Private fællesveje er ofte noget med, at du har bygninger i skel osv. Det kan altså risikere at blive ret indgribende, og jeg tror, at vi tager en lille smule let på det i forhold til at få udrullet fiberkabler osv. Så jeg er noget bekymret, men det var mere en kommentar end et spørgsmål.

Kl. 10:43

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:43

Maria Durhuus (S):

Jeg vælger at tage det som en kommentar.

Kl. 10:43

Formanden (Søren Gade):

Så siger vi tak til fru Maria Durhuus fra Socialdemokratiet. Jeg byder nu velkommen til hr. Peter Juel-Jensen fra Venstre.

Kl. 10:43

(Ordfører)

Peter Juel-Jensen (V):

Tak for det, formand. Dette lovforslag rummer flere dele. For det første skal forslaget udmønte en aftale fra 2021 om, at der indføres bedre graveadgang på private fællesveje. Dette initiativ skulle gerne gavne udbredelsen af bl.a. bredbånd. Herudover indeholder lovforslaget nogle ændringer af lov om letbane på Ring 3 og lov om anlæg af en ny Storstrømsbro og nedrivning af den eksisterende Storstrømsbro. Det drejer sig for begge love om tilføjelse af hjemlet til straffebestemmelser, der vil sikre overensstemmelse med kravet i vvm-direktivets artikel 10 a om, at der i national følge Lovgivning skal være fastsat passende sanktioner. Venstre støtter lovforslaget.

Kl. 10:44

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Peter Juel-Jensen fra Venstre. Jeg byder velkommen til hr. Peter Have fra Moderaterne.

Kl. 10:44

(Ordfører)

Peter Have (M):

Tak for det, formand. I regeringen og i Moderaterne går vi ind for et Danmark i balance. Vi ønsker derfor at gøre op med de ting, der gør det mere attraktivt at bo i byerne frem for på landet. Det gør vi med det her lovforslag, som er en udmøntning af en politisk aftale fra december 2021. Med dette lovforslag foreslås det, at der indsættes en hjemmel i lov om private fællesveje, som skal give kommunerne mulighed for fremadrettet at give den nødvendige tilladelse, således at en enkelt vej ejer fremadrettet ikke kan stå i vejen for, at andre på samme vej kan få bedre internetforbindelse. Det understøtter mulighederne for at arbejde i hjemmet, uanset hvor man bor. I dag er der nemlig steder i Danmark, hvor internetforbindelsen er så ringe, at det ikke er muligt. Derudover indeholder lovforslaget også enkelte justeringer af mindre love på transportområdet, som skal sikre, at vores lovgivning er i overensstemmelse med EU-lovgivningen. Samlet set er vi i Moderaterne derfor positive over for forslaget og støtter det naturligtvis.

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Peter Have fra Moderaterne. Jeg byder velkommen til fru Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 10:45

der nu velkommen til hr. Niels Flemming Hansen fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 10:49

(Ordfører)

Sofie Lippert (SF):

Tak. SF er med i aftalen »En markedsbaseret og teknologineutral telepolitik«, som er afsat for størstedelen af dette lovforslag, og som også er den del, der kalder på flest høringssvar. Høringssvarene er overordnet positive, dog med bekymring for de lange tidsfrister, hvilket er en tilgang, SF deler. Desuden indeholder det nærværende lovforslag hjemler til straffebestemmelser, som det er påkrævet. Vi er selvfølgelig også tilhængere af, at vores lovgivning lever op til vvm-direktivet. Sidst og nok også mindst er vi glade for, at vi med dette lovforslag også kommer til at leve op til naturbeskyttelsesdirektiverne. Og SF kan derfor støtte det samlede lovforslag.

Kl. 10:46

Kl. 10:46

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti. Jeg byder velkommen til hr. Kenneth Fredslund Petersen fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 10:46

(Ordfører)

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Tak, formand. Det er jo blevet sagt mange gange tidligere, men vi behandler forslaget til lov om ændring af lov om private fællesveje, lov om letbane på Ring 3 og lov om anlæg af en ny Storstrømsbro og nedrivning af den eksisterende Storstrømsbro.

Først og fremmest er der det, der indsættes i loven i forbindelse med private fællesveje. Det støtter Danmarksdemokraterne op om. Vi har dog en bekymring, som går begge veje. Jeg tror faktisk, det blev godt forklaret af Nye Borgerliges ordfører, at det her jo lige så meget drejer sig om planlægning, da det ikke er noget, der lige bliver besluttet fra den ene dag til den anden. Vi tillader os dog at fremhæve de to måneder. Det skal jo i videst muligt omfang begrænses til så kort tid som muligt.

I dag gælder der privatretlige aftaler, hvilket obstruerer udbredelsen af elkabler og bredbånd m.v., og det fremgår så af lovforslaget, at man først skal forsøge at indgå en frivillig aftale med de private grundejere, men kan det ikke lade sig gøre, kan kommunalbestyrelsen give tilladelse, som en grundejer ikke kan modsætte sig. Hvis en grundejer i begyndelsen af en fællesvej modsætter sig nedgravning af kabler, kan de efterfølgende grundejere på fællesvejen ikke få gavn af elkabler eller bredbånd, hvilket vi selvfølgelig ikke mener er rimeligt. Det er jo til gavn for den grønne omstilling og også for, at alle kan få adgang til internet. Nedgravningen foregår oftest i vejrabatten, dog med enkelte undtagelser, som også blev fint fremhævet af hr. Kim Edberg Andersen, hvorfor det i mange tilfælde er uproblematisk.

Derudover indsættes der en straffebestemmelse i lov om letbane på Ring 3 og i lov om Storstrømsbroen, og det drejer sig om hjemler, der skal sikre overensstemmelse mellem kravet i vvm-direktivet og den nationale følge Lovgivning. Danmarksdemokraterne støtter forslaget som helhed.

Kl. 10:48

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Kenneth Fredslund Petersen fra Danmarksdemokraterne, og jeg by-

(Ordfører)

Niels Flemming Hansen (KF):

Tak for det, formand. Som EU-ordfører og som formand for Europa-udvalget oplever man rigtig, rigtig tit, når man er rundt i Europa, at se, hvad en manglende digitalisering har af konsekvenser for et samfund. Derfor er vi jo meget, meget glade for den store digitalisering, vi har i Danmark, og det er ekstremt vigtigt, at vi både for landdistrikter og for andre steder har mulighed for gode bredbåndsforbindelser.

Teleselskaberne, som etablerer fibernet, hører jeg oplever løbende udfordringer med at få tilladelse til at nedgrave fibernet fra grundejere af private fællesveje i landzoner. Det er typisk problemer med, at grundejere slet ikke reagerer på graveanmodningerne fra fiberselskaberne og på den måde forsinker gravearbejdet unødigt.

Der kan være situationer, hvor grundejere kræver penge for at give graveadgang, selv om der som oftest graves på fælles vejarealer, hvor der laves fuld etablering uden nævneværdige gener for grundejerne. Der har også været tilfælde, hvor grundejerne slet ikke selv har interesse i fiberforbindelser, eller der kan sågar ligge nabostridigheder i vejen for det, hvor grundejerne ikke vil efterkomme sine naboers ønske om at blive koblet på fibernet. Det er derfor et vigtigt skridt mod at løse disse udfordringer, at kommunalbestyrelser nu får hjemmel til at udstede tilladelse til at placere ledninger langs private fællesveje på landet, hvis grundejerne ikke svarer på henvendelser eller stiller sig på bagbenene af usaglige grunde.

Der er et enkelt problem, som mangler at blive løst, med forslaget. Det har også været nævnt i salen tidligere, og det er jo det her med, at lovforslaget fastsætter en frist på 2 måneder for grundejere i forhold til at reagere på en graveanmodning. Det kunne være hensigtsmæssigt, at man satte den ned til 14 dage eller til 1 måned.

En anden enkel ting i det her forslag er nedrivning af Storstrømsbroen. Jeg har bare noteret mig, at der er stemmer i det nordjyske, som taler lidt om, om man kunne bruge de to midterste buer på Storstrømsbroen til at etablere en cykelforbindelse hen over Limfjorden, og hvis det er en mulighed og et ønske, synes jeg da bestemt, man skal kigge på det, når man alligevel er i gang med at rive Storstrømsbroen ned. Tak.

Kl. 10:51

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Niels Flemming Hansen fra Det Konservative Folkeparti, og jeg byder velkommen til fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten.

Kl. 10:51

(Ordfører)

Jette Gottlieb (EL):

Det her lovforslag er et bunkeforslag, og jeg kan ikke lide bunkeforslag, fordi de gør lovgivningen uoverskuelig. Jeg foretrækker lovidentitet, hvor en lov handler om en og samme ting. Men på trods af det kan Enhedslisten godt støtte det her forslag, og det er der flere grunde til, men en af dem er jo, at hele forholdet omkring det med nedgravning af kabler og sådan noget på private fællesveje er et godt fremskridt for muligheden for at udvikle et samlet land. Så det synes jeg er vigtigt.

Jeg vil dog kigge meget nøje på bekendtgørelsens formulering om, hvad det er for nogle typer af infrastruktur. Det er meget vagt formuleret. Ministeren bemyndiges til i bekendtgørelse at fastsætte, hvilke typer af infrastruktur det er, og hvis det bliver kritisk, vil jeg være kritisk der. Men det vil vise sig, når vi ser bekendtgørelsen.

Så er der spørgsmålet om de to øvrige forslag. Enhedslisten vil selvfølgelig også gerne leve op til vvm-direktivet og naturbeskyttelsesdirektiver og er helt enig i, at det er vigtigt at få det gjort, men det hører altså ikke til i en lov om private fællesveje – det må man meget undskyldte.

Så vil jeg lige, i forhold til det forslag, der kom fra De Konservative, om det med Storstrømsbroen, sige, at jeg går meget ind for genbrug. Så hvis det kunne være en mulighed, synes jeg det kunne være rigtig spændende. Jeg går også ind for cykelbroer, så der ligger nogle muligheder her, som vi godt kan arbejde videre med.

Kl. 10:53

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten. Jeg byder velkommen til hr. Stinus Lindgreen fra Radikale Venstre.

Kl. 10:53

(Ordfører)

Stinus Lindgreen (RV):

Mange tak. Som allerede nævnt indeholder dette lovforslag en række delelementer. To af dem er lidt mindre, men dog stadig vigtige, nemlig at vi bringer lovgivningen om letbane på Ring 3 og nedrivning af Storstrømsbroen i overensstemmelse med vvm- og naturbeskyttelsesdirektiverne. Det er selvfølgelig vigtigt, det bakker vi op om, men jeg deler også ordføreren fra Enhedslistens kommentar om, at det måske er lidt pudsigt at lægge disse elementer ind her. Men i det mindste skal vi så ikke stå her i førstebehandling og tale alene om de to elementer, hvilket der selvfølgelig også er noget tidsbesparende i. Så det lever vi med.

Nej, den primære del omhandler jo implementeringen af aftalen fra sidste folketingssamling om en bedre udrulning af bredbånd i hele landet. Det er selvfølgelig noget, som vi i Radikale som resten af Folketinget bakker op om. Det er vigtigt, at vi, uanset hvor vi bor i landet, har adgang til internet. Der peges på, at der er en uoverensstemmelse imellem land- og byområder, når det kommer til at få graveadgang til private fællesveje. Der mangler simpelt hen nogle aftaler om, hvordan vi får løst tvister, når der skal placeres ledninger og lignende i fælles vej- og stiarealer. Ved at rette op på det som foreslået her kan vi få løst de her tvister og komme de her forskinkelser til livs, og det vil også sikre en hurtigere udbredelse af bredbånd i hele landet. Det er selvfølgelig positivt, det bakker vi op om.

Så blev der jo nævnt, både af mig selv fra min plads i salen og fra en tidligere ordfører heroppe, at der i høringssvarene er flere, der peger på, at fristen på 2 måneder virker uhensigtsmæssigt lang. Og det er altså ikke fristen for, hvornår gravearbejdet kan gå i gang, men fristen for, hvornår man som ejer skal reagere på en anmodning om, at nogen gerne vil have lov til at grave i et fælles område. Den bekymring deler jeg, og derfor vil jeg meget gerne i udvalgsarbejdet tage op, hvorfor den ligger på 2 måneder. Jeg har selvfølgelig læst ministerens kommentarer til, hvor det kommer fra. Men jeg vil tage op, om man kunne gøre noget andet – f.eks. sætte den frist ned, om det skal være til 14 dage eller 1 måned, er jeg græskkatolsk omkring, men gøre noget, så vi sikrer en mere effektiv udrulning her og selvfølgelig også tager forbehold for de personer, det drejer sig om her. Der kan, som ordføreren fra Nye Borgerlige var inde på tidligere, være en masse forhold, der gør, at det selvfølgelig ikke bare er ligetil at grave. Ikke desto mindre er det et opmærksomhedspunkt, som vi vil tage videre i udvalgsarbejdet.

Men med de ord bakker Radikale Venstre op om lovforslaget.

Kl. 10:55

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning. Hr. Kim Edberg Andersen fra Nye Borgerlige, værsgo.

Kl. 10:55

Kim Edberg Andersen (NB):

Jamen det er jo en bekymring for det her med, at du køber et hus, som har en kommunevej ude foran, og så sparer kommunen og laver det til en fællesvej, og nu siger vi så bagefter, at hvis de har lyst til at grave derude, skal du helst ligge søvnløs om natten og vente på, at e-Boks bimler, så du kan reagere på det hurtigt nok. Jeg bliver bare nødt til at sige, at hvis det er et akut gravearbejde, kan du som entreprenør grave lige med det samme. Der kan du bare grave.

Det, jeg bare siger, er, at hvis vi laver store anlægsprojekter, mener jeg at dem, vi skal lægge byrden på med at sørge for ligesom at få alt det bureaukratiske af vejen, burde være håndværkerne. Det er ikke det store problem. Det er bare et spørgsmål om, om der i loven bliver krydset af ved 1 måned eller 2 måneder ved en håndværker. Det er ikke så problematisk planlægningsmæssigt. Jeg har også fået det skriv, jeg tror, det var i går eller i forgårs, vi fik det, og der bliver jeg bare nødt til at sige som fagprofessionel, at ja, det kunne jeg også godt tænke mig, hvis jeg sad som direktør for en entreprenørvirksomhed. Men i den virkelige verden er det altså kun private mennesker, der får gener ud af det. Så jeg synes, vi skal fastholde de 2 måneder.

Kl. 10:56

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:56

Stinus Lindgreen (RV):

Jeg vil blot påpege, at det er korrekt, at der er kommet en anmodning. Men det er jo noget, der fremgår af høringssvarene, som vi har fået for noget længere tid siden, så det er ikke en ny problemstilling, der lige er dukket op, i hvert fald ikke i min indbakke. Så jeg er fuldstændig enig i ordføreren bemærkninger her. Det er rigtigt, at der er forskellige hensyn, vi selvfølgelig skal afveje her.

Det, jeg ønsker i udvalgsarbejdet, er, at vi diskuterer det og ser, om der er en anden grænse, der kunne være mere hensigtsmæssig. Det handler jo ikke om, at du skal ligge søvnløs, og så kommer der nogen om en måned og graver. Det er bare et spørgsmål om, hvor hurtigt du skal reagere, så man kan komme videre i processen. Der er jo ikke nogen grund til at forhale ting mere end allerhøjest nødvendigt.

Kl. 10:57

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Stinus Lindgreen fra Radikale Venstre. Og jeg byder velkommen til hr. Nick Zimmermann fra Dansk Folkeparti.

Kl. 10:57

(Ordfører)

Nick Zimmermann (DF):

Tak for det. Selv om det altid er fornøjeligt at have en partileder i salen, er det måske ikke den mest spændende debat, der er lagt op til her, om private fællesveje, men så kan I jo få den med i hvert fald.

Det er klart, at i Dansk Folkeparti støtter vi selvfølgelig det her forslag, for det kan jo ikke være meningen, at udrulningen af f.eks. bredbånd til landområder kan forhindres, fordi mulighederne for kommunalbestyrelserne eller byrådene til at give tilladelse til nedlægnings af den slags ikke er de samme på landet, som de er i

byerne. En af måderne, hvorpå vi kan styrke indsatsen for at bosætte sig på landet, er selvfølgelig, at der bliver bedre muligheder for at arbejde hjemmefra, men det forudsætter jo også, at der er etableret bredbånd i vores landdistrikter.

Forslaget indeholder også nogle hjemler til straffebestemmelser i relation til nogle eksisterende anlægs- og nedrivningsprojekter, og det støtter vi også i Dansk Folkeparti. Tak.

Kl. 10:58

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Nick Zimmermann fra Dansk Folkeparti. Og jeg byder nu velkommen til fru Christina Olumeko fra Alternativet.

Kl. 10:58

(Ordfører)

Christina Olumeko (ALT):

Tak for ordet. Det her lovforslag er, som Enhedslistens ordfører, Jette Gottlieb, også var inde på, en samling af en række mindre lovændringer. For det første vil lovforslaget indføre en bedre graveadgang på private fællesveje, og det er en udmøntning af en politisk aftale, som vi i Alternativet er glade for. Vi skal nemlig skabe de bedste rammer for udbredelsen af vores forsyningsnet og kommunikationsnet.

Lovforslaget indeholder herudover ændringer af loven om anlæg af letbane på Ring 3, lov om anlæg af den nye Storstrømsbro og nedrivning af den eksisterende Storstrømsbro. De lovændringer vil betyde, at de her anlæg vil leve op til vvm-direktivets artikel 10 a om, at der i national følgelovgivning skal være fastsat passende sanktioner. Og specifikt i forhold til loven om letbane på Ring 3 vil lovforslaget tilføje en bemyndigelsesbestemmelse til loven, der sikrer overensstemmelse med naturbeskyttelsesdirektiverne.

Helt grundlæggende skal det være sagt tydeligt fra talerstolen, at det selvfølgelig alt sammen er noget, som Alternativet godt kan bakke op om. Tak for ordet.

Kl. 10:59

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Christina Olumeko fra Alternativet. Og jeg byder velkommen til hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige.

Kl. 10:59

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det, formand. Jeg giver fru Jette Gottlieb ret i, at vi godt kunne have delt det her forslag op. Der er så mange forskellige ting i det her, og det kunne nok have klædt det at være delt op i flere forslag, men fred være med det. Men jeg har en reel bekymring over det, jeg især hører ordførerne sige, altså den villighed, der er til det her med at skulle se på de 2 måneder, fordi fremskridtet skal gå hurtigere. Det er ikke, fordi jeg har noget imod fremskridt; det er nok bare, fordi jeg er ramt af at have været ude i virkeligheden og have set det. Selvfølgelig er der nogle gange, man rammer en borger, som stiller sig på tværs, men jeg tror, at hvis vi havde fået nogle tal med for, hvor mange gange nabostridigheder havde ført til, at der var en, der ikke kunne få internet, så havde det nok vist sig at være få. Men det er jo i hvert fald et godt argument, når man gerne vil fortælle det.

Min bekymring går lidt på, at vi får lavet noget nu, som er et rigtig udmærket forslag med noget smidighed, og får taget beslutning om, at alle kan få adgang til internettet, men så lidt glemmer de problemstillinger, der er. For der er i forvejen rigtig store problemstillinger, men når man lige pludselig finder ud af, at offentlige ledninger ligger et dumt sted, så koster det folk garager, og nogle

gange koster det dem huse, og det koster dem ofte, at de ikke kan få lov at sætte et hegn op, fordi de dermed graver i jorden.

Og hvorfor kan jeg sige det her? Det er, fordi jeg har haft den store glæde i en entreprenørvirksomhed selv at skulle betale for telekabel med 600-ledet og et 400-ledet telekabel, som der var blevet stukket en grøn pæl ned igennem, fordi der ved et uheld var kørt en bil ind igennem et hegn, og når man så som entreprenør søgte i sine LER-oplysninger, så der ikke ud til at ligge noget. Men det, man skal huske på, er, at ledninger ikke nødvendigvis ligger der, hvor man registrerer dem i et ledningsoplysningsskema; de ligger inden for en margen. Og allernådigst kan man så få f.eks. TDC ud inden for 3-6 uger.

Jeg kan sige, at jeg jo synes, det er svært at retfærdiggøre, at en almindelig borger skal reagere hurtigere end det, som graveaktører ofte får at vide fra store virksomheder. Så måske skulle man som minimum stille dem, så de er lige for loven, med hensyn til hvornår man som den, der har etableret en ledning, har en forpligtelse til at gå ud og påvise, hvor ledningen ligger, såfremt man som husejer har brug for at lave noget i nærheden af sit eget skel.

Det er det, der er min bekymring. For ellers synes jeg jo, at intentionen er rigtig, rigtig god. Og det kan også godt være, at vi ender med at støtte det, men lige nu vil jeg meget gerne se, om udvalgsarbejdet fører til, at der bliver fundet en god balance, med hensyn til hvordan vi får sat det her sammen. Og så vil jeg gerne sige, at vi meget gerne vil have cykelstibrugere i Nordjylland – det vil vi rigtig gerne – men med hensyn til at få en nedlagt bropille fra Storstrømsbroen vil jeg måske nok som gammel entreprenør sige, at det faktisk er billigere at bygge en selv deroppe. Det ved jeg ikke, og det skal jeg ikke blande mig i. Men altså, vi går også ind for genbrug i Nordjylland, så hvis det er det, vi kan få, altså resterne fra bordet, så tager vi også gladelig dem.

I Nye Borgerlige er vi indtil videre for at stemme gult for forslaget.

Kl. 11:03

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger, og så siger vi tak til hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige. Det sluttede ordførerrækken, og derfor byder jeg nu velkommen til transportministeren. Værsgo.

Kl. 11:03

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Tak for det, formand. Måske skal jeg lige indledningsvis starte med at sige, at lovforslaget ikke omhandler cykelstipprojekter som cykelbroer eller anvendelsesmuligheder for den gamle Storstrømsbro. Der har også været forslag om, at man måske kunne bruge nogle bropiller til kunstinstallationer og alt muligt andet. Det er ikke en del af det her, men det er en debat og en drøftelse, jeg meget gerne tager med ordførerne, for det er selvfølgelig også vigtigt.

Først vil jeg gerne takke for den generelt brede opbakning, der er til forslaget. I regeringsgrundlaget står der, at regeringen ønsker et Danmark i geografisk balance. Det betyder bl.a. den rette balance mellem land og by, hvor det skal være attraktivt at bo i alle egne af landet. Vi skal således være med til at forhindre, at utilsigtet regulering gør det mindre attraktivt at bo i Nørre Vorupør end på Nørrebro i København. Det betyder også, at det er vigtigt med en stærk infrastruktur i alle egne af Danmark, og lovforslaget udmønter de dele af den politiske aftale af 21. december 2021 om markedsbaseret teknologineutral telepolitik, og det er en aftale under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, som er indgået af et bredt flertal dengang.

I aftalen er der et initiativ om, at der indføres bedre graveadgang på private fællesveje for at understøtte digitaliseringen af det danske samfund. Som reglerne er i dag, kan en enkelt vej ejer ud til en privat

fællesvej på landet – og jeg understreger, at det er på landet, for det her forslag handler om gravearbejde på landet, og jeg kan høre, der er nogen, der taler om gravearbejde i byerne også – eksempelvis standse udrulning af ledninger til bedre internetforbindelse. Det kan dermed også gå ud over grundejerne længere nede ad vejen, som ønsker dette. Det er ikke rimeligt, og jeg foreslår derfor, at der indsættes en hjemmel i lov om private fællesveje, som skal give kommunerne mulighed for fremadrettet at kunne give den nødvendige tilladelse. Det skal være med til at understøtte mulighederne for at arbejde hjemmefra fra steder, hvor internetforbindelsen i dag ikke er god nok.

Enhedslisten stillede så spørgsmål om, hvilken type infrastruktur vi kommer til at omfavne, for vi taler meget om internet. Lovforslaget udspringer sådan set af et ønske om bedre graveadgang til internet, men som I kan se af det høningsmateriale, jeg har valgt at sende ud, indeholder det også elledninger, og det er jo, fordi det ville være uhensigtsmæssigt ikke at medtage det, i takt med at der kommer flere og flere elbiler, der bliver brug for større og større kapacitet i ledningsnettet til jordvarmeanlæg, varmepumper, eller hvad ved jeg. Så det er sådan set de to ting, som er tænkt ind som intentionen med lovforslaget.

Så har der været sat spørgsmålstegn ved den her 2-månedersfrist, der er inspireret af graveloven. Grunden til, at jeg lader mig inspirere af de 2 måneder i graveloven i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, er, at jeg ikke er fagmand på området, og jeg tænkte, om jeg skulle opfinde min egen frist, eller om vi skal læne os op ad den generelle lovgivning, der er i forhold til gravearbejde i Danmark. Men jeg er kun interesseret i at tilfredsstille Folketingets ordførere på det her område, og jeg vil derfor invitere til drøftelser omkring den her frist. Om vi skal lave den anderledes i det her spørgsmål, er ikke noget, som er hjerteblod for mig, for jeg er kun interesseret i, at vi behandler borgerne fair og tilfredsstiller så stor en del af Folketinget som muligt. Så lad os tage en drøftelse af den del.

Kl. 11:07

Så skal jeg se, om jeg kan læse de øvrige notater, som jeg har her på blokken. Ja, det er det her med forskellen på land og by. Grunden til, at vi overhovedet fremsætter det her lovforslag, bare for at være helt specifik, er, at der er en skelnen mellem land og by i lovgivningen i dag. Og i dag er det sådan, at det er et privatretligt spørgsmål, hvad man kan opnå enighed om, og det er derfor, vi så går ind med den her lovgivning nu og siger, at det simpelt hen ikke kan passe, at en enkeltperson kan spænde ben for, at man kan få internet eller elektricitet længere nede ad vejen.

Men det er jo stadig væk formålet, at det skal være et privatretligt anliggende, men i tilfælde af nabostridigheder osv. vil man så kunne inddrage kommunen efter 2 måneder, hvor man kan dokumentere, at nu har vi forsøgt i det her privatretlige anliggende at opnå en aftale. Så hvis en nabo ignorerer det eller andet, er det ikke sådan, at man så har taget en beslutning, så er det bare dér, hvor kommunen bliver involveret. Jeg tror, det er de spørgsmål, jeg lige umiddelbart har noteret mig.

Samlet set er der altså tale om et godt lille forslag, som understøtter et af regeringens sådan helt overordnede mål om et Danmark i balance, og jeg ser derfor også frem til at behandle forslaget i Tinget.

Endelig var der lige et par stykker, der kaldte det en bombelovgivning, tror jeg det var. Der har jo været et ønske fra ordførerne om, at vi ikke står og bruger tid i salen helt unødigt, og der har været to bittesmå kommaændringer som en del af den øvrige lovgivning, som i bund og grund handler om, at vi lige juridisk set får orden i penalt huset i forhold til Ring 3 og Storstrømsbro – altså lidt mindre end en detalje. Så det var bestræbelserne på, at det ikke skulle opholde ordførerne unødigt her i salen med tre lovforslag, som kunne indeholdes i ét lovforslag. Jeg kan også høre i ordførernes taler, at

det ikke er de to kommaændringer, der har fyldt det helt store i debatten.

Kl. 11:09

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning fra hr. Stinus Lindgreen, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 11:09

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det, og tak for talen. Jeg vil blot hurtigt kvittere for ministerens imødekommenhed, og jeg ser frem til, at vi i udvalget drøfter, hvad vi kan gøre med den her frist, og jeg vil i den henseende blot sige, at det lyder, som om vi er meget enige. Der er jo selvfølgelig her mange hensyn i forhold til de private, deres ejerskab og muligheden for at udbrede bredbånd eller, som ministeren også var inde på, elledninger og andet.

Så det skal vi selvfølgelig diskutere grundigt for at finde den rette balance, og jeg vil i den forbindelse blot høre, om vi kan få ministeren til at sikre, at vi her har et informationsgrundlag at stå på, i forhold til hvor mange forsinkelser der er tale om, hvor langvarige de er, og hvad der er årsagerne, så vi altså har et eller andet at stå på, inden vi tager stilling til det her.

Kl. 11:10

Formanden (Søren Gade):

Ministeren.

Kl. 11:10

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Altså, hvor mange nabostridigheder der er og den slags? Jeg kommer til at svare på samtlige spørgsmål fra ordførerne. Så hvis I sender spørgsmålet skriftligt til mig, som I ønsker oversendt, så svarer jeg på alt så hurtigt som muligt. For jeg er selvfølgelig også optaget af, at vi har mulighed for at træffe beslutninger på så oplyst et grundlag som overhovedet muligt.

Kl. 11:10

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til transportministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, og derfor er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Transportudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 17:

Forslag til lov om udbygning af motorvej E20/E45 ved Kolding, anlæg af Kalundborgmotorvejens tredje etape og udbygning af rute 15, Ringkøbing-Herning.

Af transportministeren (Thomas Danielsen).

(Fremsættelse 04.10.2023).

Kl. 11:10

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen er åbnet, og den første ordfører, jeg vil byde velkommen til, er fru Maria Durhuus fra Socialdemokratiet.

Kl. 11:11

(Ordfører)

Maria Durhuus (S):

Tak for ordet. Jeg vil lige starte med at sige, at jeg er her som vikar for hovedordføreren, hr. Thomas Jensen, og at jeg blev indkaldt til den her debat i morges kl. 7.15, så jeg vil derfor tillade mig at læse hans tale op.

Det er vigtigt for Socialdemokratiet, at Danmark hænger godt sammen, så der er bedre muligheder for erhvervsudvikling med fastholdelse og skabelse af nye arbejdspladser i hele landet, og så skal lønmodtagerne let kunne komme frem og tilbage på arbejde. Det er det, der er hovedformålet med dette lovforslag, hvor vi sætter rammerne for udbygningen af rute 15, Ringkøbing-Herning, udbygningen af motorvej E20/E45 ved Kolding og anlægget af Kalundborgmotorvejens tredje etape. Erhvervsudviklingen i Ringkøbing og Kalundborg styrkes betragteligt med disse projekter, og trængslen ved Kolding aflastes med et nyt motorvejsspor i begge retninger mellem motorvejskryds Kolding og Kolding Vest, dvs. på den strækning, hvor den øst-vest-gående E20 ligger oven i den nord-syd-gående E45.

Lovforslaget udmønter tre konkrete projekter fra aftalen »Infrastrukturplan 2035«. På den del af det danske motorvejsnet, hvor to store motorveje ligger oven i hinanden, er der ualmindelig meget trængsel. Det er derfor hårdt tiltrængt, at motorvejen ved Kolding mellem motorvejskryds Kolding og motorvejskryds Kolding V udbygges med et ekstra spor i hver retning. Det, der foreslås ved anlægget af tredje etape af Kalundborgmotorvejen, er, at den eksisterende landevej mellem Knabstrup og Kalundborg opgraderes og udbygges til motorvej, mens der på den sidste del mellem Svebølle og Kalundborg etableres ca. 9 km ny motorvej. Der foreslås dermed i alt ca. 28 km ny motorvej på strækningen mellem Knabstrup og Kalundborg, således at der kommer motorvej hele vejen fra Kalundborg til hovedstadsområdet. Det er tiltrængt med alle de arbejdspladser, der etableres i Kalundborg, herunder udviklingen af en meget central havn.

Med hensyn til Ringkøbing i det midt- og vestjyske er vi glade for udbygningen af rute 15 mellem Herning og Ringkøbing plus Herning-Ringkøbing til 2+1-vej. Den strækning, der anlægges med dette lovforslag, er fra Røgind til tilslutningsanlægget ved Messe-motorvejen i Snebjerg. Størstedelen af strækningen udbygges til 2+1-vej, hvor der etableres et overhalingsspor, så der bliver en sikker mulighed for overhaling på skift mellem de to færdselsretninger. Derudover etableres der en række nye lokale vejforbindelser til ejendomme og boliger langs udbygningsstrækningen. På strækningen mellem Nordre Ringvej og Søndre Ringvej ved Ringkøbing til Røgind, som ikke udbygges til 2+1-vej, foreslås det at udføre punktvisse forbedringer i form af en eksisterende rundkørsel og et nyt kryds ved et planlagt erhvervsområde.

Når vi anlægger veje, hvor der skal køre flere biler med høj hastighed, skal vi tænke på, hvordan vi kan holde støjen nede. Der indarbejdes støjreducerende tiltag i motorvejsprojekterne. Ved Kolding forventes det, at projekter delvis kan genanvende en del af den eksisterende støjskærm, som står mellem Egtvedvej og tilslutningsanlæg 63, Bramdrupdam, samt fra tilslutningsanlæg 63 mod nordøst. Derudover etableres i alt 1.600 m ny støjafskærmning på den strækning, hvor motorvejen udbygges. På Kalundborgmotorvejen foreslås der etableret i alt ca. 11 km støjafskærmning, heraf ca. 8 km støjskærme. Den præcise udformning og fordeling af skærme og støjvolde vil først blive fastlagt ved detailprojekteringen af vejanlægget.

På rute 15 mellem Ringkøbing og Herning er der indarbejdet støjdæmpende tiltag ved bysamfund og samlede bebyggelser, som skal forbedre støjforholdene og afværge den øgede støjvirkning. Der foreslås etableret støjafskærmning ved Nørhede og Opsund samt ved Højbovej og Hybenvænget i Videbæk, og den præcise udstrækning af den enkelte støjskærm og/eller støjvold vil blive detailplanlagt i forbindelse med udførelsen af projektet. Desuden er det værd at fremhæve, at lovforslaget sikrer, at Vejdirektoratet kan etablere en ordning, hvor der ydes tilskud til facadeisolering af helårsboliger, der er særlig støjramte efter anlæg af motorvejen.

Alt i alt er det et godt forslag for tre forskellige områder i Danmark, som bliver bedre forbundet med resten af landet, og hvor der fjernes trængsel fra trafikanterne. Det er supergode projekter, som Socialdemokratiet naturligvis støtter. Tak for ordet.

Kl. 11:16

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Maria Durhuus fra Socialdemokratiet. Vi byder velkommen til hr. Peter Juel-Jensen fra Venstre.

Kl. 11:16

(Ordfører)

Peter Juel-Jensen (V):

Tak for det, formand. Formålet med lovforslaget er at udmønte dele af den politiske aftale om infrastrukturplan 2035, da lovforslaget bemyndiger transportministeren til at udbygge motorvej E20/E45 ved Kolding og anlægge Kalundborgmotorvejens tredje etape samt at udbygge rute 15 mellem Ringkøbing og Herning.

Infrastrukturen binder landet sammen, og den sørger også for, at vi slipper af med noget af den trængsel, vi allerede har fået skabt, men infrastrukturen er altså også forudsætningen for jobskabelse, vækst og bosættelse, og det er de tre vejetableringer rigtig gode eksempler på. Der har været en hel diskussion om, hvorvidt det er de rigtige løsninger, nok primært omkring Kalundborgmotorvejens tredje etape, hvor man lokalt gerne så, at nogle løsninger var anderledes. Det fik vi løst i rimelig grad, men alle ønsker har ikke kunnet imødekommes, hvilket der eksempelvis kan være tekniske eller økonomiske grunde til.

Men alt i alt er det lykkedes at finde gode, pragmatiske løsninger, der giver en bedre infrastruktur og forhindrer trængsel. Jeg lægger mig helt op ad de meget tekniske gennemgange, som min ordførerkollega fra Socialdemokratiet kom med omkring de enkelte projekter, og jeg kan til slut sige, at Venstre støtter forslaget.

Kl. 11:17

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Peter Juel-Jensen fra Venstre. Jeg byder velkommen til hr. Peter Have fra Moderaterne.

Kl. 11:18

Kl. 11:21

(Ordfører)

Peter Have (M):

Tak for det. Lovforslaget er en del af udmøntningen af den store politiske aftale på transportområdet, infrastrukturplan 2035, som har til formål at styrke infrastrukturen i Danmark og skabe bedre sammenhængende vejforbindelser i hele landet.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at det handler om politisk prioritering, når nogle projekter tilvælges og andre fravælges. I dette konkrete lovforslag handler det bl.a. om at bemyndige transportministeren til at udbygge motorvej E20/E45 ved Kolding med et ekstra spor i hver retning, at udbygge af tredje etape af Kalundborgmotorvejen og ikke mindst at udbygge rute 15 mellem Ringkøbing og Herning med en 2+1-vej på dele af strækningen, som tidligere er blevet fravalgt.

Derfor er jeg glad for, at vi i forbindelse med udmøntningen af land og by-puljen i fællesskab har besluttet, at der afsættes midler til de førnævnte projekter, så de alligevel kan gennemføres og kan være til glæde lokalt og på sigt forbedre trafikforholdene. Der vil naturligvis altid være nogle negative konsekvenser ved så store anlægsprojekter som disse, men i det store hele mener vi i Moderaterne, at gevinsterne er større, og derfor bakker vi op om lovforslaget.

Kl. 11:19

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til hr. Peter Have fra Moderaterne, og jeg byder velkommen til fru Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 11:19

(Ordfører)

Sofie Lippert (SF):

Her får vi jo så endnu en tre-i-en-løsning, hvor det, der måtte synes at være tre anlægslove, er blevet til én anlægslov. Fælles for projekterne er selvfølgelig, at det er en del af aftalen om infrastrukturplan 2035 – en aftale, vi i SF er en del af. Det er dog ikke alle tre projekter, jeg i dag er lige glad for at skulle godkende; særlig er der et projekt, der har skabt meget bøl, og det drejer sig om Kalundborgmotorvejen.

Man kan i høringsnotatet læse, at mange stiller sig kritiske over for processen – det er et kor, jeg desværre må stemme med i. Borgere og organisationer føler sig ikke hørt i en proces, der er endt med en fordyrelse på over en ½ mia. kr., en fordyrelse, der resulterer i, at projektet ikke længere er samfundsøkonomisk rentabelt.

Som ordfører og medlem af forligskredsen stemmer jeg selvfølgelig for et projekt, vi har aftalt at gennemføre, og som sikrer mobilitet og vækst i det vestsjællandske. Men jeg håber, at man i regeringen lytter til den kritik, der kommer fra flere kanter om netop dette projekt, for det er også et projekt, der har født borgergrupper og er kilde til mange frustrationer, langt flere end de to andre vejprojekter i dette lovforslag, hvilket klart viser, at der ikke er tale om automatiske ikke-i-min-baghave-reaktioner.

Ser man på de andre projekter, er modstanden langt mindre, og ønskerne handler mest af alt om tilføjelser. Her er vi i SF især glade for de positive effekter for vindmølletransporter, som udbygningen af rute 15 får. Vi kommer til at stemme for lovforslaget.

Kl. 11:20

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti. Jeg byder velkommen til hr. Kenneth Fredslund Petersen fra Danmarksdemokraterne.

(Ordfører)

Kenneth Fredslund Petersen (DD):

Tak, formand. Dette er et forslag om udbygning af motorvej E20/E45 ved Kolding, anlæg af Kalundborgmotorvejens tredje etape og udbygning af rute 15, Ringkøbing-Herning. Udbygningen af motorvej E20/E45 omkring Kolding er et meget ventet projekt for området langs hele den rute. Der er her tale om væsentlige forbedringer set i lyset af de store trængselsproblemer, vi har set vokse konstant. Det stemmer vi selvfølgelig for i Danmarksdemokraterne. Anlægget af Kalundborgmotorvejen og at koble Vestsjælland på motorvejsnettet anser vi for endnu en positiv og vigtig udvidelse i forhold til Kalundborg og områdets meget erhvervsliv samt ikke mindst for den almene personbilstrafik langs hele ruten.

Jeg vil også gerne benytte lejligheden til at gøre opmærksom på de mange henvendelser og bekymringer, der har været i lokalområdet, vedrørende bl.a. tilkørselsramper, der bør overvejes ændret eller flyttet, inden det er for sent. Her tænker jeg på Bjergsted og andre lokale udfordringer forbundet med udbygningen. Jeg er enig i udlægningen fra ordføreren for SF, nemlig at der har været et stort forarbejde og gode argumenter, så jeg vil opfordre til, at der bliver kigget på de ting, der bliver nævnt her.

Sidst, men ikke mindst, er der udbygningen af rute 15, Ringkøbing-Herning, til en 2+1-vej, der vil være en kæmpe lettelse for de mange, der i årevis har kørt bag en vindmølletransport på vej til og fra deres daglige gerninger. Det er endnu en milepæl, vi i Danmarksdemokraterne har kæmpet for, og en milepæl, der støtter op om den grønne produktion og det lokale erhvervsliv. Og det er igen som nævnt til stor lettelse og glæde for de mange lokale.

Jeg vil dog bruge lejligheden til at nævne en bekymring omkring de mange skoleelever, der skal passere, bl.a. ved Varde. Der er stillet forslag, der bør overvejes og ses på igen. Det er trods alt vores unge mennesker og børn, der skal passere en trafikeret vej.

Så vil jeg på vegne af Danmarksdemokraterne gerne gøre opmærksom på, at vi er meget glade for, at forligskredsen bag aftalen om infrastrukturplan 2035, som vi jo desværre endnu ikke er med i, har taget hånd om og fundet løsninger på de udfordringer, der var ekstraordinære omkring bl.a. Kalundborgmotorvejen og rute 15, Ringkøbing-Herning-vejen. Med det vil jeg sige, at vi støtter forslaget.

Kl. 11:23

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, og vi siger tak til hr. Kenneth Fredslund Petersen fra Danmarksdemokraterne. Jeg byder velkommen til hr. Niels Flemming Hansen, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:23

(Ordfører)

Niels Flemming Hansen (KF):

Tak for ordet, formand. Så kommer vi i gang – endelig i gang, skulle jeg næsten til at sige – med at udbygge motorvej E20 og E45 ved Kolding, anlægge Kalundborgmotorvejens tredje etape og udbygge rute 15 mellem Ringkøbing og Herning. Det er et arbejde, der har været længe undervejs, og uden at gå ind i alle detaljer omkring udbygningerne ved enten Kolding, rute 15 eller Kalundborg vil jeg sige, at selv om man ved Kolding godt kunne have tænkt sig, at vi sådan lige fortsatte ned til Kolding Syd, når vi nu var i gang, er det ikke med i første omgang. Jeg vil dog gerne takke ministeren og ministeriet for det meget, meget fine og grundige arbejde, der har været med alle de her tre processer og også muligheden for at ændre nogle ting undervejs. Det har jeg i hvert fald selv været

meget, meget glad for, og jeg synes også, at mine ordførerkollegaer har været meget, meget gode og pragmatiske i den retning.

Når det er sagt, vil jeg sige, at jeg i virkeligheden nok har det lidt ligesom ministeren, nemlig at det her med at komme ud i landet og ud at opleve de her projekter, vi står med, er noget, som er værd at bruge tid på, og da livet skal være sjovere end at se fjernsyn, brugte jeg her for relativt nylig en onsdag aften på at køre ud med en af vores byrådskollegaer oppe omkring Holbæk-Kalundborg-området for at kigge lidt på de udbygninger, vi skulle lave. Det er jo altid rart på den måde at komme ud at sparke dæk. Der faldt jeg så sammen med ham over et område, hvor vi har en større lastvogsvirksomhed, som har ind- og udkørsler, som så desværre ikke er med. Jeg har været mine notater igennem og kan sige, at det er området omkring Bødkervej med en udfletning til noget, der hedder Cementvejen. Der fik vi oplyst, at der kører ca. 132.000 lastbiler om året på det stykke, og det har vi simpelt hen ikke fået med. Jeg forventer, det er Vejdirektoratet, som ikke har været helt i mål med det, og jeg synes jeg da i hvert fald lige, vi skal kigge på her i processen, om der er noget at gøre. For som formand for Færdselssikkerhedskommissionen kan jeg godt være lidt i hvert fald nervøs for det ret massive antal lastbiler på en relativt kort strækning. Så det kunne være, at vi skulle prøve at gøre noget ved det.

Ellers kan jeg sige, at vi støtter forslaget, og jeg skulle hilse fra Liberal Alliance, ligesom jeg i øvrigt også skulle ved det sidste forslag, og sige, at de også bakker op om det. Tusind tak.

Kl. 11:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger, og næste ordfører er fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten. Velkommen.

Kl. 11:26

(Ordfører)

Jette Gottlieb (EL):

Mange tak. Jeg går som tidligere nævnt ikke ind for bunkelovforslag, og her har vi igen et bunkelovforslag med tre forslag, der intet har med hinanden at gøre. Den eneste fælles overskrift, jeg kan finde, er: Så meget motorvej som muligt over det meste af landet. Og det er selvfølgelig ikke nogen særlig flatterende titel på et lovforslag.

Så er der en del misforståelser. Der er nogle, der tror, at man afhjælper trængsel ved at bygge flere veje. Al forskning viser, at mere vej fører til mere trafik og fører til flere biler, og der er ikke noget som helst belæg for, at trængslen forsvinder af det. Og det gælder umiddelbart for to af forslagene.

Så vil jeg fremhæve forslaget om Kalundborgmotorvejen som et særlig ondartet eksempel på dårlig proces. Vi er – foreløbig, må jeg understrege – endt med en fordyrelse på ½ mia. kr. og en ministerielt støttet regnemaskine, der når frem til, at den samfundsmæssige værdi er negativ.

Enhedslisten stemmer imod hele forslaget.

Kl. 11:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er indtil videre en enkelt kort bemærkning fra hr. Kim Edberg Andersen. Værsgo.

Kl. 11:27

Kim Edberg Andersen (NB):

Det er, fordi jeg blev så glad, at jeg var lige ved at trille ned ad stolen, da fru Jette Gottlieb sagde: Mere asfalt til hele landet. Jeg tænkte: Endelig – *endelig* – har Enhedslisten set lyset. Og der blev jeg nok positiv lige hurtigt nok. Men når fru Jette Gottlieb siger, at mere asfalt i sig selv de facto vil føre til mere bilisme, er det så ikke bare, fordi vi godt ved, at den offentlige transport ikke virker? Og folk skal jo transporteres rundt, og hvis man skal transporteres rundt,

hjælper det selvfølgelig på muligheden for, at man får lyst til at købe en bil, at der også er en vej i nærheden.

Kl. 11:28

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 11:28

Jette Gottlieb (EL):

Jeg tror, at spørgeren glemmer, at cirka en tredjedel af befolkningen ikke har det valg. En tredjedel af befolkningen kan ikke bare køre bil, og det kan de ikke, fordi de er for unge eller for gamle eller for fattige eller muligvis har en klimabetinget modvilje mod at køre bil. En tredjedel af befolkningen vil være afhængige af, at der findes en kollektiv trafik, og derfor er det selvfølgelig Enhedslistens meget klare princip, at den kollektive trafik skal udbygges, så den i enhver henseende dækker behovet for danskere i hele landet.

Kl. 11:28

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 11:28

Kim Edberg Andersen (NB):

Nu er det heldigvis sådan, at Nye Borgerlige jo har løsninger på i hvert fald de fleste af de problemstillinger. Man kan sige, at i forhold til de unge skal vi jo bare sørge for, at de kan få lov til at køre bil noget tidligere; i forhold til de fattige skal vi jo bare fjerne afgifterne på bilerne. Med hensyn til de ældre er jeg fuldstændig enig med fru Jette Gottlieb i, at de selvfølgelig skal have mulighed for at blive transporteret rundt, og der skal vi jo have noget af det, vi talte om før, nemlig en liberalisering af taxiloven. Og dem, som af klimabetingede grunde ikke har lyst til at køre i en bil, skal have lov til at gå lige nøjagtig derhen, hvor de har lyst.

Kl. 11:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 11:29

Jette Gottlieb (EL):

Jeg forstår på spørgeren, at vi har fuldstændig diametralt modsatte løsningsforslag på alle punkter.

Kl. 11:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Og så er det hr. Stinus Lindgreen fra Radikale Venstre. Velkommen.

Kl. 11:29

(Ordfører)

Stinus Lindgreen (RV):

Mange tak. Sammenhæng i hele landet er selvfølgelig vigtigt, og derfor er Radikale Venstre ligesom en lang række andre partier også med i aftalen om infrastrukturplan 2035. Projekterne i dette lovforslag udspringer alle af præcis denne aftale, som vi derfor selvfølgelig også står bag.

Når det er sagt, er det ikke, som fru Sofie Lippert nævnte i sin tale, fordi alle projekter i en stor aftale er noget, som man er lige glad for, og det er jo ikke sådan, at vi i Radikale Venstre jubler, hver eneste gang der bliver anlagt en ny motorvej. Vi kan se i høringssvarene, at der især for visse af projekterne vedkommende er en meget stor modstand, og også, at de er blevet ekstremt fordyrede, hvilket også gør, at de samfundsøkonomisk ikke længere er rentable.

Det er også klart, at anlægsprojekter af den her dimension altid vil have konsekvenser for dem, der bor i området, for miljøet og

for klimaet, både positive og negative, og derfor kommer vi også til at følge disse projekter nøje: Hvad betyder det klimamæssigt, miljømæssigt og samfundsøkonomisk – hvad er konsekvenserne af det? Men da det er en del af aftalen IP35, bakker vi naturligvis op.

Kl. 11:30

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren. Den næste er hr. Nick Zimmermann fra Dansk Folkeparti. Velkommen.

Kl. 11:31

(Ordfører)

Nick Zimmermann (DF):

Tak for det. Jeg vil sige, at fra Dansk Folkepartis side er vi selvfølgelig rigtig glade for at stå her i dag og førstebehandle det her forslag. Dansk Folkeparti har jo i mange år kæmpet for at få Kalundborgmotorvejen afsluttet. Kalundborgmotorvejens tredje etape var jo sådan set med i den aftale om infrastruktur, som Dansk Folkeparti indgik med den daværende VLAK-regering tilbage i 2019, og heldigvis kom tredje etape også med i infrastrukturplanen for 2035, som Dansk Folkeparti jo også er en del af.

Det er rigtig vigtigt for det nordvestsjællandske område, at vi nu langt om længe får anlagt tredje etape af den her motorvej, og vi er meget glade for, at det er en hel motorvej, vi får. Da Vejdirektoratet i foråret bedyrede, at der ikke var penge til hele projektet, og at strækningen mellem Jyderup og Bjergsted måtte fastholdes som en motortrafikvej, slog vi i Dansk Folkeparti hurtigt fast, at det selvfølgelig var fuldstændig uacceptabelt. Nu har vi i flere årtier kæmpet for en motorvej hele vejen fra Kalundborg, og så skulle borgerne i Nordvestsjælland ikke nøjes med en halvfærdig løsning.

Kalundborg er en by med en enorm udvikling. Mærsk har anlagt en stor terminal ved Kalundborg Havn, og Novo Nordisk investerer i øjeblikket 18 mia. kr. i en udvidelse af deres fabriksanlæg i Kalundborg. Det er vigtigt, at forbindelserne til resten af Sjælland og hovedstadsområdet bliver opgraderet. Etableringen af Kalundborgmotorvejens tredje etape vil også sikre den positive udvikling, som Kalundborg by jo har været inde i, og den spreder sig selvfølgelig rundtomkring til hele det nordvestsjællandske område.

Vi er også meget glade for, at den meget tiltrængte udbygning fra seks til otte spor af motorvejen uden om Kolding bliver realiseret. 87.000 bilister passerer hver evig eneste dag afkørsel 62 og 63 på E20 og E45 i begge retninger, så man kan vist rolig sige, at der er brug for udbygningen af den her del af den sønderjyske motorvej. Der er vi også rigtig glade for, at vi er med i udbygningsloven.

Dansk Folkeparti er også glade for, at vi er med i udrulningen af rute 15 mellem Ringkøbing og Messemotorvejen. Det er især vigtigt for os at sikre, at der bliver etableret nye lokalveje på strækningen, der muliggør, at man stadig kan krydse rute 15.

Med de ord kan jeg meddele, at Dansk Folkeparti støtter forslaget.

Kl. 11:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Så er det fru Christina Olumeko fra Alternativet. Velkommen.

Kl. 11:33

(Ordfører)

Christina Olumeko (ALT):

Tak for ordet. Alternativet kan ikke stemme for det her lovforslag. Lovforslaget vil nemlig give transportministeren bemyndigelse til at udbygge motorvej E20 og E45 ved Kolding og bemyndigelse til at anlægge Kalundborgmotorvejens tredje etape, og så vil det give bemyndigelse til at udbygge rute 15 mellem Ringkøbing og Herning.

Vi står midt i et eskalerende klimakollaps, der kalder på omgående handling, og derfor er det fuldstændig uansvarligt at udbygge motorvejsnettet. Faktisk er det her lovforslag jo en del af en større pakke af motorvejsprojekter, der er blevet aftalt i infrastrukturaftalen for 2035, hvor der i alt anlægges nye motorveje for 26 mia. kr.

Det er penge, som vi i stedet for bør bruge på at udbygge vores cykelnet. Vi burde skabe bedre rammer for delebiler og samkørsel, og vi bør bruge pengene på at forbedre og udbygge vores offentlige transport. Alternativet vil både i dag og fremover kæmpe for vores bæredygtige fremtid. Det gælder både i forhold til det her lovforslag, men det gælder også andre fossile lovforslag, der hører fortiden til, og derfor vil jeg også på talerstolen benytte min taletid til at takke alle de mange grønne og progressive klimaaktivister, der arbejder og kæmper hver dag for, at vi trækker i nødbremsen og tager samfundet i en helt anden bæredygtig retning.

Herudover finder Alternativet det stærkt problematisk, at det her lovforslag behandler tre anlægsprojekter på en gang. Det giver et yderst uoverskueligt og sammenblandet høringsmateriale på 160 sider, og det kan afholde borgere og organisationer fra at indsende høringssvar. Vi mener, at store milliarddyre anlægsarbejder bør behandles separat.

Endelig hæfter vi os ved, at natur, biodiversitet og klima ikke er blevet prissat i beregningerne i det, der er blevet fremsat her. Når man bygger, bør man også værdisætte den natur og den jordklode, som vi skader. Det er ikke kun tidsbesparelser, der har en værdi for samfundet. Det er også den jordklode, vi lever på, og jeg ser, at Transportministeriet i høringssvarene får sagt, at der ikke i dag er retningslinjer, der gør det muligt at prissætte natur, klima og biodiversitet.

Der må jeg altså bare sige, at så synes jeg, vi har et Transportministerium, som skal til at få opdateret deres egne beregninger. Vi har i dag grønt bnp, og der er allerede lavet nogle formler, der gør det muligt for os at prissætte vores jordklode. Der er mange forskere, der har givet deres eget bud på, hvordan det kan gøres. Hvis vi skal mod et bæredygtigt samfund, kræver det en bæredygtig økonomi. Det kræver, at vi værdisætter vores egen jordklode, sådan at når vi tager beslutninger, sikrer vi, at vi også har jordkloden med i vores overvejelser.

Derfor vil jeg gerne spørge transportministeren, når transportministeren kommer op på talerstolen senere, om transportministeren er påvirket af den del af høringssvaret omkring prissætning og værdisætning af vores natur, klima og biodiversitet, og om transportministeren vil tage handling, for at vi kan få nogle retningslinjer, der gør det muligt for embedsværket at prissætte de her ting. Tak for ordet.

Kl. 11:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er indtil videre en enkelt kort bemærkning til hr. Niels Flemming Hansen. Værsgo.

Kl. 11:36

Niels Flemming Hansen (KF):

Mange tak for det, og mange tak for talen. Vi er sådan set enige i, at klimabelastningen i Danmark jo virkelig er en stor udfordring og en udfordring, som vi skal italesætte. Jeg kunne dog godt tænke mig at høre ordføreren i forhold til nogle konkrete eksempler. Der er jo de tunge containere, der skal fra Kalundborg og ud på resten af Sjælland. Der er også vindmølletransporterne på rute 15, og det går jeg ud fra at ordføreren er meget interesseret i at få til at køre i en gnidningsfri proces. Men i forhold til sådan et lastvognstog, som kommer med en vindmøllevinge, og som skal køre stop og go hele tiden – langsomt og så med højere hastigheder osv. – er det så ikke bedre for klimaet at få en jævn hastighed på lastbilen, så den simpelt hen udleder mindre CO₂, fordi den ikke skal gasse op og ned hele tiden?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 11:37

Christina Olumeko (ALT):

Tak for spørgsmålet til hr. Niels Flemming Hansen fra Det Konservative Folkeparti. Jeg skal lige forstå spørgsmålet. Spørger spørgeren, om vi skal sætte hastighedsgrænsen op, eller spørger spørgeren, om udbygningen af motorvejsnettet er nødvendig for, at lastbilerne kan køre uden at skulle bremse? Jeg forstod bare ikke lige, hvad spørgsmålet var.

Kl. 11:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så giver jeg spørgeren sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 11:38

Kl. 11:38

Niels Flemming Hansen (KF):

Mange tak for det. Det, som jeg spurgte om, var, at når vi nu udvider motorvejsnettet, får man jo en mere jævn hastighed på et lastvogntog. Så når man nu transporterer f.eks. vindmøllevinger eller naceller rundt i landet, er det så ikke bedre, at vi har en jævn hastighed i stedet for sådan noget stop and go for et lastvogntog?

Kl. 11:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 11:38

Christina Olumeko (ALT):

Tak for spørgsmålet. Så forstår jeg det bedre. Det er jo rigtigt nok, at det at lave stop and go, når man kører i et fossilt fartøj, en elbil eller en ellastbil, er noget, der øger energiforbruget. Så det er rigtigt nok, at en jævn hastighed er bedst, når vi skal transportere ting rundt. Det synes jeg bare ikke opvejer den CO₂-udledning, der vil være ved at anlægge projekterne, og også den CO₂-udledning, der vil være, ved at flere fremover vil køre i bil i fossile fartøjer i flere årtier på de her motorveje, før vi er kommet igennem med omstillingen.

Kl. 11:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Så er næste ordfører hr. Kim Edberg Andersen fra Nye Borgerlige.

Kl. 11:39

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det, formand. Jeg er ikke sikker på, at man må drikke champagne i Folketinget, men for et parti som Nye Borgerlige er sådan en dag, hvor vi får mere asfalt, en dag, hvor man burde skåle lidt, ikke? For vi er jo lidt pragmatisk indrettet, så vi ved, at der går lang tid, før vindmøllevinger bliver drevet rundt ved cykelkraft. Når du skal ud mod Kalundborg, hvor der kommer en motorvej, kan man bygge alle de cykelstier, man vil, men de tjener ikke det formål, de skal, og som er grunden til, at vi bygger en motorvej. Ovre ved Kolding bliver jeg nødt til at sige, at det faktisk godt kunne være hurtigere at være Kyllingen, for der er trafikken så tæt og så stillestående, at man faktisk nok godt kunne vinde noget ud over god kondition og store lårmuskler ved at tage cyklen. Det gælder et ret langt stykke derovre. Men er det realistisk, er det pragmatisk, og er det noget, der gør, at danskerne har et liv, der er værd at leve eller kan leves? Nej, det er det jo ikke.

Så jeg bliver jo forvirret, når jeg hører et argument for, at vi skal have flere cykelstier, og ja, det skal vi de steder, hvor det giver mening, og så skal vi bygge noget motorvej og lægge noget asfalt der, hvor det giver mening. Der er ordførere for partier, som i mange år har fortalt, at elbiler var lyksaliggørende i sig selv, CO₂-neutrale, og at de var gode for klimaet. Så hører vi en ordfører i dag, der siger, at flere motorveje betyder flere biler, og så lægger jeg jo to og to sammen og tænker, at det vil sige, at med flere motorveje og flere elbiler er vi faktisk i gang med at redde klimaet en lillebitte smule i dag, og så burde vi bare alle sammen være glade og ligesom Nye Borgerlige synes, at det er en festdag, når vi endelig efter masser af års kamp for at få bare lidt fornuft ind i, hvor der blev lagt asfalt i Danmark, får mere asfalt.

Jeg havde da nogle forslag i forhold til Nordjylland også, men vi fik ikke lov at komme med, heller ikke den her gang, så vi må jo cykle rundt med fisketransport og grise, og hvad vi ellers gør, som man åbenbart kan se er løsningen. Indtil da håber vi jo, at det her bliver bygget smertefrit.

Jeg vil dog give nogle af ordførerne ret i, at når vi bygger store anlægsprojekter, er det træls bagefter at læse herinde, at der har været en proces, der har været uigennemskuelig, og hvor ministeriet har kunnet agere bedre på det. Det skal vi gøre bedre, og det skal vi snakke om i udvalget, for det skal simpelt hen gøres bedre. Og ja, det er træls, når vi laver store samlelove på den her måde. Ministeren har haft det nemt i dag. Der er kommet tre lovforslag, men der burde have været ni lovforslag i dag, bare for at have gjort det på en ordentlig måde. Men det er jo en anden diskussion, og den må vi tage på et andet tidspunkt.

I Nye Borgerlige er vi så glade for, at vi får noget mere asfalt i Danmark i dag. Det gør danskerne mere frie og landet mere rigt. Tak for ordet.

Kl. 11:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren, og så er det transportministeren. Velkommen.

Kl. 11:42

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Tak for det, formand. Jeg sad lige og var ved at skrive notater til de spørgsmål, der kom, så nu nåede jeg ikke at skrive, at der var endnu en ordfører, der beklagede sig over samlelovsforslag. Og jeg vil sige, at jeg ville elske at stå hernede, lige så mange gange I vil stå her. Men når vi laver samlelovsforslag, er det i forlængelse af et ønske fra Folketinget, som siger: Vi ønsker ikke at stå hernede et unyttigt antal gange, og er der lovforslag, som kan samles, vil vi gerne have det. Derfor var det foregående lovforslag et samlelovsforslag, for som I også kunne høre, var der ingen jer, der havde bemærkninger til en teknisk ændring af to vidt forskellige projekter, og i det her tilfælde er det tre projekter, som der er stor opbakning til.

Vi har delt det op i lovforslaget osv., så det er meget overskueligt: Her starter Kolding, her starter rute 15, og her starter Kalundborg. Alt er udpenslet, så jeg tror, at man som folkeskoleelev vil kunne se, hvad CO₂-udledningen er for det enkelte projekt på den ene og den anden måde osv. osv. Så jeg begræder, hvis I er utilfredse med det, men jeg kan trøste jer med, at hvis det er på jeres opfordring, vil jeg meget gerne opdele alt, hvad vi har af forslag, men kun, hvis jeg ikke får kritik for at fremsætte for mange forslag bagefter.

Men derudover tak for ordførernes bemærkninger til lovforslaget. Lovforslaget er som bekendt en del af udmøntningen af den store politiske aftale fra juni 2021 indgået om en investeringsplan for transportområdet fra 2025 til 2035, og det følger jo af infrastrukturplanen, at parterne med aftalen ønsker at styrke vejinfrastrukturen med bedre sammenhængende vejforbindelser i hele Danmark, og

samtidig skal aftalen være med til at afhjælpe trængslen de steder, hvor bilisterne holder i kø.

Jeg synes, at lovforslaget er et godt eksempel på de overordnede politiske ønsker med infrastrukturplanen. Med anlægget af Kalundborgmotorvejens tredje etape og udbygningen af rute 15, Ringkøbing-Herning, indeholder lovforslaget projekter, der binder landet sammen. Med lovforslaget om udbygning af motorvejen ved Kolding indgår et projekt, der skal være med til at afhjælpe trængslen.

I forbindelse med anlægsprojekter vil der i sagens natur være mange holdninger til, hvilket projekt der er det rigtige projekt at udføre. Det kan der lokalt være mange forskellige holdninger til fra projekt til projekt. Projekterne kan sjældent imødekomme alle ønsker. Et forslag kan måske ikke imødekommes, fordi det påvirker naturen negativt på et niveau, som ikke står mål hermed. Det kan eksempelvis også være af økonomiske årsager.

For rute 15 betød økonomien i projektet, at vi politisk tilbage i marts måned i år besluttede, at der ikke blev afsat midler til den del af udvidelsen, der går fra Langerdalvej til Røgind. Fra Kalundborgmotorvejens tredje etape har der lokalt været udtrykt ønske om, at der blev etableret ramper ved Knabstrup samt etableret parallelvej i Jyderup, og begge dele blev der tilbage i juni måned ikke afsat penge til i projektet, da vi skulle prioritere politisk. Men det glæder mig, at vi politisk i forbindelse med udmøntningen af land og by-puljen i fællesskab har udmøntet, at der afsættes midler til, at de forømtalte dele af de to projekter alligevel kan gennemføres og dermed kan være til glæde lokalt, og anlægsloven kommer til at sikre disse tiltag.

Men endelig vil jeg gerne understrege en stor tak for samarbejdet med ordførerne om projekterne. Jeg er imponeret over det engagement, I lægger for dagen; der har været feltbesøg, som hr. Niels Flemming Hansen nævnte, m.v. Det gør, at I er oplyste ordførere, som træffer beslutninger på et meget højt niveau, og det er en fornøjelse at samarbejde med jer.

Der er tre partier, der har kommenteret den interne rente – Enhedslisten, SF og Radikale Venstre – i forhold til at den på Kalundborgmotorvejen er under tærskelværdien. Og det er rigtigt, at der er sket meget i det projekt, men jeg synes, det er lidt for simpelt blot at måle et projekts succes på den interne rente. Det er fint. Det kan være en del af det, men som det også er ordførerne bekendt, havde vi faktisk ikke engang beregnet den interne rente af projektet, da vi traf den endelige beslutning, for det er klart, at det belaster et projekts økonomi, hvis vi laver nødspor asfalteret med det for øje, at det er godt for færdselssikkerheden. Det kan være vandopsamling med forureningsrester i m.v. Det kan være faunapassager og alt muligt andet. Det vil alt andet lige belaste projekter at tage disse hensyn.

Men jeg glæder mig over, at vi sammen er blevet enige om, at projekterne skal gennemføres, og der vil som en del af de her projekter, ligesom alle andre projekter, fortsat komme ønsker. Som hr. Niels Flemming Hansen også nævnte med Bødkervej, der går ud på Cementvejen, kan det være udfordrende. Der vil jeg bare understrege, at der ikke findes den vej eller bane, som jeg ikke ønsker at kigge nærmere på og undersøge, og det vil jeg naturligvis også på de områder. Og så er det jo for de fleste af os opgaven, at vi skal prioritere de penge, vi har sat af til det, sammen, hvis det skal kunne realiseres.

Kl. 11:48

I forhold til Alternativet vil jeg bare understrege, at man taler om samlet høring ud over selve lovforslaget, som det er muligt at kommentere på projekt for projekt. Som en del af høringen af lovforslaget – og det er meget overskueligt delt op i de tre projekter – har miljøkonsekvensvurderingerne jo altså været sendt ud projekt for projekt enkeltvis.

Det skal være mine ord. Afslutningsvis vil jeg bare sige, at jeg ser frem til den videre behandling af lovforslaget her i Folketinget,

og jeg står naturligvis til rådighed for spørgsmål, hvis der er nogen, der ønsker dette.

Kl. 11:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er i hvert fald indtil videre ét spørgsmål, og det er til fru Zenia Stampe. Værsgo.

Kl. 11:48

Zenia Stampe (RV):

Tak for det. Ministeren var jo så venlig at nævne, at der har været bemærkninger til de forskellige projekter. Jeg er selv valgt i Region Sjælland. Jeg ved, det har været et meget, meget stort ønske fra Kalundborg Kommune i mange år at få forlænget motorvejen dertil, men det har jo så også efterfølgende vist sig, at den motorvej, der så er lagt op til, pløjer igennem en landsby, som det i øvrigt går fantastisk for – det er en af de landsbyer, der virkelig har formået at skabe liv, og hvor folk gerne vil bosætte sig.

Vi har flere gange her i forhandlingsforløbet prøvet at spørge ind til, om man kunne vælge en anden linjeføring, sådan at man altså ikke pløjer ind igennem den her landsby. Det har været en lillebitte smule som at hamre panden mod muren, for det bliver sådan lidt bureaukratisk og kafkask, at man ikke rigtig ved, hvor man kan rejse det spørgsmål.

Derfor vil jeg bare spørge nu her, selv om det selvfølgelig er i ellefte time: Altså, hvad er begrundelsen for, at man ikke vil overveje en alternativ linjeføring, så den hurtige vej til Kalundborg ikke smadrer en af landsbyerne på vejen?

Kl. 11:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 11:49

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Jamen når vi laver infrastruktur, påvirker det lokalsamfund. Nu bliver jeg lidt usikker på, hvad det er for en by, man taler om – om det er Bjergsted eller Jyderup, eller hvad det er – men uanset hvad det er for en lokalitet, man taler om, forsøger vi og bestræber vi os jo på at tage så mange hensyn som overhovedet muligt.

Det er kompromisets kunst med det for øje, at der er flere hensyn at tage. Det kan være i forhold til færdselssikkerhed, det kan være i forhold til støj, og det kan være i forhold til mange parametre. Og når vi så kigger på det, er der selvfølgelig også økonomien i det – hvad koster de forskellige løsninger? – og det er meget individuelt fra projekt til projekt.

Men når det er sagt, er det jo ikke sådan – som jeg nævnte før omkring Cementvej ude ved Kalundborg – at når vi har lavet sådan et projekt, kan der aldrig ske ændringer. Hvis spørgeren og Folketinget finder den nødvendige økonomi til det, vil man jo fortsat kunne kigge på afkørsler osv. osv. ved alle projekterne.

Kl. 11:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak. Så er det spørgeren.

Kl. 11:51

Zenia Stampe (RV):

Okay. Så jeg skal forstå, at det primært er økonomien, som er udfordringen her. Det er økonomien, måske muligvis også hastigheden, kunne jeg forestille mig, for jeg ved også, at man er utålmodig i Kalundborg.

Det vil jeg tage til efterretning, og så vil jeg selvfølgelig gå tilbage, for jeg troede egentlig, at i dag blev døren endegyldigt smækket i for muligheden for at finde en anden linjeføring. Men jeg vil jo så gå

tilbage og prøve at se, om vi på en eller anden måde kan skabe noget opbakning til en anden linjeføring.

For jeg vil bare sige i hele denne diskussion omkring landdistrikter, at nogle gange glemmer vi, at det ikke kun handler om at skabe hurtige forbindelser mellem by og provins; det handler også om at tilgodese dem, der ligger midt imellem, f.eks. en landsby som Bjergsted.

Kl. 11:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 11:51

Transportministeren (Thomas Danielsen):

Altså, lige i forhold til linjeføringen omkring Bjergsted er det ikke lige den slags spørgsmål, jeg lægger op til at vi kan fortsætte med at drøfte. Den bliver jo gennemført. Det er det, der bliver vedtaget nu.

Jeg troede, ordføreren talte om ramper eller andre løsninger, i forhold til at der er steder på strækningen, hvor der er råstofudvinding osv. osv., og hvor man har haft en interesse i det, og i forhold til at der er steder, hvor man har sagt: Her er der en skolevej – der kunne vi godt tænke os man tog hensyn til de bløde trafikanter osv. Det er jo den slags tilpasninger, som vi selvfølgelig fortsat har fokus på i forbindelse med udmøntningen af projekterne.

Kl. 11:52

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi tak til ministeren. Der er ikke yderligere spørgsmål.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Transportudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 11:

Forslag til lov om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser. (Retskrav på erstatning og godtgørelse til ofre for terrorhandlinger begået i udlandet).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).

(Fremsættelse 04.10.2023).

Kl. 11:52

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Forhandlingen er åbnet, og første ordfører er hr. Bjørn Brandenburg fra Socialdemokratiet. Velkommen.

Kl. 11:53

(Ordfører)

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det, formand, og tak for ordet. Sidste år fremsatte SF et beslutningsforslag her i Folketingssalen, B 167, om retskrav på erstatning til ofre for en terrorhandling begået i udlandet. Det var et forslag, som jeg selv på Socialdemokratiets vegne fuldt ud støttede her fra talerstolen. Nu har Justitsministeriet så fulgt op på beslutningsforslaget med lovforslaget om ændring af offererstatningsloven. Det er vi glade for, for det er jo med den seneste tids grufulde hændelser

ulykkeligvis ikke blevet mindre relevant at sætte fokus på terrorofres og deres pårørendes rettigheder.

Der er desværre ingen tvivl om, at det, at man enten selv eller ens pårørende bliver udsat for en terrorhandling, som oftest er en dybt traumatiserende og livsomvæltende oplevelse. Så hvis vi kan gøre bare lidt for at forbedre den situation, de ofre står i, skal vi selvfølgelig gøre det. Efter de gældende offererstatningsregler er der ikke et egentligt retskrav på erstatning, hvis man bliver udsat for en forbrydelse, herunder en terrorhandling uden for Danmark. Hvis der skal gives erstatning, sker det i stedet efter en konkret vurdering. Dermed er der forskel på retsstillingen for ofre for terrorhandlinger, som er sket i Danmark, og ofre for terrorhandlinger, som er sket i udlandet. Det er det, som nu ændres med det lovforslag, som indfører en ny bestemmelse i offererstatningsloven.

Fremover vil ofre for terror have krav på erstatning, hvad enten handlingen er sket i Danmark eller i udlandet. Det synes vi er mere end rimeligt, når det handler om helt uskyldige ofre. Har man derimod selv været en del af terroraktiviteterne, er det selvfølgelig en anden sag, og derfor synes vi, at det er på sin plads, at man har tilføjet en undtagelse til retskravet, så man ikke kan stå i en situation, hvor man som dansk stat er forpligtet til at udbetale erstatning til en terrorist. Det er en vigtig sidebemærkning til det her lovforslag, for det skal handle om ofrene.

Ellers vil jeg gerne takke for det her lovforslag, som vi støtter, og jeg vil igen sige tak til SF for initiativet. Forhåbentlig kan den vished, som et retskrav giver, være med til at gøre bare en lille forskel for nogle mennesker, som står i en helt ubærlig situation. Tak for ordet.

Kl. 11:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Så er det hr. Preben Bang Henriksen fra Venstre. Velkommen.

Kl. 11:55

(Ordfører)

Preben Bang Henriksen (V):

Tak for det. Jeg skal ikke trætte Folketinget med et langt foredrag, for jeg er hundrede procent enig i det, den socialdemokratiske ordfører lige har redegjort for i relation til forslaget. Der er tale om folk, der bliver ofre for en terrorhandling, og om den sker i Danmark, eller om den sker i udlandet, burde jo dybest set ikke have nogen som helst indflydelse på, om staten kan gå ind og yde den erstatning, som følger af offererstatningsloven. Så er jeg i øvrigt helt enig i, at der i sagens natur selvfølgelig bør være en undtagelse, hvis man selv har skrevet sig op til det ved at tilslutte sig en af de her terrororganisationer. Så det bliver med Venstres fulde støtte.

Kl. 11:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Så er det hr. Tobias Grotkjær Elmstrøm fra Moderaterne. Velkommen.

Kl. 11:56

(Ordfører)

Tobias Grotkjær Elmstrøm (M):

Tak for ordet. Jeg vil gerne starte med at sige tak til SF for at have fremsat B 167 tilbage i det forgangne folketingsår. Beslutningsforslaget ligger til grund for vores vigtige debat i dag om retskravet på erstatning til ofre for terrorhandlinger begået i udlandet. Vi støtter op om det her forslag hos Moderaterne.

Jeg har, som mange af de andre retsordførere sikkert også har, haft møder med bl.a. Finn Nørgaard Foreningen forud for det her lovforslag. Foreningen har virkelig formået at sætte fokus på terrorofres rettigheder og kæmpet en sej kamp for at forbedre ofres

rettigheder. Stor cadeau for det arbejde, og jeg kan kun bakke op omkring budskabet. Vi har et kæmpe ansvar som samfund for, at terrorofre modtager al den hjælp og støtte, de har brug for, så de ikke står alene.

Ofre for terror er udsat for forfærdelige og yderst traumatiserende oplevelser, som ændrer både deres og deres pårørendes liv. Det mindste, vi kan gøre, er at give dem en større klarhed over, om de kan få erstatning, så de ikke behøver at forholde sig til andre landes love og praksis for at modtage erstatning. Det er klart, at en erstatning ikke kan bidrage til at hele nogle sår og nogle traumer, men det kan forhåbentlig bidrage til en vis tryghed i en meget traumatisk situation.

Jeg håber og tror, at lovforslaget kan være med til at hjælpe ofre for terrorhandlinger og deres pårørende videre i livet som et af de mange skridt på vejen mod at komme tilbage til en normal dagligdag. Jeg ser ingen grund til, at retsstillingen skal være den samme for ofre for terrorhandlinger, uanset om terrorangrebet er sket i Danmark eller i udlandet. Det burde ikke have nogen konsekvens. Derfor synes jeg også, at det giver utrolig god mening at ændre den nuværende ordning, sådan at ofre for terror får et retskrav på erstatning.

Der er ikke nogen, der kan garantere, at Danmark ikke igen bliver ramt af terror. Trusselsniveauet har ifølge PET været permanent højt de sidste mange år, og truslen er desværre heller ikke blevet mindre af de mange koranabrændinger, der har været på det seneste. Derfor skal vi have beredskabet på plads, så vi kan hjælpe ofrene bedre videre, end vi har gjort hidtil, hvis et terrorangreb skulle ramme Danmark eller danskere i udlandet. Første skridt, som lovforslaget tilsiger, er, at der indføres et retskrav på erstatning til ofre for terror begået i udlandet. Og det er derfor, at Moderaterne støtter op om forslaget. Tak for ordet.

Kl. 11:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Så er det fru Karina Lorentzen Dehnhardt fra SF. Velkommen.

Kl. 11:58

(Ordfører)

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Tak. Det her er jo et lovforslag, som man dybest set håber ikke at få brug for, men desværre sker der jo fra tid til anden terrorangreb, og så er det godt at have den fornødne lovgivning på plads. Vi må jo bare sige, at de seneste uger viser, at vi igen oplever terrorhandlinger overalt omkring os. For få uger siden var vi vidne til et meget forfærdeligt angreb, som kostede mindst 260 mennesker livet ved en technofest i Israel. Ugen efter blev en skolelærer dræbt og flere uskyldige såret i det nordlige Frankrig; og bare få dage senere gik en radikaliseret mand amok med automatvåben i hjertet af Bruxelles. Denne gang var det så uskyldige svenske fodboldfans, som blev ofre, og som bare ønskede sig en god aften i gode venners lag. I stedet blev de så mejet ned af en fanatisk terrorist.

Det er jo terrorens væsen, at den slår til, når vi har paraderne nede, og den forsøger at skabe mest mulig skræk og rædsel i vores indre og i vores samfund. Der er jo desværre nok ikke nogen grund til at tro, at terrortruslen går væk i morgen; men i stedet for at blive bange må vi så som samfund tage de nødvendige forholdsregler. Vi skal styrke forebyggelsen og efterforskningen, men vi skal også sørge for, at ofre og efterladte tilbydes ordentlig hjælp.

Ofre, som ulykkeligtvis bliver ramt af terror i udlandet, har hidtil været underlagt uklare og noget hullede regler og regler, der ikke var gode nok. Det har jo bl.a. fået SF til at fremsætte to forskellige beslutningsforslag. Det ene er så lovforslaget, som vi behandler her i dag, og så håber vi sådan set også, at der kommer en opfølgning på det andet beslutningsforslag.

Et billede på, at reglerne ikke er gode nok, er Helle Vesterager Jespersen, som jo mistede sin datter ved et terrorangreb i Marokko. Efter et lidt besværligt forløb modtog hun efterladtegodtgørelse, men det er jo ikke nogen erstatning. Hun modtog efterladtegodtgørelse, så hun kunne få dækket omkostningerne til at begrave sin datter, men kompensation og erstatning fra de marokkanske myndigheder måtte hun desværre kigge langt efter. Ud over at stå med tabet af sin datter har det haft andre store personlige omkostninger for Helle. Hun blev udsat for grov chikane på Facebook, hvor folk blev ved med at sende billederne af hendes datter til hende. Hun har selv måttet bruge kræfter på at stå med den opgave at lægge sag an. Og sidst, men ikke mindst, har hun udviklet ptsd og kan ikke længere gå på arbejde. Hun er flyttet utallige gange. Så det har haft store konsekvenser for hende.

Det er selvfølgelig ikke rimeligt, at det skal være så svært at opnå erstatning som terroroffer. Krænkelsen og den følelsesmæssige belastning ved at være udsat for et terrorangreb eller være pårørende til et offer for et terrorangreb er i forvejen rigtig stor, og kampen for erstatning og retfærdighed skal ikke blive et ekstra traume, som ofrene skal slås med. Der skal lovgivningen selvfølgelig være på plads. Derfor er det så også godt, at vi giver terrorofre bedre rettigheder i dag, så de kan få erstatning for den hændelse, de har været udsat for. Det er heldigvis få, der oplever noget så tragisk, men de skal jo leve med konsekvenserne af den her voldsomme handling, som et terrorangreb er. Det her vil skabe en lille smule retfærdighed for ofrene.

Så vi er i SF selvfølgelig glade for forslaget her, som jo er en udløber af det beslutningsforslag, vi samlede flertal for i sommeren 2022. Samme dag fik vi så også det her flertal for B 150, som handler om bedre rettigheder for terrorofre i øvrigt, f.eks. rettigheder, som ikke kun vedrører erstatning. Det forslag pålægger regeringen at undersøge, hvad det koster at sikre, at terrorofrene garanteres de rettigheder, som ofrene ville have efter EU's direktiver om bekæmpelse af terrorisme og rettigheder for ofre, og dem har vi desværre ikke implementeret i Danmark.

Undersøgelsen er undervejs, men er desværre forsinket, og jeg kan jo kun opfordre regeringen til at sætte turbo på det arbejde. Helles sag viser nemlig, hvor vigtigt det er at få lukket hullerne hele vejen rundt. Vi bliver nødt til at anerkende, at terrorofrene ikke kun er dem, der mister livet. Nogle mister faktisk en datter, en søn, en mor, en far eller et andet familiemedlem og gennemlever et langt traumatisk forløb. Derfor er vi kun halvt i mål i dag. Vi bør også sikre erstatning for tab af helbred, arbejdsevne og øvrige skader, f.eks. senfølger, og i det hele taget se grundigt på retssikkerheden for terrorofre. Tak.

Kl. 12:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Næste ordfører er fru Betina Kastbjerg fra Danmarksdemokraterne. Velkommen.

Kl. 12:04

(Ordfører)

Betina Kastbjerg (DD):

Tak for ordet. Som det er blevet sagt, er L 11 en opfølgning på B 167, som blev vedtaget i juni 2022 af et bredt flertal. I øjeblikket ser vi frygtelige terrorangreb i Israel, så det her lovforslag er jo meget aktuelt.

Ofre for terrorhandlinger samt deres pårørende står tit over for ufattelige fysiske og psykiske udfordringer, og jeg vil gerne understrege vigtigheden af, at vi støtter dem. Om danske borgere har været udsat for en terrorhandling i udlandet eller herhjemme, burde ikke være så afgørende for, om man er berettiget til at få erstatning eller ej. Vi har tidligere set nogle sager, hvor det var svært at finde rundt

i udenlandske erstatningsmuligheder, og det gælder bl.a. det tragiske terrordrab på to kvinder i Marokko i december 2018, hvoraf den ene var dansk, hvilket også lige er blevet nævnt af fru Karina Lorentzen Dehnhardt. Derfor synes jeg jo, det er positivt, at der nu med L 11 foreslås at indføre et retskrav i sager om personskaade forvoldt ved terror begået i udlandet.

Derudover er der for at undgå misbrug af retskravet også indført en undtagelsesbestemmelse, der skal sikre, at staten ikke skal yde erstatning til en skadelidt, der aktivt har deltaget i en terrorhandling eller har støttet en terrororganisation under ophold i udlandet.

Ud over det var Udenrigsministeriet i går ude at sige, at man opfordrede danske statsborgere i bl.a. Libanon til at rejse hjem. Og der vil jeg også gerne lige dele en bekymring om, hvilken indflydelse det har på det her lovforslag, hvis man nu ikke følger de her retningslinjer, og det håber jeg vi får mulighed for at drøfte i udvalgsbehandlingen.

Men jeg kan sige, at Danmarksdemokraterne støtter lovforslaget.
Kl. 12:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ingen bemærkninger. Så er det hr. Steffen Larsen fra Liberal Alliance. Velkommen.

Kl. 12:06

(Ordfører)

Steffen Larsen (LA):

Mange tak, formand. Dette er jo en lov, som jeg tror vi er sammen om at håbe aldrig nogen sinde finder anvendelse. Men terror er desværre en realitet i vores verden, der ikke lader til at gå bort, uanset hvor meget vi ønsker det.

Marokko og Mumbai er to steder ude i verden, hvor terror har ramt danske borgere, og forslaget her går ud på at indføre et retskrav på erstatning til ofre for terror eller terrorlignende handlinger. Forslaget skal skabe klarhed over og sikkerhed for, at ofre for terrorhandlinger begået i udlandet eller pårørende hertil har adgang til erstatning og godtgørelse i Danmark.

Liberal Alliance støtter naturligvis forslaget. Tak.

Kl. 12:07

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren, og så er det fru Mai Mercado fra Det Konservative Folkeparti. Velkommen.

Kl. 12:07

(Ordfører)

Mai Mercado (KF):

Tak. Det lovforslag, vi behandler, tager sigte på at sikre ofre for terrorhandlinger begået i udlandet adgang til erstatning og godtgørelse i Danmark, og det samme gælder for pårørende hertil. Lovforslaget følger også op på det beslutningsforslag, som der var bred opbakning til. Og det er med god grund, for retten til erstatning og godtgørelse til terrorofre skal jo ikke afhænge af, om terroren er foregået i udlandet eller foregået herhjemme i Danmark.

Når vi vælger at støtte dette lovforslag, er det også for at sende det klare signal, at vi som samfund i fællesskab tager os af ofre og pårørende, fordi vi føler et ansvar for dem og for at hjælpe dem videre. Derfor kan vi også stemme for lovforslaget. Vi skulle i øvrigt også hilse fra Nye Borgerlige, som også stemmer for lovforslaget.

Og så er vi rigtig tilfredse med, at det er gået så hurtigt fra tale til handling, for det var jo i foråret, at vi behandlede det her beslutningsforslag, og nu ligger lovforslaget her så. Så det er en god dag, når det er sådan, at det kan gå så hurtigt, og man kan jo håbe på, at det også med andre forslag kommer til at gå lige så hurtigt. Eksempelvis har SF jo fremsat et beslutningsforslag om at give gerningsmænd til stalkingofre og voldsofre en omvendt fodlænke på –

et fremragende og glimrende forslag, som man også godt kunne håbe på gik noget hurtigere og blev taget hånd om, sådan at man kunne komme videre med det. Eller man kunne tage det borgerforslag, der også blev fremsat i foråret, om genetisk slægtsforskning, således at det også kunne blive behandlet, så vi kan komme i gang med at sikre, at langt flere forbrydelser potentielt kan blive opklaret.

Så håbet er lysegrønt, og fra Det Konservative Folkepartis side og fra Nye Borgerliges side skal vi melde, at vi er positivt indstillet over for lovforslaget.

Kl. 12:09

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Så er det fru Rosa Lund fra Enhedslisten. Velkommen.

Kl. 12:09

(Ordfører)

Rosa Lund (EL):

Tak. Jeg beklager, at jeg lige var lidt lang tid om at komme herop, men jeg var simpelt hen en til en enig i alt, hvad ordføreren for Konservative sagde, og det sker alligevel sjældent. Tak til SF for i sin tid at fremsætte beslutningsforslaget om at sikre terrorofres ret til erstatning, og tak til regeringen for nu at fremsætte det her lovforslag, der skal sikre terrorofres ret til erstatning, uanset hvor forbrydelsen er sket.

For terror er lige så forfærdeligt, når det sker på dansk jord, som når det sker andre steder i verden. Som det også er blevet nævnt, kan det medføre voldsomme fysiske og psykiske skader, når man er offer eller pårørende til ofre for terrorisme. Derfor er det også godt, at vi i dag har muligheden for at kunne tildele ofrene økonomisk kompensation. Det gør ikke, at det, de har været udsat for, bliver mindre forfærdeligt, eller at de får det bedre, fordi de får nogle penge ind på kontoen, men det kan hjælpe på de mange udgifter, man som offer kan ende med at skulle afholde i mange år efter den forbrydelse, man har været udsat for, præcis ligesom fru Karina Lorentzen Dehnhardt var inde på i sin ordførertale.

Den her erstatning er en mindre ting, også for ofrene, men både af hensyn til offeret og af hensyn til samfundet er det penge, som er godt givet ud for at sikre livet efter et terrorangreb. Selv om muligheden for at få erstatning, hvis man er offer for terror i udlandet, allerede findes i dag, er det godt, at vi med det her lovforslag får slået fast, at man ikke bare har mulighed for at søge erstatning, men at man også har ret til at få erstatning. Derfor kan Enhedslisten støtte lovforslaget.

Så vil jeg også bare bakke den konservative ordfører op, i forhold til at det er dejligt, at der er en hastighed fra Justitsministeriet angående beslutningsforslag, som er fremsat af andre partier end regeringen selv, altså at det rent faktisk også bliver til virkelighed, når nu der er et flertal. Så jeg vil give stor ros for det.

Jeg kan mærke, at jeg er meget positiv i dag, så jeg vil bare vælge at tolke det, som om den stime vil fortsætte fra Justitsministeriets side, bl.a. også i forhold til det her fodlænkeforslag, som fru Mai Mercado nævnte, og som vi jo også savner at se som lovforslag.

Kl. 12:11

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er en enkelt kort bemærkning til ordføreren indtil videre. Ordføreren skal blive på talerstolen. Den er fra fru Mai Mercado. Værsgo.

Kl. 12:12

Mai Mercado (KF):

Jeg vil bare kvittere for de pæne ord. Det er ingen hemmelighed, at det er en meget overvældende følelse at stå med.

Kl. 12:12

Rosa Lund (EL):

Jeg blev selv så forvirret, at jeg var på vej ned fra talerstolen igen. Det er spændende, hvad der kan blive udrettet i dag, tænker jeg.

Kl. 12:12

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi tak til ordføreren, og så er det fru Zenia Stampe fra Radikale Venstre. Velkommen.

Kl. 12:12

(Ordfører)

Zenia Stampe (RV):

Tak for det. Vi kan selvfølgelig også bakke op om forslaget, ja, ikke bare bakke op om det, men støtte det meget, meget varmt. Det er selvfølgelig lige så alvorligt at blive udsat for et terrorangreb eller være offer for et terrorangreb i udlandet, som det ville være at være det i Danmark. Når det er sagt, synes jeg egentlig også, at ord som erstatning og godtgørelse er svære at bruge i den her situation. For i virkeligheden ser jeg det jo mere som en hjælp til vores egne landsmænd. Man kan jo aldrig give erstatning eller godtgøre dem for det frygtelige tab og den skade og smerte, de har lidt, hvis de har været udsat for et terrorangreb. Det her er et rigtig godt skridt.

Jeg er selv også interesseret i at finde ud af, i hvor høj grad vi også er gode til at tage fat i ofrene og deres pårørende. For jeg synes, og det er nok ikke kun i den her sag, at man ofte hører historier om folk, der har været udsat for de mest frygtelige ting, og det kan godt være, at der er erstatninger og godtgørelser at hente et eller andet sted i systemet, men tit er der rigtig mange juridiske benspænd, og det i sig selv kan også føles som et overgreb. Altså, hvis det var mellem mennesker, ville folk jo komme og lægge armen rundt om en og sige: Nu hjælper jeg dig. Men når det er staten, der hjælper, er det sådan noget med, at man skal udfylde en masse ansøgningsskemaer og måske ligefrem hyre en advokat.

Det er sikkert ikke det eneste område, hvor det her gør sig gældende, men det kunne man måske også kigge lidt ind i, altså hvilken opgave man har med at række ud til de her ofre, så der ikke bare som nu er et ansøgningsskema, som de kan udfylde, men så man også mere proaktivt sørger for at vise, at vi tager hånd om hinanden, og at vi også tager hånd om hinanden, når vi bliver udsat for frygtelige ting i udlandet.

Kl. 12:14

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Peter Kofod fra Dansk Folkeparti. Velkommen.

Kl. 12:14

(Ordfører)

Peter Kofod (DF):

Ofre for terrorangreb i udlandet og deres pårørende står ofte over for ekstreme udfordringer og traumer, der kan have langvarige konsekvenser. Det er vores pligt som samfund at støtte og hjælpe dem i deres sværeste stunder, og derfor mener Dansk Folkeparti, at vi skal træffe foranstaltninger for at forbedre den støtte, som vi tilbyder disse ofre, måske også i bredere forstand end det, regeringen lægger op til med det her ellers gode forslag.

For det første bør vi styrke samarbejdet mellem danske myndigheder, herunder Udenrigsministeriet og andre relevante instanser, for at sikre, at ofrene og deres pårørende får den nødvendige information og bistand, når de er ramt af terrorangreb i udlandet. Det kan omfatte hurtig og koordineret nødhjælp, juridisk rådgivning og bistand med transport og hjemkomst.

For det andet er psykologisk og følelsesmæssig støtte afgørende for ofre og pårørende. Vi bør etablere ordninger, der giver dem adgang til den bedste professionelle rådgivning og terapi, så de kan begynde at bearbejde de traumer, de har været udsat for. Det er vigtigt at anerkende, at det kan tage tid at komme sig oven på sådanne oplevelser, og der skal vi være der, også på lang sigt.

Så er der det økonomiske spor, som vi behandler i dag. Der er brug for, at der ydes økonomisk bistand til ofrene for terrorangreb i udlandet og pårørende, især hvis de kommer til at lide af varige skader og tab af indtægtskilde på grund af angrebet. Det kan forhåbentlig hjælpe dem med at finde fodfæste igen. Forslaget her sigter efter klart at forbedre tingenes tilstand, og det er et stort skridt i den rigtige retning, og derfor støtter vi selv sagt også forslaget.

Endelig bør vi selvfølgelig arbejde tæt sammen med internationale partnere for at sikre, at ofre for terror i udlandet modtager den bedste hjælp og beskyttelse. For terrorisme er en global trussel. I Dansk Folkeparti mener vi, at det er afgørende at stå sammen som nation og som internationalt samfund for at beskytte og hjælpe ofre i udlandet. Lad os arbejde sammen for at sikre, at de danske borgere, der rammes af sådanne grusomme handlinger, får den støtte, som de fortjener, og at vi som nation viser vores solidaritet og medmenneskelighed. Tak for ordet.

Kl. 12:16

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Så er det fru Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen fra Alternativet. Velkommen.

Kl. 12:17

(Ordfører)

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Tak for ordet. Først vil jeg sige tak til SF for oprindelig at have fremsat forslaget. Vi støtter det også i Alternativet, og jeg vil lade være med at bruge tiden på at gentage de mange gode argumenter, som tidligere ordførere har været inde på. Vi er enige i de fleste af dem, der er kommet frem, og mener, at det er vigtigt, at vi tager det her alvorligt og sikrer, at man faktisk har ret til at få erstatning, trods at terroren er sket i udlandet. Så det er jeg glad for at der er blevet handlet hurtigt på, og derfor støtter Alternativet også lovforslaget.

Kl. 12:17

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Så er det justitsministeren. Velkommen.

Kl. 12:17

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Mange tak for det, formand. Jeg vil selvfølgelig gerne kvittere for de indlæg, der har været i debatten hidtil i dag. Jeg vil også gerne ligesom andre sende en tak til SF for at have fremsat det her beslutningsforslag i sin tid, men jeg vil faktisk i virkeligheden sende en helt, helt særlig og speciel tak til både Finn Nørgaard Foreningen og ikke mindst Louisas mor, Helle, som også er til stede i salen i dag, og som jeg ved på trods af et ufatteligt smerteligt tab, på trods af chikanerier og på trods af alt det, det må kræve også at skulle forsøge at få styr på og få tøjlerne tilbage om livet igen bagefter sådan en forfærdelig hændelse, alligevel har haft styrken til at rejse og holde fast i at råde Christiansborg op i forhold til den her, helt ufattelige problemstilling.

For vi har en særlig forpligtelse til at behandle de mennesker, der har været udsat for terrorhandlinger, med respekt og ordentlighed. Terrorofre efterlades jo ofte med ar på sjælen, som består hele livet. Chokket og smerten vil typisk være noget, som det tager den enkelte årevis at bearbejde, og nogle kommer sig aldrig igen. Også de pårørende til terrorofre er ramt, navnlig i de ulykkelige situationer, hvor det værste sker og en nærtstående mister livet. De pårørende står

med et kæmpe tab, som de skal bearbejde, samtidig med at de skal forholde sig til den store offentlige bevågenhed, der ofte følger med sådan en forbrydelse.

Derfor har vi jo altså også et særligt ansvar for at sikre, at terrorofre og deres pårørende har adgang til erstatning i Danmark, uanset om terrorangrebet finder sted i Danmark eller i udlandet. Vi har i Danmark en offererstatningslov, og loven betyder, at staten træder til og yder erstatning, så offeret ikke selv skal indkræve beløb fra gerningspersonen. I dag er det dog sådan, at man som udgangspunkt ikke har ret til erstatning, hvis man bliver udsat for en forbrydelse uden for Danmark. Staten kan så i stedet yde erstatning i særlige tilfælde, og det beror altså på en konkret rimelighedsvurdering.

Regeringen er enig med forslagsstillerne og støtterne bag beslutningsforslaget i, at der skal gøres op med det her, når det handler om terrorofre. Der skal nemlig være klarhed om, at staten yder erstatning til terrorofre og deres pårørende, også når et terrorangreb har fundet sted i udlandet. Derfor har regeringen fremsat et forslag om at ændre offererstatningsloven, og med lovforslaget vil der blive indsat en ny bestemmelse om, at staten yder erstatning og godtgørelse for personskade, som forvoldes ved terror eller terrorlignende handlinger i udlandet. Det betyder, at der ikke længere vil skulle foretages en konkret rimelighedsvurdering af, om disse sager er omfattet af offererstatningsloven. Terrorofre vil derfor som udgangspunkt have et retskrav på offererstatning.

Det er samtidig vigtigt for regeringen, at vi ikke åbner for at yde erstatning i tilfælde, hvor det kan forekomme stødende. Det kan f.eks. være i tilfælde, hvor skadelidte er rejst til udlandet og har tilsluttet sig en terrororganisation, eller hvis skadelidte ulovligt er indrejst til eller har opholdt sig i et konfliktområde, og hvor skadelidte i den forbindelse eller efterfølgende i udlandet er kommet til skade ved et terrorangreb. Regeringen foreslår derfor, at der skal være en undtagelse til det foreslåede retskrav. Undtagelsen skal dække tilfælde, hvor der er rimelig grund til at antage, at skadelidte under opholdet i udlandet har udvist en handlemåde, der er kriminaliseret i terrorbestemmelserne i straffelovens § 101 a eller §§ 114-114 j.

Vi mener, at vi med det her forslag rammer den rigtige balance mellem på den ene side hensynet til at udvide adgangen til offererstatning og på den anden side hensynet til at undgå, at staten vil skulle udbetale erstatning til personer i situationer, hvor det kan forekomme ganske urimeligt. Alt i alt vil vi med lovforslaget forhindre, at ofre for terror og deres pårørende skal stå med hatten i hånden og bede staten om erstatning. Det skal være en ret, også selv om terrorangrebet er udført i udlandet. Sådan skal det i hvert fald være, hvis skadelidte ikke selv har udført eller taget del i terroraktiviteter i udlandet.

Under behandlingen af beslutningsforslaget var der bred opbakning blandt Folketingets partier til forslaget om at indføre et retskrav på erstatning til terrorofre. Jeg håber, at lovforslaget vil nyde den samme opbakning. Jeg ser i hvert fald frem til den videre behandling af lovforslaget, og jeg står naturligvis til rådighed for de spørgsmål, der måtte opstå undervejs. Tak for ordet.

Kl. 12:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ministeren. Der er en enkelt kort bemærkning indtil videre, og den er til fru Karina Lorentzen Dehnhardt. Værsgo.

Kl. 12:22

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Tak for ordet. Jeg er selvfølgelig glad for, at vi meget hurtigt har fået rettet op på det her omkring erstatning, men jeg mener jo også bare, at vi langt fra er i mål, som jeg sluttede med at sige i min tale. For der var jo faktisk to beslutningsforslag. Der er også B 150, som kigger mere på rettighederne for terrorofre. Kan ministeren sige noget om,

hvorfor det arbejde er forsinket, og hvornår vi kan forvente, at der også kommer en løsning på alle de andre problemstillinger?

Kl. 12:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 12:23

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Tak for det. Jeg vil starte med at sige, at det er en problemstilling, som vi arbejder meget ihærdigt på. Den 2. oktober i år orienterede jeg Folketinget om, at det desværre ikke havde været muligt at færdiggøre arbejdet med opfølgning på beslutningsforslag B 150 i den foregående folketingssamling, og det skyldes bl.a., at der har været tale om et mere omfattende arbejde end først antaget. Det arbejde har bl.a. krævet inddragelse af regler og praksis på sundhedsområdet, herunder i forhold til samspillet mellem myndigheder på forskellige ressortområder og myndighedsniveauer. Det forventes, at arbejdet vil blive færdiggjort inden udgangen af folketingsåret 2023-24, hvorefter vi så kan gå videre med det her i Folketinget.

Kl. 12:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 12:23

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Kan ministeren så måske sige noget mere om indholdet af det. Jeg ved ikke, om ministeren er bekendt med det, men en række terrorofre – ikke alene Louisas mor, men også andre danske terrorofre – skrev en kronik om, hvordan de meget selv har stået med opgaven efter det her overgreb. De har selv skullet lægge penge til psykologhjælp, de har selv skullet håndtere pressen. Jeg tror, at Louisas mor faktisk fik det at vide ved, at nogle fra pressen ringede. Man er jo meget sårbar i den situation. Kan ministeren sige noget om, om det lovforslag kommer til at tage hånd om de udfordringer?

Kl. 12:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ministeren.

Kl. 12:24

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Jeg tror ikke, at jeg allerede nu kan sige noget om rækkevidden af et kommende lovforslag; vi afventer stadig væk det arbejde, der er i gang. Men ellers vil jeg bare erklære mig grundlæggende enig. Altså, jeg mener grundlæggende, at vi har en politisk forpligtelse til at yde al den opbakning, både vertikalt og horisontalt, til de familier, der bliver ramt af terror, hvad enten den bliver begået i Danmark eller i udlandet. Den nærmere definition og afgrænsning af det må vi jo drøfte videre.

Kl. 12:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi tak til ministeren. Der er ikke flere spørgsmål.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 12:

Forslag til lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Afskæring af voldtægtsdømte personers mulighed for at afsone med fodlænke).

Af justitsministeren (Peter Hummelgaard).
(Fremsættelse 04.10.2023).

Kl. 12:25

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Forhandlingen er åbnet, og den første ordfører er hr. Bjørn Brandenburg fra Socialdemokratiet. Velkommen.

Kl. 12:25

(Ordfører)

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det, formand. Det lovforslag, vi nu skal behandle, handler i bund og grund om, hvad vi synes er en rimelig straf for at begå en voldtægt. Jeg tror, at vi alle ganske hurtigt kan blive enige om, at voldtægt er en meget grov forbrydelse, og at det er en forbrydelse, som har store konsekvenser for offeret. Derfor vil de fleste nok have en klar forventning om, at en person, der har begået en voldtægt, vil skulle bruge en rum tid i en af kriminalforsorgens celler. I så fald er der nok en del, der vil blive overrasket over at høre, at det i dag er muligt for en voldtægtsdømt at få lov til at afsone hele eller dele af en voldtægtsdom med fodlænke derhjemme. Og efter at overraskelsen har lagt sig, vil de nok også blive en smule fortørnede og ramt på deres retsfølelse, for det bør ikke være muligt at begå så alvorlig og så krænkende en forbrydelse og derefter sidde straffen af derhjemme i sofaen.

Derfor fremgår det af regeringsgrundlaget, at regeringen vil sørge for, at det ikke skal være muligt at afsone en dom for voldtægt med fodlænke, og det er derfor, at vi nu med det her lovforslag ændrer straff fuldbyrdelseslovens regler om fodlænkeafsoning og dermed fjerner muligheden for afsoning med fodlænke. Det gælder både for de voldtægtsdømte, der ellers ville have haft mulighed for at afsone hele deres dom med fodlænke, og for de voldtægtsdømte, der ville have haft mulighed for at afsone den sidste del af deres straf med fodlænke.

Med andre ord er det slut med at afsone voldtægtsdomme med fodlænke. I stedet skal de voldtægtsdømte afsone deres straf i et fængsel. Det synes vi er mere end rimeligt, både af hensyn til den generelle retsfølelse, men især over for de ofre, som har været udsat for en meget alvorlig forbrydelse, og som nu kan vide, at gerningspersonen skal i fængsel.

Vi støtter forslaget. Tak for ordet.

Kl. 12:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Så er den næste ordfører hr. Preben Bang Henriksen fra Venstre. Velkommen.

Kl. 12:27

(Ordfører)

Preben Bang Henriksen (V):

Tak for det. Jeg kan selvfølgelig tilslutte mig de bemærkninger, der er kommet omkring forbrydelsens grovhed i relation til voldtægt. Jeg skal ikke trætte Folketinget mere med at understrege dette – det kommer der sikkert også mange andre ordførere der gør. Der kan ikke være tvivl om, at det er en af de alvorligste forbrydelser i straffeloven, og derfor er det også proportionalt, at vedkommende,

der gør sig skyldig i det, skal i fængsel. Og nu er det altså slut med at afsone derhjemme. Mere er der jo sådan set ikke at sige om det her.

Jeg synes, det er et glimrende lovforslag, og det er i øvrigt også en del af regeringsgrundlaget, som hermed føres ud i livet. Jeg glæder mig til den anden del af regeringsgrundlaget, der hedder, at vi skal have en strafreform i forhold til at straffe personfarlig kriminalitet langt hårdere, end tilfældet er i dag. Det er proportionalt fuldstændig latterlige domme, der gives i relation til grov vold og mishandling, og det glæder jeg mig til at vi får rettet op på her i Folketinget. Det fremgår jo som sagt også af regeringsgrundlaget.

Nu starter vi her med straffen for voldtægt. Jeg synes, det er fint. Man kunne overveje en anden ting, og det var, om det bør være kriminalforsorgen som administrativ myndighed, der beslutter disse fodlænkeafsoninger, eller om ikke det burde blive besluttet i retten af dommeren. Ganske ligesom dommeren idømmer en betinget dom eller ikke, er det jo for den domfældte nok så relevant at få at vide, om han skal i spjældet eller han skal afsone derhjemme. Det er så noget, der er lagt ud til en administrativ afgørelse. Vi har forsøgt at få igennem her i Folketinget, at det var noget, som dommeren skulle tage stilling til i retssalen. Det var der ikke stemning for, og det er der åbenbart fortsat ikke. Så jeg kan sige til tilhørerne, at det kommer man nok heller ikke til at høre om lige foreløbig. Men foreløbig er det sådan, at for voldtægt skal man i fængsel. Det er kun ret og rimeligt, og Venstre støtter selvfølgelig lovforslaget. Tak.

Kl. 12:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Og så er det fru, nej, hr. Tobias Grotkjær Elmstrøm fra Moderaterne. Velkommen til.

Kl. 12:30

(Ordfører)

Tobias Grotkjær Elmstrøm (M):

Tak for ordet, og tak for at kalde mig fru. Lovforslaget i dag har til formål at ændre på den nuværende lovgivning omkring, at det er muligt at afsone en dom for voldtægt med fodlænke. Det handler helt grundlæggende om, at vi som samfund trækker en tyk streg i sandet over for de forbrydelser, som er helt utilgivelige, og det er voldtægt. Ofre for voldtægt skal leve med de fysiske og de psykiske ar på krop og sjæl resten af livet. Jeg arbejder stadig væk som bistandsadvokat og har repræsenteret mange ofre gennem tiden. Der er ingen tvivl om, at den kriminalitet, de er udsat for, ødelægger deres liv. Det er utrolig svært for dem at komme videre med deres liv, særlig når de oplever, at retssystemet ikke tager forbrydelsen alvorligt, for hvordan skal man som offer føle retfærdighed, hvis det er, at gerningsmanden får lov til at afsone hele sin voldtægtsdom derhjemme med fodlænke? Er det rimeligt, at man som offer kan møde sin gerningsmand nede i supermarkedet? Det mener jeg bestemt ikke kan være rimeligt. Jeg mener, at vi som samfund har et kæmpe ansvar for at beskytte ofre for grov kriminalitet. Det er for mig at se slet ikke retfærdigt, at en voldtægtsforbryder kan afsone sin straf derhjemme og fortsætte sit liv i normale og vante omgivelser, mens offeret skal kæmpe.

I Moderaterne mener vi, at hvis man begår voldtægt, skal man afsone sin straf i en fængselscelle og ikke med fodlænke. Straffelovgivning skal ikke være på forbryderens præmisser, den skal være på samfundets og offerets præmisser. I størstedelen af de seksuelle overgreb kender offer og gerningsmand faktisk hinanden som enten nuværende eller tidligere partnere, familiemedlemmer eller bekendte. Der er også en ret tydelig sammenhæng mellem, om offeret og gerningsmand kender hinanden, og om overgrebet anmeldes til politiet. Flere anmelder overgreb, hvis man ikke kender gerningsmanden. Når nu vi har den her sammenhæng, er det jo helt grundlæggende vigtigt at sikre, at gerningsmanden kommer i fængsel og dermed så langt væk fra offeret som overhovedet muligt.

Jeg kunne også godt tænke mig lige at få sat nogle tal på. I 2022 var der 228 personer, der afsonede en dom for voldtægt eller forsøg på voldtægt. I henhold til kriminalforsorgens register fik 29 personer fodlænke på, hvor voldtægt var hovedkriminalitetsformen. Når vi i dag med lovforslaget gør en ende på det, altså at voldtægtsforbrydere kan afsone med fodlænke, vil vi heller ikke risikere, at vores fængsler bliver overfyldt, for der er ingen tvivl om for mig som retsordfører, at det er vigtigt, at hele straffesagsskæden fungerer. Kriminalforsorgens belægning vil svare til, at cirka to fængsels- og arrestpladser bliver besat, og cirka ti pladser vil blive besat i et udsøsningsfængsel. Men selv hvis virkeligheden havde været en anden, må det aldrig være sådan, at det er kapaciteten i vores fængsler, der skal afgøre, hvilken retspolitik der føres i Danmark. Derimod skal kriminelle idømmes straffe, der i langt højere grad afspejler forbrydelsens grovhed, og det er faktisk sådan, at Danmark er et af de lande i verden, der straffer absolut mildest. Som udgangspunkt går jeg ikke ind for strengere straffe, jeg har meget fokus på de her kriminalpræventive tiltag i forhold til resocialisering og i forhold til andre alternativer til fængselsstraf, men når der er tale om voldtægt, skal det ikke være muligt at afsone med fodlænke. For jeg mener, at det i forbindelse med voldtægt er utrolig naivt at tro, at grove forbrydelser som det udelukkende kan bekæmpes med bløde tiltag, og derfor er lovforslaget her meget, meget vigtigt. Det skylder vi ofrene, og det skylder vi samfundet, og derfor støtter Moderaterne op omkring forslaget.

Kl. 12:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Så er det fru Karina Lorentzen Dehnhardt, SF. Velkommen.

Kl. 12:34

(Ordfører)

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg grundlæggende synes, at voldtægt er en af de mest alvorlige forbrydelser, der findes. Det er en grov krænkelse af det andet menneskes integritet og seksuelle selvbestemmelsesret, og med en voldtægt følger der tit langvarige negative konsekvenser med for både offeret, men faktisk også ofte for de pårørende. Det er derfor vigtigt, at både straf og afsoningsform for voldtægtsdømte til enhver tid afspejler den meget alvorlige forbrydelse, som det nu engang er. Vi kan heldigvis se, at samtykke-loven betyder, at langt flere i dag anmelder en voldtægt, langt flere bliver sigtet, og voldtægtssager bliver i det hele taget – heldigvis – taget mere seriøst af det juridiske system. Der er stadig plads til forbedringer, men jeg synes, vi bevæger os i den rigtige retning hele tiden.

Det, regeringen ønsker med forslaget her, er at afskære personer, som dømmes for voldtægt, fra at afsone straffen med fodlænke i eget hjem under intensiv overvågning og kontrol, også i de tilfælde, hvor nogle betingelser, bl.a. bolig- og beskæftigelsesforhold, i øvrigt er opfyldt. Det er vi sådan set enige med regeringen i. Så vi bakker forslaget op.

Når det så er sagt, vil vi også gerne sige, at vi synes, at fodlænkeordningen er et godt alternativ til fængselsstraf, fordi den sikrer en tilknytning til arbejdsmarkedet og til uddannelse under afsoning for dermed at kunne bidrage til, at den dømte forbedrer sine muligheder på sigt og mindsker risikoen for at havne i ny kriminalitet. Det fremgår ikke helt af forslaget, hvad de nuværende erfaringer med voldtægtsdømtes anvendelse af fodlænke har været, og det kunne måske også have været et relevant bidrag til at kunne diskutere det her under behandlingen af det her forslag.

Det fremgår til gengæld, at forslaget forventes at øge belægget i kriminalforsorgen med cirka to fængsels- og arrestpladser og cirka ti pladser i udsøsningsfængsler.

Jeg vil sige, at vi i SF synes, at vi skal bruge fodlænke mere. Vi har derfor også foreslået, at man kunne lave en forsøgsordning med det, som vi kalder straf straks-fodlængde, for i dag er det sådan, at man går og venter på at blive indkaldt til afsoning, og i den tid kan man jo potentielt møde sit offer, og det synes vi er krænkende. Så vi synes faktisk, det kunne give god mening at putte en fodlænke på den dømte, indtil der bliver plads i vores fængsler, så afsoningen starter med det samme og konsekvensen kan mærkes med det samme. Vi er godt klar over, at man så ville være nødt til at trække den tid fra den samlede tid, hvor man afsoner i et fængsel, men det ville bidrage til, at der sker noget meget, meget hurtigt, at konsekvensen starter med det samme. Det har vi sådan set også foreslået, og vi håber stadig væk på, at justitsministeren er åben over for at se på, om det kunne være relevant.

Vi har også foreslået, at man skal bruge fodlænke under varetægt i visse sager. Man kan givetvis ikke bruge det i alle sager i varetægt. Men vi er jo et af de lande, som varetægtsfængsler utrolig meget, og kunne man lave indgrebet mildere i den tid, hvor vi rent faktisk ikke ved, om folk dømmes, eller om de frifindes, tænker vi at meget kunne være nået både i forhold til at frigøre pladser, som vi jo virkeligt har meget brug for, men også for at kunne forbedre muligheden for at leve et kriminalitetsfrit liv efterfølgende. For vi ved bare, at dem, der afsoner med fodlænke, i mindre grad falder tilbage til kriminalitet efter at have afsonet med en fodlænke.

Det var en lang salgstale for fodlænken, som vi synes er et rigtig godt alternativ. Men lige når det kommer til de her sager, bakker vi regeringen op i, at her skal man ikke kunne afsone med en fodlænke. Vi kan være lidt i tvivl om, om der i princippet havde været så meget brug for det her lovforslag, fordi en fodlænke jo kun bruges efter en egnethedsvurdering, og her har man faktisk en mulighed for allerede at tage hensyn til retsfølelsen. Nuvel, nu sikrer vi i hvert fald, at der ikke sker det, at man kommer i en fodlænke, og det er sådan set også fint nok. Tak for ordet.

Kl. 12:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Og så er det fru Betina Kastbjerg fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 12:39

(Ordfører)

Betina Kastbjerg (DD):

Tak for det. Der er jo ingen tvivl om, at voldtægt er en frygtelig forbrydelse, der ofte påvirker ofrene både fysisk og psykisk. Ofrene for voldtægt oplever ofte traumer, der forfølger dem resten af livet, og det er derfor afgørende, at både gerningsmændene og ofrene forstår, at vi som samfund tager denne forbrydelse meget alvorligt.

Indtil nu har det været sådan, at voldtægtsdømte har haft mulighed for at afsone deres domme eller dele af dem med fodlænke i eget hjem. Dette skaber ikke blot utryghed for ofrene, det kan også virke som en krænkelse af deres retsfølelse. Vi er nødt til at sikre os, at vores retssystem afspejler alvoren af voldtægt, og at det giver ofrene den beskyttelse og retfærdighed, de fortjener.

Det er simpelt hen ikke acceptabelt, at der er nogen, der har begået en så frygtelig forbrydelse, som skal have mulighed for at afsone straffen derhjemme. I Danmarksdemokraterne går vi ind for en hårdere kurs over for kriminelle og en retspolitik, der i højere grad tager hensyn til offeret end til gerningsmanden. Så vi er naturligvis meget positive over for dette forslag, og vi stemmer selvfølgelig for.

Kl. 12:40

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Så er det hr. Steffen Larsen fra Liberal Alliance.

Kl. 12:40

(Ordfører)

Steffen Larsen (LA):

Tak, formand. Hvorfor straffer vi? Hvad skal det gøre godt for?

De spørgsmål hører man fra tid til anden fra naive mennesker, der glemmer ofrene. De siger: Jamen straf fører ikke til rehabilitering for gerningsmanden. Og det kan også godt være, at det ikke altid gør sig gældende, at forhærdede forbrydere bliver rehabiliteret af straf. Det kan være svært. Men vi straffer og fængsler ikke kun for at rehabilitere. Vi straffer og fængsler også for retsfølelsen. Vi straffer og fængsler også for, at ofret for forbrydelsen skal føle, at de har fået retfærdighed. Vi straffer og fængsler for, at samfundet som hele skal føle, at de har fået retfærdighed. Vi straffer og fængsler ikke, fordi det er godt for gerningsmanden, men for at det faktisk er noget, der skal medføre eftertanke og som minimum skal få den kriminelle væk fra gaden, væk fra sine ofre og væk fra deres pårørende.

Det gør vi, fordi vi ved, at den fysiske skade blot er et symptom på den reelle underliggende skade, som ofrene for forbrydelser faktisk får. Det blå øje ved et overfald fortæller noget om, at du er blevet slået, men det fortæller jo intet om den skam, den ydmygelse og den frygt, man nu føler, når man går ud af sit hjem, eller den frygt, det kan være gå ned i sit lokale supermarked, for hvad nu, hvis man møder sin gerningsmand? Hvad nu, hvis der sker noget?

Det er derfor vigtigt, at vi sikrer, at straf og afsoning for alvorlige personfarlige forbrydelser bliver håndhævet og håndhævet hårdt, særlig i det tilfælde, hvor gerningsmanden f.eks. har begået så forfærdelig en forbrydelse som voldtægt. Der er det ganske enkelt en skade på retsfølelsen i befolkningen og hos ofrene, hvis man ikke fængsler voldtægtsforbrydere, der er fundet skyldige i retten. Vi støtter derfor naturligvis i Liberal Alliance dette forslag, for det virker urimeligt og uretfærdigt, hvis voldtægtsforbryderen kan sidde hjemme i sin stue i stedet for i fængslet, hvor forbryderen rettelig hører hjemme. Tak.

Kl. 12:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er fru Mai Mercado fra Det Konservative Folkeparti. Velkommen.

Kl. 12:43

(Ordfører)

Mai Mercado (KF):

I Konservative synes vi, det er fuldstændig uacceptabelt, at en gerningsmand kan møde sit voldtægtsoffer, fordi gerningsmanden bærer en fodlænke og dermed eksempelvis har mulighed for at handle ind. Det må bare ikke ske i et retssamfund. Det må bare ikke finde sted, og det er godt, at der tages konsekvent fat, når sådan en urimelighed bliver oplevet og opdaget. For det skal ikke være muligt at kunne afsone en voldtægtsdom med fodlænke.

I Det Konservative Folkeparti vil vi altid være på offerets side, og vi ønsker også et større fokus på ofrene. For når man åbner en avis, er det typisk gerningsmanden, man hører om. Hvorfor begik han eller hun gerningen. Hvad skal der ske nu? Hvad var motivet for det? Hvor lang tid skal afsoningen foregå?

Men der er meget lidt fokus på ofrene, og en eftermiddag satte jeg mig ned sammen med et offer for en meget alvorlig forbrydelse, som fortalte mig om, at fra det øjeblik, hvor forbrydelsen blev anmeldt, og til sagen kom for retten, var der faktisk ikke nogen kommunikation fra politiet overhovedet. Det var som en black box, og jeg tror, vi kan lære af sådan nogle historier, at vi skal blive langt bedre til at tage hånd om de ofre, der er, og guide dem, hjælpe dem, vise, at samfundet er der for dem, så det ikke først er et år senere, når de står i retssalen, at de rent faktisk føler, at nu skal retfærdigheden skal fyldest, og at der nu er nogen, der taler deres sag. Så på vegne

af det offer, jeg talte med, og alle andre ofre vil jeg sige, at vi skal gøre langt mere for ofrene, end vi gør i dag. Men det her lovforslag bakker vi op om det i Det Konservative Folkeparti, og det gør Nye Borgerlige også.

Kl. 12:45

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Så er det fru Rosa Lund fra Enhedslisten. Velkommen.

Kl. 12:45

(Ordfører)

Rosa Lund (EL):

I den skriftlige fremsættelse af det her lovforslag understreger ministeren, hvor grov en krænkelse voldtægt er. Det er jeg helt enig med ministeren i. Derfor synes jeg også, det er rigtig trist, at der for tiden er partier, som nu mener, at samtykkeloven er gået såkaldt for vidt, at man ikke længere skal beskytte ofre mod overgreb, og at ofre for voldtægt ikke længere skal have den retssikkerhed, som samtykkeloven giver dem. Det er ikke det, det her lovforslag handler om, men jeg synes, det er værd at nævne i den her sammenhæng, hvor vi har et lovforslag, som delvis er fremsat for netop at hjælpe ofre for voldtægt.

Når det så er sagt, vil jeg sige, at jeg har svært ved at se, hvordan det her lovforslag hjælper ofrene. Faktisk kan det her lovforslag desværre være med til at øge risikoen for flere overgreb i fremtiden. Jeg forstår godt, at man instinktivt tænker, at selvfølgelig er det en hjælp for ofrene, at gerningspersonen, som oftest vil være en mand, ikke afsoner derhjemme, men afsoner i et fængsel. Lovforslaget har som intention at understrege, at vi som samfund tager det alvorligt, når man udsættes for en voldtægt. Det er jeg enig i, altså at vi som samfund skal tage det meget alvorligt, og at vi som samfund både skal arbejde med forebyggelse, med resocialisering og særlig med hjælp til ofrene for voldtægt, for det ville være at tage det seriøst.

Ethvert initiativ, som vil sikre netop de ting, vil vi altid bakke op om i Enhedslisten. Men konsekvensen af det her lovforslag er ikke bedre forebyggelse og resocialisering, og det er slet ikke nogen hjælp til ofrene. For hele idéen om, at et offer for en forbrydelse møder sin overgrebsperson nede i supermarkedet, som ordføreren for Moderaterne fik sagt, er ikke noget, som man kan undgå ved at indføre den her lov. Det kan både ske, for dommen er afsagt, og det kan ske, efter dommen er afsagt. Og med de sagsbehandlingstider, der er ved domstolene for tiden, kan det jo være ganske længe, man kan gå rundt på gaden, før en eventuel straf skal afsones.

Lovforslaget her vil afskære voldtægtsdømte fra at afsone deres straf med fodlænke. Et af kriterierne for at afsone en frihedsstraf med fodlænke er, at man ikke har fået en dom på over 6 måneder. Jeg har været en tur forbi Danmarks Statistiks databaser, og fra 2015-2022 har der været 600 domme for voldtægt, der har ført til en ubetinget frihedsstraf. Af dem er der 27 sager, hvor den dømte har fået en straf på maksimalt 6 måneder. Det er under 5 pct. af sagerne, og der er tale om så korte straffe, at man må formode, at de, der har været varetægtsfængslet, bliver løsladt ved domsafsigelsen, fordi straffen må anses for at have været udstået, når sagen er endeligt afgjort.

Så at det her reelt skulle afskære nogen fra at afsone i fodlænke, er jo nærmest utænkeligt, hvis man kigger på tallene, i hvert fald sådan som man har straffet for voldtægt indtil nu. Derfor synes jeg, det er meget interessant at finde ud af, hvor mange Justitsministeriet forestiller sig at det her lovforslag kommer til at berøre. Det er bare lige, inden vi taler os op i et hjørne, hvor man siger: Hvis man bliver dømt for voldtægt, kan man bare afsone med fodlænke. Ja ja, men fodlænkeordningen hænger jo sammen med, at straffen maksimalt må have været 6 måneder. Så det synes vi der mangler lidt tal på, før vi kan tage endelig stilling til det her lovforslag.

Når vi så kigger på den anden del af ordningen, der handler om, at man vil forhindre udslusning med fodlænke, altså at man i den sidste del af ens dom kan afsone derhjemme, så man kan passe sit arbejde eller sin skole, mens kriminalforsorgen holder øje med en, så er det jo noget af det, vi ved virker allerbedst i forhold til en fremtidig kriminalitetsfri tilværelse. Og det må vel være det, der er målet – en kriminalitetsfri tilværelse. Derfor synes vi, at det her lovforslag også er lidt ærgerligt i den retning.

Så inden vi kan tage endelig stilling til det her lovforslag, vil vi gerne vide, præcis hvor mange Justitsministeriet forestiller sig at det her vil få en effekt for, for hvis man bare kigger på tallene, ligner det lidt symbolpolitik, men det må vi tage i udvalgsbehandlingen.

Kl. 12:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren – nå, der kom en kort bemærkning. Det beklager jeg; det så jeg ikke. Det er en kort bemærkning til hr. Bjørn Brandenburg. Værsgo.

Kl. 12:50

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det. Jeg var vist også lidt langsom til at trykke mig ind. Jeg vil bare lige kommentere på den kommentar, der kom fra fru Rosa Lund, hvor ordføreren siger, at man kan møde sin gerningsmand, før denne bliver idømt straf og efter. Det er jo rigtigt nok, og det kan man ikke forhindre, og det er jo ikke sådan, at man bliver idømt straf og nøglen smides væk.

Men det, vi så som samfund kan sørge for, og det, vi herinde kan sørge for, er, at imens gerningsmanden er idømt en straf for at have begået noget, jeg selv synes er en af de klammeste forbrydelser, der findes i det her land, er der ikke den mulighed for, at offeret kan møde sin gerningsmand nede i brugsen, fordi den person skal være bag tremmer.

Jeg kan så også høre på fru Rosa Lund, at det ikke er noget, hun mener vil have en effekt for den person, der er idømt en straf. Det er jeg sådan set ligeglad med. For de ofre, jeg har talt med, betyder det noget, at den gerningsmand, der har begået en voldtægt og et voldsomt overgreb mod dem, sidder inde bag tremmer og ikke er en, de kan møde nede i supermarkedet eller alle mulige andre steder, og det er jo derfor, vi vedtager den her lovgivning.

Kl. 12:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 12:51

Rosa Lund (EL):

Jeg synes, det ville være rigtig ærgerligt, hvis vi herinde i Folketingssalen gjorde det til en kamp om, hvem der taler med flest ofre om hvad, for voldtægt er en virkelig, virkelig alvorlig forbrydelse. Og jeg siger sådan set bare helt stille og roligt, at jeg er i tvivl om, hvad effekten af det her lovforslag vil være, hr. Bjørn Brandenburg. Det er sådan set bare det, jeg siger.

Vi er i Enhedslisten store tilhængere af fodlænkeordningen, og derfor har jeg netop sat mig ind i tallene og sat mig ind i kriterierne for fodlænkeordningen, og det er derfor, vi gerne vil have svar på: Hvad er effekten af det her? Jeg ved så ikke, om Socialdemokratiet har ændret holdning til fodlænkeordningen sådan generelt set, for jeg var egentlig ellers af den opfattelse, som det også ligger i den kriminalforsorgsaftale, som Enhedslisten desværre ikke er en del af, at Socialdemokratiet faktisk var enige i den udvidelse af brugen af fodlænke, som man selv har stået i spidsen for.

Men sådan skal tingene jo også hænge sammen, hr. Bjørn Brandenburg. Men jeg synes, det er mærkeligt at gøre det her til et spørgsmål om, hvilke ofre der ønsker hvad.

Kl. 12:52

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Er der en opfølgende kort bemærkning? Ja. Værsgo.

Kl. 12:52

Bjørn Brandenburg (S):

Tak. Men det, der er forskellen, er, at jeg har den holdning, at uanset hvor mange ofre det her handler om, er det vigtigt, at de folk, der er idømt en straf for en voldtægt, ikke kan rende rundt med fodlænke.

Om det er 1, om det er 20, om det er 100 personer, er for mig fuldstændig underordnet. Det handler om, at de folk, der idømmes straf for en voldtægt, skal afsone den i et fængsel og ikke rende rundt ude på gaden med en fodlænke.

Kl. 12:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 12:53

Rosa Lund (EL):

Hr. Bjørn Brandenburg, det her er jo ikke en debat om, om vi synes, voldtægt er en klam forbrydelse. Det synes alle inde i den her Folketingssal. Alle – alle – synes, at det er en ekstremt ulækker forbrydelse.

Som jeg sagde i min ordførertale, vil det her lovforslag, hvis man kigger på tallene fra 2015 og frem til 2022, dreje sig om 27 mennesker, og det er sådan set bare det, vi gerne vil have svar på, inden vi tager endeligt stilling til lovforslaget. Det synes jeg faktisk egentlig er at tage det meget alvorligt.

Kl. 12:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er ikke flere spørgsmål, så jeg siger tak til ordføreren. Og så er det fru Zenia Stampe fra Radikale Venstre. Velkommen.

Kl. 12:53

(Ordfører)

Zenia Stampe (RV):

Tak. Jeg vil også gerne starte med at understrege, at voldtægt er en alvorlig forbrydelse; det er vi alle sammen enige om. Derimod synes der at være lidt uenighed om, om afsoning med fodlænke er en alvorlig straf. Det mener jeg at det er, og det er i virkeligheden der, jeg synes der er rigtig meget der går galt, også i debatten i dag – at Socialdemokratiets ordfører kan stå og sige, at afsoning med fodlænke er at få lov til at afsone på sofaen. Ordføreren ved jo godt, at en betingelse for at få lov til at afsone med fodlænke er, at man har et arbejde eller en uddannelse, man skal passe. Det er en frihedsstraf. Man kan også sige, at det er en måde, hvorpå staten sætter dit liv under administration, for alt, hvad du gør, ned i den mindste detalje, skal godkendes af kriminalforsorgen. Og det vil sige, at ja, du skal have godkendt, at du skal på din uddannelse eller dit arbejde, og hvis du skal købe ind, skal der også godkendes regler for det. Du må ikke indtage alkohol eller euforiserende stoffer. Der er alle mulige betingelser, ikke mindst også en egnethedsvurdering, i forhold til om man skal kunne afsone med fodlænke, og deri indgår der jo også – måske allervæsentligst – risikoen for, at man vil begå ny kriminalitet i den periode, hvor man afsoner med fodlænke.

Der er jo andre, der har været oppe at sige, at det i virkeligheden er ganske få mennesker, det handler om, og derfor kunne man også lade være med at lade der komme så meget røg ud af det. Men jeg synes, den her debat afspejler det skråplan, som jeg synes dansk retspolitik har været ude på i lang tid – at det bliver sådan en selvstændig måde at føre retspolitik på, at man tager en bestemt forbrydelse op og siger: Den her er særlig alvorlig, så der skal gælde

særlige vilkår for den. Altså, hvad vi ikke efterhånden også har af særparagraffer, fordi vi ikke kan nøjes med de paragraffer, vi har i straffeloven, men skal have en særlig paragraf for den ene og den anden og den tredje type kriminalitet, og nu skal vi også have særlige regler for, om man må afsone med fodlænke for den ene eller den anden eller den tredje type kriminalitet. Mon ikke, vi står her om 2 år og diskuterer nogle andre typer straffe, hvor vi heller ikke synes, at det skal være tilladt at afsone med fodlænke, fordi det er en meget alvorlig forbrydelse.

Jeg kan godt lide det princip, vi har i dag, nemlig at i forhold til alle de straffe, som er på under 6 måneder, kan det indgå som en mulighed at afsone med fodlænke, men jo under den betingelse, at kriminalforsorgen vurderer, at man er egnet til at afsone med fodlænke – at man har job, er i uddannelse osv. osv. Det synes jeg er et godt, sagligt princip.

Så vil jeg gerne komme med en opfordring til dem, der går rundt og snakker om, at det at afsone med fodlænke er at få lov til at afsone på sofaen: Jeg synes, I skal overveje jeres ordvalg, for I er med til at skade retsfølelsen i Danmark, for I får det nemlig til at lyde, som om det er x antal ugers eller måneders ferie hjemme på sofaen, hvor man kan sidde og se Netflix. Det er det ikke. Det er et liv under statslig administration, hvor man får lov til passe sit arbejde, gå på uddannelse og så ellers gå hjem og sidde og kigge ind i en væg.

Kl. 12:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Så er det hr. Peter Kofod fra Dansk Folkeparti. Velkommen.

Kl. 12:57

(Ordfører)

Peter Kofod (DF):

Tak for det. Det er jo nok en lidt anden ordførertale, jeg kommer til at holde, end den foregående – det kan jeg godt løfte sløret for. Voldtægt er en af de mest alvorlige forbrydelser, og ofrene for den her type af forbrydelser lider ofte både fysisk og psykisk måske gennem hele deres liv. Derfor er det selvfølgelig uacceptabelt, hvis voldtægtsforbrydere i nogle tilfælde får mulighed for at afsone straffen ved at bære en fodlænke og potentielt kan bevæge sig rundt i samfundet. Det sender et forkert signal, og det risikerer at minime-re alvoren af selve forbrydelsen. Fodlænkeafsoning giver voldtægtsdømte mulighed for at bevæge sig relativt frit rundt i samfundet, og det kan være dybt traumatisk for ofrene, og det kan skabe en følelse af utryghed. Vi mener, at ofrenes sikkerhed og ja, velvære, selv om det er et skævt ord, bør have førsteprioriteten i vores retssystem, og det indebærer at sikre, at voldtægtsdømte afsoner deres straf i fængsel – punktum!

I Dansk Folkeparti vil vi fortsat arbejde for at skabe et samfund, hvor ofre for voldtægt føler sig støttet og beskyttet, og hvor retfærdigheden er i højsædet. Derfor er det også på tide, at vi reviderer praksissen omkring fodlænkeafsoning for voldtægtsdømte og i stedet sørger for, at de afsoner deres straf i fængsel. Fodlænkeordningen burde aldrig, som i aldrig, være en ordning, som man kan lade voldtægtsforbrydelser omfatte af. Det skrider simpelt hen til himlen. Lad os i stedet arbejde for et retfærdigt og trygt samfund, hvor ofre for voldtægt får den beskyttelse, de fortjener, og hvor retssystemet sender et meget klart signal om, at voldtægt aldrig skal tolereres.

Hvis man spørger os, har vi jo et helt katalog af gode forslag til, hvordan vi kan håndtere de her spørgsmål, og jeg kan godt sige, at minimumsstraf indgår som en del af det. Jeg må sige, at jeg er rystet over at høre ordførere på den her talerstol før mig argumentere for det, der i mine ører lyder som et fuldstændig konsekvensfrit samfund – fuldstændig konsekvensfrit – hvor folk kan opføre sig, som de vil, begå nogle af de værste forbrydelser, og som en straf får de lov til

at ligge hjemme på sofaen. Og hvis bølgerne går rigtig højt, skal de søreme også passe deres arbejde. Sig mig, hvad er det dog for noget! Med den tilgang må man bare sige, at der er det godt, at der er et andet flertal i det her hus. Og når fru Zenia Stampe betragter det som et skråplan, vil jeg sige, at det måske er meget sigende for Radikale Venstre, at hver gang Radikale Venstres idéer afvises, er dansk politik ude på et skråplan – jamen altså!

Jeg kan bare meddele, at vi støtter det her forslag. Tak for ordet, formand.

Kl. 13:00

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak for det. Og så er der en kort bemærkning til fru Zenia Stampe, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 13:00

Zenia Stampe (RV):

Synes hr. Peter Kofod, at det var i orden, at fru Inger Støjberg afsonede sin frihedsstraf med en fodlænke?

Kl. 13:00

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 13:00

Peter Kofod (DF):

Jeg tror, at vi ser meget forskelligt på den sag. Der var jo en lang diskussion, må man sige, i Folketinget, fordi det var Folketinget, der agerede som anklagemyndighed, eller som besluttede, at den her sag skulle anlægges. Så jeg har ikke yderligere at tilføje til det.

Kl. 13:00

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Spørgeren.

Kl. 13:00

Zenia Stampe (RV):

Jeg vil gerne gentage spørgsmålet: Synes hr. Peter Kofod, at det var i orden, at fru Inger Støjberg afsonede med fodlænke?

Kl. 13:00

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 13:00

Peter Kofod (DF):

Jeg har nok bare den generelle holdning til rigsretssager, at man skal indlede rigsretssager, hvis man synes, at sagen har en størrelsesorden, der tilsiger det, og vores indtryk i Dansk Folkeparti var, at den sag ikke havde den størrelse, der ligesom levede op til kriterierne for, at man overhovedet havde en Rigsret.

Kl. 13:01

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Så er der en kort bemærkning til fru Rosa Lund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 13:01

Rosa Lund (EL):

Tak for den meget engagerede tale om ofre for voldtægt. Jeg skal bare høre hr. Peter Kofod om noget. Når nu Dansk Folkeparti går så meget op i at beskytte ofrene, hvorfor arbejder Dansk Folkeparti så samtidig på at få ændret samtykkeloven, som er den lovgivning i Danmark, der beskytter voldtægts ofre bedst?

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 13:01

skal beskyttes og skal have den bedste hjælp igennem hele vores retssystem, og det må vi kæmpe for at få sikret på anden vis. Men som lovforslaget ligger her, ser jeg det ikke som et led i den tryghed for ofrene.

Kl. 13:01

Peter Kofod (DF):

Ja, gældende lov er nu engang den lovgivning, der beskytter ofre for kriminalitet bedst. Der er ikke rigtig noget, der konkurrerer med den nuværende lovgivning. Det, vi har en diskussion af, er, hvordan voldtægtslovgivningen skal skrues sammen. Og det har vi jo haft i mange år. Enhedslisten har også været aktiv i den debat. Da jeg var retsordfører, da jeg sidst sad i Folketinget, var det også en debat, vi havde. Jeg synes sådan set, at det er meget klogt, at man løbende diskuterer, hvor vi lægger snittet, og hvor vi lægger begrænsningerne. Og en gang imellem har vi bare nogle forskellige holdninger i Dansk Folkeparti og Enhedslisten, og det er jeg sådan set glad for.

Kl. 13:02

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Fru Rosa Lund for sin anden korte bemærkning.

Kl. 13:02

Rosa Lund (EL):

Jeg er også meget glad for, at vi har forskellige holdninger. Men det, jeg bare ikke forstår, hr. Peter Kofod, er, at man på den ene side går meget op i, at der skal være meget, meget hårde straffe, og på den anden side gerne vil ændre den lovgivning, som faktisk betyder, at der falder dom – at der overhovedet falder dom – i voldtægtsager. Det er for mig bare ret modsatrettet.

Kl. 13:02

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 13:02

Peter Kofod (DF):

Nej, det er det ikke. Vi er nødt til at diskutere, hvad kriterierne er. Altså, hvad er det konkret, man skal gøre, for at man får en bestemt straf? Det synes jeg og det synes Dansk Folkeparti at man skal interessere sig for. Derfor har de to diskussioner ikke noget med hinanden at gøre. Jeg er godt klar over, at Enhedslisten forsøger at mikse det hele sammen, men straffespørgsmålet har sådan set ikke noget med det andet spørgsmål at gøre. For det andet spørgsmål handler om, hvordan vi indkredser hele det her område. Der er vi så enige om, at når man er dømt efter det, skal man have en straf. Der er Enhedslisten og Dansk Folkeparti så til gengæld meget uenige, for der mener Enhedslisten, at man skal have fodlænke på, og Dansk Folkeparti mener, at man skal i fængsel.

Kl. 13:03

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Så siger jeg tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Så går vi videre til den næste ordfører i rækken, som er fru Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen, Alternativet. Værsgo.

Kl. 13:03

(Ordfører)

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Tak for ordet. Jeg vil også godt lige have lov til at understrege, at jeg mener, at voldtægt er en voldsom forbrydelse, som vi for alt i verden bør kæmpe for bliver undgået. Derfor sympatiserer jeg egentlig også med formålet med forslaget om at sikre større tryghed for ofrene, men jeg er i tvivl om, om det forslag, som ligger på bordet lige nu, faktisk sikrer en større tryghed for ofrene. Jeg tror heller ikke, der er nogen, der er i tvivl om, at vi generelt i salen er enige om, at ofrene

Jeg kan også godt se formålet med, at vi skal sikre en retsfølelse, men jeg er bekymret for, at vi skubber til, at flere ender i kriminalitet, såfremt det overhovedet rykker specielt meget i vores samfund, at flere ender i fængsel i stedet for fodlænke. Jeg er lidt i tvivl om, om det reelt har en betydning i virkeligheden, som flere også har været inde på. Men mange af dem, der bliver dømt for voldtægt, er unge under 25 år, og det er oftest en førstegangsforbrydelse, når det er den gruppe. Jeg er i tvivl om, om ikke de, hvis de i højere grad end i dag ender i fængslerne, ender i kriminelle miljøer, hvor de ikke kommer ud af kriminaliteten, men i stedet bliver i de miljøer, som fordrer, at de begår mere kriminalitet, i stedet for at de kommer ud i samfundet og bidrager til det i fremtiden. Derfor mener jeg faktisk, det er vigtigt, at vi har muligheden for at kunne resocialisere i vores samfund, som vi kan i dag, og det skal vi beholde.

Men jeg forstår også godt sympatien, så derfor forholder jeg mig lidt neutralt indtil videre og forventer, at der kommer noget mere viden om, hvad der sker i dag, og kommer noget mere viden om hele idéen med lovforslaget. Er det at sikre tryghed for ofrene, eller er det at gøre straffen hårdere bare for at gøre den hårdere? Det glæder jeg mig til svar på, så vi endelig i Alternativet også kan tage stilling til, om vi støtter eller ikke støtter det her lovforslag. Tak.

Kl. 13:05

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak for det. Der er en række korte bemærkninger, og den første er til hr. Peter Kofod, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:05

Peter Kofod (DF):

Tak for det, og tak for ordførertalen. Ordføreren nævner, at mange voldtægtsdømte er relativt unge, under 25 år, og jeg vil gerne vide, om voldtægt er mindre slemt at blive udsat for, hvis voldtægtsmanden er under 25 år.

Kl. 13:05

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 13:05

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Det er ikke mindre slemt, men jeg tror på, at unge mennesker er nogle af dem, der er nemmest at resocialisere i vores samfund. Når man begår en forbrydelse, skal man selvfølgelig have en retfærdig straf, men det er også vigtigt, at vi sikrer, at de kommer ud på den anden side i samfundet og bidrager til samfundet og bliver en del af samfundet og ikke begår mere kriminalitet. Jeg tror på, at det må være vigtigt, når vi også straffer i Danmark.

Kl. 13:06

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Hr. Peter Kofod for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 13:06

Peter Kofod (DF):

Så hvis man er under 25 år, skal man have strafabat. Så hvis man er under 25 år, skal det være billigere strafmæssigt at begå en voldtægt, end hvis man lige er fyldt 26 år. Er det sådan, jeg skal forstå Alternativets politik? For jeg synes ærlig talt, at det lyder fuldstændig rablende.

Kl. 13:06

Kl. 13:08

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 13:06

Kl. 13:08

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Du skal forstå, at lige præcis ved voldtægt er der snak om, at der er rigtig mange i den unge gruppe. Det vil sige, at jeg også tror, der er rigtig mange, der har potentiale til at kunne komme ud og undgå at begå mere kriminalitet i fremtiden, og derfor er det vigtigt, at vi også tager det hensyn, når vi tager stilling til det her lovforslag. Det er ikke, fordi jeg mener, at der skal være strafabat til særlige grupper, det er, fordi jeg mener, at vi skal sikre den lov, som er bedst for Danmark.

Kl. 13:06

Kl. 13:09

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Vi anvender ikke direkte tiltale.

Den næste er hr. Bjørn Brandenburg fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 13:06

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det. Ordføreren siger, at hun tvivler på, om det overhovedet betyder noget, og derfor vil jeg bare spørge, om ordføreren tror, at det betyder noget for trygheden, at man sætter folk i fængsel. Derfor vil jeg bare spørge ordføreren, om hun tror, at et offer, der har været udsat for en voldtægt, er mere tryk, hvis gerningsmanden sidder i fængsel, eller er lige så tryk, hvis der er en risiko for, at man kan møde den selv samme gerningsmand med en fodlænke nede i supermarkedet.

Kl. 13:07

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 13:07

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Jeg tror på, at offeret er mest tryk ved at blive grebet igennem hele processen. Jeg tror på, at offeret er mest tryk ved, at der kommer en retfærdig straf. Og jeg tror på, at offeret er mest tryk ved, at man sikrer, at den dømte ikke begår mere kriminalitet i fremtiden.

Kl. 13:07

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Hr. Bjørn Brandenburg fra Socialdemokratiet for sin anden korte bemærkning.

Kl. 13:08

Bjørn Brandenburg (S):

Tak for det. Jamen ordføreren siger jo mange af de ting, som det her handler om, altså hvad det er for en proces, der er. Og der er vi jo så nogle, der mener, at hvis man begår en voldtægt, som er en enormt krænkende, en enormt voldsom forbrydelse, så skal man i fængsel. Ordføreren siger, at det skal være den mest retfærdige straf.

Det skal vi jo bestemme, altså hvad der er den mest retfærdige straf for et offer. Og der er det vores holdning, at har man begået en voldtægt, skal man selvfølgelig ikke have mulighed for at afsone det på en måde, hvor man har mulighed for at møde den person, man har begået et overgreb mod. Jeg håber meget, at ordføreren og Alternativet i den her neutrale proces, de befinder sig i lige i øjeblikket, finder frem til, at de selvfølgelig også synes det samme.

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Som jeg også var inde på, og som du også selv nævner, mener jeg, at der skal være en retfærdig straf. Og det er også derfor, vi ikke bare siger nej fra starten, for vi bliver nødt til at blive klogere på, hvad det her lovforslag reelt gør. Men jeg mener også, at man skal have retten til at kunne afsone en dom i en udlusningsperiode med fodlænke, fordi vi skal kunne resocialisere folk i vores samfund og sikre, at man ikke begår ny kriminalitet. Og det er også et vigtigt spørgsmål, når vi tager den her debat.

Kl. 13:09

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Jeg må minde ordføreren om, at vi ikke anvender direkte tiltale. Så er det hr. Steffen Larsen, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 13:09

Steffen Larsen (LA):

Tak. Jeg skal lige forstå ordføreren ret, for jeg deler ligesom ordføreren også en interesse for de unge under 25 år i forhold til kriminalitet. Men jeg kunne aldrig finde på at foreslå f.eks. en strafabat, eller at man skal mindske straffen for de unge under 25 år. Til gengæld er jeg, fordi jeg har læst Rockwoolfondens rapporter om recidiv i kriminalitet, kommet frem til, at det måske var en idé at få rykket de unge under 25 år frem i bussen, når det kommer til at komme igennem retsvæsenet, hvor vi har lange sagsbehandlingstider lige nu. For det viser sig jo, at de kriminelle under 25 år har større risiko for tilbagefald i kriminalitet, hvis ikke vi får en hurtig og dermed også kontant sagsbehandling af dem. Det er jo nemlig, når man står foran dommeren, at ansvaret føles tungt. Tak.

Kl. 13:10

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 13:10

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Jeg er enig med ordføreren i, at vi jo selvfølgelig skal sikre, at vi gør alt, hvad vi kan, for at man undgår ny kriminalitet. Det er vigtigt at gøre. Så hvis det er at rykke nogen frem i bussen i forhold til sagsbehandlingstiden, er det også et initiativ, vi godt kan støtte op om. Men jeg vil også gerne lige have lov at understrege, at jeg ikke har sagt, at vi skal have strafabat til folk under 25 år. Jeg mener bare, at det er en vigtig gruppe at have fokus på, fordi den procentvis udgør en rigtig stor del af dem, der bliver dømt for voldtægt, når det er en førstegangsforbrydelse. Derfor er det vigtigt, at vi også har fokus på, hvordan vi får dem resocialiseret i vores samfund, og hvordan vi sikrer, at de ikke begår ny kriminalitet, og det er derfor, at jeg nævner lige netop den her gruppe i den her debat.

Kl. 13:10

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Så er der en kort bemærkning til hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 13:10

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det. Jeg er jo ikke retsordfører, men ordføreren begyndte at snakke om 25-årige, som lige – ups – laver en voldtægt. For det er åbenbart ups, kan jeg forstå, og derfor skal man behandles anderledes, for så er det ikke så alvorligt. Det kommer fra et parti,

som samtidig mener, at 15-årige ikke skal spørge i forhold til abort, fordi man er fuldt udviklet og virkelig kan tage ansvar for sig selv. Men sådan er det åbenbart ikke, når man så skal ind og sidde.

Men mit spørgsmål er egentlig lidt anderledes, for jeg bliver bare nødt til at sige, at det, hvis min datter eller min kone blev voldtaget og straffen så kun er, at du fra kl. 7.00 næste morgen må sidde og spille computerspil hjemme ved dig selv, så godt kunne være, at jeg mistede noget af det i forhold til det, som vi skal huske vores straffesystem også er der for, og det er, at man skal få mennesker til ikke at ønske selvtægt. Og det lyder grimt at sige det, men én ting er jo altså også helt sikkert det her med, at vi har brug for retfærdighed, og at vi har brug for en hævn, når der er sket noget alvorligt mod os. Og der bliver jeg bare nødt til at spørge: Har Alternativet overhovedet tænkt igennem, hvordan ofrene vil have det, hvis det vildeste, der sker, er, at man skal sidde indespærret og spille World of Warcraft i 12 timer om dagen, fordi man lige – ups – har lavet en voldtægt?

Kl. 13:12

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 13:12

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Som fru Zenia Stampe også var inde på, er det ikke det, der foregår, når du har fodlænke på. Det, der foregår, når du har fodlænke på, er, at du skal kunne passe enten et arbejde eller en uddannelse, og det er netop derfor, du får lov til at afsone straffen på den måde. Jeg mener, det er vigtigt, at vi lige adskiller debatterne, og jeg understreger stadig, at jeg ikke snakker om, at der skal være rabat til dem under 25 år. Jeg mener bare lige, det er en særlig gruppe, der kan nævnes i den her sammenhæng, fordi der måske også er en større chance for, at vi kan få dem ud i samfundet og undgå, at de begår kriminalitet i fremtiden. Det mener jeg er supervigtigt, og jeg håber også, at alle andre her i salen mener, det er vigtigt, at vi sikrer, at der ikke bliver begået mere kriminalitet end højst nødvendigt i vores samfund.

Kl. 13:12

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Spørgeren for den anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 13:12

Kim Edberg Andersen (NB):

Jamen det er en vild argumentationsrække. Altså, ordføreren står og siger, at man, når man er under 25 år, så endelig ikke skal risikere at begå kriminalitet, men hvis det er voldtægt, er det altså de facto kriminalitet, noget af det grimme, vi overhovedet kan udsættes for. Derfor bliver jeg bare lige nødt til at spørge en gang til: Er der andre former for alvorlig kriminalitet – det kan være vold, eller hvad med et lille hyggemord for første gang? – hvor man lige skal have en fodlænke på, sådan at man samtidig kan passe sin uddannelse? Eller er der også for Alternativet nogle ting, der er så alvorlige, at selv folk under 25 år bliver nødt til at se i øjnene, at de med den her form for kriminalitet kommer i fængsel?

Kl. 13:13

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 13:13

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Det er jo heller ikke en særlig stor del, som i dag afsoner med fodlænke, som der også er tidligere ordførere der har været inde på. Så når ordføreren hævder, at det bare er, fordi jeg mener, at man skal kunne have lov til at passe en hverdag og have det megafedt, når man straffes, så tror jeg, du har misforstået mig. Jeg mener derimod,

at man skal sikre en retfærdig straf, men at vi også skal sikre, at der bliver begået mindst mulig kriminalitet i fremtiden, og det kræver, at vi har fokus på resocialisering. Derfor skal vi ikke fjerne muligheden for at kunne bruge fodlænke.

Kl. 13:13

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi går videre til justitsministeren. Værsgo.

Kl. 13:14

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Tak for det, og tak for de mange indlæg, vi har hørt i salen her i dag. Som flere har været inde på, uanset hvor man så stiller sig i debatten om det konkrete lovforslag, så er det i hvert fald uomgængeligt, at voldtægt er en meget alvorlig forbrydelse og også en grov krænkelse af den seksuelle selvbestemmelsesret. Det er en forbrydelse, der kan mærke offeret for livet. Derfor er det altså også afgørende, at offeret kan vide sig sikker på, at der sættes hårdt og konsekvent ind over for gerningspersonen. Den grove krænkelse, som en voldtægt er, skal afspejles i afsoningsformen. Både offeret, gerningspersonen og samfundet skal kunne mærke, at vi ser med stor alvor på sådan en forbrydelse.

I dag er der eksempler på, at voldtægtsdømte afsoner enten hele eller dele af deres dom for voldtægt med fodlænke derhjemme. Det er krænkende for retsfølelsen. Det fremgår derfor også af regeringens politiske grundlag »Ansvar for Danmark«, at det ikke skal være muligt at afsone en dom for voldtægt med fodlænke. Det lovforslag, vi behandler i dag, har til formål at gennemføre det initiativ. På den baggrund foreslår vi at ændre straffuldbyrdslovens regler om fodlænkeafsoning.

Med lovforslaget fjerner vi muligheden for afsoning med fodlænke, både for voldtægtsdømte, der påbegynder deres afsoning med fodlænke, og for voldtægtsdømte, der afsoner den sidste del af deres straf med fodlænke. I dag er det sådan, at personer, der er idømt fængsel i indtil 6 måneder, har mulighed for at afsone hele deres dom med fodlænke, hvis de i øvrigt opfylder betingelserne i loven. Den mulighed fjerner vi nu for voldtægtsdømte personer. Voldtægtsdømte personer skal således fremadrettet afsone deres dom i fængsel. Derudover har indsatte i dag mulighed for at afsone den sidste del af deres straf med fodlænke, hvor de bl.a. kan udstationeres med fodlænke til egen bopæl. Med lovforslaget fjerner vi også denne mulighed. Voldtægtsdømte personer vil således ikke fremadrettet blive udstationeret til egen bopæl med fodlænke.

Alt i alt vil vi med lovforslaget sikre, at personer, der er dømt for voldtægt, får en straf, der i højere grad afspejler, hvor grov en forbrydelse der er tale om. Det er afgørende for regeringen, at vi står på offerets side, ikke mindst i sager om voldtægt. Offeret skal vide sig sikker på, at gerningspersonen kommer i fængsel og ikke kan afsone i hjemlige omgivelser. Derfor ser jeg også frem til den videre behandling her i Folketinget, og jeg står naturligvis til rådighed for at svare på de spørgsmål, der måtte opstå under udvalgsarbejdet. Tak for ordet.

Kl. 13:16

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til justitsministeren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, jo, der kom lige en her. Værsgo til fru Zenia Stampe, Radikale Venstre.

Kl. 13:16

Zenia Stampe (RV):

Det problem, jeg har med at tage en bestemt kriminalitetstype ud og sige, at det er en særlig alvorlig forbrydelse, er jo, at man dermed også siger, at de andre forbrydelser ikke er lige så alvorlige. F.eks. kan man jo få omkring 4 måneders straf for at slå en politimand eller

for at nikke en politimand en skalle. Jeg tror, der var et eksempel på en, der fik 4 måneders frihedsstraf for det. Så jeg skal bare høre: Er det ikke en alvorlig forbrydelse, eller er den ikke lige så alvorlig?

Kl. 13:17

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ministeren.

Kl. 13:17

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Det er bestemt også en alvorlig forbrydelse, men hvis det, fru Zenia Stampe spørger ind til, er, om regeringen har planer om, at der er andre konkrete delikter i straffeloven, hvor man vil sige, at der vil man også fjerne muligheden for fodlænke, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt, vil jeg sige, at det har regeringen ikke nogen aktuelle planer om.

Kl. 13:17

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Fru Zenia Stampe for sin anden korte bemærkning.

Kl. 13:17

Zenia Stampe (RV):

Det var faktisk ikke det, jeg fiskede efter, men det er jeg meget glad for at høre – oprigtig glad. Min pointe er bare – og det kan man bare tage til efterretning: Problemet ved at fremhæve nogle kriminalitetsformer og sige, at de er særlig alvorlige, er jo, at man derved også siger, at andre ikke er lige så alvorlige. Det skal man bare tænke over i sin iver efter at hive bestemte kriminalitetsformer frem og virke hård over for dem, for det gør jo, at man derved også udvander de andre. Det synes jeg bare man skal reflektere lidt over, men jeg er meget glad for, at man ikke lægger op til yderligere begrænsninger af brugen af fodlænke.

Kl. 13:18

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ministeren.

Kl. 13:18

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Jamen jeg er faktisk ikke enig i den slutning, for der er jo ikke nogen, der siger, at eksempelvis § 244-vold ikke er mindst lige så alvorlig, som eksempelvis en voldtægt er. Vi har et generelt princip om, at straf indtil 6 måneders fængsel som udgangspunkt kan afsnes med fodlænke, hvis man i øvrigt opfylder betingelserne, og de betingelser er jo sådan set meget klart beskrevet. Vi har så kunnet se nogle enkeltstående eksempler – det er ikke mange, men nogle – hvor gerningspersoner bag alvorlige forbrydelser såsom voldtægt har kunnet afsone med fodlænke, og det er jo så det, vi med det her forslag sætter en stopper for.

Kl. 13:19

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er der en kort bemærkning til hr. Peter Kofod, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:19

Peter Kofod (DF):

Tak for det. Og tak for talen. Jeg synes også, debatten i dag har afsløret, at der er meget store principielle forskelle i Folketinget på, hvordan vi ser på, hvordan vi straffer, hvad vi straffer, hvor hårdt, i hvor lang tid. Det har jo egentlig blotlagt nogle meget store forskelle, som vi i virkeligheden nok også har vidst har været her i mange år. Var det ikke en god idé nu, hvor regeringen vil kigge på straffnivået, at man får givet det en ordentlig overhaling? For hvis der er noget, jeg faktisk er enig med fru Zenia Stampe i, så er

det, at der sikkert kan findes eksempler på noget, man kunne gøre bedre, eller noget, man kunne være lidt mere grundig med. Så man kunne indkalde Folketingets partier til nogle forhandlinger netop om det med henblik på at sørge for, at vi bringer lidt mere orden i det, at vi sørger for lidt større retfærdighed i det her system. Er det noget, ministeren vil stille sig i spidsen for?

Kl. 13:20

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ministeren.

Kl. 13:20

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Det er noget, ministeren gerne vil stille sig i spidsen for – siger jeg så og omtaler mig selv i tredje person – i den forstand, at vi jo allerede klart har tilkendegivet i regeringsgrundlaget, at vi agter at gennemføre en strafreform, hvor vi gerne vil skærpe straffen for de personfarlige og især de grove personfarlige forbrydelser, men hvor vi samtidig også gerne vil se på, om der er andre typer af forbrydelser, hvor vi kan straffe på andre måder end udelukkende med fængsel, som vil kunne virke mindst lige så genoprettende i forhold til retsfølelsen, men forhåbentlig også vil kunne bidrage til en øget resocialisering. Og den del håber jeg jo altså også at hr. Peter Kofod vil være med til.

Jeg synes, der har været sagt mange begavede ting, på kryds og tværs i virkeligheden, i dag, og vi kommer jo ikke uden om, at straf har mange forskellige formål på en gang. Det har det formål at genoprette retsfølelsen – at samfundet hævner sig, om man vil – men det har jo altså også det formål, at vi forhåbentlig så skal bruge den tid sammen med gerningspersonen for at sikre, at vedkommende lever resten af sit liv i en kriminalitetsfri bane.

Kl. 13:21

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 13:21

Peter Kofod (DF):

Jeg vil bare sige, at de forhandlinger deltager vi selvfølgelig meget gerne i, og jeg håber, at regeringen vil lave en aftale med partier som Dansk Folkeparti eller andre og kigge den vej i Folketingssalen i stedet for at kigge en anden vej i Folketingssalen. Så det kan jeg bekræfte.

Så vil jeg bare sige en sidste lille ting, før jeg sætter mig ned og lader ministeren komme videre, og det er: Lad nu være med at bruge det der ord gerningsperson; det der kønsneutrale tamtam. Altså, det er wokeisme; det er venstreorienteret identitetspolitik. Jeg synes ikke, at man skal ligge under for det, og jeg håber, at ministeren for fremtiden vil kalde tingene ved deres rette navn.

Kl. 13:21

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ministeren.

Kl. 13:22

Justitsministeren (Peter Hummelgaard):

Jeg tænkte faktisk ikke over, da jeg brugte det ord, om det var udtryk for wokeisme eller lignende. Jeg synes, det er et helt almindeligt begreb, som vi i øvrigt også bruger mange forskellige steder på retsområdet. Jeg ved ikke, om hr. Peter Kofod insisterer på, at jeg skal kalde det for gerningsmand og så skifte over til gerningskvinde, når det er en kvinde. Altså, det bliver hurtigt meget kompliceret for mig, så det kan være, jeg bare fortsætter med at sige gerningsperson. Jeg har faktisk ikke tænkt så meget over det, men det vil jeg nu gøre.

Kl. 13:22

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til justitsministeren. Der er ikke flere korte bemærkninger.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

8) 1. behandling af lovforslag nr. L 40:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven, lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine, og hjemrejseloven. (Styrkelse af udlændingemyndighedernes og politiets værktøjer til kontrol af udlændinges indrejse og ophold i Danmark).

Af udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek).
(Fremsættelse 05.10.2023).

Kl. 13:22

Forhandling

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Forhandlingen er åbnet, og den første ordfører står klar. Det er hr. Kasper Sand Kjær fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 13:23

(Ordfører)

Kasper Sand Kjær (S):

Tak for ordet, formand. Det lovforslag, som vi nu skal behandle, indeholder en række kontrolelementer på udlændingeområdet. Kontrolelementerne har samlet set til formål at styrke kontrollen med udlændinge i Danmark samt sikre, at udlændingemyndighederne og politiet har de rette værktøjer til deres arbejde. En vigtig del af udlændingemyndighedernes arbejde er at udføre kontrol med udlændinge, der indrejser i og ansøger om ophold i Danmark. Det kan f.eks. være kontrol med, om der gives korrekte oplysninger i forbindelse med ansøgninger om opholdstilladelse, eller det kan være kontrol med identitetsfastlæggelse.

Det går jo grundlæggende ikke, at udlændingemyndighederne ikke har den rette adgang til de værktøjer, de skal bruge for at kunne oplyse sager om inddragelse, forlængelse og bortfald af opholdstilladelse. Med det her lovforslag sikres det, at udlændingemyndighederne får de rette forudsætninger for at kunne udøve kontrol. F.eks. vil lovforslaget give udlændingemyndighederne mulighed for at forpligte en udlænding til at meddele de oplysninger, der er nødvendige for en udlændings sag.

Det kan f.eks. ske ved personligt fremmøde eller ved at stille pas og rejselegitimation til rådighed. Dermed bliver informationen til myndighederne bedre. Der gives også adgang til at indhente oplysninger fra andre sager på asylområdet til brug i sagsbehandlingen. Det sikrer en styrket kontrol. Det skaber bedre forudsætninger for at træffe korrekte afgørelser, og det sikrer, at loven understøtter de aktuelle sagsbehandlingsbehov.

Med lovforslaget foreslås det også at afskaffe 10-årsgrænsen for inddragelse af opholdstilladelse meddelt på baggrund af asyl ved ferierejser til hjemlandet eller tidligere opholdsland. Et ophold i hjemlandet eller tidligere opholdsland sender et klart signal om, at

udlændinge, der ikke længere risikerer forfølgelse i netop det land, jo netop ikke har behov for en opholdstilladelse i Danmark. Dermed understøtter lovforslaget princippet om, at et ophold som flygtning er midlertidigt og skal ophøre, når der ikke længere er behov for beskyttelse. Det mener vi i Socialdemokratiet er helt rimeligt.

Udover bedre kontrolforanstaltninger indeholder lovforslaget også en justering af Ukrainesærloven. I modsætning til udlændingelovens regler indeholder særloven ikke en mulighed for at fratage eller nedsætte kontante ydelser for udlændinge, der er indkvarteret efter særloven, og som f.eks. udviser voldelig eller truende adfærd. Og det er jo grundlæggende rimeligt, at der gælder de samme hensyn i forhold til at hindre misbrug af Udlændingestyrelsens forsørgelsespligt og motivere de pågældende til en acceptabel adfærd. Det skal gælde for alle udlændinge, uanset om man er indkvarteret gennem særloven eller gennem udlændingeloven. Det har et vigtigt ligebehandlingshensyn, og det sikrer en mere ensartet behandling af alle udlændinge, der er indkvarteret af Udlændingestyrelsen.

Lovforslaget præciserer også Ukrainesærlovens bopælskrav. Det var jo aldrig hensigten med bopælskravet, da vi lavede særloven, at vi skulle afskære ukrainere, der har opgivet deres bopæl som følge af krigen, fra at få opholdstilladelse i Danmark. Tværtimod var det jo et fælles ønske i Folketinget at beskytte de ukrainere, der var nødt til at flygte. Derfor er det også helt fornuftigt med en justering, så bestemmelserne afspejler hensigten med bopælskravet, nemlig at ukrainerne skal have haft bopæl i Ukraine på tidspunktet for invasionen af Ukraine. Det vil altså fremover tydeligt fremgå af reglerne, at en opgivelse af bopæl efter eller kort tid før den russiske invasion ikke skal afskære en ansøger fra at blive meddelt opholdstilladelse i Danmark. Endelig indeholder lovforslaget opfølgning på EU-retsakter samt revision af reglerne om transportøransvar ved de indre Schengengrænser.

Det er en masse elementer, men de understøtter grundlæggende, at udlændingemyndighederne får bedre kontrolværktøjer, og de sikrer, at Ukrainesærloven tilpasses, så den fungerer efter det, der var den politiske hensigt. Det er et godt lovforslag, som jeg kan meddele Folketinget at Socialdemokratiet bakker op om. Tak for ordet.

Kl. 13:26

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til hr. Peter Skaarup, Danmarksdemokraterne.

Kl. 13:27

Peter Skaarup (DD):

Tak til ordføreren for et fint indlæg på vegne af Socialdemokratiet. Man åbner for det her transportøransvar, hvor man fra manges side jo har gået og ventet på, at det blev en mulighed. Man taler også om, at det kun er i visse situationer, at man vil bruge det. Men man kan sige, at det er utrolig vigtigt, at når der er nogen, der transporterer mennesker til Danmark, så har de også et ansvar for, hvad det er for nogle mennesker, og hvad det er det for en baggrund, de pågældende kommer med. Er det turister, er det selvfølgelig fint, men er det nogle, der har nogle andre hensigter, så er det jo mildest talt ikke så fint. Og det er jo godt, at man så nu kan bruge det her redskab over for transportørerne i særlige situationer. Spørgsmålet er bare, om Socialdemokratiet er villige til at bruge det vedvarende, altså hele tiden. For der er vel en logik i, at den transportør har ansvaret for vedkommende, de sender til Danmark.

Kl. 13:28

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 13:28

Kl. 13:30

Kasper Sand Kjær (S):

Jamen det deler jeg grundlæggende, og det er også derfor, det er fint, at det er en del af lovforslaget. Som jeg forstår EU-juraen, kan man jo ikke gøre det som en permanent ting, men man kan gøre det i særlige situationer. Jeg vil da være helt åben over for, at vi i udvalgsarbejdet udborer, hvad det er for nogle muligheder og rammer, vi har for at pålægge transportørerne det ansvar, som de naturligvis har.

Kl. 13:28

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Den anden korte bemærkning ønskes ikke, og så går vi videre til hr. Peter Kofod, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:28

Peter Kofod (DF):

Tak for det. Jeg fik lige lyst til at spørge ordføreren om det EU-retlige aspekt i denne sag, og ordføreren er jo en lille smule inde på det. Jeg må indrømme, at jeg nok bare er hamrende træet af, at Danmark ikke i langt højere grad selv kan være med til at beslutte de her ting – vi har jo trods alt også et forbehold – men at vi hele tiden skal tage stilling og hensyn til EU-retten. Vil den socialdemokratiske ordfører give mig ret i, at det er træls, og hvad vil Socialdemokratiet i bekræftende fald gøre for at ændre det?

Kl. 13:29

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 13:29

Kasper Sand Kjær (S):

Det er jo ikke første gang, at vi her i salen, også i forbindelse med lovgivning på udlændingeområdet, har en diskussion om, hvad EU's legitime indblanding er, og hvad det er for nogle begrænsninger, vi nogle gange møder i EU-retten. Det kommer jo grundlæggende ned til, om man tror på, at Danmark er bedre eller værre stillet inden for eller uden for EU. Og jeg tror bare, at når man gør det regnebræt op, er der ingen tvivl om, at vi bestemt vinder økonomisk og i forhold til bekæmpelse af migration og kriminalitet, grænseoverskridende klimaforandringer og alle mulige andre udfordringer, vi står med, ved at være en del af det europæiske fællesskab. Men derfor skal vi selvfølgelig gøre vores indflydelse gældende. Det er også godt, at vi har et forbehold, som gør, at vi kan gå længere på udlændingeområdet, end andre EU-lande kan.

Kl. 13:29

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 13:29

Peter Kofod (DF):

Så lad mig skære det helt ud i pap. Er Danmark bedre eller værre tjent med at have en socialdemokratisk svensk EU-kommissær, der er tidligere arbejdsminister i Sverige, og som er stolt over den svenske udlændingepolitik? Er Danmark og er vores udlændingepolitik bedre eller værre tjent med hende ved roret for indre anliggender i EU-systemet?

Kl. 13:30

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kasper Sand Kjær (S):

Jeg har noteret mig, at der er en vis bevægelse i Sverige på det her spørgsmål, og det er jo i høj grad i retning af den måde, vi nu igennem mange år har grebet udlændingeområdet an på i Danmark. Det tror jeg er klogt for Sverige, uden at vi skal stå her i det danske Folketing og blande os i det, men det er i hvert fald nogle toner, der lyder mere genkendelige, både fra det svenske socialdemokrati, men jo også fra den svenske regering. Og så kan jeg jo bare glæde hr. Peter Kofod med, at der snart kommer en ny Europa-Kommissionen efter europaparlamentsvalget, og det bliver jo spændende at se, hvilken kommissær der skal sidde på det her område.

Kl. 13:30

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Så er det hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 13:30

Kim Edberg Andersen (NB):

Jeg synes ikke rigtig, vi fik et svar på, om de danske socialdemokrater er helt tilfredse for den kommissær, vi har på området, og som kommer fra et land, hvor de jo også er socialdemokrater, ikke? Og heldigvis havde vi så Dansk Folkeparti her i landet, for ellers bliver jeg bare nødt til at sige, at vi jo så kan spole tilbage og se, hvor ens talerne fra socialdemokraterne i Danmark og Sverige nærmest var, lige indtil Dansk Folkeparti fik råbt vagt i gevær. Men kan vi ikke lige få et hurtigt svar på det? For sådan en god socialdemokratisk ordfører må da have en holdning til, om den socialdemokratiske kommissær for udlændinge på EU-området gør et godt job.

Kl. 13:31

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 13:31

Kasper Sand Kjær (S):

Der er jo ting, vi har tilfælles i det svenske socialdemokrati og det danske socialdemokrati, og så er der bestemt også spørgsmål, som vi ser forskelligt på. Herunder har udlændingeområdet jo virkelig været et af de spørgsmål, hvor man må sige, at vi har haft hver vores både analyse og tilgang til det, og vi har jo i det danske socialdemokrati og i Danmark i det hele taget ført en langt hårdere udlændingepolitik, end man har i Sverige. Så det er jo klart, at den svenske kommissær, der så har sin baggrund i det svenske socialdemokrati, givetvis ser anderledes på det her spørgsmål, end vi gør. Og det er jo heller ikke ukendt for nogen, heller ikke for hr. Kim Edberg Andersen, håber jeg, at den danske regering også har været uenig med Kommissionen i deres tilgang i migrationsspørgsmålet i Europa.

Kl. 13:32

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for den anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 13:32

Kim Edberg Andersen (NB):

Men det, der så er problemet, når man giver al magt til EU, er jo, at man kan være uenige og stå og stampe i gulvet, og at der så alligevel ikke sker noget, og så støtter man op om en socialdemokrat fra Sverige, som guderne skal vide – og her behøver formanden ikke engang skælde mig ud, for den fangede jeg med det samme – man måske nok kan regne ud kommer fra en baggrund, og som måske ikke ville være god at indføre i hele EU. Men jeg mangler i hvert fald stadig væk et svar, når ordføreren står og siger, at Socialdemokraterne har ført den her stramme udlændingepolitik. Jeg er jo gammel

nok til at kunne huske helt tilbage til Helle Thorning-Schmidt, og jeg kan også godt huske socialdemokraterne i kommunalbestyrelserne rundtomkring, dengang Mette Frederiksen endelig – endelig – vågnede op og ville stramme lidt op. Så vil ordføreren ikke bare lige historiekorrigere sig selv og sige, hvor længe Socialdemokraterne overhovedet har været stramme i forhold til udlændingepolitikken?

Kl. 13:33

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 13:33

Kasper Sand Kjær (S):

Man begynder jo godt nok at løbe tør for angrebepunkter hos Nye Borgerlige og andre, hvis man nu er nået dertil, at man angriber det danske socialdemokrati for, hvem en tidligere svensk regering bestående af det svenske socialdemokrati har udpeget af kommissærer til en kommission. Det hverken kan eller vil jeg tage ansvaret for, og der må du spørge nogle andre om, hvorfor den pågældende kommissær blev udpeget. Men det, jeg da bare kan sige til hr. Kim Edberg Andersen, er, at der aldrig har været bedre styr på udlændingeområdet, end der har været, siden Socialdemokratiet i 2019 kom i regering, at der aldrig har været færre asylansøgere, end der er nu, og at der aldrig er blevet sendt flere kriminelle udlændinge hjem, end der bliver i de her år, og det tror jeg vi alle sammen på vegne af Danmark skal være glade for.

Kl. 13:33

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Tak. Vi anvender ikke direkte tiltale.

Så er det fru Pia Kjærsgaard, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:33

Pia Kjærsgaard (DF):

Tak for det. Jo, men så skal jeg bare minde Socialdemokratiets ordfører om, at den danske regering har udpeget fru Margrethe Vestager. Jeg ved ikke, hvor meget bedre det er, heller ikke på det her område, og sådan er det jo; er det ikke sådan, man siger? Men lad mig i virkeligheden lige komme tilbage til diskussionen. Jeg har også været sammen med den der svenske EU-kommissær, og jeg kan næsten mærke fornemmelsen endnu, altså hvordan mit blod frøs til is. Jeg kan næsten stadig væk fornemme det den dag i dag. For det var dog en helt forfærdelig holdning, og det synes jeg faktisk at det danske Socialdemokrati frasiger sig lidt.

Så er der også bare lige en sidste ting. Jeg har gentagne gange hørt Socialdemokratiet stå og rose og bryste sig af, at vi har et retsforbehold. Jeg spørger bare: Hvor var Socialdemokratiet under den afstemning? Og tusind tak til Dansk Folkeparti, fordi vi endnu en gang tog slagsmålet, og man har også gang på gang hørt, at vi måske nu kan lave et eller andet uden for EU. Det kan vi ikke, men det er det, udlændingeministeren har sagt, altså i Rwanda eller et eller andet. Og nu roser man sig også af, at vi har retsforbeholdet. Jo, tak, jeg kan godt huske det. Jeg kender historien.

Kl. 13:34

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 13:34

Kasper Sand Kjær (S):

Jeg havde forberedt mig på meget til debatten om det her vigtige lovforslag. Jeg havde dog ikke forberedt mig på, at vi skulle stå og diskutere en svensk EU-kommissær, men jeg vil bare sige, så det er tydeligt for alle: Jeg ser ikke ens på, hvordan EU skal håndtere migrationsudfordringerne, med den svenske udpegede kommissær på

området. Det vil jeg da gerne slå helt fast. Det er jo også derfor, Danmark med socialdemokrater i spidsen forsøger at danne en alliance af europæiske lande, der gennemfører en anden migrationspolitik end den, som den pågældende kommissær gerne vil føre. Derfor bliver det jo også spændende, om vi med en ny kommission og en ny kommissær på det her område kan komme endnu længere.

I forhold til retsforbeholdet er det jo rigtigt, at vi anbefalede et ja til at afskaffe det, og der synes jeg, at der på mange af de områder, hvor retsforbeholdet gælder, var rigtig gode grunde til det, f.eks. politisamarbejdet m.v. Men lige præcis i det her spørgsmål må man jo sige at retsforbeholdet gør, at Danmark kan gå længere på udlændingeområdet, end vi ellers ville kunne, og det synes jeg egentlig isoleret set er en god ting.

Kl. 13:35

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Spørgeren for den anden korte bemærkning.

Kl. 13:35

Pia Kjærsgaard (DF):

Jo, men jeg kan nu alligevel ikke lade være med at blive ved med at forholde mig til, hvem der så kommer som kommissær. For det er jo noget, der sker, og der må ordføreren og vi alle sammen jo så bare sige, at der uanset retsforbeholdet, at der uanset hvad, er ufattelig mange ting, vi ikke kan, i forhold til den omklamring, der er, når det drejer sig om EU, og der mangler jeg bare en klar markering fra Socialdemokratiet af, at det simpelt hen skal høre op. Men det kommer vi givetvis tilbage til, for der er jo også et europaparlamentsvalg til næste sommer. Så jeg tror, vi får mange gode diskussioner, og det ser jeg frem til.

Kl. 13:36

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):
Ordføreren.

Kl. 13:36

Kasper Sand Kjær (S):

Ja, det bliver en spændende valgkamp, og jeg er helt sikker på, at det her spørgsmål også kommer til at fylde. For det er en af de vigtigste udfordringer, Europa står over for, altså at få styr på den illegale migration ind i Europa, og jeg synes jo faktisk også, at den danske regering forsøger at sætte det på dagsordenen i Europa, og at den også er lykkedes med det. Og der er jo også bevægelse i EU-systemet, og vi kommer gradvis længere og længere, og det er trods alt nok over mit lønniveau at have indflydelse på, hvem der ender på det her område i Kommissionen. Men jeg kan da på vegne af det danske Socialdemokrati bare sige, at vi kommer til at blive ved med at presse på for europæiske løsninger, der sikrer, at vi har bedre styr på migrationen, end vi har i dag.

Kl. 13:37

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi går videre til den næste ordfører i rækken, som er hr. Mads Fuglede fra Venstre. Værsgo.

Kl. 13:37

(Ordfører)

Mads Fuglede (V):

Tak for ordet. I Venstre mener vi, det er unødvendigt at diskutere hele det element, der handler om, hvorvidt det er vigtigt at forlænge særloven osv. Den del af aftalen er vi, tror jeg, meget enige om herinde. Det, der er mere centralt i L 40, er for os, at vi har brug for en bedre kontrol med udlændingetilstrømningen til Danmark, og det er væsentligt, at vores myndigheder har de rette værktøjer til

dette arbejde. Derfor ser vi meget positivt på det her forslag, for det styrker udlændingemyndighedernes og politiets værktøjer til at kontrollere udlændinges indrejse og ophold i Danmark. Det foreslås bl.a., at der indføres klar lov hjemmel til, at Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet kan indhente oplysninger fra andre udlændingesager, hvis det er relevant for den sag, som de behandler.

Det er indlysende, at vores myndigheder skal kunne sagsbehandle på de mest oplyste grundlag, der overhovedet kan tilvejebringes, og det er det, som de nu får mulighed for med dette forslag. Herudover lægger lovforslaget op til, at udlændinge skal stille pas og rejselegitimation til rådighed ved behandlingen af sager om inddragelse, forlængelse og bortfald. Det er alt sammen forslag, som vil gøre det mere smidigt og effektivisere sagsbehandlingsprocessen for vores myndigheder, og det vil således være til gavn for både medarbejdere og de pågældende borgere. Derfor støtter vi i Venstre lovforslaget og de kontrolelementer, der fremlægges i lovforslaget.

Jeg ser selvfølgelig også positivt på de elementer, som er nævnt i indledningen, og som ikke direkte omhandler kontrolværktøjerne. Jeg finder det også helt rimeligt, at man afskaffer 10-årsgrænsen for inddragelse af asyl ved ferierejser til hjemland eller tidligere opholdsland. Asylophold bør være midlertidigt. Hvis en flygtning selv finder det tilstrækkelig sikkert at rejse til sit hjemland, bør personen ikke kunne have ophold i Danmark som flygtning.

Det sidste element i forslaget, som jeg nævnte i begyndelsen, er selvfølgelig justeringen af særloven om fordrevne fra Ukraine. Jeg er rigtig glad for, at vi ændrer bopælskravet, så vi undgår, at ukrainere, der på grund af Ruslands invasion opgav deres bopæl, inden de rejste ud af landet, ikke kan få beskyttelse i Danmark.

I Venstre støtter vi altså lovforslaget.

Kl. 13:39

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til hr. Mohammad Rona fra Moderaterne. Værsgo.

Kl. 13:40

(Ordfører)

Mohammad Rona (M):

Tak for ordet, formand. Dette lovforslag indeholder flere elementer. Jeg vil dog primært fokusere på ophævelsen af 10-årsreglen for flygtninge, der har fået meddelt ophold efter flygtningekonventionerne. Det er en regel, der gør, at man i dag ikke kan ophæve en opholdstilladelse ved f.eks. rejser til hjemlandet, såfremt vedkommende har fået meddelt ophold første gang for mere end 10 år siden. Baggrunden for 10-årsreglen er, at man har opnået et vist tilhørsforhold til Danmark på 10 år eller mere. Det håber jeg også man har, for 10 år er lang tid. Derfor er det også problematisk, hvis man efter 10 år har behov for jævnlige, mange gange om året, at rejse tilbage til det land, man er flygtet fra, f.eks. Afghanistan, af forskellige årsager.

Derfor mener vi i Moderaterne heller ikke, at man skal beskyttes af at have været i Danmark i et bestemt antal år, men at man skal beskyttes på baggrund af sit reelle tilhørsforhold til Danmark, hvilket man heldigvis fortsat vil være gennem konventionerne. For denne lovændring betyder heldigvis ikke, at man blot kan inddrage opholdsgrundlaget for de mennesker, som har boet i Danmark, og som har haft opholdstilladelse i mere end 10 år, hvis de rejser hjem for at besøge deres syge mødre. Det betyder blot, at man har mulighed for at undersøge nærmere, hvorfor de rejser hjem, og hvor mange gange de gør det, med henblik på at vurdere deres reelle tilhørsforhold til Danmark, altså om det er stærkt nok, i forhold til om de skal bo her eller ej. Det skal også ses i forhold til dengang, da de kom til landet første gang.

I Moderaterne støtter vi lovforslaget.

Kl. 13:41

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 13:41

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det. Det lød rigtig godt hele vejen igennem. Ordføreren er jo blevet en rigtig politiker, men hvis ikke man lige var opmærksom i forhold til detaljen, kunne man tænke, at det jo var meget godt sagt, lige indtil ordføreren så begyndte at sige: Vi er for, at man ikke skal have lov til at rejse hjem, hvis man på den måde bliver mere tilknyttet dertil, hvor man kom fra; man skal kun rejse hjem, hvis det er for at besøge ens syge mor. Så bliver jeg bare nødt til at fortælle ordføreren, at selv om jeg tager på ferierejse til Spanien, bliver jeg jo ikke spanioler på noget tidspunkt. Så ødelægger ordføreren jo argumentet, han havde tidligere, med, at man egentlig skulle kunne sendes hjem, hvis man tog på ferie flere gange om året.

Jeg forstår ikke moderatsk. Det gør jeg ikke. Så kan ordføreren ikke fortælle mig, hvad Moderaterne mener, for det var ikke klart for mig? Altså, skal man ud af landet, hvis man f.eks. rejser hjem på ferie en, to eller tre gange om året? Eller skal vi bare til at sige til folk: Hvis det er under 11 gange om året, du rejser på ferie, så er du stadig væk mest tilknyttet til Danmark?

Kl. 13:43

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Ordføreren.

Kl. 13:43

Mohammad Rona (M):

Altså, vi har de regler, vi har, på asylområdet i Danmark. Er man tildelt midlertidigt ophold, er det midlertidigt ophold. Det betyder, at hvis situationen i hjemlandet bliver bedre, skal man jo selvfølgelig hjem igen. Den regel er der jo stadig.

I forhold til det, spørgeren spørger direkte til, vil jeg sige: Jeg kan ikke stå her og sige, om det skal være 10, 11, 17 eller 9 gange. Det ved jeg ikke. Men det, som lovforslaget indeholder, er jo bl.a. de her to elementer. Som det første er der den her individuelle vurdering, og som det andet er der også noget i forhold til konventionerne. Så uanset om hr. Kim Edberg Andersen godt kunne tænke sig, at man smed folk ud af landet, efter de havde besøgt deres syge mor en enkelt gang, så er det bare ikke det, der er situationen her. Her betyder det bare, at man ophæver en 10-årsregel, og det synes jeg faktisk er helt fair, for jeg kan godt blive en smule provokeret af, at man kommer til Danmark og har fået tildelt ophold her og så efterfølgende kan rejse tilbage til sit hjemland mange gange.

Kl. 13:44

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 13:44

Kim Edberg Andersen (NB):

Det er nemt at skyde ind i debatten, at jeg er fra Nye Borgerlige, og at jeg bare står på at sige, at jeg bare vil smide folk hjem. Det vil jeg ikke. Jeg ville nok ikke have efterladt min mor, hvis jeg flygtede et sted fra på grund af krig; der ville jeg nok være mand nok til at tage hende med. Men det er jo, fordi det her bliver lagt ud, som om vi nu strammer op, og det gør vi jo så reelt ikke.

For det, Moderaterne siger, er: Vi smider det her ud i samfundet – vi siger, at det her er en opstramning, for det er også for skidt, hvis de tager hjem, og efter 10 år skal de også stadig væk kunne sendes hjem, men vi har faktisk ikke tænkt os at sende nogen hjem.

Så Moderaterne må jo et eller andet sted i den store gruppe, de har, have haft en snak om, hvad der skal til. Hvad skal der egentlig til, for at Moderaterne er klar til at smide folk ud, ifølge det her lovforslag?

Kl. 13:44

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 13:44

Mohammad Rona (M):

Vi bruger ikke udtrykket at smide folk ud. Vi er jo selvfølgelig med på, at hvis du begår kriminalitet i Danmark, skal du selvfølgelig ikke være her. Det er en anden del af det, men vi har ikke den retorik med at smide folk ud som sådan.

Det her lovforslag indeholder jo også de to elementer, som jeg lige har forklaret, i forhold til at det er en individuel vurdering, der sker, og ud over det er der en konvention, der også skal bremse det.

Kl. 13:45

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Tak. Så er det fru Helene Liliendahl Brydensholt, Alternativet.
Værsgo.

Kl. 13:45

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak skal du have. Jeg kunne godt tænke mig at høre ordførerens syn på det, der fremgår af flere høringssvar, og jeg tror også, det fremgår af lovforslaget, nemlig at den her ophævelse af 10-årsreglen reelt ikke rigtig kommer til at betyde noget, andet end at det vil skabe utryghed blandt de flygtninge, der måske f.eks. skal rejse tilbage til der, hvor de flygtede fra, for at besøge et sygt familiemedlem eller noget andet.

Hvordan forholder ordføreren sig til, at det reelt ikke kommer til at have nogen virkning, fordi de europæiske menneskerettigheder vil bremse, at man kan inddrage opholdstilladelsen?

Kl. 13:46

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 13:46

Mohammad Rona (M):

Jamen jeg tror faktisk, det er konklusionen på det, jeg sagde før til hr. Kim Edberg Andersen. Det skal netop være muligt at kunne rejse hjem til sit hjemland, hvis man har en syg mor eller noget i den stil. Det er jo ikke det, der bremser det her. Det er jo ikke det, der gør, at man ikke kan rejse ud af landet.

Det, der er med 10-årsreglen, er, at der vil komme noget, hvis vi så kan se, at vedkommende, der har været politisk forfulgt – og jeg taler af egen erfaring – så bliver ved med at rejse hjem til sit hjemland. Så er man efter min mening nok ikke politisk forfulgt, altså hvis man kan rejse tilbage til Iran, Afghanistan, eller hvor man nu ellers kommer fra, op til flere gange om året.

Men at rejse hjem til sin syge mor eller sine syge bedsteforældre, eller hvad der nu er, er helt fair – intet problem i det. Selvfølgelig skal man da det. Selvfølgelig skal man da det, og det står der heller ikke noget om i lovforslaget at man ikke må.

Kl. 13:46

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 13:46

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Men kan ordføreren garantere, at det her ikke vil skabe en masse unødigt utryghed blandt rigtig mange mennesker, som er flygtet fra lande? Vi ved også fra lovgivningen omkring midlertidighed, at det skaber en masse usikkerhed og frygt hos rigtig mange flygtninge, altså bare det, at de ved, at muligheden er der.

Det kan godt være, at det ikke kommer til at ske, og at regeringen måske bare prøver at ramme de få, som så efter regeringens opfattelse snyder systemet, men det vil jo gå ud over andre. Kan ordføreren garantere, at det ikke kommer til at gå ud over en rigtig stor gruppe, der vil blive rigtig utrygge, ved at man laver den her lov?

Kl. 13:47

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 13:47

Mohammad Rona (M):

Jeg skal ikke kunne sige, hvor stor den gruppe er, og jeg skal heller ikke kunne stå og garantere noget som helst heroppe fra talerstolen. Jeg kan godt forstå det, hvis det skaber utryghed hos nogle, men jeg tror faktisk, jeg ville være mere utryg, hvis lovforslaget ikke havde de to elementer i forhold til den individuelle vurdering og så menneskerettighedskonventionerne. Hvis de to elementer ikke indgik i det her, havde jeg nok haft en anden holdning til det, end jeg har i dag.

Kl. 13:47

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der kom lige en sidste med en kort bemærkning.
Fru Zenia Stampe, Radikale Venstre.

Kl. 13:48

Zenia Stampe (RV):

På den ene side kan jeg sagtens forstå standpunktet om, at det er lidt underligt at tage hjem til det land, man var forfulgt i, hvis man har fået asylstatus. Omvendt taler vi jo måske her om mennesker, der har boet her i mange år. Måske har de boet her i 20 år og har slået rødder, fået børn og arbejder, og deres børn er under uddannelse. Det kan være, at der er opstået den lykkelige situation, at der er blevet fred igen i det land, hvor de er flygtet fra, eller at de ikke længere er politisk forfulgte, fordi der er sket et regimeskifte. Vil de mennesker så aldrig kunne tage tilbage til det land på ferie eller i forbindelse med sygdom osv.? Vil man så ligesom fastholde, at fordi du engang flygtede og kom hertil som asylansøger – og nu har boet her i 20 år og virkeligheden har ændret sig – må du aldrig nogen sinde tage tilbage, heller ikke selv om der er opstået fred igen i dit land eller du ikke længere er forfulgt, heller ikke efter 20 år og med familie og integration og alt muligt i Danmark?

Kl. 13:49

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 13:49

Mohammad Rona (M):

Nej. Jeg tænker først og fremmest, at hvis man har været i Danmark i mere end 20 år, er man ret godt integreret, og måske har man også opnået dansk statsborgerskab. Det ved jeg godt at ikke alle har, og det er heller ikke alle, der vælger dansk statsborgerskab. Men selvfølgelig skal det ikke være sådan – og det har jeg jo også sagt et par gange nu – at man ikke kan rejse hjem til sit hjemland, hvis der nu opstår et eller andet. Selvfølgelig skal det ikke være sådan. Det siger lovforslaget også. Det har jeg også udtrykt op til flere gange.

Det sagde jeg faktisk også i min tale. Den del af det er jeg sådan set ret obs på.

Kl. 13:49

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 13:49

Zenia Stampe (RV):

Det er jeg bare rigtig glad for. For der er meget fokus på den her midlertidighed. Og sådan som jeg forstår ordføreren og Moderaternes position, mener man altså ikke, at folk, der har boet her i 20 år og har slået rødder og fået børn, skal blive ved med at være her med sådan en midlertidig horisont. Der har de faktisk ret til at føle sig som fuldgyltige medlemmer af samfundet og også have mulighed for at tage tilbage til et hjemland på ferie, fordi omstændighederne måske har forandret sig fundamentalt fra dengang, da de flygtede.

Kl. 13:50

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 13:50

Mohammad Rona (M):

Ja, altså, for mig handler det jo sådan set ikke rigtig om, hvor mange år du har boet i Danmark. For mig handler det faktisk mere om det tilhørsforhold, du har til Danmark – hvordan du har taget Danmark til dig. Det er sådan set det, der er vigtigt for mig. Og så er det jo fuldstændig rigtigt, altså det med at tage hjem til sit hjemland eller ej skal være på sin plads. Selvfølgelig skal man da have lov til det, uanset hvor lang tid man har været her.

Kl. 13:50

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Nu er der ikke flere korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til hr. Carl Valentin, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:50

(Ordfører)

Carl Valentin (SF):

Tak for det. Forslaget her er lidt en usik af to årsager, synes jeg. Dels har vi en regering, som lovede et opgør med lovsjusk, men som nu må beklage manglende eksternt høring ved flere elementer af forslaget her, dels synes jeg, at det er sådan lidt en rodebutik; der er virkelig mange forskellige elementer. Jeg synes dog så, at flere af de elementer umiddelbart giver okay mening. Det gælder f.eks. den udvidede hjemmel til Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet, for så vidt angår inddragelsen af information fra andre udlændingesager i forbindelse med behandlingen af asylsager. Det er en stor hovedpine for vores myndigheder at få et klart overblik over de her sagsforløb, og man må formode, at det arbejde kan lettes af nemmere adgang til at krydsreferere oplysningerne, så det synes jeg giver god mening. Det samme gælder muligheden for at udvide adgangen til at forpligte en flygtning til personligt fremmøde samt at stille sit pas eller andet id til rådighed ved behandlingen af sager om inddragelse, forlængelse og bortfald.

Hvad angår transportøransvaret, som også er en del af det forslag her, står verden et andet sted i dag, end den har stået tidligere. Det voldsomme pres på EU's interne flygtningesystemer i perioder byder, som jeg ser det, ansvarlige politikere at revidere deres holdninger og bidrage til, at myndighederne kan håndtere det her pres, når det opstår, for det gør det jo. Givet situationen i 2015 og den begrundede risiko for, at lignende situationer kan opstå i fremtiden, er SF ikke entydigt imod idéen om at ophæve revisionsbestemmelsen.

Jeg forstår godt branchens indsigelser, men jeg synes, at argumentet om den ekstraordinære situation, vi så i 2015 og formentlig kan se frem imod at stå i igen, er ret tungtvejende.

Så er der nogle punkter, som SF har nogle betænkeligheder ved, og som jeg håber vi kan få opklaret under behandlingen og i udvalget. Det første angår den her hjemmel til, at politiet kan overdrage udlændinge indrejst fra Tyskland eller nordiske lande til de respektive lande. Er der her tale om, at man reelt gør en proces, der allerede sker i henhold til international lovgivning, mere enkel, eller er der tale om en udvidelse af beføjelserne, som bringer beslutninger, der ikke harmonerer med international lovgivning, tættere på at være realiteter? Jeg føler mig ikke helt overbevist om, hvordan det hænger sammen, og det håber jeg jeg får mulighed for at blive helt klar over i processen, og så skal SF nok tage stilling til den del.

Så er der 10-årsreglen i forbindelse med udrejse af Danmark til det land, man originalt fik asyl i. Jeg og SF er egentlig positivt indstillet over for lovgivningen, som den er. Asylgrundlag er jo noget, man har opnået, fordi man er på flugt fra sit hjemland, og som derved naturligt udfordres, hvis man opsøger hjemlandet igen. I SF mener vi, at det nuværende asylsystem er ekstremt usolidarisk, og at asyl skal tildeles dem, der har krav på det efter flygtningekonventionen. Jeg har dog som flere af parterne, som har givet høringssvar til det her lovforslag, nogle betænkeligheder. Som Amnesty International har påpeget, vil det at inddrage opholdstilladelser for personer med opholdsperioder på 10 år eller derover meget ofte clinche med retten til privat- og familieliv, idet den pågældende må forventes at have opbygget en tættere tilknytning til Danmark end sit hjemland. Så mit spørgsmål er helt enkelt og helt konkret, hvad pointen med den her del af forslaget egentlig er. Det må jo forventes i praksis at gøre en absolut minimal forskel, idet langt hovedparten, hvis da ikke alle af de mennesker, der konkret vil blive omfattet af ophævelsen, alligevel vil have krav på ophold i Danmark.

Alt i alt er SF ikke sådan direkte afvisende over for alt i lovforslaget her, men vi er kritiske over for det, som jeg godt synes man kan betegne som lovsjusk, som vi synes lovforslaget udgør, og vi har nogle betænkeligheder ved flere elementer. Jeg ser frem til at bringe de overvejelser, jeg er kommet med her, videre i udvalgsarbejdet, så vi kan få nogle svar på de her ting. Tak for ordet.

Kl. 13:55

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til hr. Peter Skaarup fra Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 13:55

(Ordfører)

Peter Skaarup (DD):

Mange tak for ordet. Med det her lovforslag foreslår man jo en række ændringer af udlændingeloven, af lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine, og så af hjemrejse-loven. Vi har selvfølgelig kigget på det her forslag med stor interesse ligesom de andre ordførere. Man kan sige, at hvis vi samlet set skulle nævne et sted, hvor vi er enige med hr. Carl Valentin, som lige har været på talerstolen, så er det i hvert fald det med, at der er tale om, at det lidt er et sammensurium af en hel række forskellige lovforslag, man så blander sammen. Der kunne det være mere hensigtsmæssigt at køre de her lovforslag enkeltvis. Så lad det være en melding til ministeren om, at man måske burde gøre det. Jeg ved godt, at man så i de store regneark kan sige, at nu fremsætter vi væsentlig færre lovforslag – måske kan der være en statsminister, der lige pludselig kommer til at sige det. Ja tak, men så blander man altså hele skidtet, undskyld udtrykket, sammen i et lovforslag, som egentlig burde opdeles i tre lovforslag eller mere, her i Folketinget i dag. Så samlet set er det lidt skidt i forhold til behandlingen af det.

Men ikke desto mindre skal vi selvfølgelig tage stilling til det, der ligger på bordet henede, og det gør vi også.

Når vi ser på lovforslaget, er det faktisk sådan, at selv om vi kan være lidt kritiske over for det her sammensurium, er der mange positive elementer i forslagene fra regeringen. Det vil jeg gerne lige fortælle lidt mere om, men jeg vil også sige, at der også er nogle punkter i forslagene, som der er brug for at kigge lidt mere på.

Grundlæggende er det vigtigt, at vi styrker – og det gør man jo med det her forslag – udlændingemyndighedernes og politiets værktøjer til kontrol af udlændinges indrejse og arbejde i Danmark, og det er positivt. Hvis vi skal sige nogle mere kritiske ting, så er det klart, at når man ophæver reglen om, at flygtninge efter 10 års ophold i Danmark kan vende hjem på ferie eller kortere rejser i det hjemland, som de er flygtet fra, så skal der noget kontrol til. Det skal også håndhæves, altså i forhold til at man rent faktisk ophæver den regel. For det kan jo simpelt hen ikke passe, at man kan bo i Danmark med alt, hvad der hører til det af sociale ydelser og gode ordninger, fordi man har fået asylstatus, og så samtidig kan tilbringe sin sommerferie under fremmede himmelstrøg i ens oprindelige hjemland. Det hænger simpelt hen ikke sammen, og der må man bare sige, at hvis der skal være forståelse for vores udlændingelovgivning i Danmark, så kan borgerne ikke leve med, at man har den her udfordring med, at folk, der egentlig har fået asyl, alligevel tager tilbage og holder ferie i det land, som de oprindeligt kom fra. Så der er noget at gøre noget mere ved dér fra regeringens side.

Den anden hoveddel af forslaget handler om en revision af reglerne for befordringspligt og en indførelse af det, man kalder transportøransvar. Det er fornuftigt at gøre det inden for Schengen-grænserne, som man taler om her. Lovforslaget giver myndighederne nødvendige redskaber til at håndtere en situation, hvor presset på Danmarks indre grænser bliver øget markant over kort tid. Det mener vi i Danmarksdemokraterne er rettidig omhu, når vi kan konstatere, at der ikke er styr på EU's ydre grænser. Det er en kendt sag, at det har EU ikke formået at gøre. Man har ikke formået at sikre dem, selv om man har forsøgt rigtig meget på det, og det betyder jo, at der er meget, meget høje asyltal og mange migranter, der kommer til Europa.

Det er ikke noget, vi direkte har mærket lige nu her i 2023 i Danmark, men det kan meget vel ændre sig, og derfor er det nødvendigt at handle fra regeringens side. I forslaget vil man så indføre den her befordringspligt og det her transportøransvar til beskyttelse af Danmarks indre grænser, men man vil kun tage det i brug, hvis det er strengt nødvendigt. Der kunne vi jo godt efterlyse – vi var også lidt inde på det tidligere i forbindelse med et af ordførernes indlæg – at man går så langt, man kan, allerede nu. Hvorfor er det kun til den tid, at man vil gøre det, altså når der er en særlig stor tilstrømning? Hvorfor kan man ikke gøre det allerede nu? Vi ønsker, at man på den baggrund får foretaget en nærmere undersøgelse af mulighederne for at udvide brugen af transportøransvaret og befordringspligten yderligere, så nogle af de tiltag kan blive brugt så meget som muligt. Det handler jo i høj grad om at sikre os bedre, end det er tilfældet i dag.

Så der er altså grundlæggende positive elementer i det her forslag. Der er også nogle tidsler, vi skal have kigget på, og allermest er det nødvendigt, at man har en god kontrol med grænserne, også de indre grænser mellem landene. Grænsekontrol er vigtigt, og der hilser vi det selvfølgelig velkommen, hvis regeringen også på det punkt vil ændre opfattelse og indføre en skærpet grænsekontrol i Danmark.

Kl. 14:00

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til hr. Steffen Larsen, Liberal Alliance.

Kl. 14:01

(Ordfører)

Steffen Larsen (LA):

Tak for det, formand. Lovforslaget her indeholder en lang række ændringer, og det havde, som både hr. Peter Skaarup fra Danmarksdemokraterne og hr. Carl Valentin fra SF også har bemærket, måske været en fordel at opdele lovforslaget i mere entydige dele.

Nå, men lovforslaget indeholder altså en række ændringer, som skal styrke myndighedernes kontrol af udlændinges indrejse og ophold i Danmark. Nogle af ændringerne er en konsekvens af ændrede EU-regler og domme fra EU-Domstolen. Andre handler bl.a. om at indføre en klar hjemmel til, at Udlændingestyrelsen og Flygtningegenævnet kan indhente oplysninger fra andre udlændingesager. Det handler så også om ophævelse af 10-årsreglen for inddragelse af en udlændings opholdstilladelse meddelt på baggrund af asyl, hvis udlændingen rejser på ferie eller andet korterevarende ophold i sit hjemland eller tidligere opholdsland. Justeringen af Ukraineserlovens bopælskrav er også med, hvorefter det er en betingelse for at blive meddelt opholdstilladelse, at ansøgeren på tidspunktet for sin udrejse havde bopæl i Ukraine. Liberal Alliance støtter forslaget, og jeg skal ligeledes hilse fra Konservatives ordfører og sige, at de også støtter forslaget.

Kl. 14:02

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til fru Rosa Lund, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 14:02

(Ordfører)

Rosa Lund (EL):

Det beklager jeg, formand. Der plejer at være en konservativ ordfører før mig. Vi står jo her med et lovforslag, som omhandler vidt forskellige ting. Det med den her slags bunkelovforslag synes jeg generelt er en uskik, og det er jo ikke første gang, vi ser den slags bunkelovforslag. Og det er jo heller ikke sådan, at hver gang vi bliver præsenteret for et bunkelovforslag, sidder hele Folketinget bare og siger: Ja tak, hvor er det dejligt med et bunkelovforslag.

Grunden til, at det er problematisk, er jo, at de kan indeholde ændringer, som et parti er for, og andre, som det samme parti er imod. Dermed kan man som folketingsmedlem blive tvunget til at stemme imod et lovforslag og dermed forhindre lovændringer, som man faktisk går ind for. Jeg skal lave nogle enkelte nedslag i det her lovforslag.

Lovforslaget vil ophæve den gældende 10-årsregel ved flygtninges rejser til det land, de oprindeligt kommer fra. Påstanden om, at flygtninge i stor stil rejser på badeferie til de lande, de er flygtet fra, bruges af tilhængerne af en stram asylopolitik til at italesætte flygtninge som bekvemmelighedsflygtninge.

Det er svært at få asyl i Danmark, og jeg kan uden at overdrive sige, at de mennesker, som slipper igennem asylsystemets nåleøje, har fået deres sag prøvet meget nidkært; Danmark giver ikke asyl til flere, end vi er konventionsmæssigt forpligtet til. Der er altså efter Enhedslistens mening ingen grund til at have regler om inddragelse af opholdstilladelsen, hvis en flygtning vælger at tage på et kortere ophold i oprindelseslandet.

Det her lovforslag lægger så op til, at flygtningen selv efter 10 år i Danmark skal kunne fratages opholdstilladelsen på grund af en kort rejse til fødelandet. Det er uproportionalt, og som bl.a. Amnesty og Dansk Flygtningehjælp påpeger i deres høringssvar, vil det føre til et stort administrativt arbejde, der vil være spildt, fordi myndighederne i mange tilfælde vil nå frem til, at inddragelsen vil være i strid med den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 8. Enhedslisten kan ikke støtte den del af det her lovforslag.

I forhold til lovforslagets element om oplysning af sager efter udlændingeloven har UNHCR og Dansk Flygtningehjælp nogle betænkeligheder med hensyn til asylsøgers retssikkerhed. Det er betænkeligheder, som Enhedslisten er enig i, og vi opfordrer regeringen til at lytte til den ekspertise, som eksisterer i UNHCR og i Dansk Flygtningehjælp.

Så vil regeringen også forlænge reglerne om transportøransvar ved de indre Schengengrænser. Reglerne blev indført, da der kom mange flygtninge i 2015. Nu kommer der få flygtninge ved de danske grænser, og vi ser ikke nogen grund til at videreføre reglerne og finder det i lighed med DI Transport og andre organisationer fra det erhvervsliv, som regeringen ellers *plejer* at lytte til, problematisk, at virksomheder skal udføre opgaver med grænsekontrol, som jo er en myndighedsopgave.

Lovforslaget indeholder en ændring om bopælskravet efter ukrainerloven. Den ændring ville Enhedslisten gerne støtte, hvis den var fremsat som et selvstændigt lovforslag, men nu har man så pakket det ind i det her lovforslag, som er en blanding af alle mulige forskellige ting, og det er svært for os at stemme for.

Derfor vil jeg meget gerne bede om, at ministeren deler lovforslaget op, sådan at hvis man støtter den ændring, som ligger i forhold til ukrainerloven, som Enhedslisten jo også selv har støttet skal forlænges – altså den særlov, der er for ukrainerne – kan Enhedslisten og andre partier stemme for den del, men stemme imod det andet. Det er i hvert fald, hvis ikke ministeren gør det af sig selv, et ændringsforslag, vi vil stille til det her lovforslag.

Sådan som lovforslaget ser ud lige nu, kan vi ikke støtte det, og det er jeg selvfølgelig rigtig ærgerlig over, fordi jeg jo sådan set synes, at den del, der handler om ukrainerloven, er virkelig, virkelig fornuftig.

Kl. 14:07

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til fru Zenia Stampe, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 14:07

(Ordfører)

Zenia Stampe (RV):

Tak for det. Altså, jeg plejer også at brokke mig over de her bunkeforslag. Omvendt tror jeg også, jeg havde været lidt træt, hvis jeg havde set frem til en dag i salen, hvor jeg havde måske ti lovforslag i stedet for fire. Men vi plejer jo at være så venlige ved hinanden at dele forslag op, og det tænker jeg måske også at vi kan gøre i den her forbindelse. For vi stiller os på samme måde som Enhedslisten, altså at der er nogle af forslagene, som vi er positive over for, og som vi meget gerne stemmer for, og at der også er nogle, vi har det vanskeligt med og meget gerne vil stemme imod. Og det vil jeg så tillade mig at gennemgå.

Den vigtigste regel for os at se i det her lovkompleks er 10-årsreglen, som vi er kede af at man lægger op til at fjerne. Vi er især kede af, at man lægger op til at fjerne den for mennesker med permanent ophold, altså tidsubegrænset ophold. Hele idéen med at have tidsubegrænset ophold er jo, at man så at sige ikke længere er her på grund af sin asylsag, men at man er her, fordi man har integreret sig, har et arbejde og har levet op til en masse forskellige krav, og det er jo samfundets signal om, at nu er du her ikke længere for at blive beskyttet; nu er du her, fordi du bidrager og er en del af samfundet. Derfor synes vi ikke, at reglen omkring ferierejser skal gælde for folk, der er her på tidsubegrænset ophold.

Noget andet i forhold til midlertidigt ophold er vi også kritiske over for, men der er dog en forskel på, om man lader det her krav gælde for folk, som faktisk har ændret deres asylstatus til at være her, fordi de har optjent ret på grund af integration m.v., og så dem,

som stadig væk er her på et asylretligt grundlag. Der er en fundamental forskel på det. Jeg tror ikke på, at der er rum til forhandling, men det er klart, at hvis vi havde været i et forhandlingsrum og man kunne søge kompromiser, så havde vi foreslået, at man kunne afgrænse det her til kun at gælde dem på midlertidigt ophold og ikke dem, som er på permanent ophold.

Når det så er sagt, er det jo også blevet sagt af andre heroppe på talerstolen, at det her vil gælde for meget få, fordi dem, der har været her lang tid, og også dem, der er på permanent ophold, jo i høj grad vil have menneskerettighederne på deres side, hvis de rejser ud, og vil derfor ikke få frataget deres opholdstilladelse i praksis. Men det skaber en usikkerhed, og vi mener også, at det skaber tvivl om, hvad permanent ophold og tidsubegrænset opholdstilladelse egentlig er. For os handler det om, at så er du her ikke længere på et asylretligt grundlag; du er her, fordi du er en del af vores samfund. Det har vi kvitteret for, og derfor er du også i din gode ret til at rejse tilbage til dit tidligere hjemland, hvis der i øvrigt er blevet fred i mellemtiden. Og det sker jo lykkeligvis nogle gange efter mange år. Ofte tager det flere år, end vi tror. Jeg tror, man plejer at sige minimum 20 år. Men det sker jo immer væk, at der sker regimeskifte, eller at der opstår fred i lande, hvor der har været krig og der har været grunde til at flygte, men hvor der ikke længere er det. Og det synes vi selvfølgelig at man skal tilpasse sig, især i forhold til dem, som er her, fordi de har integreret sig og er blevet en del af vores samfund.

Vi har nogle betænkeligheder i forhold til den del, der handler om at udveksle oplysninger, og det er jo, fordi vi generelt synes, man skal være påpasselig med private oplysninger, og der er sådan en tendens i dansk politik til, at vi er meget påpasselige med at udveksle oplysninger om danskere, fordi der er nogle hensyn til privatliv, som jeg tror vi er mange der går op i. Men når det handler om udlændinge, plejer vi ikke at være helt så forsigtige og have helt så stor respekt for privatliv. Det mener vi man bør have, og vi noterer os også, at der er flere af høringssvarene, der udtrykker frygt for, at man så vil bruge det, hvad kan man sige, imod dem, der har en udlændingesag, hvorimod man ikke bruger det til fordel for de her mennesker. Så det er vi betænkelige ved, men vi vil selvfølgelig gerne have udboret det i forbindelse med den videre behandling.

Vi er også skeptiske i forhold til den del, der handler om transportøransvar, af de samme grunde, som andre har nævnt, altså kan man lægge den opgave hos privatpersoner i stedet for myndigheder? Men endelig er vi positive over for de to ting, der bliver lagt op til i forhold til ukrainerne, både det her med at nedsætte ydelser, hvis der er voldelig opførsel m.v., men også det her omkring bopælskravet, som jo ikke gælder for mange, men som har vist sig at være et problem. Og for os er det også vigtigt at understrege, at vi selvfølgelig også synes, at det er vigtigt at beskytte de ukrainere, der måtte have været her i forvejen og på den måde ikke havde en bopæl i Ukraine, de kunne opgive, da krigen brød ud.

Kl. 14:12

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til fru Pia Kjærsgaard, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:13

(Ordfører)

Pia Kjærsgaard (DF):

Tak for det. Jeg vil godt fortsætte i det spor, som nogle ordførere har været inde på, nemlig at det er en usik, når man bunker forslaget sammen. Der synes jeg egentlig bare, at hvis Folketingets formand sidder og hører den her debat, skal han rette en henvendelse til regeringen om, at det skal man ikke gøre længere. Jeg ved godt, vi har en flertalsregering, der selv kan bestemme, men regeringen skal jo også huske på, at hver gang folketingspolitikere udtaler sig, er det

sådan set dem, der har folkets mandat, mere end en minister har. Det vil jeg bare gøre opmærksom på alle de gange, jeg kan komme til det. Så det er en klar henstilling om, at det ikke breder sig alt for meget. Jeg synes faktisk, vi har oplevet det alt for meget – og nu også med det her forslag.

Derudover skal jeg sige, hvad der også har været fremført, at L 40 jo indeholder et par stramninger af udlændingeloven, hvilket altid er et skridt i den rigtige retning. Lovforslaget har samlet set til formål at styrke kontrollen med udlændinge i Danmark og sikre, at udlændingemyndighederne og politiet har de rette værktøjer. Det er bl.a. noget med en ændring af ukrainerloven, herunder fratagelse af kontante ydelser i forhold til udlændinge, der ikke opfører sig ordentligt. Det er en revision af transportøransvaret i forhold til Schengens indre grænser, overgivelse af tredjeverdensborgere indrejst fra Tyskland eller vores nordiske nabolande og så bare lige sådan en stramning med hensyn til opholdstilladelsen for flygtninge, der tager på ferie i hjemlandet.

Så der er masser at arbejde videre med, og bare det, jeg har listet op her, siger jo – hvad jeg indledte min tale med – at det altså er skidt, at man i for mange forslag bunker forslag sammen. Jeg vil faktisk hellere stå her og have en længere dag og være sikker på, at de enkelte forslag, vi behandler, får en ordentlig behandling, end behandle forslagene bunket sammen. Så det er også en klar opfordring fra min side til, at man gør noget ved det. Tak for det.

Kl. 14:15

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til fru Helene Liliendahl Brydensholt, Alternativet. Værsgo.

Kl. 14:15

(Ordfører)

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Tak, formand. I Alternativet stiller vi os kritiske over for, at regeringen overvejende har fokus på midlertidighed i udlændingepolitikken. Det er også derfor, vi primært er negativt indstillet over for det her lovforslag. Især ophævelsen af 10-årsreglen ved rejser foretaget af flygtninge finder vi meget problematisk. Ikke nok med at regeringen foreslår at inddrage opholdstilladelser for personer med opholdsprioriteter på 10 år eller derover, så øges usikkerheden og utrygheden for herboende flygtninge også, bare fordi de f.eks. skal besøge et sygt eller døende familiemedlem i deres hjemland. Og så vil det også ofte være i strid med den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 8, og det kan Alternativet selvfølgelig ikke støtte op om.

Dog ser vi også nogle positive tiltag i lovforslaget i forhold til ændringerne i Ukrainesærloven. Og i Alternativet finder vi det problematisk, som flere ordførere har fremhævet, at regeringen samler så vidt forskellige forslag i samme lovforslag. Derfor foreslår Alternativet, at § 5 vedrørende Ukrainesærloven skilles fra resten af lovforslaget, som Enhedslisten og Radikale Venstre også har foreslået. Vi vil selvfølgelig også støtte op om et ændringsforslag om det, hvis Enhedslisten ender med at stille det.

I Alternativet mener vi derudover, at når der nu alligevel laves en ændring af Ukrainesærloven, bør der også fremsættes et lovforslag om, at den tid, ukrainere har boet i Danmark med opholdstilladelse under særloven, bør inkluderes i regnskabet for opnåelse af permanent opholdstilladelse. Tak.

Kl. 14:16

Fjerde næstformand (Karina Adsøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige. Værsgo.

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det, fru formand. Hold da op, hvor kan man lige sådan smide tingene sammen på en måde, og så slipper man lidt hurtigere af sted sådan som regering, og så står alle ordførerne herinde og har ganske få minutter til at fortælle, hvad de synes om det hele, og egentlig endnu færre minutter til at spørge ind til de forskellige dele. Og det er ikke kun vedrørende denne minister. Nu er jeg jo heldigvis ordfører for det hele, så det prøvede jeg også hele formiddagen på andre områder, hvor man også havde bunkeforslag efter bunkeforslag. Det er en uskik, og det må jeg helt officielt bede formanden i formandsstolen om at få talt med regeringen om. Det er en uskik.

Man kan sige, at som udgangspunkt kan Nye Borgerlige jo sagtens stille sig herop og sige, at det er godt, at der er en stramning – det kommer ikke bag på nogen – men der er jo noget i det her, som er sådan ren skueproces. Og nu hørte vi også Socialdemokratiets ordfører stå og fortælle, hvor dygtige Socialdemokraterne stort set altid har været til at lave stramninger, men noget af den stramning, der er her i dag, giver så faktisk ingen mening. Der giver jeg De Radikales ordfører ret med hensyn til den her 10-årsregel. Det er så af en anden grund, jeg er uenig i den, kan man sige, men det, der er i det, og som er hele realiteten i det, kommer ikke til at betyde noget som helst, fordi de her konventionsglade regeringspartier alle sammen godt ved, at hvis der er en, der har været her i 10 år, kommer det jo ikke til at betyde noget som helst, at han rejser hjem til sin syge mor eller tager på ferierejse 6-8 gange om året eller tager 6 måneder hjem i vinterperioden. Det er jo ligegyldigt, for nede i EU-Domstolen er de rigtig gode til at sige, at bare du har besøgt den lokale McDonald's to gange, har du stærkere tilknytning til Danmark, end du har til hjemlandet. Så der skal jo nærmest ingenting til. Så chancen for, at vi så efter 10 år ikke får smidt den tilbage i hovedet, er jo nærmest lig nul, og så er det jo noget pjatværk at gøre. Men derfor går jeg selvfølgelig ind for intentionen i det, hvis man rent faktisk på et eller andet tidspunkt bliver så træt af konventionerne, at man har tænkt sig at sige: Ja, vi bestemmer stadig væk mest i Danmark, så vi mener faktisk, at hvis du rejser hjem på badeferie 6-8 gange om året og i øvrigt ikke forsørger dig selv – selv om du så har været her i 10, 15 eller 20 år – så skal du ikke være her længere. Det er vi jo til forskel fra Moderaterne ikke bange for at have en holdning til. Vi har ikke problemer med, at folk er her og forsørger sig selv og sådan noget, men vi er heller ikke bange for at sige, hvad der skal til, for at vi egentlig ikke har lyst til, at de er her mere.

Jeg kunne også godt høre, at vi var ude at snakke i sådan retoriske spidsfindigheder med Moderaterne om, at man ikke snakkede om at smide folk ud. Nej, det er rigtigt, men det kommer an på, hvordan det ses. Jeg er helt sikker på, at hvis man sender folk hjem, som Moderaterne gør, og folk modtager sådan en besked, så føler folk sig smidt ud. Så er det vist færdigdiskuteret i forhold til retorikken.

Når vi kommer til at støtte forslaget, er det dybest set, fordi vi går ind for det, for vi ved, at der er nogle problemstillinger. Vi kommer faktisk også til at gå ind for transportøransvaret, for vi har ingen tiltro til, at det bliver tjekket, hvis vi fjerner det fra de private virksomheder, som det faktisk er en byrde for – og det er vi jo normalvis ikke tilhængere af. Jeg bliver bare nødt til at sige, at med min historik i politik er jeg helt sikker på, at hvis vi fjerner det fra de private, bliver det i hvert fald slet ikke tjekket. Det er nok min bekymring. Og så er det jo det værste af to onder, at de private må løfte opgaven, men vi går jo ind for decentralisering og liberalisering af mange ting, så vi kunne også liberalisere den ydre adgangskontrol til det indre marked i EU. Hvis vi privatiserede

det, kunne det være, vi fik et system, der virkede. Det er bare en strøtanke, som udlændingeministeren så kan tage med videre.

I Nye Borgerlige kommer vi til at støtte forslaget, men vi er meget, meget kritiske over for, at regeringen hele dagen i dag og også de andre dage, vi har været her, bliver ved med at bunke ting sammen, som faktisk ikke hører sammen, i de samme lovforslag. Det synes vi er stærkt kritisabelt. Og jeg håber virkelig, at regeringen vil dele det op, og jeg er jo en af dem, der kommer til at sidde her allerlængst, og jeg skal nok blive her, hvis I deler det op. Men jeg vil gerne som udgangspunkt have lov til både at kunne stille spørgsmål og forklare min mening om de enkelte dele i et lovforslag i stedet for sådan noget japperi. Tak for ordet.

Kl. 14:21

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre til udlændinge- og integrationsministeren. Værsgo til ministeren.

Kl. 14:21

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Tak for det, formand. Tak for modtagelsen af lovforslaget og for debatten. Der er jo en tilbagevendende diskussion om opdeling eller ikke opdeling. Jeg synes, det er rimeligt nok at sammenklumpe nogle lovforslag, som er meget små, eller som har mindre betydning, og som kan være af en mindre, kan man sige, principiel karakter – det kan være en implementering af noget, som er vedtaget i EU, eller noget andet.

Jeg noterer mig også her, at selv om vi har bunket en række lovforslag sammen, var det alligevel ikke alle partier, der fandt anledning til at komme i dag. Nu skal jeg jo ikke pege på nogle bestemte, og jeg har også stor respekt for det arbejdspress, der er. Men om der havde været flere til behandlingen af det sidste af de fire lovforslag, hvis vi havde opdelt dem, kan jeg godt være i tvivl om, hvilket jeg også gav udtryk for, sidste gang vi havde diskussionen om, hvorvidt man kunne dele lovforslag op eller man ikke skulle dele dem op.

Men jeg synes, at vi skal gå til udvalgsarbejdet med et åbent sind og se, om det kan lade sig gøre at få lavet en god ordning, som i hvert fald gør ordførerne mere tilfredse, end de er nu. Generelt er jeg i hvert fald glad for at kunne konstatere, at der er bred opbakning til den del af lovforslaget, der vedrører kontrol med udlændinges indrejse og ophold i Danmark, og jeg prøver nu at gennemgå lovforslagets enkelte elementer.

Først er det i forhold til oplysningspligt i sager om opholdstilladelse efter udlændingeloven afgørende, at udlændingemyndighederne kan oplyse en sag tilstrækkeligt og kontrollere, at dem, der har krav på opholdstilladelse, faktisk også får det, og at dem, der ikke har rent mel i posen, får afslag på ophold her i landet. I dag gælder det allerede, at udlændinge i ansøgningssager på begæring fra udlændingemyndighederne skal bidrage til oplysning af en sag, dels ved at give personligt møde, dels ved at stille pas eller anden rejselegitimation til rådighed. Med lovforslaget foreslås det, at det ikke alene skal gælde ved behandling af ansøgninger, men også ved behandling af sager om forlængelse, inddragelse og bortfald, og der synes vi, det er rimeligt, at udlændinge også i de sager skal møde op til en samtale hos myndighederne, hvis det vurderes relevant for sagen.

Nu går jeg videre til det, der handler om ophævelse af 10-årsreglen ved ferierejser foretaget af flygtninge, som er en regel i udlændingeloven, der ikke giver mening i dag. Flygtninge må i dag efter 10 års ophold i Danmark rejse på ferie i det hjemland, som de ellers har beskyttelse fra, uden risiko for at få opholdstilladelsen inddraget. Jeg mener ikke, at en flygtning, der har asyl i Danmark, bør kunne rejse hjem på ferie i det hjemland, som vedkommende er flygtet

fra for at få asyl, heller ikke efter 10 år, og den del af lovforslaget fremsættes derfor også af mere principielle årsager.

Så er der et af de længste ord, jeg kender til, og det er interoperabilitetsforordningerne. Det er selvfølgelig noget, der kommer fra Bruxelles, og det er noget, som jeg vil fremhæve som noget, der også har betydning for kontrollen med udlændinges indrejse og ophold i Danmark, og der er nødvendige ændringer til gennemførelse af de to sådan ret tekniske såkaldte interoperabilitetsforordninger i dansk ret. Danmark har allerede meddelt Rådet og Europa-Kommisjonen, at Danmark har gennemført forordningerne, og den praktiske implementering i Danmark og i resten af EU er godt i gang. Med lovforslaget fastslås det efter udlændingeloven, at forordningerne gælder i Danmark.

Så gælder det transportøransvar ved de indre Schengengrænser. Det er en obligatorisk revision af udlændingelovens regler om transportøransvar ved de indre Schengengrænser, og reglerne blev revideret i 2018, og nu foreslås det bl.a. at permanentgøre reglerne, så de ikke fremover skal revideres. Derudover foreslås det at indføre en trappetstigeordning for befordringspligten, som vil kunne indføres på et tidligere tidspunkt end i dag.

Så er der bopælskrav efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine, og det er det sidste element, som falder uden for det overordnede tema om kontrol med udlændinges indrejse og ophold i Danmark. Lovforslaget indeholder en justering af Ukrainesærlovens bopælskrav, som det har været vigtigt at få ændret hurtigst muligt, og derfor er denne lille ændring med i dette lovforslag. Jeg vil gerne understrege, at forslaget ikke ændrer betingelserne for at blive meddelt opholdstilladelse efter særloven. Derimod har det vist sig nødvendigt at ændre bestemmelsen, så den i videre omfang afspejler, hvad der oprindeligt har været tilsigtet med bopælskravet, nemlig at ansøgere kan anses for at have haft bopæl i Ukraine på tidspunktet for Ruslands invasion eller umiddelbart forud for dette.

Så kom vi igennem det. Jeg glæder mig til debatten her i Folketinget, og det er min forventning, at vi med de her mindre ændringer på en række områder inden for udlændingområdet kommer til at stå stærkere i vores myndigheders kamp for at sikre, at der er kontrol med udlændingepolitikken. Tak for ordet.

Kl. 14:26

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ministeren. Der er en kort bemærkning til fru Zenia Stampe, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 14:26

Zenia Stampe (RV):

Jeg skal bare høre, om ministeren også synes, at det er principielt forkert, hvis en person, der er kommet hertil, har fået asyl, har boet her i 20, 30 år, har opnået permanent ophold, har børn i landet, og der så i mellemtiden er opstået fred eller der er sket et regimeskifte i det land, vedkommende flygtede fra, så tager tilbage på ferie eller kortvarigt besøg til sit hjemland, hvor der sidenhen er sket meget store forandringer.

Kl. 14:26

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Ministeren.

Kl. 14:26

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Ja, jeg mener principielt, at den forpligtelse, vi har i flygtningekonventionen, er at give folk beskyttelse, enten som enkeltpersoner eller som gruppe, i en situation, hvor de ikke kan være i deres hjemlande. Det er jo derfor, vi giver det, altså ved at sige, at er der eksempelvis krig i nogle dele af Syrien, har man selvfølgelig mulighed for at

søge asyl i Danmark, men at man, når der ikke længere er krig, som udgangspunkt skal vende hjem. Det er regeringens holdning, ligesom det var den tidligere regerings holdning.

Kl. 14:29

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren.

Kl. 14:27

Zenia Stampe (RV):

Det kan jeg godt forstå er regeringens holdning, når man er her på midlertidigt ophold, men hele grundlaget for at have tidsbegrænset ophold er jo, at man sender det signal til nogen, at du nu godt må være her, ikke på grund af det, der sker i dit hjemland, men på grund af at du har integreret dig og har boet her længe og du i øvrigt har opfyldt alle mulige krav. Så jeg skal bare høre, om den der midlertidighed ifølge ministeren også gælder for folk, som har fået tidsbegrænset ophold. Skal de stadig væk opleve deres ophold i Danmark som midlertidigt?

Kl. 14:28

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):
Ministeren.

Kl. 14:28

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Jeg vil egentlig gerne følge op på den her del af det. Som udgangspunkt er det vores holdning, at hvis man kommer som flygtning, skal man selvfølgelig vende hjem til det land, man kommer fra. Men det er selvfølgelig klart, at det handler om, hvad for et opholdsgrundlag man har, altså om man har et asylopholdsgrundlag eller man har et andet opholdsgrundlag. Men jeg vil gerne vende tilbage til fru Zenia Stampe i forhold til den sag.

Kl. 14:28

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ministeren. Der er ikke flere korte bemærkninger.

Der er ikke flere, der ønsker ordet, så forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udlændinge- og Integrationsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

9) 1. behandling af lovforslag nr. L 41:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v. (Forlængelse af Afghanistansærloven).

Af udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek).
(Fremsættelse 05.10.2023).

Kl. 14:28

Forhandling

Fjerde næstformand (Karina Adsbøl):

Forhandlingen er åbnet, og den første ordfører er hr. Kasper Sand Kjær.

(Ordfører)

Kasper Sand Kjær (S):

Tak for ordet. Med lovforslaget her lægges der op til en forlængelse af særloven for afghanere, der har bistået de danske myndigheder. De første opholdstilladelser, der blev givet efter Afghanistansærloven, udløber i slutningen af november i år, og den kritiske og usikre situation i Afghanistan er jo desværre langt fra slut. Taleban sidder stadig væk ved magten, og der synes jo ikke at være udsigt til, at det ændrer sig foreløbig.

Danmark havde tilbage i 2021 i forbindelse med den militære tilbagetrækning og forværringen af sikkerhedssituationen i Afghanistan et ansvar over for de personer, som f.eks. har arbejdet for Danmark og for danske interesser i Afghanistan, og det har vi selvfølgelig fortsat. Det foreslås med lovforslaget her at forlænge særloven, så de personer, der har opholdstilladelse efter særloven, fortsat har mulighed for at indgå aktivt i det danske samfund frem for f.eks. at blive henvist til at opholde sig på et udrejsecenter. Det tror jeg er meget godt både for den enkelte og for samfundet.

Men lovforslaget tilgodeser samtidig princippet om midlertidighed. Der lægges op til at forlænge særloven i en periode frem til den 1. december 2025, og herefter vil loven automatisk ophæves, medmindre Folketinget selvfølgelig beslutter noget andet, og vi mener egentlig, det er vigtigt at holde fast i, at en opholdstilladelse efter særloven netop er både særlig og midlertidig. Frem til særlovens udløb i 2025 har de berørte personer mulighed for, som det jo også er tilfældet i dag med den eksisterende særlov, at søge om opholdstilladelse efter udlændingelovens regler, herunder asyl eller efter en erhvervsordning. Det giver de pågældende mulighed for at skabe sig et andet opholdsgrundlag end det, de har gennem særloven. Jeg mener, der har været alverdens gode grunde til at indføre særlove for både de evakuerede fra Afghanistan og for ukrainerne, men jeg mener egentlig også i udgangspunktet, og det er jo bare mere sådan en principiel bemærkning, at vi også skal være påpasselige med særlove, der giver opholdstilladelse og opholdsregler for enkelte grupper, både fordi det gør reglerne svære at navigere i, men også fordi vi i forvejen har mange gode indgangsveje til opholdstilladelse i Danmark, både som asylansøger og som udenlandsk arbejdstager.

Derfor synes jeg også bare, at der samtidig med behandlingen af lovforslaget skal lyde en opfordring til alle dem, som er direkte berørt af det, og som vil få opholdstilladelse efter den nye særlov, til også at undersøge andre mulige opholdsgrundlag, inden særloven udløber i 2025. Det kunne jo f.eks. være ved at få et ophold gennem en af erhvervsordningerne, altså fordi man har et arbejde i Danmark.

Lovforslaget her har den rette balance mellem at sikre, at de personer, der har en opholdstilladelse efter særloven, kan fortsætte med at deltage aktivt i det danske samfund, samtidig med at vi holder fast i midlertidigheden. Det er vi i Socialdemokratiet glade for, og derfor bakker vi op om lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 14:32

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak til ordføreren. Der er et par spørgsmål til ordføreren. Først er det fra fru Pia Kjærsgaard, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:32

Pia Kjærsgaard (DF):

Tak for det. Den daværende socialdemokratiske ordfører hr. Rasmus Stoklund sagde under behandlingen, da vi behandlede det sidste, altså den første afghanersærlov:

Jeg håber da, at mange af de mennesker vil have mulighed for at rejse retur i løbet af 2 år, eller når deres opholdstilladelse udløber, for det er jo kun en 2-årig opholdstilladelse.

Så må jeg spørge den nuværende ordfører: Hvor mange af de her afghanere er taget hjem, og hvor mange tror ordføreren tager hjem om 2 år, når vi sikkert igen igen skal behandle opholdstilladelser?

Kl. 14:32

Kl. 14:35

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Ordføreren.

Kl. 14:32

Kasper Sand Kjær (S):

Hvad hr. Rasmus Stoklund sagde under behandlingen, har han jo sådan set ret i. Det tror jeg jo vi alle sammen havde håbet, altså at sikkerhedssituationen i Afghanistan ville forandre sig til det bedre i løbet af de 2 år. Det må vi jo så nu konstatere at den ikke har, og derfor står vi i den situation, som vi også stod i i 2021, nemlig at vi har et ansvar for dem, hvis sikkerhed ville være i fare, hvis de vendte tilbage til Afghanistan, fordi de har arbejdet for Danmark og for danske interesser.

De præcise tal for, hvor mange der er vendt tilbage til Afghanistan, har jeg ikke, men det er jeg helt sikker på at ministeren kan opklare i udvalgsbehandlingen. At spå om, hvor mange der i løbet de næste 2 år kommer til at vende tilbage til Afghanistan, er nok trods alt uden for mine evner, men jeg håber da, at situationen i Afghanistan forandrer sig til det bedre, sådan at de, der nu er i Danmark, vil kunne vende hjem til det afghanske samfund.

Kl. 14:33

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det fru Pia Kjærsgaard for sit andet spørgsmål. Værsgo.

Kl. 14:33

Pia Kjærsgaard (DF):

Jamen jeg bliver bare nødt til at sige til ordføreren – så står det i hvert fald prentet – at vi står her igen om 2 år, og om 2 år siger vi måske 5 år, og så siger vi måske 10 år. Sådan vil det være. Det er jo ikke engang nok med det, for nu vil regeringen have, at de her afghanere skal ud i samfundet og være såkaldt aktive i det danske samfund, som det fremgår af lovforslaget. Det er jo at give carte blanche til, at man kan blive her for evigt. Altså, hvis det er det, regeringen vil, så må regeringen stå til ansvar for det. Så må regeringen jo gøre det, mens vi andre stemmer imod. Jeg synes simpelt hen, det er at bedrage, at man bliver ved med at have nogle enkeltforslag, som giver tilladelse sådan for et par år ad gangen, for så ser det måske bare lidt pænere ud. Jeg synes bare ikke, man skal stikke blå i øjnene på befolkningen.

Kl. 14:34

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 14:34

Kasper Sand Kjær (S):

Jeg er sådan set enig i den principielle bekymring omkring en særlov. Det sagde jeg også i min tale. Det synes jeg man skal være påpasselig med. Jeg synes i det her tilfælde såvel som i tilfældet med ukrainerne, at der er god grund til at gøre det, fordi vi med den gruppe, vi taler om her, som har arbejdet for Danmark og danske interesser, har et særligt ansvar. Det er jo også det, særloven afspejler.

I forhold til det med at blive en aktiv del af det danske samfund vil jeg sige, at når man nu er her, synes jeg sådan set, det er et meget godt princip, at hvis man overhovedet kan, skal man deltage og forsørge sig selv. Det vil jeg egentlig holde fast i er et krav vi skal stille til alle, der kommer til Danmark, uanset om det er via særlove eller andre ordninger.

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Der er en spørger mere, og det er fru Helene Liliendahl Bryden-sholt fra Alternativet.

Kl. 14:35

Helene Liliendahl Bryden-sholt (ALT):

Tak til ordføreren for talen. Jeg er meget enig i ordførerens analyse af, at det vil være langt bedre for de her, som jeg forstår er 137 personer, der stadig ikke har opnået asyl uden om særloven, netop at søge asyl på almindelig vis, også taget i betragtning af, at nærmest 100 pct. af alle afghanere, der søger asyl i Danmark nu, får asyl.

Så derfor kunne jeg godt tænke mig at høre ordføreren, om regeringen eller ordførerens parti har tænkt sig at gøre noget aktivt for ligesom at opspore de her ganske få personer og vejlede dem om, at det er en bedre vej for dem.

Kl. 14:36

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren igen. Værsgo.

Kl. 14:36

Kasper Sand Kjær (S):

Jeg synes da, det er oplagt at se på, hvilken indsats man kan gøre både i forhold til vejledning, men jo også i forhold til integrationen, altså det, at de kan komme ud på arbejdsmarkedet, forsørge sig selv og bidrage til det danske samfund. Det synes jeg da er oplagt at man arbejder med. Det vil jo typisk være i de kommuner, hvor de så er bosiddende at den indsats skal laves, og den synes jeg da bestemt at man skal lave, både fordi vi har mangel på arbejdskraft, og fordi det trods alt både menneskeligt for den enkelte og for samfundet som helhed er en langt bedre forretning og investering, at de kommer ud og er en del af samfundet, end at de lever på passiv forsørgelse finansieret af os andre.

Så der er jo kun gode grunde til, at man laver den indsats der, hvor de flygtninge, der har ophold efter den her særlov, befinder sig. Men det gælder jo for så vidt for alle, der er i Danmark og har fået ophold her.

Kl. 14:37

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det spørgeren for det andet spørgsmål. Værsgo.

Kl. 14:37

Helene Liliendahl Bryden-sholt (ALT):

Tak for svaret. Ordføreren nævner kommunerne. Kunne det tænkes, at man så på en eller anden måde kontaktede de kommuner, hvor de her 137 mennesker, der har ophold efter særloven, bor, og bad dem om på en eller anden måde at få kontakt til de her personer og så vejlede dem om, hvad både ordføreren og jeg vurderer er det bedste for deres situation, altså at de prøver at opnå asyl ad de almindelige veje?

Kl. 14:37

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Ordføreren.

Kl. 14:37

Kasper Sand Kjær (S):

Det synes jeg da er en udmærket idé. Det er jo nok uden for rammerne af det her lovforslag at gøre det, men jeg synes da, det er helt oplagt, at de kommuner, hvor dem, der har opholdsgrundlag efter særloven, er bosiddende, laver en opsøgende indsats i forhold til den enkelte.

Kl. 14:38

Kl. 14:41

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ordføreren for Socialdemokraterne. Den næste ordfører på talerstolen er hr. Mads Fuglede fra Venstre. Værsgo.

Kl. 14:38

(Ordfører)

Mads Fuglede (V):

Tak for ordet. I 2021 blev det i forlængelse af den militære tilbagetrækning fra Afghanistan og Talebans magtovertagelse besluttet, at Danmark skulle hjælpe og give beskyttelse til de mennesker, der har hjulpet de danske soldater og danske embedsmænd som en del af Afghanistanmissionen. Med særloven gjorde man det muligt for disse personer og deres nærmeste familiemedlemmer at få en særlig midlertidig opholdstilladelse i Danmark. Den opholdstilladelse står nu til at udløbe i slutningen af i år. Derfor er der så blevet fremsat forslag om at forlænge den. Når vi i Danmark vedtager særlove, er det sædvanligvis tilfældet, at vi tager stilling til, om de skal forlænges eller ej, når vi nærmer os 3-månederserklæringsdatoen for særlovens udløb. Med den nuværende situation i Afghanistan er der jo intet, der tyder på, at Taleban forsvinder. Sådan er virkeligheden desværre.

Det er Venstres opfattelse, at Danmark fortsat har et ansvar over for de personer, som har bistået danske myndigheder i Afghanistan. Mange af dem, som har fået beskyttelse på baggrund af særloven, har allerede kunnet få beskyttelse af de normale asylregler, men særloven bør alligevel forlænges, så de personer, der alene har opholdstilladelse efter særloven, fortsat har mulighed for at indgå aktivt i det danske samfund. Det er dog stadig vigtigt for Venstre og regeringen at bevare princippet om midlertidighed og holde fast i, at en opholdstilladelse efter særloven netop er særlig og midlertidig, hvorfor særloven kun forlænges til den 1. december 2025. I den periode særloven forlænges, vil personer, der er omfattet af den, også kunne søge ophold i Danmark på et andet grundlag, præcis som de har haft mulighed for hidtil. Med de ord kan jeg meddele, at Venstre støtter forslaget.

Kl. 14:40

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak til ordføreren for Venstre. Der ser ikke ud til at være spørgsmål til ordførerens tale. Den næste ordfører på talerstolen er hr. Mohammad Rona fra Moderaterne. Værsgo.

Kl. 14:40

(Ordfører)

Mohammad Rona (M):

Tak for ordet. I dag behandler vi et lovforslag om forlængelse af en midlertidig lov tilbage fra 2021. Det er et lovforslag, som blev vedtaget, inden Moderaterne var valgt til Folketinget, men som vi naturligvis fuldt og fast bakker op om. Moderaterne støtter derfor naturligvis også op om det forslag, som giver mulighed for at forlænge opholdstilladelsen til dem, som har bidraget til den danske indsats i Afghanistan. Det gør vi, fordi sikkerhedssituationen i Afghanistan stadig er usikker, og derfor ønsker vi fortsat at støtte og hjælpe dem, som har hjulpet Danmark i mere end 20 år. Moderaterne bakker derfor op om lovforslaget.

Kl. 14:41

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Det går lidt hurtigt, men der var ikke nogen spørgsmål til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Carl Valentin fra Socialistisk Folkeparti.

(Ordfører)

Carl Valentin (SF):

Jeg kan godt forstå, at det her går hurtigt, og det er også en nem tale for mig. Det er et meget nemt og indlysende forslag at stemme for for SF. Danmark assisterede i Afghanistan med militære og humanitære bidrag og meget andet. Som led i det bad danske myndigheder afghanere om hjælp til at udføre de opgaver. Der var afghanske tolke, som på baggrund af Talebans brutale styre risikerede deres liv ved at hjælpe Danmark. Derfor er jeg enig i, at Danmark stadig væk har et særligt ansvar for alle de mennesker, som udsatte sig selv for betydelig fare ved at bistå de danske myndigheder, da Danmark trak sig ud af Afghanistan i sommeren 2021.

Taleban hersker fortsat med deres islamistiske tyranni i Afghanistan. Lige nu undertrykker de befolkningen, og på uretfærdig vis straffer de alle dem, som ikke passer ind i deres ekstreme religiøse fundamentalisme. Derfor er det klokkeklart og et helt simpelt og nemt valg, at vi selvfølgelig skal forlænge den her lov. Selv om vi i SF stemmer for, må jeg også konstatere, at vi egentlig ikke ser et behov for den korte frist, som man lavede i lovforslaget, men det skal jo ikke forhindre os i at stemme for noget, som gør noget godt. Tak.

Kl. 14:42

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak til hr. Carl Valentin fra SF. Vi går videre i rækken af partier. Den næste ordfører er fra Danmarksdemokraterne, og det er hr. Peter Skaarup. Værsgo.

Kl. 14:42

(Ordfører)

Peter Skaarup (DD):

Tak for ordet. Med det her forslag foreslår regeringen at forlænge Afghanistansærloven, der står til at udløbe i slutningen af 2023. Samtidig foreslår man så, at Afghanistansærloven ophæves, efter at den foreslåede forlængelse udløber i 2025. Forhistorien er jo, som flere har været inde på, at et flertal af Folketingets partier i sommeren 2021 blev enige om at tilbyde en række lokalt ansatte i Afghanistan evakuering til Danmark. Efterfølgende ønskede et flertal i Folketinget også at hjælpe de mennesker, som har hjulpet os i Afghanistan, med et midlertidigt opholdsgrundlag. Man kan jo altid diskutere det, der foregik dengang – det foregik sådan lidt over hals og hoved, det gik meget stærkt – men det er der, vi står nu. Der er kommet nogle mennesker til Danmark, og der er et lovforslag på bordet, som vi skal tage stilling til her.

I Danmarksdemokraterne støtter vi generelt princippet om, at flygtninges ophold i Danmark skal være betinget af midlertidighed. Det faktum, at den her lov var midlertidig og nu foreslås forlænget med 2 år og derefter afskaffes, kan man sige indskrives sig i det princip, og det mener vi sådan set i Danmarksdemokraterne er fornuftigt nok. Der er jo ikke nogen udsigt til, at Taleban ændrer opfattelse og ændrer sig. Tværtimod ser det desværre ud, som om de fortsætter det, som vi egentlig ikke rigtig troede kunne være muligt, med alle de pinsler for den afghanske befolkning, som det så medfører.

Det må formodes, at man med det her lovforslag får lavet noget, der betyder, at de udlændinge, der så i 2025 ikke vil kunne sikres et nyt og andet opholdsgrundlag, skal forlade Danmark, fordi de ikke længere har et gyldigt opholdsgrundlag her i landet. De resterende, der er omfattet af lovforslaget, vil jo så til den tid have skabt sig et andet opholdsgrundlag i Danmark og kan søge ind på det på det pågældende tidspunkt. Det er klart, at det betyder, at vi er nødt til under udvalgsbehandlingen at spørge mere ind til det fremtidige opholdsgrundlag, som de mennesker skal have i Danmark, hvis det her

forslag vedtages, og muligheden for at hjemsende de udlændinge, der om 2 år ikke længere vil have ret til at opholde sig i Danmark.

Samtidig vil vi selvfølgelig også under udvalgsbehandlingen spørge mere ind til, hvad der egentlig er sket med de pågældende mennesker. Altså, er de i beskæftigelse, når det her lovforslag vedtages og mulighederne kommer til stede? Er der begået kriminalitet? Vi har jo desværre set, at der kom for mange med, kan man sige. Man var lidt for hurtig med at sende flyene af sted, først via Islamabad og efterfølgende til Danmark. Der kom for mange med, der kom nogle med det fly, der ikke burde være kommet med.

Så vi kommer som sagt til under udvalgsbehandlingen at spørge mere ind til det her med beskæftigelsesgrad og kriminalitetsgrad, og hvad der er regeringens mål med forslaget. For det er vigtigt for os i Danmarksdemokraterne, at de personer, man inviterer hertil, selvfølgelig kommer i beskæftigelse, og at de holder sig fri af kriminalitet. Det er vel ikke for meget forlangt, at når man generøst fra dansk side inviterer mennesker til Danmark via lovgivning, så indordner de sig selvfølgelig under de regler og de love, der er i Danmark, og holder sig fri af kriminalitet.

Kl. 14:46

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Der er enkelte spørgsmål. Fru Pia Kjærsgaard, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:46

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg synes, at jeg har hørt før, at forslag, som danmarksdemokrater ikke tidligere var særlig interesseret i som DF'ere, har de nu en meget gyngende holdning til og vil stille en masse spørgsmål til i udvalget. Det er selvfølgelig fint. Det er det, vi skal. Men jeg tror, at man må have en fornemmelse af, om man vil stemme for eller imod det her forslag i sidste ende. Det kunne jeg da godt tænke mig en uddybning af fra ordføreren. Jeg tror, at man har taget stilling – det er ligesom min opfattelse – men at man forsøger at holde den lidt svævende, fordi man nok har ændret lidt opfattelse, fordi man har tilsluttet sig et andet parti, der ikke har den samme stramme holdning til udlændingeloven, som Dansk Folkeparti har. Så jeg vil egentlig bare høre, hvor hr. Peter Skaarup og Danmarksdemokraterne nu står – det er jo ikke så svært – i forhold til sidste gang.

Kl. 14:47

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren. Værsgo.

Kl. 14:47

Peter Skaarup (DD):

Jeg synes jo, det er vigtigt, at vi gør arbejdet grundigt under sådan en udvalgsbehandling. Jeg hører også, at fru Pia Kjærsgaard er enig i, at det skal vi gøre. Der er nogle ting, som er relevante ved den her lov, og som ikke er, som dem, der gennemførte loven, havde regnet med. Som jeg nævnte, kom der flere med, end man ville have med oprindelig. Der har også været nogle grimme sager om kriminalitet begået af nogle af de personer, der kom med. Så det er noget, vi vil fordybe os mere i. Over for det står jo, at der ikke er nogen udsigt til, at forholdene bliver bedre i Afghanistan, og at der kan være trusler imod folk, der har hjulpet danske soldater, som var i Afghanistan, altså tolke. Så det er de afvejninger, vi er nødt til at foretage. Der kan man sige, at hvis vi seriøst skal gøre det, skal vi ikke på forhånd sige, at det er fuldstændig sikkert som amen i kirken, at vi kommer til at sige ja eller nej til det her forslag.

Kl. 14:48

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det spørgeren for sin anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 14:48

Pia Kjærsgaard (DF):

Tingene har unægtelig ændret sig. Det vil sige, at hr. Peter Skaarup dengang i Dansk Folkeparti ikke var særlig grundig, men at man nu er blevet mere grundig, og at man regner med, at dem, der er her nu, begår mindre kriminalitet, end de har gjort før. Altså, jeg må indrømme, at jeg ikke helt forstår, at man ikke bare kan gøre, som man egentlig havde en klar opfattelse af tidligere. Men der har man nu ændret sig og siger: Okay, vi gør tingene lidt mere grundigt, og det gør vi igen om 2 år og om 2 år. Det er jo nok der, vi lander. Jeg synes, det er en holdningsændring, som jeg faktisk er ærgerlig over. Vi burde jo fortsat være enige. Det var vi før; det er vi ikke længere.

Kl. 14:49

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren. Værsgo.

Kl. 14:49

Peter Skaarup (DD):

Mange tak. Det står jo fru Pia Kjærsgaard fuldstændig frit for at være ærgerlig eller det modsatte eller give udtryk for, hvordan man har det med ting og sager. Men det, vi står med her, er jo et lovforslag, som vi nu er noget klogere på, end vi var, dengang vi behandlede loven. For vi har nemlig haft de pågældende mennesker i Danmark i en periode, og derfor har vi mulighed for at se, om det er nogle, der opfører sig ordentligt, og om der er udsigt til, at man vil bidrage via ens ophold i Danmark, osv. osv. Når vi så samtidig kan se, at man i Afghanistan ikke har fået fredeligere forhold, tværtimod, er der forskellige ting, der kommer til at spille ind over for det her. Det synes jeg jo egentlig er det saglige synspunkt.

Kl. 14:50

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Jeg skal minde ordføreren om, at man skal overholde taletiden. Det er en hel fornøjelse at sige det til sin egen gruppeformand.

Der er ikke flere spørgsmål til Danmarksdemokraterne. Vi siger tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Steffen Larsen fra Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 14:50

(Ordfører)

Steffen Larsen (LA):

Mange tak, hr. formand. De første opholdstilladelser efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v., altså særloven, udløber i slutningen af 2023. I Afghanistan er Taleban fortsat ved magten, ærgerligt nok, og der synes ikke umiddelbart at være udsigt til, at dette vil ændre sig i den nærmeste fremtid. Det er fortsat vores opfattelse, at Danmark har et ansvar over for de personer, som i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v. Det er på den baggrund vores opfattelse, at særloven bør forlænges, så særlig personer, der har en opholdstilladelse efter særloven, fortsat har mulighed for at indgå aktivt i det danske samfund frem for at blive henvist til eksempelvis at opholde sig på et udrejsecenter.

I Liberal Alliance støtter vi således forslaget, og jeg skal også hilse fra Konservatives ordfører og sige, at de også støtter forslaget.

Kl. 14:51

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ordføreren for Liberal Alliance. Den næste ordfører på talerstolen er fru Rosa Lund fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 14:52

Kl. 14:56

(Ordfører)

Rosa Lund (EL):

Jeg beklager, at det tog lidt tid, formand. Jeg havde ikke lige spottet, at den konservative ordfører ikke var her.

Jeg vil godt starte med at sige, at Enhedslisten kan støtte en forlængelse af Afghanistansærloven. Vi siger altså ja tak til det her lovforslag. Når det er sagt, vil jeg tilføje, at det er trist, at det er nødvendigt med en særlov for at beskytte de mennesker, der har sat livet på spil i Afghanistan for at tjene danske interesser. De burde have en god og varig beskyttelse i vores almindelige asyllovgivning, til dels fordi de har gjort en indsats for at understøtte de danske udsendte i Afghanistan, men først og fremmest fordi de har et åbenlyst beskyttelsesbehov mod Talebanregimet. Desværre er vores alt for restriktive udlændingelov ikke indrettet, så den i tilstrækkeligt omfang beskytter målgruppen for Afghanistansærloven. Danmark er desværre et af de lande, der har vist størst utaknemlighed over for de afghanere, der har understøttet de udsendte i Afghanistan. Det har helt naturligt ført til, at en del afghanere, der blev evakueret til Danmark i dagene omkring sammenbruddet i august 2021, er rejst videre til andre vestlige lande, der er bedre i stand til at hjælpe dem og efterspørger deres arbejdskraft. Det siger sig selv, at det er de mest ressourcerstærke i gruppen, der har haft den mulighed.

Såkaldt midlertidighed har de seneste 8-9 år været et mantra i den danske flygtningedebat. Tidligere havde det politiske flertal en realistisk opfattelse af det forhold, at krige ikke slutter, og at diktaturer sjældent falder fra den ene dag til den anden. Desværre består krige og undertrykkende regimer for det meste så længe, at flygtningene når at uddanne sig, få et arbejde, få børn og lære sproget i deres nye land. At der sådan, vupti, skabes gode forudsætninger for, at flygtningene kan vende hjem og genopbygge hjemlandet inden for en kortere periode, hører altså til sjældenhederne. At påstå, at det er reglen, er illusionismageri, men desværre har højrefløjen og Socialdemokratiet besluttet sig for at klynge sig til den illusion af ideologiske årsager. I virkelighedens verden bliver flygtninge længe, måske resten af livet, uanset hvor dårligt man taler om dem eller behandler dem, for alternativet er at vende hjem til krig og livsfare. I høringsvarene kan vi også læse, at afghanere, der mener sig omfattet af loven, jævnlige henvender sig til Dansk Flygtningehjælp, uden at de har mulighed for at blive evakueret. Og Refugees Welcome gør i høringsvarene opmærksom på, at de tidligere danskansatte afghanere kan have familiemedlemmer, som har været så heldige at blive evakueret sammen med dem i 2021, og andre, som af logiske årsager er blevet tilbage, og som nu ikke kan komme ud af Afghanistan, selv om de også er medlemmer af den samme nære familie.

Et særligt problem er mulighederne for at få permanent opholdstilladelse. Den tid, som en afghaner tilbringer i Danmark med opholdstilladelse efter særloven, tæller ikke med ved en eventuel senere udregning af, om man skal have permanent ophold. Det mener vi det burde. I praksis er det jo ikke sikkert, at opholdet i sidste ende forbliver midlertidigt her i Danmark. Jeg ser i hvert fald ingen tegn på, at Talebanstyret i Kabul mister magten, selv om jeg ønsker det, og at de afghanere, som hjalp de danske styrker, trygt kan rejse hjem. Derfor vil vi i Enhedslisten bede ministeren om lovteknisk bistand til at udarbejde et ændringsforslag til lovforslaget, så ophold under opholdstilladelser efter afghanersærloven tæller med som op-tjening, når man søger om permanent ophold. Det burde jo være noget, vi bare kunne sige ja tak til.

Men når det er sagt, vil jeg sige, at vi støtter lovforslaget. Tak.

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til fru Rosa Lund fra Enhedslisten. Der er ikke spørgere til ordføreren. Den næste på talerstolen er fru Zenia Stampe fra Radikale Venstre.

Kl. 14:56

(Ordfører)

Zenia Stampe (RV):

Tak for det. Jeg kan også meddele vores støtte til en forlængelse af særloven for afghanerne. Men vi er jo i en lidt besynderlig situation, hvor vi startede med at lave en særlov, der, kan man sige, egentlig gav de her afghanske tolke m.v. en bedre behandling, end vi normalt giver asylansøgere, hvorimod de nu står i en situation, hvor de er dårligere stillet, end hvis de var kommet på almindelige asylvilkår. Det er en retsstilling, som vi synes er uhensigtsmæssig, og som vi godt kunne tænke os at bruge de næste 2 år på at arbejde på, for det kan jo ikke passe, at de ligefrem skal være dårligere stillet end folk, der var kommet hertil på almindeligt asylgrundlag. Så vi siger ja til at forlænge loven, men håber også – og det var også sådan, jeg hørte ministeren – at der er en målsætning om, at vi kan få de her 140 mennesker, som det vist handler om, over på ordinære ordninger. Der var tale om en helt særlig situation, hvor vi havde brug for at handle hurtigt for at evakuere og give beskyttelse til de her tidligere medarbejdere, men nu er vi også et sted, hvor de gerne skulle ind at være her på de vilkår, vi tilbyder andre – vilkår, som jo nu er endt med at være bedre. Det havde været bedre, hvis de var her på almindeligt asylgrundlag i stedet for på den her særlov, og det synes jeg egentlig ikke rigtig de eller vi kan være tjent med, da de jo har løst en helt særlig opgave for Danmark. Med de ord kan vi støtte lovforslaget.

Kl. 14:58

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til fru Zenia Stampe, Radikale Venstre. Den næste ordfører er fru Pia Kjærsgaard fra Dansk Folkeparti.

Kl. 14:58

(Ordfører)

Pia Kjærsgaard (DF):

Tak for det. Jeg kan jo godt se, at endemålet her er, at partier fra Enhedslisten over til Danmarksdemokraterne støtter det her forslag, og det beklager jeg. Jeg regner med Nye Borgerlige, som kommer efter mig; meget skulle gå galt, hvis ikke der vil være samme opfattelse dér som hos Dansk Folkeparti, og det er, at vi kan ikke støtte det her forslag.

For 2 år siden behandlede vi, hvad jeg vil kalde den første af de sikkert mange kommende afghanersærlove, som skulle give nogle afghanere midlertidigt ophold her i Danmark. Men lad os nu være ærlige: Regeringen lempet igen udlændingepolitikken og sørger her for varigt ophold for en række afghanere, for vi kan lige så godt se i øjnene, at de her mennesker aldrig nogen sinde kommer til at tage hjem. Danmark er jo et land, som vi ved flyder med honning, og som man selvfølgelig ikke kan takke nej til, hvis man kommer hertil fra f.eks. Afghanistan. Danske styrker var sammen med vores allierede i Afghanistan i 20 år, og vi havde dårligt forladt stedet, før talebanere kom kravende op af jordhulerne og bankede landet flere hundrede år tilbage, og nu vil man altså have endnu en 2-årig særlov vedtaget, altså en forlængelse af afghanernes ophold her i Danmark. Ikke nok med det vil regeringen nu ligeledes have, at disse afghanere skal ud i samfundet og være såkaldt aktive i det danske samfund, som det fremgår af lovforslaget.

Så må jeg lige spørge om noget: Tror regeringen virkelig på, at der om 2 år er så fantastisk i Afghanistan, at en ny særlov ikke skal

vedtages endnu en gang for en ny 2-årig periode, som kan forlænges igen og igen? Afghanistan kommer efter vores danske opfattelse og forståelse aldrig til at være et fredeligt sted. Så hvorfor ikke bare melde rent ud lige fra Enhedslisten til Danmarksdemokraterne: Disse personer skal og kommer til for tid og evighed at blive i Danmark? Afghanistan er jo Afghanistan og dermed et land umådelig langt væk fra Danmark, og her menes ikke kun geografisk, men også kulturelt og religiøst. Og i og med at regeringen nu foruden forlængelsen vil lade dem blive her 2 år mere, skal de også ud i det danske samfund, og hvad sker der så senere? De bliver her altid, fordi deres tilknytning til Danmark kommer til at blive større end til hjemlandet. Disse børn kommer til at opvokse her, og vupti, lige pludselig har man ret efter dansk og international lovgivning til at blive her.

Jeg må bare sige, at det desværre er en gentagelse af historien og utallige regeringer før dennes fejlslagne udlændingepolitik, hvor man i stedet for at føre den stramme udlændingepolitik, man bryster sig af og går ind for, lempet og sikrer ophold for mennesker, som ikke skulle være kommet her til landet, men som aldrig kommer til at tage hjem. Og det allermost ulykkelige er, at de aldrig kommer til at lade sig integrere i det danske samfund. Det er ulykkeligt både for dem selv og for Danmark. Dansk Folkeparti støtter ikke forslaget.

Kl. 15:01

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ordføreren for Dansk Folkeparti. Den næste ordfører er fru Helene Liliendahl Brydensholt fra Alternativet. Værsgo.

Kl. 15:01

(Ordfører)

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Mange tak. Situationen i Afghanistan er væsentlig forværret, siden særloven blev vedtaget i 2021. Særloven blev vedtaget for at sikre, at personer, der har bistået de danske myndigheder i Afghanistan, har mulighed for at få midlertidig opholdstilladelse i Danmark. Desværre er situationen eskaleret voldsomt i Afghanistan. Afghanistan vurderes til at være verdens farligste land for kvinder, og dette er også en fundamental grund til, at anerkendelsesprocenten er steget fra 3 pct. i 2021 til næsten 100 pct. i 2023 i forhold til at få asyl i Danmark.

Disse personer har nu været i Danmark i snart 2 år, og situationen i Afghanistan ser desværre ikke ud til at være midlertidig. Vi skal derfor sikre afghaneres retssikkerhed og beskyttelse. Dette opnås efter Alternativets vurdering ikke med en særlov på sigt. Dette opnås ved at få konventionsstatus efter udlændingelovens § 7, stk. 1 eller 2. I Alternativet så vi derfor hellere, at de resterende personer, der har fået midlertidigt ophold efter særloven, men ikke har fået meddelt opholdstilladelse eller asyl endnu, skal vejledes til, hvordan de kan søge om beskyttelsesstatus frem for at søge om midlertidig opholdstilladelse efter særloven. Derved mindskes usikkerheden og midlertidigheden, samtidig med at deres sikkerhed øges.

Sluttelig mener vi i Alternativet ligesom Enhedslisten, at den tid, afghanere har boet her i Danmark med opholdstilladelse under særloven, bør inkluderes i regnskabet for opnåelse af permanent ophold, og vi søger derfor ligeledes om lovteknisk hjælp fra ministeriet til at lave et forslag om det.

Og så har jeg et spørgsmål til ministeren, som jeg håber at ministeren måske vil være venlig at svare på i forlængelse af sin tale, og ellers skal jeg nok sende det over skriftligt. Det var lidt det samme spørgsmål, som jeg stillede ordføreren for Socialdemokratiet, netop om man fra regeringens side vil lave nogle tiltag for at prøve at række ud til de her, hvad jeg forstår er 137 mennesker, og gøre dem opmærksom på, at deres opholdstilladelse under særloven er ved at udløbe, og at de aktivt skal søge om forlængelse og efter min bedste overbevisning burde søge almindelig asyl, og om man fra regeringens side vil finde ud af, hvilke myndigheder der kan gøre

det, og også sørge for, at de gør det, så vi sikrer de her personers sikkerhed. Tak.

Kl. 15:04

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Så bliver det spændende, om ministeren kommer ind på det i besvarelsen. Der er i hvert fald ikke nogen, der har ønsket spørgsmål til ordføreren for Alternativet, så vi siger tak. Den næste ordfører er hr. Kim Edberg Andersen fra Nye Borgerlige.

Kl. 15:04

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det, formand. Jeg synes, det er diskriminerende, at jeg altid skal hæve bordet heroppe. Nå, vi sætter nu et plaster på et plaster. Efter næsten 2 år går det op for os, at hovsa, den lov løber ud, og der er ikke nogen af os, der ikke har set nyhederne, så det kan ikke komme helt bag på os, at der ikke er blevet fred og ro i Afghanistan. Så hvad gør man så? Så laver man en særlov mere. Jeg er fuldstændig enig med fru Pia Kjærsgaard i, at det bliver særlov på særlov, og at så bliver det permanent ophold. Det er så, hvad det er.

Selvfølgelig har vi i Danmark en forpligtelse til at hjælpe mennesker, der er kommet i fare, fordi de har hjulpet Danmark. Det er uden for diskussion; selvfølgelig har vi det. Men vi bliver altså også nødt til at kigge på den persongruppe, der er kommet hertil, for jeg er ikke sådan udpræget sikker på, at alle dem, der har været her, har været tolke, for så ville det jo nærmest være, som om vi havde haft en tolk pr. ti mand, vi har haft hernede, og det er alligevel meget. Når vi har haft så mange tolke, kunne man jo godt tænkt sig, at der var nogle enkelte, der ikke skulle være her. Det var dejligt, at Danmarksdemokraterne kom ind på det i udvalgsarbejdet og lige ville spørge ind til det.

For har vi fået nogle mennesker hertil, som ikke skal være her, er jeg egentlig ligeglad med, om man kommer fra Afghanistan, eller hvor man ellers kommer fra, for så skal man ikke være her; så skal man hjem. Det er trist, at ens hjem er, som det er, men så må man søge til Danmark på nøjagtig samme vilkår, som gælder for alle de andre mennesker i verden, der har behov for eller lyst til at komme til Danmark. For der er mennesker imellem, som nok ikke helt har kunnet være her på grund af særloven, og der er også faldet afgørelser om, at der er folk, der har søgt ind, med henvisning til at der muligvis gik rygter om, at de var spioner i Kabul osv. Det var ikke helt nok til at kunne være her, men de er så ikke røget hjem, for nu havde vi sat dem på flyet. Det gik en lille smule stærkt, og alle havde jo travlt med at stå og fortælle, hvor meget vi skulle passe på de her mennesker, der havde hjulpet os. Der blev begået fejl, og dem skal vi selvfølgelig rette op på, og det er jo, som det er.

Så er der også en anden ting, jeg er bekymret for. For hvad angår det her med at lave særlove, synes jeg, at særlove er et misfoster, og det er nok derfor, at det er der, jeg starter. Vi kunne have lavet en permanent lov, og så kunne vi have delt Folketinget og have fået et flertal eller et eller andet, men en lov eller en regel er nu helt generelt set bedre end en særlov. For det, der er problemet med særloven, er jo det, som vi i hvert fald har set et enkelt eksempel på, nemlig et menneske, som kom herop på den her særlov, som opførte sig mindre pænt, og som ret beset skulle tages i nakken og sendes af sted igen. Men det gør vi ikke.

Der bliver jeg bare nødt til at sige, at i Nye Borgerlige har vi det sådan, at uanset du har hjulpet danske tropper i krig, skal du, når du kommer til Danmark, opføre dig ordentligt. Du skal integrere dig, du skal forsøge dig selv, og ellers skal du ud af vagten. Og så er jeg egentlig ligeglad med, om du har været tolk og ikke har lyst til det, for det skal ikke være en billet ind i det forfættede land, som så, hvis du så ikke kan opføre dig ordentligt, når du kommer hertil, sikrer, at du får lov til at blive her.

Jeg ved godt, at nu ryger alle konventionspartierne ned af stolen, når jeg siger det, men det er jo, fordi I ved, at I lige om lidt kan gemme jer bag EU-konventionen og sige: Det kan vi ikke, og det er også synd for dem. Men det er jo sådan, at når vi laver de her ting herinde og får mennesker hertil, har det konsekvenser, og der er Nye Borgerlige heldigvis meget, meget pragmatiske, sådan at de mennesker, der kommer hertil og så efterfølgende viser sig ikke at være til gavn for eller at være direkte til skade for landet, jo skal ud af landet igen.

I Nye Borgerlige forholder vi os ret spændte på, hvad Danmarks-demokraterne finder ud af. Vi hælder mod at stemme for det her, men vi synes, det er et misfoster at lave særlove; det synes vi. Vi kan lige så nemt ende med at stemme imod, men det er bare ret tungtvejende for os, at hvis vi har bedt mennesker om at hjælpe os og vores danske soldater i udlandet, har vi et udvidet ansvar for også at hjælpe dem. Selvfølgelig har vi det. Men vi bliver nødt til at rydde dem fra, som ikke har været i nærheden af en dansk soldat i hele perioden dernede, men som så et fragtfly fra det danske forsvar og tænkte: Det er billetten til mælk og honning, det tager jeg med. Tak.

Kl. 15:08

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Med de ord fra Nye Borgerliges ordfører er ordførerrækken afsluttet, og vi går videre til udlændinge- og integrationsministeren. Værsgo.

Kl. 15:09

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek):

Tak til ordførerne for modtagelsen af lovforslaget og også for den brede opbakning. Regeringen mener, at Danmark har en særlig forpligtigelse over for de udlændinge, der har bidraget til vores indsats i Afghanistan. Der er jo desværre ikke udsigt til, at der bliver ændret særlig meget i forhold til Afghanistan og Taleban, der sidder på magten. Det kommer nok ikke til at være anderledes i den nærmeste fremtid, og derfor forlænger vi særlovens gyldighedsperiode, så de udlændinge, der allerede har fået meddelt opholdstilladelse efter særloven, får mulighed for at få forlænget den til den 1. december 2025.

Lovforslaget åbner ikke for, at udlændinge på ny kan indgive ansøgning efter loven. Det er således alene udlændinge, der allerede er meddelt opholdstilladelse efter særloven, der med lovforslaget nu kan få denne forlængelse. Med lovforslaget skal en ansøgning om forlængelse som det altovervejende udgangspunkt indgives senest på den dag, hvor den pågældende udlændings opholdstilladelse udløber, og ansøgninger, der indgives for sent, vil kunne tages under behandling, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Derfor er der i lovforslaget taget højde for, at der ikke opstår uhensigtsmæssige situationer, hvor personer, der har haft opholdstilladelse efter særloven, pludselig står uden opholdstilladelse, fordi de af personlige grunde ikke har fået søgt i tide.

Modsat den nugældende ordning, hvor opholdstilladelse meddelt efter særloven udløber løbende, uafhængigt af hvornår den er meddelt, vil der med lovforslaget nu være tale om én samlet udløbsdato. Det betyder i praksis, at der vil være forskel på varigheden af de forskellige opholdstilladelser, men det ændrer ikke på, at de pågældende udlændinge alle vil have opholdt sig i Danmark nogenlunde lige lang tid, netop siden evakueringen i sommeren 2021.

Udlændinge kan med opholdstilladelse efter særloven naturligvis bevare adgangen til at søge om opholdstilladelse efter udlændingelovens regler, herunder også asyl, hvis det er det, man ønsker at søge. Det ændrer lovforslaget ikke på. Det er i den forbindelse vigtigt at huske, at særloven ikke tilvejebringer en asylretlig beskyttelse. Det er et varigt opholdsgrundlag, som vi skabte for at sikre, at de udlændinge, der havde bidraget til den danske indsats i Afghanistan, og deres familier fik de bedst mulige forudsætninger for hurtigt og

effektivt at kunne fortsætte deres liv og aktivt blive en del af det danske samfund.

Så jeg vil opfordre de pågældende personer til allerede nu, selv om vi forlænger særloven, at søge et andet opholdsgrundlag. Det kunne f.eks. være asyl. Som i alle andre asylsager vil det være Udlændingestyrelsen og i sidste ende det uafhængige Flygtningesnæv, der skal vurdere, om betingelserne er opfyldt. Udlændingestyrelsen har allerede i foråret 2023 vejledt udlændinge med opholdstilladelse efter særloven om vigtigheden af at indgive en ansøgning om opholdstilladelse på andet grundlag end udløbet af opholdstilladelsen efter særloven. Det er altså noget – det blev der også spurgt til af Alternativets ordfører – som vi allerede har været i gang med cirka et halvt års tid. Der er endvidere i forlængelse af fremsættelsen af dette lovforslag igangsat en vejledning til de omfattede udlændinge om muligheden for at indgive ansøgning om forlængelse af særloven.

Så jeg synes, vi alt i alt gør et rimeligt stykke arbejde for også at informere dem, som ikke nu her måtte have søgt et selvstændigt opholdsgrundlag, om de regler, der gælder, også i forbindelse med den her lov. Tak for ordet.

Kl. 15:12

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til udlændinge- og integrationsministeren. Der er ingen spørgsmål til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udlændinge- og Integrationsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

10) 1. behandling af lovforslag nr. L 48:

Forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget og forskellige andre love og om ophævelse af lov om midlertidig videreførelse af rettigheder efter lov om kommunale og regionale valg og lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union. (Modernisering af rammerne for valg og lokaldemokrati m.v.).

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde).

(Fremsættelse 05.10.2023).

Kl. 15:12

Forhandling

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører er fra Socialdemokraterne. Vi giver ordet til fru Birgitte Vind. Værsgo.

Kl. 15:13

(Ordfører)

Birgitte Vind (S):

Tak for det. Tak for ordet. Noget af det fineste, vi har i Danmark, er vores demokrati, vores lokaldemokrati. Jeg har selv haft den fornøjelse at være valgt til Vejle Byråd og repræsentere de lokale vælgere i mit område, og det er en styrke, at vi har et stærkt lokaldemokrati. Vi danskere kan nogle gange godt tage demokratiet for givet, men kun, hvis vi passer og plejer demokratiet og løbende tilpasser de

fælles spilleregler, vil vi have et levende og bæredygtigt demokrati, og dette lovforslag er et udtryk for, at vi retter op på nogle ting og justerer nogle ting.

F.eks. retter vi med dette lovforslag op på den skævhed, at mere end 4.600 borgere, der flytter i ugerne op til regional- og kommunalvalg, ikke kan stemme. Med forslaget i dag retter vi op på det, så man enten vil kunne stemme i sin gamle kommune eller i sin nye kommune.

Vi sikrer en mere retfærdig mulighed for at stille op til regionalvalg. I dag kræves der det samme antal stillere, uanset hvor befolkningsmæssigt stor en region man tilhører, men med bifaldelse fra regionerne selv vil vi med dette lovforslag indføre en trappemodel, så der kræves flere stillere i regioner med flere vælgere.

Med det her lovforslag giver vi også mulighed for, at ansatte i kommuner og på institutioner kan tage imod brevstemmer i vælernes eget hjem i visse boliger og boformer. Det er rigtig, rigtig godt, for vi ved, at vi på nogle af vores specialinstitutioner med borgere med særlige behov kan være udfordret af at afvikle valgene og brevstemme i god ro og orden. Så det her lovforslag vil betyde, at kommunen kan tilbyde borgerne flere muligheder for at brevstemme, samtidig med at vi rent faktisk også giver dem større sikkerhed for, at det formelle overholdes.

Lovforslaget, som fremsættes her, har rigtig mange fine delelementer. Brevstemmeperioden udvides fra at træde i kraft, når valget udskrives, modsat i dag, hvor man kan brevstemme, når der er 21 dage til valget. Der foreslås en forenkling af stemmesedlerne generelt og en lempelse af reglerne om bedømmelse, så flere stemmer bliver gyldige.

I en lidt anden boldgade vil dette lovforslag give indenrigs- og sundhedsministeren mulighed for at fastsætte regler om, at danske myndigheder kan bistå Ukraine med at afholde valg og folkeafstemninger i Danmark, og det sidste synes jeg er en rigtig, rigtig fin ting, som vi godt må glædes over her. Det er et bidrag til fred i verden. Rusland kæmper for at ødelægge demokratiet i Ukraine, og med det her lovforslag kan vi bakke op om, at Ukraine fremadrettet vil kunne afholde demokratiske valg for borgerne, der er her i landet, når Ukraine selv beder om det.

Der er også et punkt i lovforslaget, som vil komme til at give en smule debat, tænker jeg. Det handler bl.a. om, at man i kommuner og regioner vil lægge op til, at man selv vil kunne vælge, om man kan få udbetalt et fast vederlag eller modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste. Det er jo en ordning, der i dag betyder rigtig meget bureaukrati. Der har været en ekstra høringsrunde, og med det her lovforslag foreslår vi så, at kommunerne selv kan bestemme, hvorvidt man skal arbejde med tabt arbejdsfortjeneste.

Alt i alt betyder det her lovforslag en styrkelse af de demokratiske processer, men også forenklinger, f.eks. at afskaffe numre på stemmesedlerne ved partiopstilling til kommunal- og regionalvalg, at give mulighed for at afskaffe forpligtelsen til at indrykke valgannoncer i dagblade, at give kommunal- og regionsbestyrelser mulighed for i særlige tilfælde at afholde virtuelle møder og at afskaffe liste-forbund ved kommunal- og regionalvalg, da ordningen faktisk ikke længere benyttes. Sådan er der mange, mange fine små justeringer.

At justere reglerne for de demokratiske valg giver altid en god anledning til at diskutere demokratiet, og jeg er faktisk rigtig glad for og stolt over, at vi kan fremsætte så omfangsrigt et lovforslag med så mange gode delelementer, som jo er fremkommet på baggrund af debatter både i regioner, i kommuner og i Udvalget til Valgs Prøvelse, men også de eksterne valgobservatører, der har besøgt Danmark.

Så jeg glæder mig til at debattere lovforslaget her, men også i udvalget, når vi kommer så langt. Tak for ordet.

Jeg skulle for øvrigt hilse fra Radikale Venstre og sige, at de kan støtte lovforslaget. Tak.

Kl. 15:17

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Der er spørgsmål til ordføreren. Hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 15:17

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det. Langt hen ad vejen er jeg enig med ordføreren. Vi skal være på, og demokratiet er vigtigt. Så er der alligevel den her ene ting, hvor jeg bliver noget bekymret, og det er det her med, at kommuner og regioner selv skal kunne vælge, om det skal være vederlag eller tabt arbejdsfortjeneste. Jeg har siddet i både kommuner og regioner, og jeg har spurgt begge steder, og det er altså ikke, fordi de svar, jeg får derfra, er, at det er sådan et synderlig stort problem, så argumentationen forstår jeg ikke. Men det kan være et problem den anden vej for den enkelte, for det er jo fritidsbeskæftigelse, men typisk bliver det altså lagt om formiddagen, sådan at dem, der er fuldtidsansatte, ikke bliver belemet, men hvorimod dem, der er folkevalgte, i hvert fald skal sørge for at tage fri fra arbejde, og så begynder vi at pille ved noget, hvor det kan være noget med økonomien.

Det, jeg ikke ønsker, er, at vi gør det mindre attraktivt for folk at deltage i demokratiet, fordi det lige pludselig får en hårdere økonomisk konsekvens, end det burde have. Jeg har været begge steder, og guderne skal vide, at det ikke er timelønnen, man får meget ud af i forvejen. Så det kan jeg være stærkt bekymret for.

Hvorfor er det, at ordførerens parti mener, det er en god idé, at kommuner og regioner selv sætter de her regler? Hvorfor beholder vi dem ikke bare, som de allerede er?

Kl. 15:19

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det ordføreren.

Kl. 15:19

Birgitte Vind (S):

Tak. Jamen altså, der har jo også været udtrykt et ønske om, at vi skulle se på det her, for det er meget bureaukratisk, og det er det også for den enkelte valgte. Det tager utrolig meget tid for den enkelte og for kommunerne, og derfor kan det være en rigtig, rigtig god idé, at vi siger til kommunerne: Hvad synes I det skal være?

Jeg forstår godt ordførerens argumenter, men det er jo ligefrem et ønske fra kommunerne og regionerne selv, at vi ser på det her, og jeg tror faktisk, at vi har landet det rigtig, rigtig godt. Det vil jo være sådan, at det her vil blive meldt ud i god tid før et valg, så man, når man stiller op, ved, under hvilke forudsætninger man stiller op. Man bliver jo ikke millionær og meget rig af at sidde i en kommunalbestyrelse eller et regionsråd, så det er jo ikke pengene, der styrer værket. Det er jo en kompensation, man får, lige meget hvad.

Kl. 15:20

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Så er det spørgeren for sit andet spørgsmål. Værsgo.

Kl. 15:20

Kim Edberg Andersen (NB):

Men det er hverken kommunen eller regionen, der stiller op til valg. Det er et menneske, som skal have smør på brødet derhjemme.

Det, jeg er bekymret for, er, at vi gør det her mindre attraktivt. Guderne skal vide, at det ikke er meget attraktivt i forvejen for rigtig mange mennesker at stille op til de her valg, og nu smider man så økonomien oveni. Det er jo ikke den enkelte, der får valget. Det er jo institutionen, der ligesom skal vælge, hvad den synes. Jeg har selv

været på begge ordninger, og så er det heller ikke mere bureaukratisk. Det kan også være, at det er, fordi jeg som nordjyde er sikker på, at jeg nok skal få skrevet tingene ned, så jeg får de penge, jeg nu engang skal have. Men virkeligheden og det, jeg synes, er, at det er et spørgsmål om, at vi risikerer at skræmme nogle væk, og det synes jeg virkelig ikke vi har behov for, hverken i lokal- eller regionalpolitik. Der er vi så uenige, og det accepterer jeg fuldt ud.

Kl. 15:21

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):
Så er det ordføreren.

Kl. 15:21

Birgitte Vind (S):

Tak. Jeg har ret stor tillid til, at man i kommunerne og regionerne kan tage de her samtaler med hinanden og finde ud af, hvad der virker for dem. Jeg tænker, at der i ethvert byråd i dag sidder nogen, som får udbetalt godtgørelse for tabt arbejdsfortjeneste, så man har jo en enorm viden derude om, hvordan det her fungerer, og man har faktisk et oplyst grundlag at træffe den her beslutning på. Jeg er ganske tryk ved, at kommunerne kan træffe den her beslutning.

Kl. 15:21

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Der er ikke flere spørgsmål til Socialdemokraternes ordfører. Vi går videre i rækken af ordførere, og den næste er fru Heidi Bank fra Venstre, og så må man godt byde velkommen, vi er jo begge valgt i Østjylland. Velkommen til.

Kl. 15:21

(Ordfører)

Heidi Bank (V):

Tak for det. Demokrati er ikke en stationær størrelse. Derfor er det naturligt, at vi med mellemrum må justere, modernisere og gerne også, som tilfældet er med nærværende lovforslag, forenkle nogle af de regler, der ligger til grund for det store arbejde, der pågår lokalt og nationalt. Jeg har selv deltaget aktivt som valgstyresformand, når der er blevet afholdt valg. Valgdagen er og bliver en festdag, at være på et valgsted med kommunalt ansatte og frivillige tilfornår er noget helt særligt, at opleve, hvor stor en indsats, der bliver lagt i, at afgivelse og optælling af hver eneste stemme skal være i orden. Der er rent ud sagt rigtig mange, der gør sig stor umage, for at valgbehandlingen går fair til, på tværs af politisk ståsted. Det er virkelig fint, og det er noget, vi skal passe på.

Ændringerne i nærværende lovforslag spænder som nævnt fra justering til modernisering, men også til at varetage nogle behov, der kan komme. Det gør sig bl.a. gældende med en hjælpende hånd til Ukraines demokrati til afholdelse af valg. For vi kan hjælpe med mere end våben, vi kan hjælpe med demokrati, og det åbnes der for, noget, som Ukraine har efterspurgt.

Derudover skabes der forbedringer på en række områder: en bevarelse af valgretten ved flytning, så flere bevarer muligheden for at stemme, selv om de står midt i en flytning fra én kommune til en anden, ændring af krav til stillerunderskrifter, forenkling af opstillingsregler, forenkling af brevstemmeproceduren, lempelse i bedømmelse af stemmesedler, afskaffelse af valgannoncer i landets dagblade og mulighed for, at kommunerne og regionerne i særlige tilfælde kan afholde møder virtuelt, for bare at nævne nogle af de fornuftige elementer, der indgår i lovforslaget.

Venstre støtter med de bemærkninger lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 15:23

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen spørgere. Den næste ordfører på talerstolen er hr. Mike Villa Fonseca fra Moderaterne. Værsgo.

Kl. 15:23

(Ordfører)

Mike Villa Fonseca (M):

Tak for ordet, formand. I dag behandler vi et lovforslag, som har til formål at styrke vores demokratiske processer og forbedre rammerne for valg, også i lokaldemokratiet i Danmark. I Danmark har vi heldigvis en rigtig stor og bred enighed om, at demokratiet er en vigtig værdi for vores samfund. Måske har vi endda et af verdens bedste demokratier, og det synes jeg vi skal være glade for. Derfor skal vi også hele tiden udvikle vores demokratiske processer, hvis der er noget ved dem, som ikke lever op til den virkelighed, som vi lever i. Derfor gør vi det med dette lovforslag, at vi udvikler og forbedrer dem. For Moderaterne og for mig er det vigtigt, at regler bliver forenklet, særlig hvis de er for rigide eller besværlige for borgerne.

Lovforslaget indeholder mange, mange elementer, det er et ordentligt lovforslag den her gang, og alt sammen med forbedringer for at sikre fremtidens processer under valg. Det synes jeg er godt. F.eks. ønsker vi at give de vælgere, som flytter fra én kommune til en ny kommune i den sidste uge før et kommunal- eller et regionsvalg, mulighed for at bevare deres valgret i den kommune, de flytter fra. For nye kandidatlistes til regionsvalg ændrer vi kravene, så det bedre afspejler vælgertallet i den enkelte region. Lovforslaget indeholder som sagt foruden forenklinger af regler også ændringer, som skal sørge for en bedre proces, særlig under valg. F.eks. skal man i fremtiden også kunne brevstemme fra udskrivelsen af folketingsvalget, hvor det i dag, som I alle sammen godt ved, er fra den 21. dag før valgdagen. Fremover sikrer vi også, at bedømmelsen af stemmesedler og brevstemmer bliver lempet, så der er flere, der kan erklæres gyldige, så de kan tælle med i valget.

Som jeg indledningsvis også sagde, er Moderaterne bl.a. skabt på et grundlag, der hedder, at det skal være lettere at være dansker. For meget bureaukrati og mange rigide og utidige regler skal gen-tænkes bedre, og det er det, som vi gør i dag. Det kan synes at være for teknisk, hvilket det måske også er, men det er også nødvendigt, at vi fra tid til anden kigger på de regler, som vi har, og at vi regulerer dem, med hensyn til hvordan vi går til valg.

I Moderaterne støtter vi lovforslaget. Tak for ordet, formand.

Kl. 15:26

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ordføreren fra Moderaterne. Den næste ordfører er fru Theresa Berg Andersen fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:26

(Ordfører)

Theresa Berg Andersen (SF):

Tak for ordet. SF bakker op om lovforslag nr. L 48. Der lægges op til en række fornuftige og praktiske ændringer af både valgloven og den kommunale og regionale styrelseslov. Jeg vil dog også lige kritisere regeringen lidt, for jeg synes, at man her blander nogle meget brede lovkomplekser som en valg- og en styrelseslov sammen i en og samme lovbehandling. Jeg mener godt, at det kan blive en usik, at vi i nogle tilfælde svækker muligheden for det brede flertal, bl.a. fordi der er flere delelementer, man kan blive uenige om.

I forhold til valgloven synes SF, at det giver god mening, at man bl.a. forbedrer muligheden for at bevare valgretten i forbindelse med en flytning. Vi synes, det er en god idé, at man forlænger brevstemmeperioden i forbindelse med et folketingsvalg, og at man giver ansatte i kommunerne mulighed for at brevstemme i vælgernes egne hjem, så længe det eksempelvis ikke er plejepersonalet, der indhenter stemmerne hos borgerne på plejehjemmet, og vi synes, det er en god idé, at forsendelsen af brevstemmer bliver effektiviseret. Det er da en god idé. Det giver også god mening, at man lemper reglerne for godkendelse af stemmesedler, og at man giver kommunerne

en bemyndigelse til at hjælpe ved de kommende valgbehandlinger i Ukraine. Med hensyn til at afskaffe nummereringen af lister i forbindelse med partilister synes jeg, vi endnu en gang lige skal vende den her i udvalgsbehandlingen. For der er fremlagt en række fornuftige indvendinger i forhold til vælgernes mulighed for at identificere partier, der benytter sig af partiliste i stedet for en sideordnet opstilling.

Jeg mangler dog én lille ting i det her lovforslag, nu vi er i gang med det helt store serviceeftersyn af valgloven, nemlig en introduktion af en mere retfærdig fordelingsmetode af mandater end den d'Hondtske metode. Vi ved, at den d'Hondtske metode har klare fordele, som både Venstre og Socialdemokratiet i kommunerne nyder godt af, når mandaterne skal fordeles, men vi læser også, at flere valgforskere, bl.a. Ulrik Kjær og Jørgen Elklit, helt konkret har peget på andre metoder, som kan give en langt mere retvisende fordeling af mandater ved f.eks. et valg. Men det er måske for meget forlangt, for det er jo de store borgmesterpartier, der lukrerer på den her metode.

I forhold til styrelsesloven er det jo en anden snak. Her synes vi også, der er rigtig fine elementer i lovforslaget. At man præciserer reglerne for afholdelse af valg ved virtuelle kommunalbestyrelsesmøder, og at man trods forslaget fra KL ikke fuldstændig fjerner muligheden for erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, er en god idé. Det ved jeg, fordi jeg selv har siddet i byrådet, og ved, at der har været stor polemik omkring det, og det har også vist sig, at flere politikere, ikke mindst i vores regioner, er glade for den her mulighed. Samtidig er det fornuftigt, at man får strammet op på kravene til revisorerklæring, så det ikke bliver et tag selv-bord at bruge muligheden i forhold til tabt arbejdsfortjeneste. Så synes vi i SF også, det er godt, at man forbyder anbringelse af kommuner og regioners midler i alternative investeringsfonde.

Sluttelig kan jeg igen sige, at SF støtter lovforslaget. Tak for ordet.

KL 15:30

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ordføreren for SF. Den næste ordfører er hr. Dennis Flydtkjær fra Danmarksdemokraterne. Værsgo.

KL 15:30

(Ordfører)

Dennis Flydtkjær (DD):

Tak. Demokratiet er jo en af de fineste ting, vi har i vores samfund. Det er noget, som jeg tror at alle danskere er glade for, specielt i de her år, når man kigger ud over verden. Men selv om det er noget, vi alle sammen er glade for og skal stå fast på som en af de bærende søjler i vores samfund, er det også sundt, at man nogle gange lige får justeret lidt på tingene og får det finpudset lidt, og det er i den afdeling, vi i Danmarksdemokraterne ser det her lovforslag, altså at man får finpudset en række af ting omkring vores valgbehandlinger og styrelsen af det.

Reelt er der jo 15 forslag i det her lovforslag, og jeg synes, at det er svært sådan at lave en god, sammenhængende tale om 15 forskellige elementer, så jeg vil egentlig bare sige, at overordnet set synes vi grundlæggende, det er nogle gode, små justeringer, som gør det lidt mere logisk. Altså, bare for at fremhæve nogle enkelte af dem kan jeg komme med nogle lavpraktiske eksempler. Når man skal indhente stillere til et regionsrådsvalg, kan der være forskel på størrelsen af regionerne, og så skal der selvfølgelig også være forskel på antallet af stillere. Så skal det blive muligt at brevstemme noget tidligere, end det er i dag, så der ikke er en skæringsdato på lige 21 dage, og flytter man mellem kommunerne kort før datoen, mister man ikke lige pludselig sin stemmeret.

Bare for at opsummere vil jeg sige, at det i det hele taget er en lang række af justeringer, som vi egentlig godt kan stå inde for.

Så vi agter at støtte det her lovforslag ved tredjebehandlingen. Tak, formand.

KL 15:31

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ordføreren for Danmarksdemokraterne. Der er ikke nogen spørgsmål. Vi går videre til næste ordfører. Hr. Lars-Christian Brask, Liberal Alliance. Værsgo.

KL 15:31

(Ordfører)

Lars-Christian Brask (LA):

Tak for ordet. Der er jo tale om mindre ændringer i valglovgivningen, som trods alt skaber bedre og mere forenklede rammer om et valg, og med nogle ekstra tilføjelser fra fru Theresa Berg Andersen, som vi skal diskutere i udvalget, er der da i hvert fald også lidt ekstra at tage fat på. Men i den form, det ligger i nu, støtter Liberal Alliance lovforslaget.

KL 15:32

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Tak. Vi siger tak til ordføreren for Liberal Alliance. Der er ikke nogen spørgsmål. Den næste ordfører er hr. Per Larsen fra Det Konservative Folkeparti.

KL 15:32

(Ordfører)

Per Larsen (KF):

Tak for det, formand. Jeg står her på vegne af min udmærkede kollega Lise Bertelsen, som desværre er forhindret i at deltage i mødet i dag. Formålet med lovforslaget er at gøre rammerne for valg mere tidssvarende og at reducere og forenkle reglerne. Det er jo generelt noget, vi i Konservative er rigtig glade for, så derfor kommer vi også til at støtte forslaget.

Med ændringerne skulle det gerne gøres nemmere bl.a. at brevstemme. Stemmesedlerne skulle udseendemæssigt blive mere overskuelige, og så er der flere forskellige andre tiltag, der tilsammen vil betyde, at man undgår at misforstå afstemningsreglerne og undgår, at ens stemme i sidste ende bliver erklæret ugyldig. Med lovforslaget sigtes der mod, at endnu flere afgiver deres stemme. Det gør sig gældende nu, at flere stemmesedler bedømmes ugyldige, fordi de er for komplekse at udfylde og krydset desværre havner i den forkerte rubrik.

I lovforslaget foreslås der ligeledes ændringer i reglerne om kommunernes og regionernes styrelse, bl.a. i forhold til dokumentation, anbringelse af fondsmidler og afholdelse af møder. De enkelte kommuner og regioner kan i helt særlige tilfælde vælge at afholde møder i kommunalbestyrelserne og regionsrådene virtuelt. Vi gjorde os erfaringer med virtuelle møder under corona, både positive og negative. Fremmøde kan noget særligt, men i særlige tilfælde kan virtuelle møder jo også være nødvendige, altså i helt ekstraordinære tilfælde. Det Konservative Folkeparti støtter forslaget.

KL 15:34

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til hr. Per Larsen fra Det Konservative. Der var ingen spørgsmål, og vi går videre i ordførerrækken. Den næste er fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten. Værsgo.

KL 15:34

(Ordfører)

Jette Gottlieb (EL):

Tak for det. Som nævnt flere gange er det et ret komplekst lovforslag, men det er overvejende af teknisk art. Jeg synes f.eks., at det er ret vigtigt, og at det er noget, der berører en del mennesker, at man

til kommunalvalg kan komme til at stemme, selv om man er flyttet inden for kort tid. Det er en god forbedring og også i et vist omfang en forenkling, så fint med det.

Så er der afskaffelsen af listeforbund. Det var vist en regel, der blev indført efter kommunalreformen i 1970, og den har overlevet sig selv. Der er ikke længere nogen, der bruger den; den har kun været brugt en enkelt gang siden 2005. Så det er også fint, at man laver om på det nu.

Så er der spørgsmålet om brevstemmer. Det er også fint, at man kan være væk i en længere periode og stemme. Men man skal lige være opmærksom på, at godkendelsen af nye partier først sker 15 dage før, og det vil sige, at hvis et nyt parti bliver opstillet, kan der være nogle, der har stemt, inden det nye parti bliver godkendt, og derfor er det vigtigt, hvis man brevstemmer, at det meget nøje fremgår, hvordan man kan ændre sin stemme i tilfælde af ændringer af situationen. Så det er en af de tekniske ting, som jeg mener vi kunne gøre bedre og kunne gøre et eller andet for at sikre, at det var i orden. Det sjove er, at hvis vi snakker om fristerne ved europaparlamentsvalg, bliver både partier og kandidater offentliggjort, inden man begynder at kunne brevstemme, så man kunne egentlig lære lidt af den måde, det er gjort på. Så det kan vi lige kigge på.

Så er der spørgsmålet om den måde, man bliver opstillet på, og ved de kommunale valg er der både spørgsmålet om valgforbund og spørgsmålet om listeopstilling kontra sideordnet opstilling. Der er det jo rigtig, rigtig vigtigt, at det i valglokalet helt tydeligt fremgår, hvordan folk er opstillet. Så den forenkling, der ligger i at afskaffe nummereringen, giver samtidig en usikkerhed for vælgerne, som man er nødt til at imødekomme ved at lave sikre opslag i valglokalerne for at gøre opmærksom på, at det her parti altså opstiller kandidater på en partiliste, og at et andet parti altså har sideordnet opstilling, for det kan have indflydelse på den måde, som folk stemmer på.

Så er der den specielle bemyndigelse til at være behjælpelig med valg for ukrainere. Det er jo en slags særlov, kan man sige. Vi har andre store befolkningsgrupper i Danmark, som kan stemme; f.eks. kan tyrkiske statsborgere også stemme i Danmark. Kunne man overveje, om det samme skulle gælde for det? Kunne man overveje noget tilsvarende for syriske tilstedeværende i Danmark osv. osv.? Det er en særlov, og jeg forventer ikke, at den kommer til at skulle virke ret længe, men vi skal være opmærksomme på, at der er andre lande, der er i en tilsvarende presset situation. Der er i hvert fald også noget lige at kigge på, altså om man skulle, hvad kan man sige, genbesøge den paragraf, når vi har set, om det fortsat skal være gældende.

Alt i alt er det nogle forslag, som forbedrer og forenkler vores valglov, så Enhedslisten kan støtte forslaget.

Kl. 15:37

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til fru Jette Gottlieb fra Enhedslisten. Der er ingen spørgsmål. Der er ikke nogen ordfører for Radikale Venstre til stede. Vi går derfor videre i rækken af partier, og den næste ordfører er hr. Mikkel Bjørn fra Dansk Folkeparti.

Kl. 15:38

(Ordfører)

Mikkel Bjørn (DF):

Tak for det. Det er en ganske lang række af mindre ændringer af valgloven, som indenrigs- og sundhedsministeren her fremlægger, og langt de fleste af ændringerne er helt uproblematisk. Det er f.eks. adgangen for personer, der flytter 7 dage op til valget, til at kunne stemme til kommunalvalget i fraflytningskommunen, og det gælder også lempelser af reglerne for, hvornår en stemmeseddel kan anses som gyldig.

Der er nogle få af ændringerne, som Dansk Folkeparti dog ikke er fuldkommen overbevist om er en god idé. Det drejer sig bl.a.

om de foreslåede ændringer, for så vidt angår adgangen til at vælge vederlæggelse i en kommunalbestyrelse eller et regionsråd i form af dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste. Den af regeringen foreslåede ordning er efter vores opfattelse en anelse besynderlig. Det forekommer ikke logisk, at en kommunalbestyrelse eller et regionsråd selv skal kunne bestemme, om ordningen skal gælde i en kommune eller ej. Der bør være et klart snit. Enten eksisterer der sådan en ordning i alle kommuner, eller også afskaffes ordningen helt.

Så er der den del af forslaget, der indebærer muligheden for, at ansatte i kommuner og på institutioner kan tage imod brevstemmer i vælgernes eget hjem i visse boliger og boformer m.v. Regeringen henviser til, at ansatte i kommunens forvaltning eller på en institution kan tage imod en stemme på et sygehus eller i en af kriminalforsorgens institutioner, og at denne regel uden videre kan udvides til også at omfatte stemmemodtagelse i private hjem, boformer m.v., hvor der ellers er et krav om, at der deltager en valgtilforordnet borger. Man skal jo være opmærksom på, at stemmemodtagelse i hjemmet ofte foregår hos borgere, der er svækkede, og det kræver undertiden også hjælp til den svækkede på samme måde, som de valgtilforordnede tidligere har hjulpet personer, der f.eks. har synshandicap, ved valghandlingen. Vi synes, det giver en god sikkerhed i forbindelse med valghandlingen, at der deltager en valgtilforordnet. Og vi skal huske på, at de bestemmelser, der er truffet, for så vidt angår sygehusene og kriminalforsorgens institutioner, gælder en helt særlig situation; det er undtagelsen. Vi er ikke afvisende over for at indlemme visse boformer, f.eks. Kofoedsminde, heri, men er mere tilbageholdende i forhold til at udvide bestemmelsen til også at omfatte private hjem.

Endelig er der spørgsmålet om, at det ikke længere skal fremgå tydeligt på stemmesedlen, at et parti opstiller på en partiliste. Det forslag synes vi heller ikke umiddelbart godt om. Det bør være tydeligt for vælgerne, om vælgernes personlige stemme er afgørende, eller om det er partiet eller listen, der har besluttet, hvem der bliver valgt. Derfor er det fint og rigtigt, at vælgerne hidtil klart har kunnet afkode, om et parti opstiller på den ene eller den anden måde, i kraft af stemmesedlens udformning.

Med baggrund heri kan jeg sige, at vi afventer udvalgsbehandlingen, før vi kan give et endeligt tilsagn til forslaget, men som sagt er langt de fleste af ændringerne bestemt meningsfyldte. Der er dog enkelte af forslagene, som vi ikke helt kan se fornuften i.

Derudover vil jeg bemærke, at Dansk Folkeparti har i sinde at stille et ændringsforslag med henblik på at stoppe brugen af mobile valgsteder i form af valgbusser, der køres rundt i ghettoerne for at opsamle stemmer fra personer, der primært stemmer til venstre for den politiske midte. Det synes vi er en skævvridning af demokratiet, og det er kommunalforsker Roger Buch i øvrigt enig med os i. Han siger:

Det fører til en skævvridning af valget, da en høj del af de borgere, busserne når ud til, stemmer på de røde partier. Man skubber til valgresultatet, og det er et demokratisk problem.

Så det kunne vi godt tænke os blev standset. Det var det – tak for ordet.

Kl. 15:41

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke spørgsmål. Vi går videre i talerrækken. Den næste ordfører er fru Christina Olumeko fra Alternativet.

Kl. 15:41

(Ordfører)

Christina Olumeko (ALT):

Tak for ordet. I dag behandler vi et lovforslag, som indfører nogle mindre ændringer i rammerne for vores valg og lokaldemokrati. Jeg vil ikke gennemgå dem alle sammen her. Det har tidligere gode

kollegaer på talerstolen allerede gjort. Til gengæld vil jeg blot sige, at Alternativet kan støtte lovændringerne, og herudover kan vi naturligvis også støtte den lovændring, der handler om, at Danmark skal kunne hjælpe herboende ukrainere med at stemme til fremtidige ukrainske valg.

Så langt, så godt. Men i anledning af lovforslagets pkt. 2.1.2 om ændring af kravet til stillerunderskrifter ved regionalvalg vil jeg blot sende et ønske til indenrigs- og sundhedsministeren om, at vi får bygget et digitaliseret system for stillerunderskrifter og kandidatanmeldelse. Digital underskrift vil nemlig gøre det langt mere sikkert for den enkelte stiller eller kandidat. Det vil gøre administrationen ved kandidatanmeldelse væsentlig lettere og mindske risikoen for fejl. Det ved jeg også er et ønske fra flere regioner, og det har de jo sådan set også fremhævet i høringssvarene.

Til sidst vil jeg også bare fra talerstolen give Alternativets støtte til det, som SF's ordfører fik sagt omkring den d'Hondtske beregningsmetode, som vi også i Alternativet finder udemokratisk. Tak for ordet.

Kl. 15:43

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ordføreren for Alternativet. Den næste og sidste ordfører i rækken er hr. Kim Edberg Andersen fra Nye Borgerlige.

Kl. 15:43

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det, formand. Nogle lovforslag egner sig ikke ret godt til at være videotransmitteret, for man skal jo nok enten være politiker eller lokalpolitisk formand for at tænke, at det her bare er sagen – det er noget, vi går op i, hold da op, det er vigtigt. Så når vi står og lovpriser kampen for demokratiet, fordi vi ændrer lidt på nogle spilleregler eller noget, tror jeg at vi snakker lidt for os selv. Men det *er* faktisk vigtigt. Så nørdet er jeg selvfølgelig politisk. Jeg synes jo også, det er vigtigt, men det er nok ikke den store sællert. Hvis vi tænker, at vi nu skal have mange seere på Folketingets tv i fremtiden, så kører vi nok ikke det her som sådan et rundeklip. Der tror jeg, at vi kan finde noget mere interessant.

Langt, langt de fleste af tingene i det her enormt lange og meget tekniske forslag, som jeg har været så heldig at få lov at gennemgå, også på regionsbasis, synes jeg er fornuftige. Der er nogle problemstillinger med, om man skal have samme antal underskrifter i små regioner som i store regioner osv. Der er et digitaliseringsforslag fra Alternativet, og det kunne godt give mening. Vi kender det alle sammen – alle os, der har prøvet at gå rundt med bogen og få underskrifter. Det er træls, når nummer fire lige pludselig finder ud af, at han ikke vil, og vi skal ud og have underskrifterne lavet helt om, fordi de skal stå i direkte nummerorden, fordi ham, der skal tælle dem nede på kontoret, er meget krakilsk. Så der er nogle ting, der kan gøre det nemmere, og det skal vi gøre.

Vi har et hængeparti. Det er selvfølgelig ikke i forhold til det her lovforslag, men det handler om, hvor mange underskrifter der skal være til et europaparlamentsvalg. Det er måske lidt vildt, at man skal have så mange underskrifter for at kunne stille op til Europa-Parlamentet. Man skal have omkring en fjerdedel eller en tredjedel for at stille op til Folketinget. Det kan vi snakke om.

Så har jeg en lillebitte bekymring. Det er ikke, fordi jeg er Nordjyllands højest betalte menneske, men virkeligheden er, at der er nogle mennesker, også uden lange uddannelser, som bliver nødt til at sætte sig ned og vurdere, om de har råd til at gå ind i politik, hvis vi gør det op til kommuner og regioner at bestemme, om man skal have vederlag eller mulighed for at få godtgørelse mod dokumentation for tabt arbejdsfortjeneste. Vi bliver bare nødt til at være helt fair over for hinanden og sige, at vi alle sammen ved, hvad de her lokale administrationer kommer til at få indført i alle kommuner og alle

regioner over tid. Det er, at alle sammen har fast vederlag, fordi det er supernemt, ikke? Det er supernemt. Så skal Kirsten nede på bogholderiet ikke forholde sig til forskellige ting, men bare sige, at de skal have 1.500 kr. i den her uge – bum, færdig, videre. Det er nemt, men det hjælper bare ikke i forhold til at få rekrutteret folk, der har lyst til at stille op til nærdemokratiet.

Jeg ved ikke, hvordan det er i andre kommuner. Vi fejrer, hvor dejligt det er at stå på valgaftenen – demokratiets festdag fra kl. 7 om morgenen til kl. 23-24 om aftenen – men vi kan efterhånden ikke finde nok mennesker alle steder desværre. Det er ikke ligesom tidligere, hvor der var folk på venteliste. Så store er vores partier jo heller ikke, altså at det bare kan vælte ind med folk i haller, og at de bare står i kø for at få lov til at få lidt dårlig mad og en øl kl. 20 og tælle stemmer op til kl. 2 om natten. Så jeg synes måske, at vi overvurderer os selv lidt på det punkt.

Jeg synes, det er dejligt, at vi holder fast i, at der stadig væk skal være grænser, og at der kan være fejl på en stemmeseddel. For ellers ved alle os, der har talt stemmer op, at julemanden ville blive valgt som borgmester i alle kommunerne. Så der er jo grænser for det. Men der har også været en problemstilling med, at når man efterfølgende ser på nogle stemmer, der er blevet kendt ugyldige, er det meget, meget påfaldende. Jeg vil næsten sige, at man en til en kan sige, at dem, der kendte dem ugyldige, ikke stemte det samme. Det er jeg næsten sikker på.

Jeg vil være stor fortalere for i min egen kommune, at vi begynder at eksperimentere med de her digitale maskiner. Der virker det. Der synes jeg måske, at vi skulle se, om vi kunne finde nogle penge til at hjælpe kommunerne med det. Det er jo et meget godt system, der kunne gøre livet nemmere i forhold til at få registreret vælgerne, der kommer ind. Der er rigtig mange, der glemmer deres valgkort, og det bliver nok ikke færre i fremtiden.

Så håber jeg, at vi får stemt det her igennem og ikke skal snakke ret meget mere om det, og at vi ikke skal have så mange tekniske forslag. De er meget, meget tunge, minister, når vi skal læse ned igennem dem – hele vejen ned igennem dem. Jeg er her på Nye Borgerliges vegne for at sige, at vi kommer til at stemme for forslaget. Jeg håber, at vi i udvalgsbehandlingen lige kan tage en runde mere omkring det her med vederlag kontra godtgørelse i forhold til arbejdsindtægt. Tak for ordet, formand.

Kl. 15:48

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ordføreren for Nye Borgerlige. Det var afslutningen på ordførerrunden. Vi går videre til ministeren, og vi giver ordet til indenrigs- og sundhedsministeren. Værsgo.

Kl. 15:48

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Tak, formand, og tak for bemærkningerne til lovforslaget fra ordførerne. I Danmark har vi grundlæggende et af verdens bedste valgsystemer og et velfungerende lokaldemokrati, og det har vi jo bl.a., fordi vi i Danmark har en stærk tradition for, at brede flertal her i Folketinget med jævne mellemrum åbner lugen til vores demokratiske maskinrum og efterser maskinen. Det gør vi f.eks., hver gang vi har afholdt valg i Danmark. Opstod der nogle problemer ude på valgstederne? Var der fejl i en stemmeseddel? Hvorfor opstod fejlene, og hvordan undgår vi, at de samme fejl sker en anden gang? De spørgsmål vender vi her i Folketinget i Udvalget til Prøvelse af Valgene. Ude i kommunerne gør de det samme, og vi gør det også en gang mellem i Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Man kan sige, at det lovforslag, vi behandler nu, er summen af de erfaringer, som vi har gjort os hen over en længere periode. Det er altså ikke en revolution af vores valghandlinger eller af vores lokale demokrati, men det er nogle finjusteringer, forenklinger og forbedringer af de regler de steder, hvor vi har lært at vi faktisk kan gøre

det bedre. Jeg indrømmer, at der er mange forskellige ændringer, men de har så også noget tilfælles i sidste ende, da de netop er med til at finjustere og forenkle vores demokratiske processer.

Det er også derfor, vi har valgt at lave et samlet lovforslag her. Jeg bemærkede, at SF's ordfører gerne ville have haft det delt op. Det mener jeg overhovedet ikke det her lovforslag kan bære. Altså, ultimativt skulle vi jo nu have fremsat 15 lovforslag med det, vi har behandlet her i dag. Jeg synes, at der er mange af ændringerne, som hver især både er for små, men også for tekniske, til at de ville have kunnet bære flere forskellige lovforslag. Det er derfor, det også bevidst er holdt samlet.

Jeg vil også gerne kvittere over for Folketingets partier for den grundlæggende positive modtagelse, der har været her i Folketingsalen i dag. Jeg ser frem til den videre udvalgsbehandling og står naturligvis til rådighed for besvarelse af de spørgsmål, der også er en række ordførere som gerne vil have uddybet, også for de partiers vedkommende, som afventer endelig stillingtagen frem mod tredjebehandlingen af lovforslaget. Men tak i dag for den grundlæggende positive modtagelse fra et meget bredt flertal her i Folketinget.

Kl. 15:51

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til indenrigs- og sundhedsministeren. Der er ikke spørgsmål.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Indenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

11) 1. behandling af lovforslag nr. L 45:

Forslag til lov om ændring af lov om videnskabetisk behandling af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter og sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter og sundhedsloven. (Smidigere rammer for sundhedsforskning og mere information og selvbestemmelse til patienter og forsøgspersoner m.v.).

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde).

(Fremsættelse 05.10.2023).

Kl. 15:51

Forhandling

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Jeg skulle lige øve mig lidt på titlen, men jeg håber, alle fik det hele med.

Forhandlingen er åbnet, og den første ordfører er fru Maria Durhuus fra Socialdemokraterne. Velkommen til. Værsgo.

Kl. 15:52

(Ordfører)

Maria Durhuus (S):

Tak for ordet. Jeg vil forkorte titlen lidt til, at lovforslaget handler om smidigere rammer for sundhedsforskning og om mere information og selvbestemmelse til patienter og forsøgspersoner. Som navnet antyder, handler det netop om, at vi skal forbedre vilkårene for sundhedsforskning i Danmark, for sundhedsforskning er helt afgørende, hvis vi i fremtiden skal blive endnu bedre til f.eks. at bekæmpe sygdomme. Vi har i Danmark gode sundhedsdata, som

selvfølgelig skal bruges til at udvikle nye behandlingsformer og ny viden, samtidig med at vi styrker patienter og forsøgspersoners information og selvbestemmelsesret i forbindelse med sundhedsforskning – særlig her, hvor der indgår biologisk materiale og genetiske oplysninger i sundhedsforskningen.

For Socialdemokratiet er der ingen modsætning mellem at have gode rammer for sundhedsforskning og at skabe mest mulig information til selvbestemmelse til deltagerne, tværtimod, for vi skal have folk til at deltage og lade dem behandle nogle af de mest følsomme oplysninger, vi har selv, nemlig vores sundhedsoplysninger. Mere gennemsigtighed og selvbestemmelse er nøglen til at sikre den tillid, der skal til, for at danskerne også i fremtiden vil stille deres sundhedsdata til rådighed for sundhedsforskningen. Med dagens lovforslag gennemføres der otte nye konkrete tiltag, som giver bedre rammer for forskning og bedre information til deltagerne. Tiden rækker ikke til en udførlig gennemgang af alle forslagene. Flere af dem stammer fra sundhedsaftalen i maj sidste år, hvor der netop var bred enighed i Folketinget om at styrke rammerne for sundhedsforskning samt styrke patienters og forsøgspersoners information og selvbestemmelsesret.

Det drejer sig om de dele, der vedrører anvendelse af realtidsdata til forskning, så der gives adgang til at forske i data, som genereres og indsamles, efter at et forskningsprojekt er sat i gang; om hypotesegenererende forskningsprojekter, hvor der oplystes betingelser for komiteens bedømmelse af eksplorative studier i omfattende datamængder med sigte på at generere nye hypoteser; om mere information og selvbestemmelse til forskningsdeltagerne i forbindelse med biobanksforskning, herunder også hvilke muligheder forskningsdeltagerne har for at fravælge at deltage i projektet; endelig om mere information og selvbestemmelse i forbindelse med genomforskning, herunder igen spørgsmålet om, hvilke muligheder forskningsdeltagerne har for at fravælge at deltage i projektet.

Derudover er der yderligere fire tiltag: forenkling af rammerne for lavrisikostudier, som er studier, der tager sigte på at indhente viden om den mest virksomme behandling af allerede ibrugtagne standardbehandlinger; en ny anmeldelsesdatabase, hvor der kan søges i anmeldte og godkendte projekter, og hvor oplysningerne kan videregives fra databasen til platformen; et nationalt forsøgsoverblik, så borgere og sundhedspersoner kan finde dem, og transparens om økonomiske interesser i forskning vedrørende kunstig intelligens, som vedrører projekter, der anvender sensitive bioinformatiske billediagnostiske data fra patientjournaler; endelig at sikre en klar hjemmel til, at Sundhedsdatastyrelsen kan varetage overvågnings- og analyseopgaver med bl.a. det formål at sikre sammenhængende data og fremme informationssikkerheden i sundhedssektoren.

Alt i alt er det otte gode og fornuftige tiltag, som vi i Socialdemokratiet tror vil styrke både vilkårene for sundhedsforskning, som er essentielt for et sundhedsvæsen og den konstante udvikling af viden og behandlingsmuligheder, men også styrke den offentlige tillid til sundhedsforskning. Socialdemokratiet kan derfor støtte lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 15:56

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke nogen spørgsmål. Vi går videre i ordførerrækken, og den næste er hr. Christoffer Aagaard Melson fra Venstre.

Kl. 15:56

(Ordfører)

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for det. Og tak til Socialdemokratiets ordfører for ligesom at tage gennemgangen af det meget tekniske lovforslag, som jeg er glad for at jeg så kan undgå at læse op.

Overordnet vil jeg sige, at vi er rigtig glade for det her lovforslag, fordi det sikrer nogle bedre rammer i forhold til vores sundhedsforskning. Vi har en ambition om, at vi skal have et af de bedste sundhedsvæsen i verden, og det kræver selvfølgelig også, at vi har noget af den bedste sundhedsforskning i verden. Derfor skal rammerne omkring vores forskning følge med, og det er dem, som vi nu opdaterer med det her lovforslag – eller i hvert fald rigtig mange af dem – og som lige blev gennemgået. Det er vigtigt, hvis vi skal bevare den førerposition, som vi i Danmark har inden for sundhedsforskning.

Der sker rigtig meget på det her felt, og der er rigtig mange muligheder, og hvis vores dygtige medicinalindustri og vores dygtige forskere skal kunne udnytte det, kræver det, at vores lovgivning er up to date. Det kræver også, at patienterne føler sig trygge ved, at vi bruger deres data, og der skal være gode muligheder for at tage ejerskab over sine data og for at sige til og fra, og det synes jeg også er en balance, vi finder med det her lovforslag.

Jeg er meget betrykket af, at mange af patientorganisationerne i hvert fald i høringssvarene har givet udtryk for, at de også synes, at den balance er fundet, og er positive over, at vi nu rykker i forhold til bedre at kunne lave den nyeste forskning også i forhold til brug af data. Og en række af de organisationer, der opererer i sundhedsvæsenet, er også meget, meget positive. Så jeg er glad for, at der også bredt ude blandt dem, der skal bruge de her redskaber, er opbakning bag den balance, der er fundet.

Så med de ord vil jeg sige, at vi i Venstre bakker varmt op om det her lovforslag, som, selv om det er meget teknisk, er vigtigt.

Kl. 15:58

Den fg. formand (Hans Kristian Skibby):

Vi siger tak til ordføreren fra Venstre. Der var ikke nogen spørgsmål. Den næste ordfører er fru Monika Rubin fra Moderaterne. Værsgo.

Kl. 15:58

(Ordfører)

Monika Rubin (M):

Tak for ordet. Sundhedsvidenskabelig forskning er mit helt store hjerte, så jeg synes jo, at det her lovforslag er helt fantastisk. For sundhedsvidenskabelig forskning er jo ikke blot en eller anden abstrakt disciplin, som foregår i et laboratorium eller på et universitet; den foregår også ude på klinikken, direkte ude hos patienterne. Den sundhedsvidenskabelige forskning udgør altså ryggraden i vores sundhedsvæsen og er fundamentet for den omsorg og behandling, som sundhedspersonalet giver, og som patienterne modtager i vores sundhedsvæsen. Og hvert fremskridt inden for det her felt er en direkte investering i vores velbefindende og i vores levetid.

Forskningen hjælper os ved at finde de mest effektive måder at forebygge, diagnosticere og behandle sygdomme på. Det betyder, at når vi eller vores kære bliver syge, er der bedre og mere effektive behandlingsmuligheder til rådighed. Forskningen giver os også mulighed for at forstå de risikofaktorer, som truer vores samfund og vores sundhed, og udvikle strategier til at beskytte os selv og vores familier. Nye lægemidler, terapier og medicinske procedurer er altså resultater af mange års forskning. Tænk lige engang på alle de sygdomme, der var dødsdomme før i tiden, men som nu faktisk kan behandles på grund af medicinske opdagelser, f.eks. antibiotika. Det er takket være dedikerede forskere, der arbejder hårdt for at finde løsninger, at vi er blevet så gode til at redde liv. Det har skabt håb og muligheder for millioner af mennesker rundt om i verden.

De ting, jeg netop har talt om, er det, man vil kalde klassisk eller almindelig sundhedsvidenskabelig forskning, hvor man indsamler en bunke data i en bestemt periode og analyserer dem. Men det bliver næsten endnu mere spændende, når vi taler om forskning i realtid, og det er jo det, som det her lovforslag bl.a. også omhandler, altså hvordan vi skaber smidigere rammer for sundhedsvidenskabelig

forskning, så man kan anvende reeltidsdata. Det er interessant, for forskning i realtid giver os, som ordet jo antyder, mulighed for at indsamle og analysere data, mens begivenhederne udspiller sig, og det kan have en ret stor betydning for hele vores sundhedsvæsen og ikke mindst for patienterne. Det giver os mulighed for at indsamle data, overvåge behandling og evaluere resultater på en måde, som tidligere var utilgængelig. Med forskning i realtid kan vi løbende tilpasse tilgangen og reagere på truslen om f.eks. en pandemi og optimere behandlingen for den enkelte patient.

Vi skal ikke mange år tilbage i tiden for at se, hvordan forskning i realtid virkelig gjorde en forskel. Under coronapandemien var det afgørende at indsamle data og forstå, hvordan virus spredte sig. Realtidsforskning gjorde det her muligt at tilpasse strategien, overvåge vaccineeffektiviteten og i sidste ende altså redde liv.

I min tale har jeg valgt at fokusere primært på det første element i lovforslaget. Jeg synes, de andre elementer er blevet godt dækket, både af Socialdemokratiet og Venstre, og jeg vil sige, at Moderaterne selvfølgelig støtter op om alle otte punkter i lovforslaget. Tak.

Kl. 16:01

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er en kort bemærkning fra fru Louise Brown.

Kl. 16:01

Louise Brown (LA):

Tak for det. Og tak for talen. Jeg er sådan set ikke uenig i noget som helst. Jeg ville bare lige stille ordføreren et spørgsmål, for jeg hørte ordføreren nævne, at vi er dygtige på antibiotikaområdet her i Danmark – nej, det var ikke det, ordføreren sagde, hører jeg lige.

Det, jeg godt vil spørge ordføreren om, er, om hun er villig til også at være med til at kigge på den incitamentsstruktur, der er lige nu, i forhold til hvordan vi indkøber antibiotika, altså om vi kan kigge på en anden måde at gøre det på, sådan at vi kan få et lidt bredere udvalg end det, vi har i dag.

Kl. 16:02

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 16:02

Monika Rubin (M):

Tak. Det, som jeg sagde, var, at opfindelsen af antibiotika, altså det, at man har fundet antibiotika, har været en kæmpestor evolution i vores sundhed, i vores sundhedsvæsen. Altså, fuldstændig basale infektioner som f.eks. en lungebetændelse dør man jo ikke pr. automatik af nu, fordi der findes antibiotika. Så det var det, jeg talte om.

En ting, der bekymrer mig i forhold til antibiotikaområdet, er den stigende resistensudvikling, vi ser. Der tror jeg helt klart, at vi skal gøre meget mere, også på EU-plan og i forbindelse med forskning i antibiotika. Det kan ikke nødvendigvis helt betale sig for industrien at forske i det her område, fordi de ikke tjener lige så mange penge på det. Så der er helt klart nogle forbedringspotentialer der. Og i forhold til den incitamentsstruktur, der er i Danmark, er jeg fuldstændig åben for, at vi kan kigge på det.

Kl. 16:03

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Spørgeren.

Kl. 16:03

Louise Brown (LA):

Tak for det. Det glæder mig – netop på grund af det her med, at der er en masse forskere, som det ikke rigtig kan betale sig for at blive ved med det. Altså, det er jo det her med, at vi skal bruge så lidt af det som overhovedet muligt, men vi skal jo have det, og derfor

er der ikke nok økonomi i ligesom at blive ved med at forske i det. Men jeg ved, at man i Sverige har en anden struktur, som jeg måske godt kunne være nysgerrig efter at kigge lidt på. Kunne ordføreren være med til, at vi måske lavede en høring om antibiotikaresistens?

Kl. 16:03

Den fg. formand (Erling Bonnesen):
Ordføreren.

Kl. 16:03

Monika Rubin (M):

Det, der er med antibiotika, er, at det jo ikke er et nationalt problem. Det er faktisk et globalt problem, og derfor tror jeg, at det bliver for lidt kun at kigge på det i Danmark. Vi bliver simpelt hen nødt til at løfte den her dagsorden på EU-plan.

Derfor kommer Moderaterne i hvert fald til i den kommende EU-valgkamp at sætte fokus på antibiotikaresistens, og hvordan vi i EU kan lave et langt større samarbejde i forhold til at udvikle og i forhold til også at sørge for, at man bruger mindre antibiotika generelt, faktisk globalt.

Kl. 16:04

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til SF's ordfører, og det er fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 16:04

(Ordfører)

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Sundhedsforskning er bare rigtig vigtigt. Det tror jeg også alle er enige om i det her rum. Det skaber vigtig udvikling, men det er også et følsomt emne med mange etiske dilemmaer, især når data er personlige. Det er vigtigt, at man balancerer hensynet til forskningsmuligheder med hensynet til patientrettigheder. Hensynet til patienternes rettigheder og selvbestemmelse er særlig vigtigt, fordi det skal værne om den grundlæggende tillid, som er forudsætningen for, at danske patienter i høj grad er villige til at dele deres sundhedsdata. Det er jo faktisk en af de vigtigste forudsætninger for, at vi kan lave sundhedsforskning.

Støtter lovforslaget så op om den præmis? Umiddelbart er svaret ja, men ifølge Danske Patienter forholder det sig dog sådan, at knap halvdelen af danskerne mener, at de slet ikke eller i mindre grad har tilstrækkelig viden om at få adgang til eller slette data, der er indsamlet om dem. Det vil lovforslaget formentlig ikke ændre på, da der ikke etableres et samlet dataoverblik. Transparens er vejen frem, hvis vi skal sikre opbakning på lang sigt. Derfor vil jeg også i udvalgsbehandlingen bede ministeren om et par præciseringer, som jeg tror er vigtige for patienterne. Det fremgår af forslaget, at den kompetente videnskabetiske komité vil kunne stille vilkår om, at den forsøgsansvarlige informerer forsøgspersonerne. Jeg tænker, at det giver mening at præcisere, at forsøgsansvarlige skal informere, og at det er et krav fra komitéen.

Det fremgår også, at Nationalt Center for Etik stiller en anmeldelsesdatabase til rådighed for komitéen og den forsøgsansvarlige, men det er uklart, om der er et krav om anmeldelse. Det ville give mening, synes jeg.

Forslaget hylder transparens. Det gør jeg også. Derfor bør der heller ikke være tvivl om, at hvor menneskers data og/eller genetisk data indgår i forskning, har borgerne også fået den viden og kan tage stilling til det.

Når det er sagt, vil jeg også med det samme sige, at SF kommer til at støtte forslaget. Og jeg skulle hilse fra Enhedslisten og sige, at det gør de også.

Kl. 16:07

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi kan gå videre til Danmarksdemokraternes ordfører, og det er fru Marlene Harpsøe.

Kl. 16:07

(Ordfører)

Marlene Harpsøe (DD):

Mange tak. I Danmarksdemokraterne stemmer vi for forslaget, og det gør vi, fordi det er positivt, at loven smidiggøres, men også opdateres, så den følger med den teknologiske udvikling, som der er, men også forbedrer rammerne for den kliniske forskning og forskning i store datasæt. Forslaget forbedrer som sagt muligheden for at forske i data, der genereres undervejs i forskningsprojektet. Det er vigtigt både for udviklingen og for kvalitetskontrollen af algoritmer ved brugen af kunstig intelligens i sundhedsvæsenet og dermed en forudsætning for at kunne høste gevinsterne ved brug af kunstig intelligens, som man f.eks. har haft meget stor succes med i behandling af kræftpatienter på Sjællands Universitetshospital i Køge.

Det er samtidig positivt, at lovforslaget sikrer mere information, men også mere selvbestemmelse til patienter og forsøgspersoner, så der værnes om patienternes tillid og villighed til at dele data. Således balanceres både hensynet til patienternes selvbestemmelsesret og mulighederne for forskning, der forbedrer vores sundhedsvæsen. På den baggrund kan vi i Danmarksdemokraterne bakke op om lovforslaget.

Afslutningsvis vil vi i Danmarksdemokraterne også gerne slå et slag for noget, som vi mener ikke prioriteres nok rent forskningsmæssigt på sundhedsområdet. Nu har vi jo ministerens fulde tilstedeværelse her i salen, så jeg vil gerne på Danmarksdemokraternes vegne sende det klare signal, at det er utrolig vigtigt, at vi opprioriterer den praksisnære forskning ude i kommunerne. Det er et område, hvor man i mange år har prioriteret det akutte på hospitalerne, og det er også hamrende vigtigt, men det, der handler om forebyggelsesområdet bl.a. ude i kommunerne, det, der handler om de minihospitaler, som vi har qua vores plejehjem, og det, der handler om hjemmeplejen og hjemmesygeplejen, er ikke noget, som der er særlig meget gods i i dag i forhold til at blive forsket i. Det er en stor mangel, og derfor vil vi i Danmarksdemokraterne gang på gang være med til at slå et slag for, at vi altså har behov for mere forskning på det her område, hvis vi også skal sikre en ordentlig og værdig ældrepleje til dem, som er svækket af alderdom eller på den ene eller anden måde er svækket og har brug for hjælp ude i det primære sundhedsvæsen.

Dertil vil jeg også gerne have lov til at sige, at bl.a. Alzheimerforeningen og Parkinsonforeningen også slog et slag for det her for nylig forstået på den måde, at de var ude i Avisen Danmark og tale for, at vi skulle have nationale kliniske retningslinjer på ældreområdet ude i kommunerne. Og det er nemlig rigtigt, men de nationale kliniske retningslinjer underbygges jo af evidens og underbygges af den forskning, som der rent faktisk skal ske ude lokalt. Men den forskning sker jo så ikke lokalt, og derfor er vi nødt til at opprioritere det, hvis vi rent faktisk skal udarbejde nogle nationale kliniske retningslinjer, som også skal være med til at kvalitetsudvikle ældreplejen, så vi rent faktisk får den gode ældrepleje, som vi godt kunne tænke os at de ældre også modtager derude i de små hjem. Så det er Danmarksdemokraternes indstilling til lovforslaget, men også til, at vi skal gøre meget mere for den praksisnære forskning ude i kommunerne.

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi kan gå videre til Liberal Alliances ordfører, fru Louise Brown.

(Ordfører)

Louise Brown (LA):

Tak for det. Det her lovforslag er, som flere af ordførerne før mig har nævnt, jo en del af den aftale, der blev indgået i maj 2022 om sundhedsreformen. Og da lovforslaget bl.a. kommer til at give mere information og selvbestemmelse til patienter og forsøgspersoner, der deler deres sundhedsdata, så er vi i Liberal Alliance glade. Det samme lader det til at forskerne også er, altså de forskere, der hver dag forsøger at hjælpe nuværende, men jo også kommende patienter, i vores sundhedssystem.

Forskning er essentielt for, at vi kan følge med udviklingen, når det handler om sygdomsbekæmpelse, men også forebyggelse. Derfor er det også vigtigt, at vores dygtige forskere har de bedste vilkår at arbejde under, og med det her lovforslag får de i hvert fald en kende bedre muligheder. Danske Patienter har tidligere gennemført en undersøgelse, der viser, at over 80 pct. af patienterne rigtig gerne vil dele deres sundhedsdata. Men jeg tror, at når man går rundt som helt almindelig borger ude i vores samfund, kan man godt have sådan en vis frygt for at dele sine data. Hvem kigger med, og hvad bliver den her data i grunden brugt til? Men i det øjeblik, man så bliver patient i vores system, vil man gerne dele sine egne data for at kunne få den hjælp, der skal til, og også for at kunne hjælpe andre, der kommer til at stå i en lignende situation.

Derfor synes jeg også, vi har en opgave i at få formidlet, at vi alle sammen kan blive patienter på et tidspunkt, og derfor kan vi også blive afhængige af, at der er delt nogle data, og at forskerne har haft mulighed for at kunne anvende de her data. Så samtidig med at der bliver skabt den her større transparens for borgerne, i forhold til hvordan deres sundhedsdata bliver brugt, så bliver der også givet bedre muligheder for vores forskere til at anvende den data, der er tilgængelig. Og det er vist det, man kalder en win-win-situation, eller på dansk en vind-vind-situation.

Så i Liberal Alliance bakker vi op om forslaget. Og så vil jeg lige anerkende Danmarksdemokraterne for tilføjelsen her, for jeg er faktisk meget enig i forhold til forskningen ude i det kommunale. Det halter.

Kl. 16:12

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren og går videre til Det Konservative Folkepartis ordfører, og det er hr. Per Larsen.

(Ordfører)

Per Larsen (KF):

Tak for det, formand. Der er jo tale om et meget teksttungt lovforslag, men det er også et rigtig vigtigt emne, nemlig at sikre, at sundhedsvidenskabelig forskning bliver mere smidig og at sikre mulighed for forskning i realtid. Det handler også om at sikre mere evidensbaseret patientbehandling i sundhedsvæsenet – det er utrolig vigtigt – og om at sikre øget information til forsøgspersoner om det konkrete forskningsprojekt og muligheden for også at træde ud af forsøget, men også om at sikre, at patienterne har gennemsigtighed og transparens i forhold til økonomiske interesser i den pågældende forskning. Når man løber høringssvarene igennem, giver det jo ikke anledning til voldsomme panderynker. Der er faktisk en stor

Kl. 16:10 mængde af positivitet omkring det, hvad vi også har oplevet her fra talerstolen. Så i Det Konservative Folkeparti støtter vi forslaget og ser frem til udvalgsbehandlingen.

Kl. 16:14

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Radikale Venstres ordfører. Det er hr. Stinus Lindgreen.

Kl. 16:14

(Ordfører)

Stinus Lindgreen (RV):

Tak, formand. Det her lovforslag har jeg jo glædet mig til. Det udspringer af den sundhedsaftale, vi lavede for et års tid siden mellem en række partier her i Folketinget og den daværende minister, og noget af det, som vi i Radikale Venstre havde fokus på, var netop sundhedsforskningsområdet. Det er jo sådan, at det felt har flyttet sig utrolig meget de seneste årtier, fra at man engang kiggede på ét gen og ét protein og til i dag, hvor man kan kigge på alle gener og alle proteiner og alle pathways, som det hedder – desværre, og jeg ved ikke, hvad det danske ord for det er. Det kunne man ikke, dengang den gældende lov blev skrevet. Feltet har ændret sig, og vi har ikke fulgt med tiden.

Derfor har det været *helt* nødvendigt at lave en opdatering af lovgivningen på området, så man kan lave forskning til gavn for patienterne i Danmark. Det, der bliver åbnet op for her i loven, er typer af studier, som bliver foretaget, men hvor det har været utrolig svært at få lov til det. Vi snakker om bioinformatiske studier i store datasæt, og vi taler om realtidsdata, fordi det jo i virkeligheden er meget svært at skelne mellem et forskningsprojekt og den kvalitetskontrol, der jo i forvejen foregår på hospitalerne, hvor man holder øje med, hvad der sker, og hvordan den enkelte patient har det. Det var ikke relevant dengang, hvor det blev skrevet, men det er i høj grad relevant i dag, og det blev meget tydeligt under covid-19.

Så åbner vi også for muligheden for at lave hypotesegenererende forskning, altså hvor man ikke på forhånd ved, hvad det præcis er for et spørgsmål, man prøver at besvare, fordi man ikke har kigget i datasættet endnu. Det er utrolig svært i dag. Det får vi gjort muligt nu, og det vil være til stor gavn for patienterne i Danmark. Det er jo nok grunden til, at patientforeningerne bredt set er så positive over for det her lovforslag. For alle patienter vil gerne, når man taler med dem, stille deres data til rådighed for at gavne ikke mindst sig selv, men også patienter, der vil komme til at blive ramt af deres sygdom i fremtiden.

Derudover er det også vigtigt, når vi taler forskning, af sikre deltagernes sikkerhed. Derfor er det også vigtigt med det fokus, der er på at sikre information til deltagere i studierne, sikre samtykket og sikre, at folk er med og ved, hvad det er, der foregår. Det er et kompliceret område, hvad flere også har været inde på her i dag, for alle, der har deltaget i et forsøg – det har jeg selv, og der er givetvis andre her i salen, der også har det – ved, at det materiale, man får, er omfattende og komplekst og svært at forstå.

Det er også noget, vi kommer til at diskutere videre i udvalget, for hvordan sikrer vi information, som både er fyldestgørende, men også forståelig for folk, der ikke har en forskerbaggrund? Det er ikke simpelt, men det er nødvendigt, hvis vi skal have, at patienter faktisk deltager på et oplyst grundlag.

Der er flere forskere, der her gerne vil have mulighed for at lave videomateriale, fordi det på en video kan være nemmere at forklare, hvad det går ud på. Det stiller desværre nogle krav til vores videnskabetiske komité, der skal godkende materiale, hvilket ikke kan ske i dag. Det er også derfor, jeg synes, vi i kredsen skal diskutere, hvad vi kan gøre. For også her har mulighederne ændret sig, siden dengang komitéloven blev skrevet.

Alt i alt synes vi, at det her er en utrolig positiv lov. Jeg ser også de meget positive kommentarer fra såvel patienter som forskere, og jeg ser frem til at følge arbejdet indgående i udvalget. Tak for ordet.

Kl. 16:17

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Dansk Folkepartis ordfører, og det er fru Mette Thiesen.

Kl. 16:17

(Ordfører)

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak, og tak til hr. Stinus Lindgreen, der har en ph.d. i bioinformatik. Det bliver ikke lige så fyldestgørende herfra, men tak for en utrolig god gennemgang af det her lovforslag. Det her lovforslag er jo sådan set alt, hvad hr. Stinus Lindgreen lige har ridset op, og hvad de tidligere ordførere også har ridset op. Det er led i en aftale, som langt de fleste af Folketingets partier er en del af, og som vi i Dansk Folkeparti også er en del af, og vi synes sådan set også, at det er et rigtig godt lovforslag. Så jeg kommer ikke til at knytte så mange flere kommentarer til det, ud over at jeg faktisk glæder mig utrolig meget til den udvalgsbehandling, også på baggrund af de ting, som hr. Stinus Lindgreen sagde. Det bliver jo ret interessant, når man har en fagperson siddende i udvalget. Så ordene herfra er, at vi støtter lovforslaget.

Kl. 16:18

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Alternativets ordfører, og det er fru Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen.

Kl. 16:18

(Ordfører)

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Tak for ordet, hr. formand. I Alternativet støtter vi også lovforslaget. Vi mener, at lovforslaget har nogle fine justeringer i forhold til forskningsområdet, som skaber klarere og mere etiske rammer omkring forskning. Særlig elementet omkring patienter og forsøgspersoners selvbestemmelse over egen arvmasse finder vi glædeligt. Derfor hilser vi også lovforslaget velkommen og glæder os til den videre behandling på baggrund af de mange gode kommentarer, der har været, fra de tidligere ordførere.

Kl. 16:19

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Nye Borgerliges ordfører, og det er hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 16:19

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (NB):

Med Nye Borgerlige er det jo meget nemt. Gode lovforslag støtter vi, og det er et godt lovforslag, så det støtter vi. Men jeg synes, at vi skal slå ørerne ud, når fru Kirsten Normann Andersen lige påpeger det åbenlyse i det her. Det er bekymringen for, om vi sørger for at få mennesker med i det her.

For forskerne har brug for så meget data som muligt, og de får altså mest data, hvis vi sørger for, at alle danskere synes, det er en god idé, og det er, bottom line, det, vi skal. Altså, folk skal forstå, hvad det er, de deltager i. Så tror jeg faktisk, at de gerne vil det. Men i Nye Borgerlige kommer vi selvfølgelig til at støtte forslaget.

Kl. 16:19

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Så kan vi gå videre til indenrigs- og sundhedsministeren.

Kl. 16:20

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Tak, formand, og tak for bemærkningerne og modtagelsen af lovforslaget om smidigere rammer for sundhedsforskning og mere information og selvbestemmelse til patienter og forsøgspersoner. Den teknologiske udvikling går jo generelt lynhurtigt, og det stiller selvsagt nogle nye krav til lovgivningen. Sundhedsforskningen spiller en helt afgørende rolle i hele sundhedsvæsenets fødekæde som leverandør af nye behandlingsmetoder, ny viden om sygdomme og ny medicin. Og hvis vi skal fremtidssikre vores sundhedsvæsen – og det skal vi – er der også behov for, at vi sikrer de bedst mulige rammer for sundhedsforskningen. Derfor er det også vigtigt, at vi nu med lovforslaget her sørger for, at lovgivningen følger med tiden og den teknologiske udvikling, så vi fortsat kan udvikle nye og bedre behandlinger i Danmark til gavn for dem, som det hele handler om i sidste ende, nemlig patienterne. Og det er jo generelt en kæmpe ressource, at vi har så gode registre og biobanker i Danmark. Det er uden tvivl en kæmpe styrkeposition i dansk sundhedsforskning. Ved at sikre mere transparens og selvbestemmelse for patienter og forsøgspersoner er det hensigten at bevare den store tillid, som befolkningen har til forskningen i Danmark.

Lovforslaget består, som flere har været inde på, af otte elementer. Med lovforslagets del om anvendelse af realtidsdata til forskning foreslås det, at National Videnskabsetisk Komité skal kunne give tilladelse til forskningsprojekter, hvor der forskes i data, der er fremkommet efter den videnskabsetiske godkendelse af forskningsprojektet. Dermed vil forskere kunne forske i historiske data, som allerede er registreret ved projektets tilladelse, men også data, der er fremkommet efter tidspunktet for projektets tilladelse fra Den Nationale Videnskabsetiske Komité. Det vil være til gavn i de tilfælde, hvor en forsker ønsker at udvikle og forbedre en algoritme inden for et sundhedsdatavidenskabeligt forskningsprojekt.

Med lovforslagets del om lavrisikostudier foreslås det at forenkle rammerne for studier, der tager sigte på at indhente viden om den mest virksomme behandling af allerede ibrugtagne standardbehandlinger. Baggrunden for forenklingen er, at der ved kliniske lavrisikostudier ikke foregår anden intervention end standardbehandling. Patienten vil dog skulle informeres om forsøget og også få mulighed for at fravælge at deltage uden tab af rettigheder. Det er formålet med forslaget at understøtte det lærende sundhedsvæsen og sikre mere evidensbaseret patientbehandling i sundhedsvæsenet ved at smidiggøre rammerne for lavrisikoforsøg, der sammenligner virkning og sikkerhed ved standardbehandlinger, der allerede er taget i brug i sundhedsvæsenet.

Med lovforslagets del om mere information og selvbestemmelse til patienter og forsøgspersoner foreslås det at tilpasse reglerne om dispensation for samtykke til biobanksforskning, så patienter og forsøgsdeltagere får mere information og mulighed for at fravælge konkrete forskningsprojekter.

Med lovforslagets del om komitésystemets anmeldelsesdatabase og videregivelse til Nationalt Forsøgsoverblik foreslås det at sikre hjemmel til, at Nationalt Center for Etik stiller en anmeldelsesdatabase til rådighed for komitésystemet, og at oplysninger, der indgives i forbindelse med anmeldelsen til databasen, kan videregives til Nationalt Forsøgsoverblik.

Med lovforslagets del om transparens om økonomiske interesser i forskning vedrørende kunstig intelligens foreslås det, at den kompetente videnskabsetiske komité skal påse, at den forskningsansvarlige ikke påvirkes på en måde, der strider imod god videnskabsetik.

Forslaget har baggrund i den stigende kommerialisering inden for udviklingen af beslutningsstøttesystemer.

Kl. 16:27

Med forslaget om hypotesegenererende forskningsprojekter foreslås det at smidiggøre rammerne for hypotesegenererende forskningsprojekter, hvor man ikke på forhånd kan opstille en konkret hypotese. Hypotesegenererende forskning kan bidrage til vigtig ny viden om menneskets biologi og sygdomsmekanismer til gavn for patienterne, men i øvrigt også til gavn for den øvrige sundhedsforskning.

Med lovforslagets del om mere information og selvbestemmelse i forbindelse med forskning i genomdata foreslås det, at den kompetente videnskabetiske komité skal kunne stille vilkår om, at forskningsdeltagerne informeres om det konkrete forskningsprojekt, og hvordan forskningsdeltageren kan fravælge at deltage.

Kl. 16:25

Endelig foreslås det at sikre en klar hjemmel til, at Sundhedsdatastyrelsen varetager overvågnings- og analyseopgaver med henblik på at understøtte styrelsens øvrige opgaver, herunder at sikre sammenhængende data og fremme informationssikkerheden i sundhedssektoren.

Med de ord takker jeg for Folketingets opmærksomhed og generelt en meget positiv modtagelse, som jeg bemærker i hvert fald i Folketingssalen her i dag indebærer samtlige partier. Jeg ser frem til den videre udvalgsbehandling og står naturligvis til rådighed for besvarelse af de spørgsmål, som udvalget måtte have undervejs.

Kl. 16:25

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning fra hr. Stinus Lindgreen.

Kl. 16:25

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det. Jeg følte mig lidt kaldet til at tage ordet, når nu det var dette lovforslag. Jeg vil blot høre ministeren kommentere lidt på noget af det, vi har snakket om her i dag, som jo er samtykke, altså patienternes samtykke, og derved selvfølgelig også informationen om, hvad det er, de deltager i. Som ministeren og flere ordførere har været inde på, har det her felt rykket sig utrolig meget, og det betyder også, at det er meget komplekse forskningsprojekter, man deltager i. Så jeg vil egentlig blot høre, om ministeren kan reflektere lidt over, hvordan vi skal informere om noget, der er komplekst og svært at forklare, og hvor alle detaljer skal være med, men også på en måde, så alle borgere, om man så må sige, kan forstå, hvad det egentlig er, de siger ja til.

Kl. 16:26

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ministeren.

Kl. 16:26

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

I forhold til det sidste tror jeg ikke der er et enkelt svar, hvor man kan sige, at hvis vi gør sådan her, er det løst i morgen for alt og for alle. Jeg tror, det er et felt, vi hele tiden løbende skal sørge for at arbejde med, igen også som en vigtig forudsætning for, at vi fortsat bevarer den generelt store tillid og opbakning, der er til systemet i Danmark. Så bemærker jeg, at hr. Stinus Lindgreen ligefrem følte sig kaldet til at stille spørgsmål. Det mener jeg nu ikke at man nødvendigvis behøver at føle sig kaldet til, men jeg vil til gengæld gerne her fra talerstolen også kvittere for det store engagement, som hr. Stinus Lindgreen har udvist i forhold til også at få de her elementer på plads, så vi dermed også er sikret nu, synes jeg, med hensyn til at vi får et samlet godt lovforslag.

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Hr. Stinus Lindgreen.

Kl. 16:27

Stinus Lindgreen (RV):

Mange tak for det. Jeg er fuldstændig enig. Der er ikke et simpelt svar på det her. Det skal selvfølgelig være mundtlig information og skriftlig information og måske andre typer af information. Så jeg vil egentlig blot høre, om vi kan blive enige om, at vi skal følge det her felt og diskutere, om der er andre ting, vi ikke kan tilbyde i dag, som vi måske skal tilbyde, f.eks. videomateriale, som jeg nævnte fra talerstolen før.

Kl. 16:27

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ministeren.

Kl. 16:27

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Det vil jeg meget gerne give tilsagn om, altså at det er vigtigt, at vi fortsat følger det. Ellers føler jeg mig også overbevist om, at hr. Stinus Lindgreen så vil sørge for at følge mig med henblik på opfølgning. Så det kan være et gensidigt tilsagn her i Folketingssalen.

Kl. 16:27

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er det fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 16:27

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Altså, jeg satser ikke på at få lige så meget ros, så jeg nøjes bare med at stille de spørgsmål, jeg også stillede fra talerstolen, for jeg tænkte, at jeg lige så godt kunne benytte tiden her i salen.

Det er vigtigt for mig, at patienterne føler sig inddraget. Jeg tror faktisk nemlig, at de mener det. De vil gerne deltage, men de vil også gerne vide, hvad de deltager i. Så er der det spørgsmål om, hvorvidt den videnskabetiske komité vil kunne stille vilkår om, at den forsøgsansvarlige informerer forsøgspersonerne. Betyder det, at den videnskabetiske komité *skal* informere patienterne? Det gælder også i forhold til Nationalt Center for Etik, der stiller en anmeldelsesdatabase til rådighed for komitéen og den forsøgsansvarlige: *Skal* komitéen og den forsøgsansvarlige anmelde deres forsøg til den her database?

Kl. 16:28

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ministeren.

Kl. 16:28

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Selv om det er torsdag og lidt sent på eftermiddagen, er det jo ikke sådan, at jeg skal stå og være fedtet med rosen. Så jeg kan da også godt sådan uddele lidt ros til SF's ordfører, hvis det kan være med til at fremme den positive stemning og velvillige behandling af regeringens lovforslag i øvrigt.

Altså, det betyder jo konkret, at de vil skulle tage stilling hertil, og jeg medvirker meget gerne til, også i den videre udvalgsbehandling, at få præciseret, hvad det er, der præcis skal forstås ved de enkelte elementer.

Kl. 16:29

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ønsker spørgeren andenrunde? Nej, hun frafalder. Så siger vi tak til ministeren. Der er ikke flere korte bemærkninger.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

12) 1. behandling af lovforslag nr. L 47:

Forslag til lov om ændring af sundhedsloven. (Mulighed for fravigende fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop).

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde).

(Fremsættelse 05.10.2023).

Kl. 16:29

Forhandling

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Forhandlingen er nu åbnet. Den første ordfører er Socialdemokraternes ordfører, og det er fru Maria Durhuus. Værsgo.

Kl. 16:30

(Ordfører)

Maria Durhuus (S):

Tak for ordet. I marts måned kunne vi alle sammen stifte bekendtskab med Kirsten på 81 år, der havde opsøgt en tatovør og på brystet havde fået skrevet med blæk, at hun ikke ville genoplives, i tilfælde af at hun skulle få hjertestop.

Retten til at bestemme, hvordan vi skal herfra, når vi skal dø, tror jeg er et spørgsmål, der optager os alle – og et spørgsmål, der kan være vanskeligt at behandle politisk. For selv om døden er det eneste sikre i livet, er oplevelsen af værdighed og selvbestemmelse helt subjektiv, og vi mennesker er forskellige. Vi har forskellige ønsker til, hvordan vi gerne vil leve vores liv. Vi har forskellige ønsker til, hvordan vi gerne vil herfra.

For os må det derfor handle om at skabe værdige valgmuligheder, så det bliver muligt i god tid at træffe sine valg, hvis man ønsker det, mens man stadig er habil, altså med hensyn til at få den afslutning på livet, man selv anser for at være den rigtige.

Med dagens lovforslag udmønter vi en del af aftalen om det gode ældreliv fra 2020. Det er den del, der handler om at sikre en værdig død. Vi indfører en egentlig rettighed, så habile borgere, som er fyldt 60 år, får mulighed for at tilkendegive et ønske om fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop. Det kan ske på sundhed.dk eller via en papirblanket. Det er et fravalg, der naturligvis til enhver tid kan fortrydes af borgeren, for der er hele vejen igennem tale om en rettighed til selvbestemmelse og aldrig et krav om stillingtagen.

Vi udvikler samtidig et centralt register og et it-system, så sundhedspersonerne kan se borgerens valg, inden de igangsætter genoplivning. Hele vejen igennem skal der selvfølgelig være grundig oplysning til borgeren om, hvad det konkret indebærer at fravælge genoplivningen. Genoplivning kan nemlig være meget voldsomt, både fysisk og psykisk. Så for nogle vil det være en tryghed at kunne sige: Jeg vil ikke genoplives, jeg har ikke lyst til at skulle gå igennem alt det, der kan følge i kølvandet på en genoplivning efter et hjertestop, og jeg vil bare gerne have fred.

Med dette lovforslag tager vi endnu et skridt i retning af at sikre flere muligheder for at bestemme over sin egen afslutning på livet med eller uden tatovering. Vi er glade for at læse, at rigtig mange organisationer og faglige selskaber bakker op om at indføre den

nye rettighed. Jeg har selvfølgelig også noteret mig, at der blandt nogle af høringsvarene efterspørges en begrundelse for, hvorfor man har valgt netop 60-årsgrænsen. Det korte svar er, at det er en afvejning. Der er ikke særlige sundhedsfaglige grunde til at vælge en 60-årsgrænse, ligesom der heller ikke ville være særlige grunde til at vælge f.eks. en 50-årsgrænse eller en 70-årsgrænse. Ved at lægge snittet ved 60 år sikrer vi, at mange er habile og kan gøre brug af rettigheden, og samtidig er det overskueligt og enkelt. Det giver den samme rettighed til alle danskere, uanset hvor man bor, og uden at man skal igennem en visitation hos hverken læge eller en kommunal sagsbehandler. Vi har ikke hørt om nogen andre indikatorer, som er bedre.

Afslutningsvis vil jeg også gerne sige tak til de mange partier, der var med i den oprindelige aftale, og som har været med til at finde penge til den her nye løsning. Vi har tidligere her i Folketinget arbejdet med at sikre en værdig død, bl.a. med indførelsen af juridisk bindende behandlingstestamenter. Med dagens lovforslag tager vi endnu et skridt for at sikre flere valgmuligheder ved livets afslutning, og vi ser frem til, at den nye løsning kan træde i kraft. Men vi er selvfølgelig ikke færdige med debatten om en værdig død, og den samtale skal vi naturligvis fortsætte. Tak for ordet.

Kl. 16:33

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren. Vi kan gå videre til Venstres ordfører, hr. Christoffer Aagaard Melson.

Kl. 16:34

(Ordfører)

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for det. Det her er jo en sag, der har rumsteret i mange år og været debatteret i mange år. Tilbage i 2016 anbefalede Det Ethiske Råd allerede dengang, at ældre og svagelige borgere – sådan tror jeg de formulerede det – skulle have friheden til selv at bestemme, om de ville genoplives. Problemstillingen var lidt, at dengang havde man svært ved at pege på en praktisk løsning, der også kunne fungere ude i virkeligheden.

Der har været rigtig mange sager siden, hvor dilemmaet igen er kommet i spil og har været diskuteret, og det er derfor, jeg er rigtig glad for, at et bredt flertal i Folketinget nu har fundet frem til en pragmatisk løsning, som jeg synes at der med forskellige vinkler på det også er en god opbakning til ude blandt alle de organisationer og alle de personalegrupper, der skal have med det område at gøre.

Løsningen er blevet en elektronisk registrering, så man relativt hurtigt og let kan få adgang til de her oplysninger, og de kan også relativt hurtigt opdateres, så der ikke sker fejl. Der er også en 60-årsgrænse, som man er blevet enig om, fordi det viste sig, at det der med at definere, hvad en ældre eller en svækket patient er, er meget, meget svært.

Hvis jeg skal prøve at sætte lidt ord på mine tanker, i forhold til hvorfor jeg synes, at en 60-årsgrænse er en løsning, som jeg og vi i Venstre kan se os i, er det, at det her jo også er et signal om, at for rigtig mange mennesker er det sådan, at man jo godt kan blive genoplivet, uden at man nødvendigvis har men af det. Vi kender alle sammen sagen med Christian Eriksen. Heldigvis er vi rigtig, rigtig gode til at genoplive efterhånden, og der er rigtig mange, der får et godt liv efter genoplivning. Så derfor er forventningen jo også, at det primært er folk, der kan se frem mod, at der måske ikke er så mange år tilbage, der vil vælge det her. Det betyder også i forhold til den usikkerhed og den tid, der skulle bruges i de tilfælde, hvor det er ældre personer, der får et hjertestop, at der vil man i højere grad skulle bruge den tid i de sager, hvor der nok er en større chance for, at folk vil tilvælge det.

Derudover er det jo også sådan, at også yngre mennesker, der har et konkret forløb i forbindelse med en indlæggelse, jo i dag har muligheden for at fravælge det. Så det er dem, der ikke har et indlæggelsesforløb, som ikke vil have det her valg. Det er en pragmatisk og etisk overvejelse i ét stort sammensurium, og det er jo politik, når det er bedst, og når det er værst, men det er det, vi er nået frem til. Og jeg tror, at det er noget, vi alle sammen vil kunne være i, og som også kan komme til at fungere i en virkelighed, hvor det også skal fungere for vores sundhedsfaglige medarbejdere.

Det er også vigtigt at sige, at det her jo ikke gælder for f.eks. hjerteløbere og andre; det er sundhedsfagligt personale, der har mulighed for at slå op i det her register, og derfor skal hjerteløbere og andre bare fortsætte deres gode arbejde med at redde de mennesker, som de bliver tilkaldt til, også i fremtiden.

Med de ord vil jeg sige, at Venstre bakker op, og vi er glade for, at vi har fundet en løsning, der er bred opbakning til, i en svær sag, som har givet etiske udfordringer og hovedbrud, både i sundhedsvæsenet og her på Christiansborg, i rigtig mange år. Og så vil vi selvfølgelig følge tæt op på og være i tæt dialog med de fagpersoner, der skal have det her til at fungere ude i virkeligheden og se på, om der er nogle ting, vi skal have justeret, eller om det kommer til at fungere på en så god måde, som vi håber på her på Christiansborg. Tak for ordet.

Kl. 16:37

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak til ordføreren for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi går videre til Moderaternes ordfører, og det er fru Monika Rubin.

Kl. 16:37

(Ordfører)

Monika Rubin (M):

Mange tak. Når et menneske falder om med hjertestop, er tiden en afgørende faktor, for så pumper hjertet ikke blod rundt i kroppen, vores organer får ikke ilt, og for hvert minut der går uden førstehjælp, mindskes chancen for overlevelse med ca. 10 pct. Det er derfor meget, meget positivt, at statistikken for overlevelse efter hjertestop uden for hospital er markant forbedret de sidste 20 år – faktisk firedoblet, for at være helt nøjagtig. Hjertestartere er også opsat på nærmest hvert gadehjørne, og undervisningen i førstehjælp er blevet hverdagskost på arbejdspladser og undervisningssteder, for ved et hjertestop tæller hvert sekund. Her på Christiansborg har vi 15 hjertestartere placeret rundt omkring, og det glæder altså mit lille lægehjerte.

Jeg har undervist i hjerte-lunge-redning, lige siden jeg startede på medicinstudiet, og derfor kan det her lovforslag måske også for nogen synes en smule skævt, altså at vi i dag behandler et lovforslag om at give borgere over 60 år retten til at fravælge forsøg på genoplivning i tilfælde af hjertestop. Men det mener jeg absolut *ikke* er skævt. For det her lovforslag handler om selvbestemmelse, om værdierne i vores samfund og om respekten for, at man som menneske har ret til bestemme over sin egen krop og sit eget liv, også i døden. Og det er sådan set allerede en mulighed i dag, at syge mennesker kan fravælge behandling eller have et ønske om ikke blive genoplivet i tilfælde af hjertestop under et konkret sygdomsforløb. Men med det her lovforslag ønsker vi at udvide målgruppen, så alle borgere over 60 år, der er habile, altså som er i stand til at træffe sådan en beslutning, kan fravælge at blive genoplivet i tilfælde af hjertestop.

Med oprettelsen af et centralt register, hvor man kan registrere sit fravalg af genoplivning ved hjertestop, sikrer vi, at borgernes ønske bliver respekteret. Men samtidig skal vi dog sikre, at det ikke er en beslutning, der tages i affekt eller i et øjeblik fortvivlelse, og derfor træder fravalget af genoplivningsforsøg også først i kraft, 7 dage efter at det er registreret, så man sikrer sig en eventuel genovervejelse

af beslutningen, og så man som borger kan trække sin beslutning tilbage og eventuelt tale med sine pårørende om det, inden det træder i kraft.

Med det her lovforslag ønsker Moderaterne at give vores ældre medborgere retten til at træffe beslutninger om eget liv og egen livsafslutning i langt højere grad end den dag i dag og ikke mindst sikre, at deres valg bliver hørt og respekteret. Derfor støtter vi selvfølgelig lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 16:40

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til SF's ordfører, og det er fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 16:40

(Ordfører)

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Lovforslaget, som vi behandler her, indfører en retting, hvorefter habile borgere, der er fyldt 60 år, får mulighed for at fravælge forsøg på genoplivning i tilfælde af hjertestop. Tilkendegivelsen skal ske på sundhed.dk eller via en fysisk blanket. Det er en udmøntning af en politisk aftale fra 2020, som så også er blevet præciseret i 2022. SF er en del af aftalen, og derfor støtter vi også op om forslaget her.

Alligevel vil jeg knytte et par kommentarer til forslaget. Det er nemlig ikke første gang, vi diskuterer muligheden for at give ældre habile borgere ret til fravalg af genoplivningsforsøg. Min personlige holdning til emnet har ikke ændret sig siden dengang. Jeg mener stadig væk, at vi skal passe på med at gøre døden til et bureaukratisk, medicinsk projekt, som hver eneste borger skal tage stilling til. Det er, tro det eller ej, faktisk de færreste af os, der har lyst til at forholde sig til, hvordan vi skal herfra, i det mindste i utide. Det synes jeg er vigtigt at vi minder os selv om en gang imellem, for vi får det en gang imellem til at lyde, som om vi kan planlægge livet frem til den dag, hvor vi skal herfra. Det kan vi faktisk ikke, og de fleste mennesker har egentlig heller ikke lyst til det, men har egentlig bare lyst til at leve livet, indtil det er slut.

Når jeg alligevel er med i aftalen, er det, fordi jeg gerne vil sikre, at muligheden skal være til stede. Fremkomsten af nye teknologier betyder, at vi kan redde rigtig mange mennesker, og hermed kan vi også forhindre nogle i at komme herfra helt naturligt. Jeg anerkender, at det har skabt nogle behov for at bede om at blive fritaget. Så selv om jeg er bekymret for, at vi skal regulere noget, som burde være et anliggende mellem sundhedspersonalet og en patient, som de kunne afklare med hinanden, så har jeg også i praksis set, at det er lettere sagt end gjort.

Derfor er jeg også glad for, at vi er lykkedes med pragmatiske løsninger, og det synes jeg også at lovforslaget er udtryk for. Derfor støtter SF selvfølgelig også op om forslaget, og jeg håber i virkeligheden bare, at ministeren også vil tilkendegive, at det her forslag skal følges op og følges tæt i forhold til implementeringen.

Jeg skulle i øvrigt hilse fra Enhedslisten og sige, at de også støtter forslaget.

Kl. 16:43

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi kan gå videre til Danmarksdemokraternes ordfører, og det er fru Marlene Harpsøe.

(Ordfører)

Marlene Harpsøe (DD):

Det lovforslag, som vi behandler nu, udmønter et element i aftalen om det gode ældreliv, som et samlet Folketing indgik i 2020. I aftalen er der enighed om, at der skal laves en lovændring, som giver habile borgere, der er fyldt 60 år, mulighed for at fravælge genoplivningsforsøg ved hjertestop. Ved habile borgere forstås borgere, som kan forstå konsekvenserne af deres beslutninger og kan udøve deres selvbestemmelsesret i forhold til deres helbredsforhold i konkrete situationer, og dermed borgere, der selv kan forholde sig fornuftsmæssigt til behandlingsforslag m.v. Fravalget skal træde i kraft, 7 dage efter at fravalget er registreret, og formålet er, at borgere, der måtte have handlet i affekt, har mulighed for at omgøre deres beslutning.

Det foreslås også, at retten til fravalg af genoplivningsforsøg ikke skal være betinget af krav om dialog med andre, herunder f.eks. en læge eller en pårørende. Det samme gælder allerede for registreringer i livs- og behandlingstestamentene. Som reglerne er i dag, har en borger kun mulighed for på forhånd at fravælge forsøg på genoplivning i tilfælde af hjertestop, hvis borgeren befinder sig i en aktuel sygdomssituation eller har oprettet et livs- eller behandlings-testamente.

Det fremgår endvidere af forslaget, at der skal etableres et centralt register, hvor borgernes forudgående fravalg registreres, så fravalg automatisk blive synligt i sundhedspersonalets it-systemer m.v. Der vil være mulighed for at tilkendegive fravalg af genoplivningsforsøg og omgørelse af en beslutning på sundhed.dk såvel som med en fysisk formular. Pligten for sundhedspersoner til at følge borgernes ønske om fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop gælder ikke for sundhedspersoner, som er tilfældigt til stede, og som dermed ikke har kendskab til oplysningerne i registeret. Det samme gælder selvfølgelig for civilpersoner såvel som hjerteløbere.

Når man læser høringssvarene, tegner der sig imidlertid en række dilemmaer. På den ene side er der situationer, hvor sundhedsprofessionelle har været tvunget til at iværksætte genoplivningsforsøg på ældre alment alderdomssvækkede mennesker, som ellers udtrykkeligt har givet udtryk for et ønske om ikke at blive genoplivet, hvis de skulle falde om med et hjertestop, og en sådan handling kan forekomme både uværdig og uetisk. I disse tilfælde vil et fravalg af genoplivning absolut give mening.

Et af argumenterne mod forslaget er den manglende inddragelse af pårørende eller sundhedspersoner. Burde der ikke være en eller anden form for sikring af, at man har overvejet konsekvenserne? Hvis man har fravalgt genoplivning og kommer ud for et ulykkestilfælde, gælder valget, og i mange situationer i dag kan man jo med den rigtige og hurtige behandling komme sig helt over et hjertestop. Er man klar over det, når man vælger? Kan man i det digitale system sikre en eller anden form for refleksion?

Forslaget forholder sig heller ikke til, hvad man gør i de tilfælde, hvor man har en borger, der f.eks. er depressiv eller lignende uden at være erklæret inhabil, og som fravælger genoplivningsforsøg for derefter eksempelvis at forsøge selvmord. Ligeledes er der også spørgsmålet om motivationen bag et fravalg af genoplivningsforsøg. Ved folk, at langt de fleste, der er friske og røge og genoplives efter et hjertestop, vender tilbage til en hverdag uden eller med få men? Og er det nok, at man får en pop op-notifikation med information om dette, når man er ved at fravælge genoplivning?

Forslaget vægter selvbestemmelse fuldstændigt, og i Danmarks-demokraterne ønsker vi absolut at give så meget selvbestemmelse til borgerne som overhovedet muligt. Men vi kan samtidig have en bekymring for, hvordan vi hjælper borgerne med at vide, hvad de gør, når de træffer så afgørende et valg som dette. Derfor har vi også brug for at få svar på, hvordan man vil sikre, at systemet ikke

Kl. 16:43

bruges uhensigtsmæssigt af mennesker med psykisk lidelse, og sikre information til dem, som fravælger, så de borgere rent faktisk ved, at der er flere og flere, som kommer over et hjertestop uden skader og lever mange gode år derefter. Vi er fuldstændig enige i, at brugt rigtigt er dette en fornuftig lov, men der er blot en række dilemmaer, som skal afklares, før vi er helt sikre.

Kl. 16:47

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Liberal Alliances ordfører, og det er fru Louise Brown.

Kl. 16:48

(Ordfører)

Louise Brown (LA):

Tak for det, formand. Forslaget, vi behandler her, er et forslag, som giver enhver borger over 60 år, som er ved sine fulde fem, mulighed for at fravælge genoplivning ved hjertestop, som det er blevet sagt et par gange allerede.

I dag har vi allerede det, der hedder en livstestamenteordning, og også en behandlingstestamenteordning. I den her ordning kan enhver borger, der er over 18 år, og som ikke er under et værgemål, der omfatter personlige forhold, herunder helbredsforhold, oprette et behandlingstestamente. I det kan man frasige sig livsforlængende behandling i tre situationer: hvis man er uafvendeligt døende, i tilfælde af fremskreden alderssvækkelse, ulykke, hjertestop eller lignende, der har medført så svær invaliditet, at patienten varigt vil være ude af stand til at tage vare på sig selv fysisk og mentalt, eller i den situation, hvor behandling kan føre til overlevelse, men hvor de fysiske konsekvenser af sygdommen eller behandlingen vurderes at være meget alvorlige og lidelsesfulde.

Men så lader det alligevel til, at der er nogle huller i osten, for er man nu over 60 år og ved sine fulde fem, men ønsker ikke en eventuel genoplivning ved et hjertestop, måske fordi man netop ikke ved, hvilket liv man vågner op til, kan man ikke rigtig frabede sig det i dag. I forbindelse med aftalen om det gode ældreliv, der blev indgået i 2020, blev aftaleparterne enige om, at den her forømtalte mulighed skulle være en rettighed for alle habile borgere over 60 år. Og der skal heller ikke herske nogen tvivl om, at vi i Liberal Alliance bakker op om et nej tak til genoplivning, hvis det er det, man ønsker.

Derfor kommer vi også til at stemme for det her forslag. Tak.

Kl. 16:49

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Det Konservative Folkepartis ordfører, og det er hr. Per Larsen.

Kl. 16:49

(Ordfører)

Per Larsen (KF):

Tak for det, formand. Emnet har her under debatten været meget godt belyst, og det stammer jo netop fra aftalen om det gode ældreliv fra 2020. Det er jo en mulighed for mennesker, som er i en situation, forestiller jeg mig, hvor de måske sammen med deres læge kommer frem til en konklusion om, at det måske vil være uhensigtsmæssigt, og at det kan have store konsekvenser, hvis der indtræder et hjertestop, og at det kan udvikle sig til en forfærdelig situation.

Vi støtter selvfølgelig forslaget. Det er det, der er lavet en aftale om. Hvis der opstår nogle uhensigtsmæssigheder, må man jo kunne evaluere på det på et tidspunkt for at se, hvordan det er gået, og så rette det til, hvis der bliver behov for det. Tak.

Kl. 16:51 men vi støtter selvfølgelig også det her lovforslag fra Dansk Folkepartis side.

Kl. 16:54

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Radikale Venstres ordfører, og det er hr. Stinus Lindgreen.

Kl. 16:51

(Ordfører)

Stinus Lindgreen (RV):

Tak, formand. Som vi efterhånden har hørt et par gange, omhandler lovforslaget en rettighed, hvorefter habile borgere, der er fyldt 60 år, kan frabede sig forsøg på genoplivning i tilfælde af hjertestop. Det kommer af den aftale, som alle vi partier herinde indgik for et par år siden, og som vi nu udmønter i dag. Jeg synes, det er blevet belyst godt af de tidligere ordførere, at det er et komplekst og dilemmafyldt emne. Jeg synes, det er landet et godt sted. Derfor bakker vi fra Radikale Venstres side naturligvis op om lovforslaget.

Der er en ting, der bliver nævnt i høringssvarene. Der bliver nævnt mange gode ting i høringssvarene, synes jeg, om de etiske overvejelser omkring vigtigheden af information til borgerne om, hvad det er, man siger ja til, hvordan man kan trække sit tilsagn tilbage, og hvordan vi kan sikre datasikkerheden. Alt det her er utrolig vigtigt og belyst rigtig godt i det høringsnotat, vi har modtaget fra ministeren. Så tak for det.

Der nævnes bl.a. fra Dansk Selskab For Patientsikkerhed, Danske Regioner, Dansk Sygeplejeråd og andre, at den løsning, vi er ved at udvikle her, også burde dække fravalg efter allerede gældende regler. Ved livs- og behandlingstestamente, som også har været nævnt tidligere, findes f.eks. fravalg i forbindelse med en aktuel sygdomssituation og lægeligt fravalg. Det synes jeg er utrolig relevant at få belyst. Jeg kan også forstå på høringsnotatet, at man hos Sundhedsdatastyrelsen allerede ser på, hvordan det kan lade sig gøre. Og det er i hvert fald noget, vi kommer til at have opmærksomhed på i udvalgsarbejdet.

Med de ord bakker vi i Radikale Venstre op om lovforslaget. Tak.

Kl. 16:52

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi kan gå videre til Dansk Folkepartis ordfører, og det er fru Mette Thiesen.

Kl. 16:53

(Ordfører)

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Jeg synes egentlig, der er blevet sagt det, der skal siges om det her lovforslag. Det er både blevet ridset fordele og ulemper op, og der er blevet ridset op, at det her er en aftale, som vi lavede for efterhånden nogle år siden. Jeg synes egentlig ikke, jeg vil sige yderligere, andet end at vi selvfølgelig som altid, når det er så komplekse lovforslag som det, vi taler om her, glæder os til at følge udvalgsbehandlingen også med det her lovforslag, men at vi i Dansk Folkeparti selvfølgelig også støtter det her lovforslag. Det kan jo sagtens være, at man er i den her gruppe, hvor man måske har et rigtig dårligt hjerte, har oplevet at have haft hjertestop rigtig mange gange og er blevet genoplivet rigtig mange gange. Der synes vi altså, at det er i orden, at man så klart og tydeligt kan sige: Jeg har ikke lyst til at blive genoplivet igen og have de meget store og komplekse problemstillinger, der kan følge med efter et svært hjertestop. Det er selvfølgelig sagt med respekt for, at det her er meget, meget svært og er lidt af et minefelt, men jeg synes egentlig, lovforslaget rammer det meget godt ind, også baseret på den politiske aftale, vi lavede for nogle år siden. Så vi glæder os til at følge det i udvalgsbehandlingen,

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Alternativets ordfører, og det er fru Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen. Værsgo.

Kl. 16:54

(Ordfører)

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Tak for ordet, formand. I Alternativet går vi meget op i, at man skal have retten til at bestemme over sin egen krop. Det er jo noget af det, der er fokus på i det her lovforslag, og det byder vi jo hjertelig velkommen. Der skal ikke være nogen tvivl om, at vi også er bekymrede over den grænse, der er blevet sat på omkring de 60 år. Hvilke signaler kan det sende ud, at vi sender et klart statement om, hvornår ens liv måske ikke længere er værdigt? Det er nogle bekymringer, som vi også håber man vil tage med i det videre arbejde, ligesom vi også håber, at man vil tage bekymringerne om hele det praktiske forløb, når man har fravalgt genoplivning, med, for det er noget af det, der går os meget på i den her behandling. Men som udgangspunkt støtter vi jo, at man har retten til at bestemme over egen krop også i det her tilfælde, men der er nogle bekymringer, som skal med i arbejdet omkring lovforslaget, og som vi håber ministeren har særlig fokus på. Tak.

Kl. 16:55

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Nye Borgerliges ordfører, og det er hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 16:55

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (NB):

Tak for det, formand. Lige indtil LA gik på talerstolen, havde jeg tænkt mig at gå op at sige: Det er et godt forslag; det støtter Nye Borgerlige naturligvis. Så sagde ordføreren for LA, at man skulle være ved sine fulde fem. Så i udvalgsbehandlingen vil jeg håbe at vi kan sikre, at jeg også lige kan få lov til at få muligheden, når jeg bliver 60. Naturligvis støtter vi forslaget. Det er et godt forslag. Det er meget teknisk, men det er et godt forslag. Så såfremt jeg også kan få muligheden, også når jeg ikke er ved sine fulde fem, vil jeg sige, at Nye Borgerlige naturligvis støtter forslaget.

Kl. 16:56

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Så kan vi gå videre til indenrigs- og sundhedsministeren.

Kl. 16:56

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Tak for det, og tak for bemærkningerne og modtagelsen af lovforslaget om mulighed for forudgående fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop. Lovforslaget her udmønter jo en aftale, som blev indgået tilbage i december 2020 og efterfølgende justeret i februar 2022 med opbakning fra samtlige af de partier, som dengang var repræsenteret i Folketinget. Med lovforslaget indføres der en ny rettighed, som angår noget så fundamentalt som livets afslutning. Det er en ret til på forhånd at tilkendegive, at man ikke ønsker at blive genoplivet ved hjertestop. Den nye rettighed vil som bestemt i den justerede politiske aftale gælde for habile borgere, der er fyldt 60 år. Aldersgrænsen blev i sin tid besluttet af aftalepartierne efter det, man

må kalde for både lange, men også grundige overvejelser om den virkelighed, som ordningen også skulle ud at leve i. Beslutningen blev taget på baggrund af input fra forskellige relevante aktører på området, og den er også for nylig blevet genbekræftet i en ordfører-høring blandt alle Folketingets partier.

Det er jo i bund og grund et politisk valg, hvem der skal være omfattet af ordningen om at kunne træffe en informeret beslutning om eget liv og egen død, hvis ens hjerte skulle holde op med at slå. Det politiske valg, som nu er truffet, altså aldersgrænsen på 60 år, har et, må man sige, meget bredt flertal bag sig, hele Folketinget, og det synes jeg er meget positivt og meget vigtigt. Men selvfølgelig kan man altid diskutere, om aldersgrænsen med god grund kunne ligge et andet sted. Det gjorde partierne som bekendt også, dengang man havde de lange og grundige overvejelser, og lovforslaget er jo i sidste ende udtryk for den balance, som gjorde, at alle partier også dengang kunne se sig selv i lovændringen.

Partierne var også enige om, at borgerne skal kunne fravælge genoplivningsforsøg ved hjertestop uden indblanding fra f.eks. egen læge eller pårørende. Regeringen foreslår derfor en ordning, som ligner den, vi allerede kender fra ordningen om behandlingstestamenter. Det vil ikke være et krav, at en sundhedsperson har en rolle i registreringsprocessen, eller at en myndighed har vurderet borgerens habilitet i forbindelse med registreringen. Fravalget vil træde i kraft 7 kalenderdage efter registreringen. Formålet hermed er jo at give borgeren en betænkningssperiode til at overveje, om der er handlet i affekt, eller om det er en velovervejede beslutning.

Efter forslaget vil borgeren altid også kunne fortryde sit fravalg og altid kunne tilbagekalde registreringen og dermed blive genoplivet i tilfælde af et hjertestop. Et registreret fravalg vil være bindende for sundhedspersoner, som vel at mærke har kendskab til det. Det er vigtigt, at sundhedspersonalet ikke går og frygter at blive straffet, hverken for at undlade genoplivning eller det modsatte. Der må naturligvis ikke være nogen tvivl om, hvornår der skal iværksættes et genoplivningsforsøg, og hvornår der ikke skal. Det kræver, at sundhedspersonen i den akutte situation med et hjertestop både har en enkel, men også hurtig adgang til oplysninger om en borgers eventuelle fravalg. Det er derfor, ordningen skal understøttes digitalt. Det sikrer, at oplysningen om fravalg automatisk bliver delt på tværs med alle relevante sundhedspersoner i deres fagsystemer, så det er let og hurtigt at se, om en borger har fravalgt genoplivning. Det er samtidig også vigtigt at sikre, at borgere, der ikke anvender digitale løsninger, alligevel kan gøre brug af den nye rettighed. Derfor vil borgerne også kunne registrere deres fravalg via en papirblanket.

At fravælge genoplivning ved hjertestop er en stor beslutning, og borgeren bør derfor også løbende overveje med sig selv, om et registreret fravalg ønskes opretholdt eller ej. Derfor vil borgeren også få en årlig påmindelse om, at der er registreret et fravalg af genoplivningsforsøg ved hjertestop, så man på den måde også får en påmindelse.

Loven vil skulle sættes i kraft ved en bekendtgørelse, når den samlede løsning er klar, herunder den digitale understøttelse, forventeligt ultimo 2024, og når løsningen er ved at være klar, vil der også blive gennemført informationskampagner dels målrettet danskerne, dels målrettet sundhedspersonalet. Derudover vil der også blive udstedt en række nye administrative forskrifter, for det er naturligvis vigtigt, at det står klart for alle, hvad ordningen går ud på, hvilke rettigheder man har som borger, og hvad det betyder for de ansatte, der i dagligdagen skal passe deres arbejde.

Med de ord vil jeg kvittere for Folketingets modtagelse af lovforslaget her og også kvittere for de, ved jeg, mange lange og gode drøftelser, som der også har været undervejs i hele processen med det her lovforslag, også for adskillige år tilbage, med henblik på at kunne finde en samlet løsning, som hele Folketinget står bag.

KI. 17:02

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi siger tak til ministeren.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

13) 1. behandling af lovforslag nr. L 53:

Forslag til lov om ændring af lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, sundhedsloven, lov om lægemidler og lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet. (Indførelse af et forbeholdt virksomhedsområde for sygeplejersker og specialsygeplejersker, udvidelse af jordemødres forbeholdte virksomhedsområde og Ankenævnet for Patienterstatningens kompetence til behandling af grønlandske klagesager om patienterstatning).

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde).

(Fremsættelse 12.10.2023).

KI. 17:02

Forhandling

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Forhandlingen er åbnet, og den første ordfører er Socialdemokraternes ordfører, og det er fru Maria Durhuus. Værsgo.

KI. 17:02

(Ordfører)

Maria Durhuus (S):

Tak for ordet, og ikke mindst tak til sundhedsministeren for at bringe dette meget vigtige lovforslag ind i salen. Vi husker alle historien om blodsukkeret og den manglende lægeordination, der fik fatale konsekvenser, i forbindelse med sygeplejersken, der skulle måle blodsukkeret. I dag tager vi første skridt til, at sygeplejersker selvstændigt kan vælge at måle blodsukkeret med de faglige kompetencer, de har, og hermed give dem et selvstændigt virksomhedsområde. Jeg er selv uddannet sygeplejerske og har arbejdet i bl.a. specialpsykiatrien, og jeg har oplevet, hvor svært det er at komme til at handle på de kliniske ting, jeg har set. Jeg skulle komme i kontakt med en læge for f.eks. at måle blodsukker, og det virker som et spild af offentlige ressourcer og tid.

Borgeren står foran mig, har ændret adfærd radikalt over et døgn, og jeg bliver fagligt i tvivl om, om han er ved at blive psykotisk eller bare har et blodsukker, der er for lavt. Jeg har fagligheden til at vurdere det, og når jeg ringer til lægen, vil lægen med garanti spørge mig, hvad jeg selv vurderer. Han vil bruge mine øjne og min faglighed som vidne til forholdet for patientens tilstand, fordi lægen ikke selv er til stede. I ni ud af ti tilfælde vil jeg blive spurgt, om jeg har målt blodsukkeret og blodtrykket og måske også undersøgt, om patienten kunne have en urinvejsinfektion, der kunne påvirke adfærden. Hvis jeg overholder loven, har jeg ikke målt det, medmindre der ligger en delegeret rammeordination fra en læge.

Så i dag vil jeg henstille til, at vi sammen anerkender den faglighed, sygeplejersker besidder, ved at give dem deres eget virksomhedsfelt, som jeg ved ligger mange på sinde, og ved at vi starter

den samtale, der udvikler og sikrer en sundhedssektor, som forbliver robust og stærk, og hvor faglighed og substans er centralt. For ud over en stor anerkendelse af sygeplejerskernes faglighed og kompetencer ligger der også et signal i lovforslaget om, at sygeplejerskedannelsen i sig selv har værdi. Vi fæster også lid til, at sygeplejerskers virke under ansvar og samvittighedsfuldhed sagtens kan finde fodfæste. Vi sikrer også, at kvalifikationer og faglighed anvendes optimalt og rent faktisk kan sikre, at patienter og borgere ikke venter unødigt på at få startet en nødvendig behandling op på grund af systembestemte flaskehalse.

I dag skal sygeplejersker løse opgaver på delegation fra en læge. Det fungerer fint mange steder på hospitalerne, hvor man kender hinanden og går op og ned ad hinanden til hverdag, men der er steder, hvor det giver unødvendige forsinkelser og sluger tid, der kunne have været brugt bedre, eksempelvis i hjemmesygeplejen, på plejehjem, i fængsler eller på bosteder, hvor der ikke er en læge til stede. Med vedtagelsen af et virksomhedsområde vil sygeplejersker i autorisationsloven sikres ens vilkår over hele landet, men vi sikrer også ressourcerne i vores sundhedsvæsen endnu bedre i fremtiden. Ifølge Dansk Sygeplejeråd svarer tidsforbruget på henvendelser til borgerens egen eller anden læge med henblik på at få tilladelse til at løse en opgave til, hvad der svarer til 600 effektive årsværk på landsplan.

Som uddannet sygeplejerske er man uddannet til at håndtere en lang række situationer, og den høje faglighed skal selvfølgelig afspejles i vores lovgivning og i de muligheder, sygeplejersker ligesom andre faggrupper i sundhedsvæsenet har for selvstændigt at kunne træffe beslutninger om at udføre visse opgaver. Mit håb er selvfølgelig også, at flere sygeplejersker ved en anerkendelse af fagligheden og nedbrydning af flaskehalse skulle få lyst til enten at vælge faget til eller blive og praktisere faget som den profession, det er. Der skal selvfølgelig stadig være et tæt samarbejde mellem læger og sygeplejersker og andre faggrupper, fuldstændig som der er i dag, og det vil fortsat være et arbejdsgiveransvar at sikre, at opgaverne koordineres og løses effektivt.

I en årrække har sygeplejersker kunnet tage specialuddannelser for at blive anæstesisygeplejerske, sundhedsplejerske m.v., men ligesom man i dag ikke kan kalde sig speciallæge uden at være det, kan man i fremtiden heller ikke kalde sig specialsygeplejerske uden at have taget uddannelsen. Det er også vigtigt, at vi vedtager dette, samtidig med at indenrigs- og sundhedsministeren får mulighed for at fastsætte et virksomhedsområde for specialsygeplejersker, der måske går lidt længere, end hvad der allerede gælder for sygeplejersker.

Jordemødrene har i flere år haft et selvstændigt virksomhedsområde, hvilket mange af os er glade for, for det ville være uhenigtsmæssigt, hvis de skulle tilkalde en læge for at konstatere, at en fødsel var i gang. De har også kunnet lindre i kampens hede til glæde for mange, men deres faglighed og behov for at korrigere fagligt er også overhalet af tidens behov, så derfor indeholder forslaget også en modernisering og en udvidelse af jordemødrenes virksomhedsområde ved at samle og tydeliggøre de opgaver, der falder under det selvstændige virksomhedsområde.

Det sidste, jeg vil nævne, er den hurtigere adgang til lægemidler. Det skal være nemmere og hurtigere at få adgang til lægemidler, og der skal være en lempelse i lovgivningen eller en udvidelse af lovgivningen, så sygeplejersker ikke oplever en frustration over ikke at kunne hjælpe borgere med et lægemiddel og ikke kunne få fat på lægen. Det tager tid, og det går mest ud over patienten, der skal vente.

Jeg vil også kort sige, at vi i Socialdemokratiet støtter lovforslaget om at udvide Ankenævnet for Patienterstatningens kompetence, så Grønlands selvstyre og regering kan benytte de danske myndigheder til at behandle sager om patienterstatninger i Grønland. Det sker

efter anmodning fra det grønlandske selvstyre. Tusind tak for ordet, og tak for dette meget, meget vigtige lovforslag.

Kl. 17:08

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak til ordføreren for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi går videre til Venstres ordfører, og det er hr. Christoffer Aagaard Melson.

Kl. 17:08

(Ordfører)

Christoffer Aagaard Melson (V):

Tak for det. Lovforslaget her er delt i to dele. Første del omhandler mere fleksibilitet i sundhedsvæsenet. Et velfungerende sundhedsvæsen er en forudsætning for vores velfærdssamfund. Et dygtigt og kompetent fagpersonale sikrer, at sundhedsvæsenet er velfungerende. Derfor er det også vigtigt, at vi udviser medarbejderne tillid til, at de rent faktisk kan udføre deres arbejde på den bedst mulige og mest effektive måde. I Venstre tror vi generelt på, at arbejdsopgaverne i sundhedsvæsenet bliver løst bedst, hvis arbejdet bliver tilrettelagt decentralt på den enkelte arbejdsplads, og at fagpersonerne bedre kan tage stilling til, hvordan opgaverne præcis skal løses, end vi kan fra Christiansborg.

Vi vil nu give sygeplejerskerne mulighed for at bruge deres faglige kompetencer i højere grad, end de i øjeblikket har tilladelse til. I dag må sygeplejerskerne ikke selv tage stilling til f.eks. håndtering af receptpligtige lægemidler, syning af sår og foretagelse af visse vaccinationer, på trods af at de jo helt åbenlyst har kompetencerne til det. Vi skal sætte sygeplejerskernes faglighed mere fri.

Det vil vi gøre ved at tilknytte sygeplejerskerne et forbeholdt virksomhedsområde. Med det vil sygeplejerskerne nu få mulighed for selvstændigt at træffe beslutninger og udføre flere opgaver. Vide-reuddanner sygeplejersker sig til specialsygeplejersker, får de også flere kompetencer, og derfor synes vi også, det er oplagt, at det foreslås, at ministeren får mulighed for at fastsætte regler om eventuelt at give dem yderligere et forbeholdt virksomhedsområde. Hvad det specifikt skal være, og for hvilke specialer det skal gælde, vil blive afklaret i en faglig proces.

Det her forslag er i øvrigt noget, som Dansk Sygeplejeråd bl.a. har kæmpet for i rigtig mange år, så vi er rigtig, rigtig glade for, at vi endelig kan levere. Og vi vil også følge op på jeres opfordring til, at vi i den proces, som jeg i øvrigt også bakker op om, hurtigt kommer videre med også at få de helt præcise retningslinjer klarlagt, og det skal vi nok holde ministeren i ørerne i forhold til. Vi vil også gerne kigge nærmere på jeres forslag om, at de såkaldte APN-sygeplejersker også kan omfattes af det her virksomhedsområde. Det er noget, som vi har behov for at kigge yderligere ned i, og vi vil prøve i udvalgsprocessen at kigge på, hvilke muligheder der er dér.

Til sidst vil jeg også lige nævne jordemødrene. De har jo, heldigvis kan man sige, i en årrække haft lidt flere muligheder, end sygeplejerskerne har fået. Men det er, som den tidligere ordfører også har sagt, på tide, at vi får kigget på deres virksomhedsområde og får moderniseret det, i forhold til at de også kan løse deres opgaver på den bedst mulige måde og kan udnytte de kompetencer, de har, endnu bedre og på en mere effektiv vis, så vi ikke har for meget dobbeltarbejde og bureaukrati.

Den anden del af det her lovforslag omhandler en ændring af klage- og erstatningsloven. Efter anmodning fra naalakkersuisut vil vi stille de danske myndigheder til rådighed for grønlandske sager om patienterstatning. Helt konkret vil vi udvide Ankenævnet for Patienterstatningens kompetence. Den skal fremover også indbefatte behandlingen af klager i sager, som Ankenævnet for Patienterstatningen behandler efter aftale med naalakkersuisut.

Med mere tillid og ikke mindst mere fleksibilitet får vores sygeplejersker endnu bedre mulighed for at gøre det arbejde, som de er

bedst til, og som vi også skal turde tro på at de selvfølgelig har de kompetencer, der skal til, for at tage ansvar for. Så det er et rigtig godt forslag, og den anden del er også rigtig god, så den bakker vi selvfølgelig også op om. Tak for ordet.

Kl. 17:12

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Moderaternes ordfører, og det er fru Monika Rubin.

Kl. 17:12

(Ordfører)

Monika Rubin (M):

Tak for det. Lovforslaget, som vi behandler her i dag, handler jo om at knytte et forbeholdt virksomhedsområde til autorisationen som sygeplejersker og specialsygeplejersker, og det er et skridt i den rigtige retning i forhold til at skabe et mere effektivt og tilgængeligt sundhedsvæsen for borgerne.

Med det her lovforslag får sygeplejersker fremover mulighed for selvstændigt at træffe beslutning om at udføre visse opgaver, som hidtil har været forbeholdt læger. Det er altså en rigtig god ting, siger jeg her som læge. Vi har nemlig hørt og sagt det mange gange før: Vores sundhedsvæsen mangler sundhedsfagligt kvalificeret personale. Derfor er vi nødt til at gøre arbejdsgangene så smidige som muligt, så vi får mest muligt ud af de personer, som vi allerede har i vores sundhedsvæsen, og som har kompetencerne til at udføre det nødvendige stykke arbejde.

Det er i forbindelse med det her lovforslag i virkeligheden ret ligetil. For sygeplejersker er altså ikke bare lægernes små hjælpere. Det er dygtige fagfolk med den nødvendige uddannelse, erfaring og ekspertise til at udføre opgaver, som bl.a. nævnes i det her lovforslag, og det kunne være blodprøvetagning, vaccinationer og syning af overfladiske sår uden for ansigtet. Det er altså en faggruppe, som jeg i mit lægefaglige virke slet ikke kan være foruden. Ved at give sygeplejersker beføjelserne til selvstændigt at udføre visse opgaver kan vi sikre, at patienterne får den rette behandling langt hurtigere.

Vi styrker med andre ord vores sundhedsvæsen ved at lade sygeplejerskerne benytte deres fulde potentiale og derved også frigive og frigøre lægernes tid til mere medicinsk komplekse opgaver. Det bliver særlig vigtigt, hvis vi bevæger os væk her fra hovedstaden, hvor vi står i dag, og ud i noget af det, nogle ynder at kalde Vankantsdanmark, for her er der desværre en udbredt lægemangel. Og her er det altså ofte sygeplejersker, der er de primære sundhedsudbydere. Det her lovforslag vil altså give dem mulighed for at yde en langt mere omfattende sundhedspleje i deres lokalsamfund. Så det her lovforslag er godt nyt for lægerne, for sygeplejerskerne og for borgerne, og det støtter Moderaterne selvfølgelig op om.

De to andre elementer i lovforslaget støtter Moderaterne også op om: Udvidelsen af det forbeholdte område for jordemødre og det at give Ankenævnet for Patienterstatningen kompetence til at behandle klager over afgørelser i sager, som Patienterstatningen behandler i samarbejde med Grønlands selvstyres regering. Tak for ordet.

Kl. 17:15

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til SF's ordfører, og det er fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 17:15

(Ordfører)

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for ordet. Jeg har virkelig glædet mig til at skulle behandle det her lovforslag i dag. Lovforslaget indebærer, som det er blevet sagt

tidligere, at der til autorisationen som sygeplejerske bliver knyttet et forbeholdt virksomhedsområde. Det vil medføre, at sygeplejersker får mulighed for selvstændigt at træffe beslutninger om at udføre bestemte opgaver, som i dag er forbeholdt læger. Det gælder bl.a. blodprøvetagning, anvendelse af visse nærmere bestemte vacciner og lægemidler, anlæggelse af et kort perifert venekateter og syning af overfladiske hudsår uden for ansigtet, og det er helt ærligt på tide.

Lovforslaget ændrer også det forbeholdte virksomhedsområde for jordemødre. Ændringen består både af en modernisering af reglerne og en udvidelse af jordemødrenes forbeholdte virksomhedsområde. Så er der jo i øvrigt også andre, der er gået rigtig meget i detaljer. Så jeg har egentlig bare lyst til at knytte nogle kommentarer til det her lovforslag. For sundhedssektoren er virkelig i knæ, og en af årsagerne er mangel på sundhedspersonale. Der er simpelt hen for mange opgaver til alt for få mennesker, og derfor skal vi også gøre alt, hvad vi kan, for at rationalisere med kræfterne. For et par år siden sad min gamle far en eftermiddag i en lænestol virkelig svækket og havde det meget, meget skidt. Han havde før haft det skidt på grund af svær blodmangel, og det var derfor også nærliggende at få målt en blodprocent. Men det måtte den erfarne hjemmesygeplejerske ikke selv tage initiativ til. Hun skulle i stedet for ringe til lægen, som så ville foreslå, at hun måtte måle en blodprocent.

Nu sidder lægen jo altså ikke bare og venter på, at en hjemmesygeplejerske skal ringe med et behov for at få løst nogle opgaver, og der gik også en halv time, før lægen faktisk ringede tilbage, og da prøven så var taget, kunne man så en gang til forsøge at få fat i en læge. Sikke et spild af tid, og sikke et spild af ressourcer. Jeg har dog også noteret mig både lægernes og FOA's bekymringer for patientsikkerheden, men også for opgaveflytningen, i forhold til at det ikke må ske på bekostning af bl.a. social- og sundhedsassistenterne. Lægerne er bekymret for patientsikkerheden, og jeg vil i udvalgsbehandlingen derfor også bede sundhedsministeren om at præcisere, for det tror jeg faktisk er vigtigt, hvordan den her lov kan styrke det tværfaglige samarbejde, i forhold til at det ikke sker på bekostning af andre faggrupper. Det er jeg selv ret sikker på ikke er tilfældet, men jeg synes faktisk, det er rimeligt, at vi betrykker alle i, at vi, når vi gør de her ting, så gør det, fordi det giver mening.

Jeg vil i den forbindelse også bede ministeren om at redegøre for overvejelser om, hvordan andre faggrupper også med fordel kan få udviklet deres virksomhedsområder til gavn for tværfagligheden og til gavn for patienterne. Jeg har flere gange nævnt det. Jeg synes f.eks., det ville give rigtig god mening, at farmaceuter også kunne få lov til at udskrive medicin til klamydia. Når man kan gå ned og få en test på apoteket, er det også rimeligt, at man kan købe medicinen ved samme lejlighed, og det kan en farmaceut sagtens tage stilling til – eller for den sags skyld i tilfælde af en øjenbetændelse. Det ville have hjulpet mig selv lidt i den her uge, hvor det var en lille smule besværligt at få fat i en læge og så bagefter også at få fat i et apotek. Men helt ærligt: Det kunne farmaceuten sagtens have taget stilling til.

Sådan er der på en række områder dygtigt personale, som kan meget selv, måske ikke som det første, når man kommer ud fra studiet, men i takt med at vi bliver mere og mere erfarne, får vi også mere og mere viden, og jeg har set erfarne sygeplejersker, som vidste mere end den yngste læge på en sygehusafdeling, og jeg har også set social- og sundhedsassistenter, som var erfarne, og som vidste mere end den nyeste sygeplejerske, der var kommet ind på afdelingen. Det skal vi blive bedre til i forhold til det tværfaglige samarbejde. Vi skal bruge det, folk er gode til.

Det her lovforslag handler i første omgang om sygeplejersker og jordemødre, og jeg er virkelig glad for, at vi nu er i gang, og jeg vil blot sige, at SF støtter forslaget, og at jeg skulle hilse fra Enhedslisten og sige, at de gør det samme.

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Mange tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Danmarksdemokraternes ordfører, og det er fru Marlene Harpsøe.

Kl. 17:20

(Ordfører)

Marlene Harpsøe (DD):

Så er det L 53. Det er en historisk dag i dag, og det kan godt være, at det ikke er alle her i salen, der ved det, men jeg er sikker på, at de mange sygeplejersker, der sidder herinde i salen i dag, ikke mindst oppe på tilhørerpladserne, især ved det. Jeg er også selv sygeplejerske, og jeg må sige, at jeg bliver så glad for at se, at der rent faktisk er fremskridt på det her område.

Jeg vil redegøre nærmere for Danmarksdemokraternes holdning til det her, og jeg kan love jer for, at den er positiv. Forslaget medfører nemlig, at sygeplejersker såvel som jordemødre fremover ikke nødvendigvis skal have tilladelse fra en læge for selvstændigt at udføre opgaver, de allerede udfører i dag og har kompetencer til. Samtidig sikrer forslaget en bedre anvendelse og udvikling af sundhedspersonalets kompetencer. F.eks. vil patienter ikke skulle opleve ventetid i tilfælde, hvor sygeplejersken i dag skal afvente en læges stillingtagen til eller godkendelse af behandlingsinitiativer, før de kan iværksættes. Det er overordnet positivt, at sundhedspersonalet tildeles virksomhedsområder, som er forbeholdt dem. Det er virksomhedsområder, der afspejler deres kompetencer, de opgaver, de udfører på daglig basis, og den udvikling, der er sket på uddannelsesområdet.

Det er store sager, som vi behandler her i dag. Det er et lille lovforslag, men det har kæmpestor betydning, ikke kun for sygeplejerskerne, men for sundhedsvæsenet som helhed og især også for patienterne. Der er flere ordførere, senest SF's ordfører, der har været heroppe og sige, at der i dag sker en hel del spildtid i sundhedsvæsenet på den her baggrund. Det kan jeg bekræfte ud fra praksis. Det er jo tid, man kunne have brugt til meget bedre ting, ligesom lægerne helt sikkert også ville kunne have brugt tiden langt bedre til netop at se på nogle komplekse medicinske tilstande og undersøge dem, som det også har været nævnt af Moderaternes ordfører.

Så det er en rigtig god dag i dag. Vi skal generelt have mindre bureaukrati og bøv. Vi skal sætte patienten i centrum. Da jeg læste lovforslaget, blev jeg selvfølgelig lykkelig og glad over at se, at der var en række behandlingsinitiativer, som at sygeplejerskerne bl.a. nu får et forbeholdt virksomhedsområde omkring, men jeg må indrømme, at jeg synes, listen er lidt kort. Baseret på praksis tænker jeg i hvert fald, at der må være flere ting på den liste, og jeg tænker, at jeg stiller et udvalgs spørgsmål under behandlingen for at høre om de andre initiativer, som må have været på dagsordenen, men måske har været lagt til side i første omgang. Når det så er sagt, har jeg selvfølgelig også bemærket, at vi giver hjemmel til sundhedsministeren til at udarbejde en bekendtgørelse, så man også fremadrettet kan tilføre flere initiativer i forhold til det her forbeholdte virksomhedsområde. Så det er rigtig positivt.

Vi skal have mindre bureaukrati og mindre bøv, og vi har faktisk ikke råd til at gøre andet. SF's ordfører sagde det også. Vi har et utrolig presset sundhedsvæsen. Vi har behov for at tænke os ordentligt om, og vi har behov for at sætte nogle ting i gang, som vi ved giver mening ude i virkeligheden. Det gør det her. Og det giver i høj grad også mening for de patienter, som står i kø for at få behandling hurtigt. Så der skal lyde en stor tak for det.

Jeg bed også mærke i, at der var nogle gode bemærkninger fra Socialdemokraternes ordfører, som også var inde på sygeplejerskeuddannelsen. For det her beviser, at vi har en sygeplejerskeuddannelse i dag, som er rigtig god, og det skal vi anerkende. Vi har

nogle rigtig gode uddannelser, også her. Men vi skal i højere grad have tillid til sygeplejerskernes faglighed derude, og vi skal også se på, om der ikke kunne være nogle flere ting, som vi kunne tilføje til den liste over det, som sygeplejerskerne med de kompetencer, de har i dag, sagtens kan udrette uden hele tiden at skulle spørge en læge om lov.

Tak for ordet, og tak, fordi I alle sammen bakker op om det her historiske lovforslag.

Kl. 17:25

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Næste ordfører på talerstolen er fru Louise Brown fra Liberal Alliance.

Kl. 17:25

(Ordfører)

Louise Brown (LA):

Tak for det. Endelig kommer der rent faktisk et reelt forslag på bordet, hvor vi ret hurtigt kan fjerne en del af det bureaukrati, der i dag er ude i den virkelige verden blandt sygeplejerskerne. Med det her lovforslag foreslås det at udvide sygeplejerskernes virksomhedsområde, således at de kan varetage flere typer af behandlinger uden at skulle spørge en læge om lov først.

Jeg har for ganske nylig været på besøg på Hedensted Kommunes rehab- og akutcenter. Her talte jeg med lederen, der gav udtryk for, at det her lovforslag faktisk er længe ventet. Det giver nemlig supergod mening for arbejdsgangene, at sygeplejerskerne kan foretage sig lidt mere, end de kan i dag, uden at skulle spørge om lov først. Hun fortalte bl.a., at når der skal ordineres en bestemt type medicin, skal sygeplejersken først ringe til lægen. Her skal hun måske sidde i kø og vente på, at lægen er klar. Herefter skal hun så forklare situationen, hvorefter lægen siger: Ja, selvfølgelig, gør du bare det. Først herefter kan sygeplejersken så handle. Den her proces tager, som flere også har nævnt, unødvendig tid både for sygeplejersken og for lægen. Men vigtigst af alt gør det, at patienten skal vente i længere tid. Her kan vi så med et ret let greb gøre tingene lidt mere smidige for alle.

Jeg har naturligvis læst mig til i nogle af høringssvarene, at det ikke er alle, der er lige begejstrede for den her løsning. Her er FOA bl.a. på banen, fordi de er bange for, at sygeplejerskerne kommer til at tage noget af arbejdet fra social- og sundhedsassistenterne. Til det må jeg bare spørge: Hvad er det egentlig, der er vigtigst i den her sammenhæng? Er det patienternes ve og vel? Eller er det social- og sundhedsassistenterne? Altså, jeg anerkender det store arbejde, som social- og sundhedsassistenterne varetager, bl.a. i vores sundhedssystem; uden dem kunne det jo ikke fungere så godt, som det gør i dag. Men vi bliver nødt til at kigge på det her i det helt store billede og tænke på, hvem det egentlig er, det handler om. Det er patienterne. Og det kunne jo også være, at social- og sundhedsassistenterne ved gennemførelsen af det her lovforslag faktisk fik endnu bedre tid til omsorgsopgaver.

Lovforslaget omhandler en masse forskellige tiltag, der sammenlagt udvider virksomhedsområdet for sygeplejerskerne, heriblandt udtagelse af kapillærblodprøver og veneblodprøver, anlæggelse af venekateter, ventrikelsonder og katetre gennem urinrøret, suturering af overfladiske hudsår og flere ordinationer og behandlinger. Og jeg er faktisk helt tryk ved og har stor tillid til, at når forslaget er udformet, som det er, er det også gjort med en viden om, at det er sikkert for patienterne. Derfor har vi heller ikke noget problem med at stemme for det her lovforslag. I bund og grund mangler vi mange ting i vores sundhedssystem, og tillid til vores sundhedspersonale er altså også lidt en mangelvare, synes jeg.

Når det er sagt, gør det her sig naturligvis også gældende, når det vedrører jordemødrene, som også er nævnt i lovforslaget, og deres virksomhedsområder. Og den anden del af lovforslaget om

Ankenævnet for Patienterstatningens kompetence til at behandle grønlandske klagesager om patienterstatning bakker vi naturligvis også op om. Tak for ordet.

Kl. 17:32

Kl. 17:28

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Næste ordfører på talerstolen er hr. Per Larsen fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 17:28

(Ordfører)

Per Larsen (KF):

Tak for det, formand, og tillykke til sygeplejerskerne og jordemødrene, men jo også tillykke til patienterne. Det Konservative Folkeparti kommer til at støtte forslaget, der jo i sin substans er en udmøntning af det, vi aftalte i 2022 om smidiggørelse af arbejdsgangene i sundhedsvæsenet, da der er behov for, at ressourcerne anvendes bedst muligt.

Der mangler mange steder personale, og samtidig er der også en økonomi, som er meget, meget stram. Vi skal derfor hele tiden gøre, hvad der er muligt for at effektivisere behandlingsforløbene, og her er sygeplejerskerne jo en stor og uundværlig ressource. Derfor er der også behov for at udvide rammerne for, hvad sygeplejerskerne og jordemødrene kan udføre helt selvstændigt uden først at skulle konsultere den ansvarlige læge. Der er jo nævnt, også her fra talerstolen, nogle af de ting, som det handler om, nemlig at sy mindre sår, lægge kateter og den slags ting.

Når det så er sagt, vil jeg sige, at der også er en række opmærksomhedspunkter, som adresseres i høringssvarene. For det første må vi aldrig gå på kompromis med patienternes sikkerhed. Vi har jo et princip i sundhedsloven, der tilsiger, at patienterne skal behandles efter bedste specialiststandard. Det skal vi selvfølgelig iagttage. For det andet skal vi også minimere forbruget af de sparsomme ressourcer. I flere af høringssvarene er der jo en bekymring for sygeplejerskernes selvstændige virke, når nu det gælder f.eks. prøvetagning og andre ting. Når det handler om måling af patienternes infektionstal eller blodsukker, er det typisk noget, der kan klares ved at tage blod fra en finger eller en øreflip, og det er jo helt uproblematisk. Der er jo også udmærkede apparater til at frembringe resultatet af blodprøven. Men når det gælder blodprøver udtaget i albuen, som efterfølgende skal analyseres på et hospital, rejser der en bekymring, dels fordi en sådan blodprøve jo koster noget at få analyseret, dels fordi samme blodprøve typisk også skal anvendes til at stille en konkret diagnose, så man kan finde ud af, hvad patienten fejler. Som bekendt er det jo lægen, der stiller diagnosen.

Der udtages jo ufattelig mange blodprøver i det her land. Alene på Rigshospitalet, som jeg var ude at besøge for et stykke tid siden, udtager og analyserer de over 8 millioner prøver på det laboratorium, som de har. Dansk Selskab for Almen Medicin skriver også i deres høringssvar, at jo flere der selvstændigt kan iværksætte prøvetagning, jo flere prøver vil der blive taget. Det gælder alle steder i sundhedsvæsenet, og når man fjerner et led i godkendelsen eller dialogen, øger det antallet af undersøgelser eller henvendelser. Det er jo også noget af det, vi har set, da man gav de praktiserende læger mulighed for at henvise til scanning; så steg antallet af scanninger, som jo også er ressourcekrævende.

Vi har også bemærket, hvad FOA skriver i forhold til den bekymring, de har, som handler om opgaveglidning. Men vi ser frem til udvalgsbehandlingen, så vi inden den endelige vedtagelse kan have mere fast grund under fødderne. Vi konservative støtter selvfølgelig også, at Patienterstatningen får mulighed for at behandle sager efter aftale med det grønlandske sundhedsvæsen. Tak for ordet.

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren. Ingen har trykket sig ind. Næste ordfører på talerstolen er hr. Stinus Lindgreen fra Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 17:32

(Ordfører)

Stinus Lindgreen (RV):

Tak, formand. Lovforslaget her ændrer og udvider det virksomhedsområde, der er forbeholdt sygeplejersker, specialsygeplejersker og jordemødre. Målet er, som vi har hørt, en bedre brug af vores kompetente sundhedsfaglige personale, så vi bedst muligt kan løse de mange opgaver, der er i vores sundhedsvæsen, til gavn for patienterne. Det er helt oplagt fornuftigt, ikke mindst i en tid, hvor vi hele tiden taler om et sundhedsvæsen, der er presset, og hvor vi skal prioritere ressourcerne bedst muligt og løse opgaven så effektivt, som vi kan. Vi har i Radikale Venstre længe talt for, at vi skal blive bedre til at tænke bredt, i forhold til hvordan de forskellige sundhedsfaglige grupper bedst kan anvende deres kompetencer i sundhedsvæsenet. Dette lovforslag er en del af den løsning, så tak for det.

Derfor bakker vi også i Radikale Venstre op om lovforslaget, ligesom vi kan se at de generelt positive høringssvar gør, dog med de forventede uenigheder, der oplagt også er på området. For at være sikker på, at vi løser udfordringerne optimalt og ikke skaber nye problemer for os selv og for patienterne, personalet, det tværfaglige samarbejde, patientsikkerheden eller i forhold til at skabe et unødigt ressourcepres, så er det vigtigt, at der er klarhed og enighed til gavn for faggrupperne, sundhedsvæsenet og ikke mindst patienterne selv. Det har tidligere ordførere også været inde på forskellige aspekter af, herunder hr. Christoffer Aagaard Melson, fru Kirsten Normann Andersen og senest hr. Per Larsen. Mange af de samme bekymringer har jeg også, og det skal vi have belyst. Jeg er sikker på, at vi kan få det løst, men jeg har nogle spørgsmål, som jeg vil oversende til ministeren efterfølgende, og så ser jeg også frem til udvalgsarbejdet. Men vi bakker op i Radikale Venstre.

Kl. 17:34

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Næste ordfører på talerstolen er fru Mette Thiesen, Dansk Folkeparti.

Kl. 17:34

(Ordfører)

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Det er jo en fornøjelse at komme på talerstolen efter så mange positive taler, og det stopper bestemt ikke her. I Dansk Folkeparti er vi også rigtig, rigtig glade for det her lovforslag. Vi er rigtig glade for, at man nu endelig går ned ad den vej, hvor man i højere grad anerkender flere fagligheder og dygtige fagpersoner på sundhedsområdet. Vi skal også være ærlige og sige, at vi gerne så, at man også gik endnu længere, og det er jo en af de ting, som vi tager med i forbindelse med bl.a. det høringssvar, der også er kommet fra FOA, for der er rigtig dygtige mennesker rundtomkring i vores sundhedsvæsen, som sagtens kan få flere opgaver. Det, vi også skal være sikre på for netop at sikre et sundhedsvæsen, som fungerer rigtig godt, er jo, at alle bliver anerkendt for deres kompetencer, bliver set for deres kompetencer og får lov til at arbejde inden for det felt, de er uddannet på. Og det er vi altså ikke dygtige nok til i dag, og vi er slet ikke dygtige nok til at anerkende de rigtig mange dygtige mennesker, der er derude.

Så vi går til udvalgsarbejdet, hvad skal man sige, både med en glæde over, at vi her står med et lovforslag, hvor man virkelig anerkender sygeplejerskerne og giver dem nogle flere kompetencer og muligheder for at levere på de kompetencer – det er den ene ting –

men vi så også gerne, at man gik længere. Og det er noget af det, så vi glæder os til at drøfte i den videre udvalgsbehandling, sådan at vi kan sikre, både at vi har en masse fagpersoner på sundhedsområdet, som er glade ved at gå på arbejde hver dag, og som føler, de får lov til at levere det, som de er uddannet til, og bliver anerkendt for det, som de kan, men også, at vi ser flere og anerkender flere og breder det mere ud, sådan at man ikke har så snævert et fokus på, hvem der kan hvad, men så man breder det mere ud.

Lad det være ordene herfra. Det er et fantastisk lovforslag, som vi selvfølgelig støtter, og jeg vil glæde mig rigtig meget til at følge udvalgsbehandlingen, også med de kommentarer, der er kommet fra de andre ordførere. Så tusind tak for det. Vi støtter forslaget.

Kl. 17:36

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er fru Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen fra Alternativet.

Kl. 17:36

(Ordfører)

Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT):

Tak for ordet. Vi støtter selvfølgelig også det gode forslag fra Alternativet og er glade for, at vi står samlet om at sikre, at flere får lov at bruge deres faglighed, og at vi har tillid til, at det kan de godt.

Det her forslag er med til at give sygeplejersker og jordemødre større beføjelser og mulighed for at udøve deres faglige kundskaber. Vi viser tillid til, at sundhedsfaglige beslutninger kan tages tættere på patienten, og at lag springes over, hvor sygeplejersker som udgangspunkt har den nødvendige viden. Det bidrager til et smidigere og mere enkelt sundhedsvæsen med mere plads til kerneopgaven.

Dertil finder vi det faktisk også positivt, at Grønlands eget ønske om, at de danske myndigheder med forslaget vil få mulighed for at assistere det grønlandske klage- og patienterstatningssystem, også er en del af aftalen.

Derfor er vi glade for det gode lovforslag, som vi selvfølgelig støtter i Alternativet. Tak.

Kl. 17:37

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Kim Edberg Andersen, Nye Borgerlige.

Kl. 17:37

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (NB):

I Nye Borgerlige har vi jo altid sagt, at der skulle være meget mere respekt for fagligheden. Det får vi i dag. Guderne skal vide, at jeg er blevet syet mange gange i mit liv af en sygeplejerske. Man forstår jo ikke, hvorfor jeg lige pludselig skal have brug for sting, men det har jeg haft mange gange i mit liv. Og hver eneste gang har en læge på skadestuen i Aalborg kigget på mig, hvorefter en sygeplejerske har udført det. Alle kunne jo se, at jeg skulle have sting, men der skulle lige en læge forbi og kigge på det. Det menneske, som faktisk syede mig alle gangene – godt nok forskellige mennesker – havde jo fagligheden. Hun kunne godt se, at det flækkede øjenbryn jo nok ikke helede af sig selv og heller ikke et stort åbent sår på skulderen, eller hvor pokker jeg nu havde sørget for at komme til skade henne, da jeg var yngre.

Så det her giver så god mening. Det skulle være sket for 20 år siden, for det har været et spild af ressourcer i alle de år. Så Nye Borgerlige kommer naturligvis til at støtte forslaget, for det giver ingen mening ikke at gøre det. Men vi skal jo ikke stoppe her. Altså, jeg er klar over, at sygeplejerskerne er glade i dag, og så kan det godt være, at de minder lidt mere om læger, når vi så måske åbner op for, at noget af det, som de laver i dag, eller opgaver, de

superviserer, glider til nogen, som også har stor faglighed. Men jeg tror, at det er fremtiden. Det tror jeg vi bliver nødt til at se ind i, for jeg sidder også i en region, hvor vi bare ved at vores personale godt vil, men måderne, konstruktionerne og systemerne skal vi have rusket op i for at få det til at virke igen. Og vi har mange, mange dygtige mennesker, der gerne vil. Måske skal vi sørge for at gøre alle de mindre stillinger i sundhedsvæsenet mere interessante, altså specialisere dem en lillebitte smule og se, om vi kan tiltrække nogle folk og for guds skyld udnytte de kapaciteter, vi allerede har.

Så jeg håber, at det her er starten på meget mere og ikke bare ligesom punktummet for en lang diskussion. For hvis det her er starten på meget mere, tror jeg, at vi kan få et sundhedsvæsen, som vi rent faktisk kan se os selv i øjnene over om ganske få år, og at vi forhåbentlig også på den her måde kan begynde at rekruttere de mennesker, der skal til. For der er da ikke noget mere nedværdigende som håndværker – jeg er selv håndværker, og det er sygeplejersker også – end at der skal en ind og fortælle en, hvad der er rigtigt, og hvad man skal lave, og sige: Det kan du faktisk godt. Det er nedværdigende, og det skal vi holde op med. Vi uddanner dygtige mennesker på alle niveauer i Danmark, og det skal vi have tillid til.

Nye Borgerlige støtter forslaget.

Kl. 17:40

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er fru Aaja Chemnitz fra IA.

Kl. 17:40

(Ordfører)

Aaja Chemnitz (IA):

Tak for ordet. Naalakkersuisut har i forbindelse med den forestående ændring af det grønlandske klage- og erstatningssystem efterspurgt muligheden for at benytte de danske myndigheder til behandling af sager om patienterstatning. Det er positivt, at man med det her lovforslag udvider muligheden for, at Ankenævnet for Patienterstatningen også har mulighed for at behandle klager fra Grønland. Derfor er det også vigtigt at sige, at Grønlands selvstyre jo i dag har ansvaret for sundhedsområdet i Grønland – vi har ansvaret i dag, men vi ønsker at gøre det anderledes fremadrettet. Derfor er det positivt, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet har imødekommet ønsket fra naalakkersuisut, og vi vil sådan set bare benytte anledningen til at sige tak for, at man har lyttet til naalakkersuisut, vores regering hjemme i Grønland, i forhold til et lidt tættere samarbejde på sundhedsområdet. For mig at se er det en del af en lidt større indsats, man er nødt til at gøre for at se, om Grønland og Danmark skal arbejde lidt tættere med hinanden. Så vi tager et lille skridt ad gangen, og det her er et af de gode skridt, som vi tager. Så der vil vi gerne sige tak fra Inuit Ataqatigiits side. Tak.

Kl. 17:41

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ordføreren. Så er det indenrigs- og sundhedsministeren.

Kl. 17:42

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Tak for det, og tak for talerne og bemærkningerne til lovforslaget fra ordførerne. Det er mit fjerde lovforslag, jeg har til behandling i salen her i dag, og endnu en gang vil jeg sige tak for den enormt store og brede opbakning, der er til regeringens lovforslag fra Folketingspartier. Et velfungerende sundhedsvæsen udgør efter regeringens opfattelse en grundsten i vores velfærdssamfund, og sundheds- og plejepersonalet er efter regeringens opfattelse sundhedsvæsenets allervigtigste ressource. Derfor har jeg også glædet mig til at kunne fremsætte lovforslaget her og har set frem til behandlingen i Folketinget. For det er helt afgørende, at rammerne for at kunne udføre

arbejdsopgaverne i sundhedsvæsenet er så fleksible som muligt, så de understøtter, at medarbejderne kan bruge deres kompetencer og deres faglighed bedst muligt.

Det kan sygeplejerskerne ikke fuldt ud i dag. Det skyldes bl.a., at sygeplejerskerne ikke er tillagt et såkaldt forbeholdt virksomhedsområde. Det betyder, at når sygeplejersker i deres daglige arbejde udfører opgaver, der er forbeholdt virksomhed for læger, sker det som medhjælp for en læge. Det gælder f.eks. håndtering af receptpligtige lægemidler, syning af sår, som der var en ordfører, der brugte som eksempel før, og foretagelse af visse vaccinationer for at nævne nogle eksempler. Det er i øvrigt uanset sygeplejerskens erfaring og efteruddannelse inden for området.

For jordemødrenes vedkommende er de allerede i dag tillagt et forbeholdt virksomhedsområde, men det er dog også noget begrænset, må man sige. Det er, til trods for at jordemødre i praksis selvstændigt udfører en række øvrige opgaver, som er forbeholdt virksomhed for læger. Det vil regeringen gerne gøre noget ved, og vi ønsker derfor at levere det her bidrag til også at kunne robustgøre sundhedsvæsenet ved at øge mulighederne for en fleksibel opgavevaretagelse og bedre benyttelse af medarbejdernes kompetencer.

Det foreslås derfor, at der ved autorisation som sygeplejerske knyttes et forbeholdt virksomhedsområde. Med et forbeholdt virksomhedsområde vil sygeplejersker få mulighed for selvstændigt at kunne træffe beslutning om og udføre bestemte opgaver, som i dag er forbeholdt læger. Det gælder bl.a. blodprøvetagning, anvendelse af visse nærmere bestemte vacciner og lægemidler og syning af overfladiske hudsår uden for ansigtet. Det skal dog også siges, at det foreslåede forbeholdte virksomhedsområde alene skal være en delmængde af de mangeartede opgaver, som sygeplejergeneringen omfatter, og som sygeplejersker normalt varetager i sundhedsvæsenet på baggrund af deres kompetencer. Det er bl.a. opgaver i forhold til vurderingen af borgernes behov for sygepleje, sundhedsfremme og forebyggelse samt palliation og rehabilitering.

Fleksibiliteten vil også kunne øges ved at gøre øget brug af de specialistikompetencer, som sygeplejersker erhverver sig via praktisk erfaring og efteruddannelse, altså specialsygeplejersker. Derfor foreslås det også med lovforslaget her, at vi fastsætter en bemyndigelse til, at jeg som indenrigs- og sundhedsminister kan fastsætte regler om, at visse specialsygeplejersker får et yderligere forbeholdt virksomhedsområde, altså ud over det forbeholdte område, der gælder for sygeplejersker med grunduddannelsen. Det nærmere indhold af de eventuelle yderligere virksomhedsområder vil skulle afklares i en forudgående og inddragende faglig proces med interessenter. Her skal der tages stilling til, hvilke specialer der skal tillægges et forbeholdt område, og hvad det forbeholdte område omfatter. Men jeg synes også, det hører med, at man hurtigt kan sige, at det i hvert fald er oplagt også at tage udgangspunkt i eksempelvis de tre sygeplejerskespecialer, der har været en del af sundhedsvæsenet i flest år og dermed også har nogle af de mest veldefinerede roller i sundhedsvæsenet, nemlig sundhedsplejersker, anæstesisygeplejersker og intensivsygeplejersker og eventuelle yderligere specialer.

Derfor vil jeg sige som svar, i øvrigt også til ordføreren for Nye Borgerlige, der var på tidligere, at det her lovforslag for mig at se på ingen måde er et punktum. Det er i øvrigt også derfor, vi foreslår, at der med lovforslaget tilknyttes en række ministerbemyndigelser, så tingene ikke bliver støbt i beton, og at vi dermed, når der bliver nogle behov og der skal ske en række justeringer og ændringer, ikke skal en tur ind i Folketingssalen og behandle et lovforslag tre gange, før vi kan sidde og lave de mindste ændringer.

Kl. 17:47

Den form for fleksibilitet synes jeg er vigtig, for det skal og må ikke være et punktum her. Og jeg synes i øvrigt også, at der i nogle af de høringssvar, der har været her i processen, for nogles

vedkommende er nogle sådan lidt forventelige positioner, som jeg ikke er specielt overrasket over.

Så foreslår vi jo også en ændring af det gældende forbeholdte virksomhedsområde for jordemødre. Ændringen består både af en modernisering af reglerne og en udvidelse af deres gældende forbeholdte område. Jordemødrenes forbeholdte område er i dag både reguleret i lov, udvidet i et cirkulære og præciseret i en vejledning.

Så er der den anden og sidste del af lovforslaget, som omhandler en ændring af klage- og erstatningsloven. Ændringen foreslås som følge af en anmodning fra naalakkersuisut, Grønlands selvstyres regering, hvor man i forbindelse med den forestående ændring af det grønlandske klage- og erstatningssystem har efterspurgt muligheden for netop at kunne benytte de danske myndigheder til behandling af sager om patienterstatninger. Derfor foreslår vi også med lovforslaget her at udvide Ankenævnet for Patienterstatningens kompetence til også at omfatte behandlingen af klager over afgørelser i sager, som Patienterstatningen behandler efter aftale med Grønlands selvstyres regering.

Med de ord vil jeg endnu en gang sige tak til Folketingets partier for opbakningen til lovforslaget her. Jeg kan huske, at da jeg tiltrådte som indenrigs- og sundhedsminister og jeg havde mit første møde med den daværende formand for Dansk Sygeplejeråd, havde der også været en stor debat omkring hele det her element i lovforslaget, og der var indsendt, må man sige, en stor mængde meget kritiske høringssvar og andet, og der var mange, der var meget bekymrede. Derfor lovede jeg den tidligere formand én ting, nemlig at hvis vi til gengæld kunne få lov til lige at vende det i hovedet, i forhold til hvordan vi kunne gøre det endnu bedre, kunne det blive et mere ambitiøst lovforslag, som vi kunne behandle her i dag, og det synes jeg vi har levet op til. I øvrigt synes jeg også, vi har fundet nogle konkrete løsninger på nogle af de ting, der har været rejst kritik af tidligere, så man i hvert fald ikke af den grund kan kritisere lovforslaget her, som indeholder, synes jeg, nogle vigtige ændringer i forhold til de behov, vi har i sundhedsvæsenet, men som også handler om at anerkende de dygtige medarbejdere, vi har i vores sundhedsvæsen. Tak for ordet.

Kl. 17:49

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Tak til ministeren.

Der er ikke nogen, der har bedt om ordet, og dermed er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 17:50

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Jeppe Søe):

Der er ikke mere at foretage i dette møde. Tak for ordet, tak for ordene, tak til baglandet, både jer, der er mødt op her i salen, og dem, der kigger med hjemmefra.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 27. oktober 2023, kl. 10.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 17:50).
